

การศึกษาวิเคราะห์และพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา
ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นายวิชัย แสงศรี

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

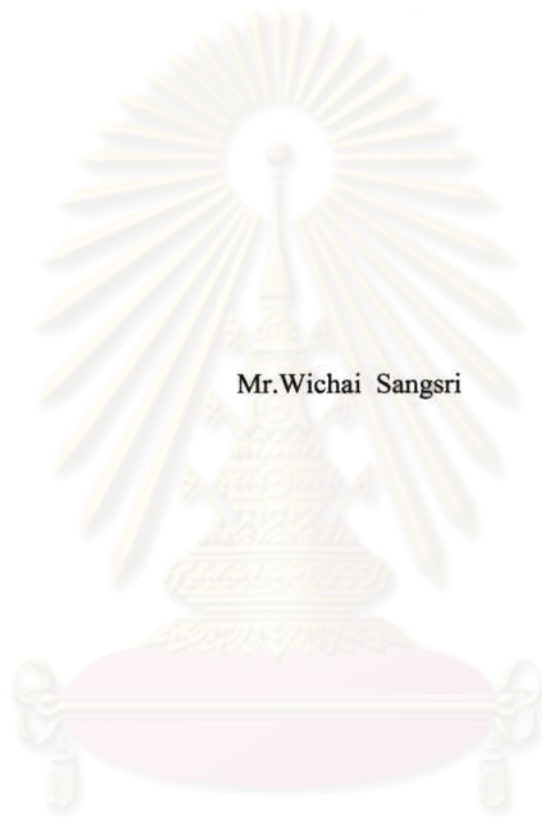
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AN ANALYSIS AND DEVELOPMENT OF SCHOOL NETWORK ADMINISTRATION
MODEL IN NORTHEASTERN RURAL AREA

Mr. Wichai Sangsri

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Educational Administration

Department of Educational Policy, Management and Leadership

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2009

Copyright of Chulalongkorn University

521661

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาวิเคราะห์และพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่าย
สถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

โดย

นายวิชัย แสงศรี

สาขาวิชา

บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาคุณวุฒิปรัชญา

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาที)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาพิมพ์ อุสาโห)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ดร.วันทยา วงศ์ศิลปกรมย์)

วิจัย แสงศรี : การศึกษาวิเคราะห์และพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาใน
เขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (AN ANALYSIS AND DEVELOPMENT OF SCHOOL
NETWORK ADMINISTRATION MODEL IN NORTHEASTERN RURAL AREA) อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์หลัก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ, อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม :
รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ , 284 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่าย
สถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่าย
สถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยดำเนินการวิจัย 5 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาสภาพ
ปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) ศึกษาสภาพและ
รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาดั้งเดิมที่ประสบผลสำเร็จ 3) สร้างรูปแบบการบริหารจัดการ
เครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไป
ได้ของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5) ปรับปรุง
และนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การ
เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาเอกสาร การสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสังเกต วิเคราะห์ข้อมูลโดยการ
วิเคราะห์เนื้อหา การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ในภาพรวมมีปัญหาในระดับมากทุกภารกิจ ซึ่งภารกิจมีปัญหามากที่สุด ได้แก่ การบริหารงานบุคคล รองลงมา
ได้แก่ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป และการบริหารวิชาการตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการบริหาร
จัดการเครือข่ายสถานศึกษาไม่มีรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายที่ชัดเจน ไม่มีระเบียบกฎหมายรองรับ
รวมทั้งขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาจากทุกภาคส่วนในพื้นที่

2. สภาพและรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาดั้งเดิมที่ประสบผลสำเร็จ ในเขตพื้นที่
ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการบริหารจัดการที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพ
ผู้เรียน มีการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นสนับสนุนการจัดการศึกษา มีการกำหนดบทบาทหน้าที่และภารกิจที่
ชัดเจน ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีการประสานงานทุกภาคส่วนให้ร่วมขับเคลื่อนและติดตามผลสำเร็จในการพัฒนา
คุณภาพผู้เรียน

3. รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เหมาะสม
และเป็นไปได้ คือ SEAL Model ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ชื่อและที่มาของรูปแบบ ประกอบด้วย
1) ชื่อของรูปแบบ 2) ความเป็นมาและความสำคัญ 3) แนวคิดและทฤษฎีของรูปแบบ และ 4) วัตถุประสงค์ของ
รูปแบบ ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) ศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่าย
สถานศึกษา 2) ขอบข่ายและภารกิจของเครือข่าย 3) ประชาคมการศึกษาซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน
4) การมีปฏิสัมพันธ์ การพัฒนาสมาชิกและคุณลักษณะที่ดีของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ส่วนที่ 3 แนวทางการนำไปใช้ แบ่งเป็น
แนวทางสำหรับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานและส่วนที่ 4 เงื่อนไข ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้

ภาควิชา นโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา ลายมือชื่อนิติ.....

สาขาวิชา บริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2552

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม.....

4984713627 : MAJOR EDUCATION ADMINISTRATION

KEYWORDS : SCHOOL NETWORK/ RURAL AREAS IN NORTH EAST / LOCALIZATION/ DESIGN MODEL/

WICHAI SANGSRI: AN ANALYSIS AND DEVELOPMENT OF SCHOOL NETWORK ADMINISTRATION MODEL IN NORTHEASTERN RURAL AREA. THESIS ADVISOR : ASST.PROF.PONGSIN VISESHSIRI, Ph.D., THESIS CO-ADVISOR : ASSOC.PROF.SIRIDEJ SUJIVA, Ph.D., 284 pp.

The objective of this research was to analyze the difficulties of school network administration model in northeastern rural area. The research methods comprised five steps. Step 1: Study the conditions of difficulties in school network administration pattern in northeastern rural area, Step 2: Study the conditions and model in school network administration and best practices, Step 3: Generate the school network administration model, Step 4: Evaluate propriety and possibility in the school network administration model, Step 5: Improve and present the school network administration model. Data collections comprised document analysis, questionnaire, interview and observation. The data analysis for this study was employing content analysis and descriptive statistics: frequencies, percentage, mean and standard deviation. The research findings are summarized as follow:

1. It was found that the school network administration in northeastern rural areas concerning the personnel administration's problems at the highest level in overall and the next in ranging order were budget administration, general affair administration and academic administration. Those problems came from the ambiguous structure of the school network, lacking of law support and insufficiency of all participant in the community.

2. The perceives condition of the school network administration in northeastern rural areas would be the administrative technique which enhance the chance of cooperation among all participant in the community. This means the participants are allowed to take part in planning the learners developing plan and having their role in mobilizing resources. Defining concrete framework, especially concise role and scope of task, also consider significant for developing the success network. Also, the good leadership and well association or good inter-relationship in order to reach localization are needed for driving and monitoring the success of developing learners' quality.

3. The appropriately and potentiality school network administration model in northeastern rural areas is SEAL Model which consisted of four sections: Section 1 : Name and background of the model : 1) Name of model 2) Rational and significant 3) Principle and theory 4) Objective. Section 2 : The components of the model : 1) School network administration center, 2) Frame work and mission of the school network, 3) Educational community which is the main driven mechanism. 4) Association, Team developing and Leader quality. Section 3 : Application: Implementation for administrators and participants. Section 4 : Condition or key success factor of the model usage.

Department : Educational Policy, Management and Leadership

Field of Study : Educational Administration

Academic Year : 2009

Student's Signature..... *Wichai*

Advisor's Signature..... *Pong V. S.*

Co-Advisor's Signature..... *Siridej*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาตลอดเวลาให้ความรู้ให้การดูแล เอาใจใส่ ให้กำลังใจ และให้คำปรึกษาแนะนำในทุกขั้นตอนของการวิจัย ช่วยชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่านเป็นอย่างสูง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงแก่ รองศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ยิ่งไปกว่านั้น ยังเป็นอาจารย์ที่ให้ความกรุณาให้คำแนะนำ และให้กำลังใจตลอดมา กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงแก่ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาพิมพ์ อูสาโห และดร.วันทยา วงศ์ศิลปภิรมย์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำ ที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

กราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ประสบการณ์ ที่มีคุณค่าต่อการทำงานและการดำเนินชีวิตแก่ผู้วิจัยทั้งในด้านวิชาการคุณธรรมและจริยธรรมที่ดียิ่ง

กราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบงานวิจัย เครื่องมือวิจัยและให้คำแนะนำที่มีคุณค่า ตลอดจนเสนอแนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 สุรินทร์ เขต 3 อุตรดิตถ์ เขต 2 หนองบัวลำภู เขต 2 และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล การวิจัย และขอขอบคุณคณะกรรมการบริหารเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาค ตะวันออกเฉียงเหนือทุกท่านที่ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ การตอบแบบสอบถาม ที่ได้กรุณาเสียสละ เวลาในการให้ข้อมูล พร้อมทั้งเสนอแนะข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการวิจัย

คุณงามความดีอันเกิดจากงานวิจัยนี้ ขอมอบแด่บิดา มารดา และครอบครัว อันเป็นที่รักยิ่งของผู้วิจัย ที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา ทำให้ผู้วิจัย มีสติปัญญา กำลังกาย และกำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนระดับคุณวุฒิมัธยมศึกษาจนสำเร็จการศึกษา ด้วยความภาคภูมิใจ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
คำถามในการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
คำจำกัดความในการวิจัย.....	11
วิธีดำเนินการวิจัย.....	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
การนำเสนอรายงานการวิจัย.....	13
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่าย.....	22
แนวคิดและนโยบายด้านเครือข่ายสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	48
แนวทางการบริหารจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา.....	54
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	56
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	73
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	73
วิธีดำเนินการวิจัย.....	73

การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	74
การศึกษาสภาพและรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาด้านแบบ ที่ประสบผลสำเร็จในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	81
การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	84
การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการ เครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	85
การปรับปรุงและนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขต พื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	89
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	93
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วยกระบวนการศึกษาเชิงลึก เฉพาะกลุ่ม.....	103
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์สภาพและรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จ.....	139
ตอนที่ 4 ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	150
บทที่ 5 การนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	181
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลผลและเสนอแนะ.....	195
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	195
คำถามในการวิจัย.....	195
วิธีดำเนินการวิจัย.....	195
สรุปผลการวิจัย.....	196
อภิปรายผลการวิจัย.....	210
ข้อเสนอแนะ.....	217

รายการอ้างอิง.....	219
ภาคผนวก.....	227
ภาคผนวก ก.....	228
สำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย.....	229
รายชื่อสถานที่เก็บข้อมูลการวิจัยขั้นการวิจัยเชิงสำรวจ.....	230
รายชื่อสถานที่เก็บข้อมูลการวิจัยขั้นการศึกษาเชิงลึกเฉพาะกลุ่ม.....	232
รายชื่อสถานที่เก็บข้อมูลการวิจัยขั้นการศึกษาเครือข่ายสถานศึกษา ต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จ.....	233
ภาคผนวก ข	234
สำเนาหนังสือขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	235
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	242
สำเนาหนังสือขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบรูปแบบ.....	243
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบรูปแบบ.....	253
รายชื่อผู้ร่วมสัมมนาประชาพิจารณ์.....	254
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	257
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	258
แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group).....	265
แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างประเด็นการศึกษาวิเคราะห์สภาพ การบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จ (Best Practice).....	269
แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ.....	272
แบบประชาพิจารณ์.....	278
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	284

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างเครือข่ายสถานศึกษาที่ใช้ในการวิจัย.....	75
2	สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	90
3	แสดงข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	95
4	แสดงสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านการบริหารวิชาการ.....	96
5	แสดงสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านการบริหารงบประมาณ.....	98
6	แสดงสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านการบริหารงานบุคคล.....	99
7	แสดงสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านการบริหารทั่วไป.....	100
8	แสดงความถี่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่าย สถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	102
9	ผลการศึกษาคำรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครือข่ายสถานศึกษาของคณะกรรมการ เครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	103
10	ผลการศึกษาการบริหารงานของเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	108
11	ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานเครือข่ายสถานศึกษาของ คณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ..	118
12	ผลการศึกษาแนวทางในการบริหารงานเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคณะกรรมการเครือข่าย สถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	126
13	การสังเคราะห์แนวคิด หลักการในการกำกับรูปแบบ.....	151
14	แสดงข้อมูลสถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	163
15	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ.....	164

ตารางที่		หน้า
16	แสดงประเด็นสำคัญในการปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากการประเมินความเหมาะสม และ ความเป็นไปได้ของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ	170
17	ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นจากการสัมมนาประชาพิจารณ์จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ส่วนเสียเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	173
18	แสดงประเด็นสำคัญในการปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	179

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
2	รูปแบบเชิงระบบและสถานการณ์ของ Brown and Moberg.....	17
3	ขั้นตอนการสร้างเครือข่ายการศึกษาในชุมชน.....	38
4	โครงสร้างการบริหารงานเครือข่ายเสมอพลอ : เสมอพลอ Model.....	142
5	ร่างรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา.....	162
6	ร่างรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาจากการวิพากษ์ของ ผู้เชี่ยวชาญ.....	172
7	รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ: SEAL Model.....	184

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแผนการศึกษาแห่งชาติ(พ.ศ. 2545 – 2559) มีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนมีโอกาสดำเนินการศึกษามีคุณภาพอย่างทั่วถึง เท่าเทียมต่อเนื่องตลอดชีวิตและ เพื่อสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาดังกล่าวต้องยึดหลักการสำคัญคือ การยึดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจ (School Based Decision Making) ให้โรงเรียนมีอิสระในการตัดสินใจโดยยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ การมีส่วนร่วม (Participation) จากบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา การกระจายอำนาจ (Decentralization) และความรับผิดชอบตรวจสอบได้ (Accountability) เพื่อให้ทำหน้าที่ให้เกิดผลที่ดีที่สุดและตรวจสอบความสำเร็จได้ เพื่อ เป็นหลักประกันคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550 : 1 – 2)

การศึกษาเมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณ 2548 พบว่าการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่สามารถดำเนินการจัดการศึกษาได้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยเฉพาะระดับการศึกษาขั้น พื้นฐาน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ต่ำกว่าร้อยละ 50 นอกจากนั้น การประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา มีสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินเพียง 30,101 แห่ง ได้มาตรฐานเพียงร้อยละ 35

ในการบริหารจัดการศึกษาพบว่า มีปัญหาด้านการกระจายอำนาจการศึกษา ซึ่งต้องสร้างความเข้าใจระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้ง ภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เข้าใจและสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การส่งเสริม และสนับสนุนให้สถาบันต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551 : 12)

สมาคมนานาชาติเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา(The International Association for the Evaluation of Educational Achievement หรือ IEA) ได้ประเมินผลของโครงการศึกษา

แนวโน้มการจัดการศึกษาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ร่วมกับนานาชาติ ปี พ.ศ. 2550 (Trends in International Mathematics and Science, TIMSS 2007) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ประเทศที่มีคะแนนเฉลี่ยนานาชาติ 10 อันดับแรก คือ จีน-ไทเป เกาหลีใต้ สิงคโปร์ ฮังการี ญี่ปุ่น อังกฤษ สหรัฐอเมริกา รัสเซียและลิทัวเนีย ส่วนประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 29 ในขณะที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิทยาศาสตร์ ประเทศที่มีคะแนนเฉลี่ยนานาชาติ 10 อันดับแรก คือ สิงคโปร์ จีน-ไทเป ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อังกฤษ ฮังการี สาธารณรัฐเชค สาธารณรัฐสโลวีเนีย ฮังการี และรัสเซีย ซึ่งประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 21 และเมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งสองวิชาโรงเรียนขนาดใหญ่ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงที่สุด รองลงมาคือ โรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก ตามลำดับ(เอกสารประกอบการแถลงข่าวผลการวิจัยTIMSS, 2550 : 3 – 6)

ผลการประเมินคุณภาพมาตรฐานและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่หน่วยงานต่าง ๆ ได้ทำการประเมินจะเห็นว่า คุณภาพมาตรฐานและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับไม่สอดคล้องกับการลงทุนทางการศึกษา สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล จากการประเมินความสามารถในการแข่งขันของ International Institute for Management Development (IMD) พิจารณาด้านการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบโครงสร้างพื้นฐาน โดยดัชนีด้านการศึกษา มี 6 เกณฑ์ ได้แก่ 1) การลงทุนทางการศึกษา 2) อัตราส่วนนักเรียนต่อครูระดับ ประถม 3) อัตราส่วนนักเรียนต่อครูระดับมัธยมศึกษา 4) การเข้าเรียนสู่ทุกระดับมัธยมศึกษา 5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับอุดมศึกษาและการไม่รู้หนังสือของผู้ใหญ่ พบว่าระดับการศึกษาไทยระหว่าง ปี พ.ศ. 2545 – 2549 อยู่ในอันดับ 41, 21, 48, 46 และ 48 จากจำนวน 49, 30, 60, 60 และ 61 ประเทศ และในปี 2549 อันดับด้านการศึกษาของไทยเหนือกว่าอินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาชนจีน และฟิลิปปินส์เท่านั้น เมื่อพิจารณาการลงทุนการศึกษา ค่าใช้จ่ายของไทยในภาครัฐต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) รอบ 5 ปี (พ.ศ. 2545-2549) อยู่ที่ร้อยละ 4.1, 3.94, 4.12, 4.00 และ 3.9 และในปี 2549 รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาสูงถึงร้อยละ 21.7 ของงบประมาณทั้งประเทศ คิดเป็น 1 ใน 4 ของงบประมาณทั้งหมดของประเทศ(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2549 : ฉ – จ) ซึ่งสอดคล้องกับสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 217) ได้ทำการวิจัยค่าใช้จ่ายต่อหัวสำหรับการศึกษาระดับพื้นฐานพบว่า ค่าใช้จ่ายพื้นฐานต่อหัวเฉลี่ยต่อคนต่อปีมีค่าใช้จ่ายสูงขึ้น แต่เมื่อพิจารณาผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษากลับพบว่าลดลง จากผลการประเมินวิชาคณิตศาสตร์และวิชาวิทยาศาสตร์ใน โครงการ Program for International Student Assessment (PISA) เมื่อ พ.ศ. 2546 ยังไม่น่าพึงพอใจนัก โดยวิชาคณิตศาสตร์ได้คะแนน 417 คะแนน ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของ Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) (500 คะแนน)

ในขณะที่ฮ่องกง เกาหลี และญี่ปุ่น ได้คะแนนเฉลี่ยสูงกว่า OECD คือ ได้คะแนน 550, 542 และ 534 ตามลำดับ และผลการประเมินวิชาวิทยาศาสตร์มีแนวโน้มสอดคล้องกันคือ ไทยได้คะแนน 429 คะแนน ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของ OECD (500 คะแนน) แต่ฮ่องกง เกาหลี และญี่ปุ่น ได้คะแนนสูงกว่าคือ 539, 538 และ 548 ตามลำดับ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2549 : 41)

รายงานการวิจัยประเมินผล การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2549 : 24 – 27) พบว่า ปัญหาและอุปสรรค การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษามีปัญหาหลายด้าน โดยเฉพาะปัญหาการจัดตั้ง ศูนย์เครือข่ายยังไม่มีกฎหมายรองรับ กลุ่มที่ตั้งขึ้นในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น ศูนย์เครือข่าย กลุ่มโรงเรียน ความไม่ชัดเจนในการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยผู้ปกครอง สถานประกอบการ องค์กรชุมชน องค์กรเอกชนยังมีความเข้าใจไม่ชัดเจน แต่ในแง่การปฏิบัติการ จัดทำหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตร การจัดทำเกณฑ์มาตรฐาน การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการจัดศูนย์เครือข่ายช่วยเหลือกันในบริบทโรงเรียนใกล้เคียงกัน เพื่อมุ่งให้เครือข่ายพัฒนางานวิชาการ ในกลุ่มและระหว่างกลุ่มโรงเรียน ในด้านประสิทธิภาพ และ ความเสมอภาคในการจัดสรรทรัพยากร เพื่อการจัดการศึกษาพบว่าการจัดสรรงบประมาณ การยกเว้นค่าเล่าเรียน ไม่ได้เป็นปัจจัยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมได้คะแนนต่ำกว่า ประเทศอื่น ๆ จากการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา พบว่า โรงเรียนไม่ได้มาตรฐานถึงร้อยละ 65 ส่วนใหญ่เป็น โรงเรียนขนาดเล็กในชนบท

ตามแนวทางการพัฒนาเขตพื้นที่การศึกษาที่มีบริบทแตกต่าง กัน ของสำนักงาน คณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดรูปแบบการบริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา ให้มี จำนวนสถานศึกษาประมาณ 10 – 15 โรงเรียน โดยคำนึงถึงการเดินทางคมนาคมจากสถานศึกษาถึงที่ตั้ง ศูนย์เครือข่ายใช้เวลาประมาณ 80 นาที ให้สถานศึกษาที่มีความพร้อมด้านอุปกรณ์ครุภัณฑ์ การสื่อสาร โทรศัพท์ โทรสาร อินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์การบริหารงานและวิฤตสื่อสารเป็นที่ตั้งศูนย์เครือข่าย และให้มีภารกิจในการดำเนินการให้เหมาะสมกับบริบทที่สอดคล้องกับความเป็นจริงในด้านงานธุรการ ด้านงานสวัสดิการต่าง ๆ ด้านการบริหารงานวิชาการ การ จัดทำและใช้หลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาสื่อและกระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลตามหลักสูตร ด้านการส่งเสริมกิจกรรม นักเรียน การวางแผนการรับนักเรียน จัดระบบข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ให้ความช่วยเหลือ สถานศึกษาที่ไม่พร้อม และสนับสนุนช่วยเหลือหรือหมุนเวียนครูสาขาวิชาที่ขาดแคลน จัดหรือจ้าง ครูหมุนเวียนกรณีครูขาด ไม่ครบชั้นเรียน (สำนักงาน คณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน , 2547 : 40 – 41)

ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะ กรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550 : 151 – 152) ดังนั้น เพื่อให้การกระจายอำนาจการบริหารจัดการดังกล่าวเป็นไปโดยอิสระและมีความคล่องตัว และสามารถ รับผิดชอบในการดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงออกประกาศเรื่องการกระจายการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550 โดยให้มีการรวมกลุ่มสถานศึกษาให้เป็นระบบเครือข่ายส่งเสริม ประสิทธิภาพการศึกษา เพื่อร่วมกันบริหาร และจัดการศึกษาในลักษณะ เครือข่ายสถานศึกษา มี 2 ประเภท คือ ประเภทที่หนึ่ง มีสถานศึกษาในหรือต่างเขตพื้นที่รวมกัน โดยมีนักเรียนตั้งแต่ 500 คนขึ้นไป หรือโรงเรียนและศูนย์การศึกษาพิเศษ และมีผลการ ประเมินคุณภาพการศึกษาได้มาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) เพื่อให้มีการดำเนินกาส่งเสริม สนับสนุนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการบริหารและจัดการศึกษาใน เรื่องที่ได้รับ การกระจายอำนาจและในลักษณะเครือข่ายสถานศึกษา ประเภทที่สอง เป็นสถานศึกษาใน เขตพื้นที่ การศึกษารวมกัน โดย ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดเป็น เครือข่ายสถานศึกษา เพื่อการบริหาร และจัดการศึกษาร่วมกันเพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษา ร่วมกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน, 2551 : 150 – 159)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการพัฒนาคุณภาพหลายรูปแบบ โดยกำหนดแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพทั้งระบบการบริหารจัดการ ชั้นเรียน และการจัดการเรียนรู้ และมีนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้หลายรูปแบบ เช่น การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (Multi-grade Teaching) เป็นการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กต่างชั้น ต่างกลุ่มอายุ และความสามารถต่างกัน มาเรียนรู้พร้อมกันในชั้นเดียว โดยมีครูคนเดียวจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับระดับความสามารถของเด็กเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 : 1 – 8) 2) การจัดการเรียนรู้แบบรวมชั้น เป็นการจัดการเรียนรู้แบบช่วงชั้นและคละชั้น โดยการยุบชั้นเรียน โดยมีโรงเรียนหลักในการรวมชั้น ให้โรงเรียนเล็กมีครู ไม่ครบชั้นสามารถจัดการเรียน การสอน โดยไม่ยึดห้องเรียน 3) การบูรณาการหลักสูตรเป็นการนำวัตถุประสงค์และเนื้อหาการเรียนรู้อ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาเชื่อมโยงสู่การจ้ ดทำหน้ วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ

แล้วนำมากำหนดกิจกรรม เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้ ครั้งเดียวพร้อมกันในแต่ละช่วงชั้น

4) ความร่วมมือจากชุมชนเป็นการบริหารจัดการ โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ เช่น พระสงฆ์ ผู้ปกครอง ภูมิปัญญาท้องถิ่น 5) การใช้ ICT ในการพัฒนาคุณภาพ เป็นการนำเทคโนโลยีมาใช้แก้ปัญหาและพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก เช่น รถคอมพิวเตอร์เคลื่อนที่ (Mobile Unit) เพื่อให้บริการห้องเรียนคอมพิวเตอร์เคลื่อนที่สำหรับนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ห่างไกลให้มีโอกาสเข้าถึงสื่อการเรียนรู้จากคอมพิวเตอร์ การ สอนด้วยการรับสัญญาณการสอนทางไกลจากโรงเรียนวังไกลกังวลหัวหิน การเรียนรู้จากห้องสมุดเคลื่อนที่ 6) รูปแบบโรงเรียนเครือข่าย (School Cluster) เป็นการรวมโรงเรียนโดยให้มีโรงเรียนหลักและโรงเรียนเครือข่ายวางแผนดำเนินการร่วมกันแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้การบริหารจัดการ โรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น 7) ผสมผสานด้วยวิธีหลากหลาย เป็นการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาด้วยวิธีการหลากหลาย เช่น การบูรณาการหลักสูตรรวมชั้นเรียน การใช้เทคโนโลยี และการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยนำวิธีการมาผสมผสานในการดำเนินงาน ซึ่งเป็นรูปแบบที่ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากประสบผลสำเร็จ 8) การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารมีความรู้ มีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ยึดหลักการมีส่วนร่วม มีความเป็นประชาธิปไตย เป็นแบบอย่างที่ดี มีความมุ่งมั่นสร้างเครือข่ายการทำงาน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 : 5 – 8)

จากสภาพปัญหาคุณภาพการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ความไม่สอดคล้อง กับการลงทุน สาเหตุอาจเนื่องมาจากความไม่พร้อมของสถานศึกษา ความร่วมมือในการส่งเสริมปัจจัยโครงสร้างจากองค์กรชุมชน จำนวนโรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนมากขึ้น และความร่วมมือของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายยังไม่มีรูปแบบชัดเจน และแนวโน้มในอนาคตจำนวนโรงเรียนขนาดเล็กจะมีจำนวนมากขึ้น ในปัจจุบันมีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 10,877 โรงเรียน จากจำนวน 32,879 โรงเรียน คิดเป็น 1 ใน 3 ของโรงเรียนทั้งหมดทั่วประเทศ และกระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย ในการดำเนิน การจัดการศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่ชนบท มีปัญหาหลายประการ เช่น ขาดแคลนครูและสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ขาดงบประมาณ ครอบครัวนักเรียน มีฐานะยากจน จากการประเมินมาตรฐานโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2539 พบว่า โรงเรียนในเขตพื้นที่ชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ มีคุณภาพต่ำกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่เกือบทุกตัวชี้วัดและได้ดำเนินการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กหลายรูปแบบ โดยเฉพาะการยุบรวมแล้สมเล็กโรงเรียน เพื่อให้มีประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน การแก้ปัญหาขาดแคลนครู สร้างขวัญและกำลังใจให้ครู ใช้งบประมาณและทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า แต่พบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน คือ ผู้ปกครองและชุมชนไม่เห็นด้วยในการให้ยุบรวม

และล้มเลิกโรงเรียน เพราะผู้ปกครองมีฐานะยากจน ไม่สามารถส่งบุตรหลานไปเรียนนอกหมู่บ้านได้ อีกส่วนหนึ่งชุมชนรู้สึกหวงแหนโรงเรียน และอาคารสถานที่ เมื่อมาเรียนรวมแล้วขาดคนดูแล เอาใจใส่อีกทั้งโรงเรียนหลักยังไม่มีคุณภาพไม่สามารถจูงใจให้นักเรียนไปเรียนรวมได้ แลคำพาหะที่จัดให้ไม่เพียงพอ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549 : 122)

ดังนั้น ในการพัฒนาประสิทธิผลการเรียนรู้ จำเป็นต้องมีการแบ่งปัน ช่วยเหลือ และผสมผสานทรัพยากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยอาศัยโครงสร้างแบบเครือข่าย ที่ให้ความร่วมมือกันอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการและมีการใช้เครื่องมือหรือวิธีการเพื่อพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ไปสู่องค์ความรู้ในองค์การ (Michael J. Marquardt, 2006 อ้างถึงใน วีรุช มาณะศิริานนท์, 2548 : 169)

ในปีการศึกษา 2547 มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2,720 แห่ง มีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา และดำเนินการจัดการศึกษาเอง จำนวนนักเรียนหลัง การศึกษาขั้นพื้นฐานมี แนวโน้มเพิ่มขึ้น ใน ด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา จากผลการประเมิน คุณภาพการศึกษา จนถึงปีการศึกษา 2547 พบว่า มาตรฐานการศึกษา 4 มาตรฐาน มี 8 มาตรฐานที่สถานศึกษาส่วนใหญ่ (เกินร้อยละ 75) มีคุณภาพในระดับดี และจากทศประเมินในด้านของสถานศึกษาที่มีระดับคุณภาพดี ใน 7 มาตรฐานด้านผู้เรียน พบว่า สถานศึกษาที่อยู่ในระดับดี สูง กว่าสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในทุกมาตรฐาน แต่ต่ำกว่าของโรงเรียนเอกชนเล็กน้อย ในมาตรฐานที่ 1 และ 4 นอกจากนี้จากผลการทดสอบระดับชาติ (NT) ในวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สูงกว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ใกล้เคียงกับโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ต่ำกว่าโรงเรียนเอกชน (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548 : 51 – 52)

จากการประชุมเสวนาโต๊ะกลม เรื่องการปฏิรูปการศึกษา รอบ: ปฏิรูปอะไร อย่างไร ณ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ กรุงเทพมหานคร พบว่า มีปัญหาเรื่องคุณภาพการศึกษาและการสอน ของครูไม่ทันกับหลักสูตรที่เปลี่ยนแปลงไป สำนักงานเลขาธิการศึกษาจึงได้กำหนดทิศทางในการพัฒนา โดยกำหนดกรอบการพัฒนาไว้ 8 ประเด็น คือ 1) พัฒนาคุณภาพผู้เรียน 2) การผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา 3) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม ของทุกภาคส่วนสังคม 4) การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา 5) การผลิตและพัฒนากำลังคน 6) การปฏิรูป เงินเพื่อการศึกษา 7) การปฏิรูปเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 8) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

การพัฒนาองค์กรเพื่อการเปลี่ยนแปลงและประสพผลสำเร็จผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับการใช้ทรัพยากรเพื่อการพัฒนา มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ มิติทางการเงิน มิติทางกระบวนการภายใน มิติทางการเรียนรู้ และนวัตกรรม และมิติทางด้านลูกค้า (ประเวศน์ มหารัตน์สกุล, 2548 : 194)

ดังนั้น การแสวงหารูปแบบและวิธีการบริหารเครือข่ายสถานศึกษาตามแนวคิดการกระจายอำนาจของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นแนวทางและเป็นประโยชน์ในกำหนดรูปแบบการพัฒนาเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อให้สามารถบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้ว่า สุวิมล โพธิ์กลิ่น (2549) จะได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กแล้วก็ตาม แต่เป็นการศึกษารูปแบบเครือข่ายเฉพาะด้านวิชาการเท่านั้น ซึ่งไม่ครอบคลุมภาระงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งข้อมูลจากผลการทดสอบระดับชาติในช่วงปีพุทธศักราช 2544 – 2546 ชี้ว่า โรงเรียนในสวนภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีแนวโน้มของผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาลดลง และจากการรายงานการสังเคราะห์สภาวะการณ์ และปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาไทยของสำนักงานเลขาธิการการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพและความสมบูรณ์ของปัจจัยสนับสนุนต่างกัน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่างกัน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ที่จะศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อวิเคราะห์และพัฒนาเครือข่ายที่ครอบคลุมทั้ง ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล และด้านบริหารทั่วไป อันจะช่วยให้เกิดเครือข่ายสถานศึกษาที่สามารถร่วมมือช่วยเหลือกันขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตอบสนองต่อนโยบายการจัดการศึกษา การกระจายทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้ทั่วถึง และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาของการบริหารจัดการ เครือข่ายสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คำถามในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีคำถามสำหรับการวิจัย 3 ข้อ ดังนี้

1. สภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นอย่างไร
2. สภาพและรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาดั้งเดิมที่ประสบผลสำเร็จในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นอย่างไร
3. รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่เหมาะสมและเป็นไปได้ควรเป็นอย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่าย สถานศึกษาในเขตพื้นที่ ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เนื่องจากมีบริบทของสถานศึกษา ความพร้อมของชุมชน ศักยภาพของท้องถิ่น วัฒนธรรมของสถานศึกษาและปัญหาที่คล้ายคลึงกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดการบริหารจัดการศึกษา แนวคิดการบริหารจัดการเครือข่าย แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาตามภารกิจของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ .ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการของอำนาจการบริหารและจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป
2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการเครือข่าย ผู้วิจัยทำการสังเคราะห์เกี่ยวกับการบริหารจัดการเครือข่ายตามแนวคิดของ Goldsmith and Eggers (2009 : 117 – 184) Baker (1994 : 59) Brown and Moberg (1980 : 16 – 17) เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543 : 27)

เสรี พงศ์พิศ (2548 : 52) โดยได้กลไกขับเคลื่อนเครือข่ายในการบริหารจัดการเครือข่าย 6 ประการ คือ 1) แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2) การระดมทรัพยากรทุกภาคส่วน 3) การติดต่อประสานงาน 4) ศักยภาพของผู้นำ 5) การติดตามตรวจสอบ 6) การประชาสัมพันธ์ความสำเร็จ

3. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ผู้วิจัยทำการสังเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาตามแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2549 : 24 – 119) อรรถพร พงษ์วาท (2544) ซึ่งได้เสนอแนะไว้ 6 รูปแบบ ประกอบด้วย 1) เครือข่ายของสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานของรัฐที่รวมตัวกัน 2) เครือข่ายของสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่ง หรือหลาย ๆ แห่งกับภาคส่วนอื่นที่ระบุไว้ในวรรคแรกของมาตรา 38 ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 อันได้แก่บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย 3) เครือข่ายสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รูปแบบอื่น ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต 4) เครือข่ายสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานของรัฐและสถานศึกษาของเอกชน 5) เครือข่ายสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานของรัฐกับของเอกชนและภาคส่วนอื่น ที่ระบุไว้ในรูปแบบที่ 2 และ 3 6) เครือข่ายที่อาจเกิดจากการริเริ่มระหว่างสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานทั้งของรัฐและของเอกชน หรือระหว่างสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานเหล่านั้นกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคส่วนอื่นในเขตพื้นที่การศึกษาโดยไม่มีกรณีนำทับ หรือครอบงำบงการ โดยหน่วยงานหรือองค์กรทางการศึกษาระดับบน

4. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่าย ผู้วิจัยทำการสังเคราะห์เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายตามแนวคิดของ อุทัย บุญประเสริฐ (2547) ดิเรก วรรณเศียร (2545) พูนสุข หิงคานนท์ (2540) และ Willer (1986 : 83) มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์กระบวนการพัฒนารูปแบบ ประกอบด้วย 1) ศึกษา รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา 2) สร้างรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา 3) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา 4) ปรับปรุงและนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา

ผู้วิจัยสรุปความสัมพันธ์ของกรอบแนวคิดในการวิจัยดังกล่าวข้างต้นกับการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นำเสนอในแผนภาพกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

คำจำกัดความในการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดคำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ไว้ดังนี้

เครือข่ายสถานศึกษา หมายถึง การรวม สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของรัฐที่ตั้งอยู่ใน เขตเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล เดียวกัน หรือมีพื้นที่ติดต่อกัน จำนวนประ มาณ 10 – 15 โรงเรียน เข้าด้วยกัน เพื่อร่วมมือช่วยเหลือกัน ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหาร งานบุคคล และบริหารทั่วไป ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา

รูปแบบเครือข่าย หมายถึง ตัวแบบ(Model) ของเครือข่ายการพัฒนาที่แสดงให้เห็น ถึงโครงสร้างระบบ บทบาทหน้าที่ และการดำเนินงานของเครือข่าย เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้บรรลุตามภารกิจ เป้าหมายที่วางไว้

รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา หมายถึง การจัด โครงสร้าง การบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาจำนวนสถานศึกษาที่รวมกันเป็นเครือข่าย ภารกิจของเครือข่าย ที่สถานศึกษาต้องดำเนินการร่วมกันทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาผู้เรียนให้ บรรลุตามภารกิจ เป้าหมายที่วางไว้

เขตพื้นที่ชนบท หมายถึง เขตพื้นที่การศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ไม่รวม เขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ซึ่งมีทั้งสิ้น 42 เขตพื้นที่การศึกษา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึง ภูมิภาคหนึ่งของประเทศที่ตั้งอยู่ทางทิศ ตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วย 19 จังหวัด ได้แก่ หนองคาย นครพนม มุกดาหาร ชัยภูมิ สกลนคร อุดรธานี เลย ขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด ยโสธร นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี หนองบัวลำภู และอำนาจเจริญ

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนในการวิจัยทั้งหมด 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการศึกษาเชิงลึกเฉพาะกลุ่ม (Focus Group Discussion)
2. ศึกษา สภาพ และรูปแบบ การบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาดั้งแบบ ที่ ประสบผลสำเร็จ (Best Practice) ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการสัมภาษณ์ เครือข่ายสถานศึกษาที่มีการบริหารจัดการประสบผลสำเร็จ

3. สร้างรูปแบบ การบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วยการนำผลการสังเคราะห์เอกสารทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มากำหนดกรอบการกร่างรูปแบบ โดยกำหนดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะเป็นส่วนประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4. ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการตรวจสอบรูปแบบของผู้ทรงคุณวุฒิ (Expert Judgment) โดยการเลือกแบบเจาะจง และการ สัมมนาประชาวิจารณ์ (Public Hearing Seminar) โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น

5. ปรับปรุงและนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยนำผลจากการศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบมาปรับปรุงและจัดทำรายงานการวิจัยที่สมบูรณ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ในการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ เครือข่ายสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้รับประโยชน์ ดังนี้

1. เพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ สามารถนำไปใช้ให้เกิดความช่วยเหลือกันขับเคลื่อนยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้สูงขึ้น

2. ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการนำไปเสนอการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 5 ให้เกิดขึ้นได้จริง ซึ่งสามารถใช้ทรัพยากรทางการบริหารได้อย่างคุ้มค่า และเกิดความร่วมมือในการขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียนได้ตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา

3. เป็นเครื่องมือช่วยในการบริหารเครือข่ายสถานศึกษา ให้มีความเข้มแข็ง ทั้งด้านการบริหาร งานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหาร งานบุคคล และการบริหารทั่วไป ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

4. รู้สภาพและวิธีการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อไป

การนำเสนอรายงานการวิจัย

การนำเสนอรายงานการวิจัย ผู้วิจัยขอนำเสนอตามลำดับดังนี้

บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วยความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย ขอบเขตการวิจัย กรอบแนวคิดในการวิจัย คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และการนำเสนอรายงานการวิจัย

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการศึกษาจะครอบคลุมทั้งเอกสารและงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ และมีสาระครอบคลุมเรื่องแนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้อง เช่น แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ แนวคิด หลักการเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วม แนวคิดหลักการเกี่ยวกับเครือข่าย รายงานการวิจัย ประเมินผลการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้เขตพื้นที่การศึกษา

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแต่ละขั้นตอน การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์และแปลข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัย

บทที่ 5 การนำเสนอการพัฒนารูปแบบ การบริหารจัดการ เครือข่ายสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย สรุปผลที่ได้จากการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การศึกษาวิเคราะห์และพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด หลักการ และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศ และต่างประเทศซึ่งนำเสนอโดยแบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่าย

ตอนที่ 3 แนวคิดและนโยบายด้านเครือข่ายสถานศึกษาของสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 4 แนวทางการบริหารจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา

ตอนที่ 5 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดกรอบแนวคิดสำหรับการวิจัยเพื่อการศึกษาวิเคราะห์และพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสาระสำคัญ ดังนี้

1.1 ความหมายของรูปแบบ

มีนักวิชาการให้ความหมายของรูปแบบไว้หลายลักษณะ เช่น

Willer (1968 :264) กล่าวว่ารูปแบบเป็นการสร้างมโนทัศน์ (Conceptualization) เกี่ยวกับชุดของปรากฏการณ์โดยอาศัยหลักการ (Rationale) ของระบบรูปนัย (Formal System) และมีจุดมุ่งหมายเพื่อการทำให้เกิดความกระฉับกระชวยของนิยาม ความสัมพันธ์ และประพจน์ที่เกี่ยวข้อง

Longman Dictionary of Contemporary English (1981 : 668) ให้ความหมายของรูปแบบโดยสรุป 3 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

1. รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่เป็นแบบย่อส่วนของของจริง เช่น รูปแบบของเรือดำน้ำ
2. รูปแบบ หมายถึง สิ่งของหรือคนที่นำมาใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินการบางอย่าง เช่น ครูแบบอย่าง นักเดินแบบ หรือแม่แบบในการวาดภาพศิลป์
3. รูปแบบ หมายถึง แบบหรือรุ่นของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์รุ่น

Bardo and Hartman (1982 : 70) กล่าวถึงรูปแบบในทางสังคมศาสตร์ว่า หมายถึง ชุดของข้อความเชิงนามธรรมเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่สนใจเพื่อใช้ในการนิยามคุณลักษณะ และหรือ บรรยายคุณลักษณะที่สำคัญ ๆ ของปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจ รูปแบบ จึงไม่ใช่การบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์อย่างละเอียดทุกแง่ทุกมุมเพราะการทำเช่นนั้นจะทำให้ รูปแบบมีความซับซ้อนและยุ่งยากเกินไปในการที่จะทำให้คุณค่าของรูปแบบนั้นคือลงไขว่หนทางที่ จะระบุว่ารูปแบบหนึ่ง ๆ จะต้องมีรายละเอียดมากน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสม และรูปแบบนั้น ๆ ควรมียอดประกอบอะไรบ้างไม่ได้มีข้อกำหนดเป็นการตายตัว ทั้งนี้ก็แล้วแต่วัตถุประสงค์ของผู้สร้าง รูปแบบที่ต้องการจะอธิบายปรากฏการณ์นั้น ๆ

ทาคาโอะ มียากาวะ(คงศักดิ์ สันติพิฤกษ์วงศ์(แปล), 1986 : 12) กล่าวว่า รูปแบบ คือ การแสดงภาพความเป็นจริงที่กำลังศึกษาค้นคว้าในลักษณะใดลักษณะหนึ่งขึ้นการอธิบายการพยากรณ์ หรือการควบคุมเกี่ยวกับโครงสร้างและการเคลื่อนไหวของสภาพความเป็นจริงที่กำลังค้นคว้าอยู่

Keeves (1988 : 559) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง การแสดง โครงสร้างเพื่อใช้ศึกษา ความสัมพันธ์ของตัวแปร

โดยสรุปแล้ว รูปแบบ หมายถึงการนำภาพในอุดมคติหรือเสมือนจริงมาจำลองให้เล็กกลง หรือย่อส่วนโดยแสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่สำคัญในเชิงเหตุผลเชิงกายภาพหรือเชิงคุณลักษณะ เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจโดยไม่มีการกำหนดรูปแบบไว้ตายตัวแต่นั้นดูง่ายหรือซับซ้อนก็ได้

1.2 ประเภทของรูปแบบ

การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบพบว่ามีนักวิชาการหลายท่าน ได้แบ่งประเภท ของรูปแบบไว้หลายลักษณะซึ่งแตกต่างกันไป ดังนี้

Keeves (1988 : 561 – 565) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบทางคณิตศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยยึดแนวทางของ Caplan and Tutsuoka และพัฒนาการใช้รูปแบบทางการศึกษาเป็น 4 ประเภท คือ

1. รูปแบบเชิงเทียบเคียง(Analogue model) เป็นรูปแบบที่ใช้การอุปมาอุปมัยเทียบเคียง ปรากฏการณ์ซึ่งเป็นรูปธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม เช่น รูปแบบใน การทำนอยจำนวนนักเรียนที่จะเข้าสู่ระบบ โรงเรียนซึ่งอนุมานแนวคิดมาจากการเปิดน้ำเข้าและปล่อยน้ำ ออกจากถัง นักเรียนที่จะเข้าสู่ระบบเปรียบเสมือนกับน้ำที่ไหลออกจากถัง ดังนั้น นักเรียนที่คงอยู่ ในระบบจึงเท่ากับนักเรียนที่เข้าสู่ระบบลบด้วยนักเรียนที่ออกจากระบบ เป็นต้น จุดมุ่งหมายของ รูปแบบก็เพื่ออธิบายการเปลี่ยนแปลงประชากรนักเรียนของโรงเรียน

2. รูปแบบเชิงข้อความ(Semantic Model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยาย หรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิหรือรูปภาพ เพื่อให้เห็น โครงสร้างทางความคิด และใช้ข้อความในการอธิบายเพื่อให้เกิดความกระจ่างมากขึ้น แต่จุดอ่อนของรูปแบบประเภทนี้คือ

ขาดความชัดเจนแน่นอนทำให้ยากแก่การทดสอบรูปแบบ แต่อย่างไรก็ตามก็ได้มีการนำรูปแบบนี้มาใช้ในการศึกษามาก เช่น รูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียน

3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) เป็นรูปแบบที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปร โดยสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ ปัจจุบันมีแนวโน้มว่าจะนำไปใช้ด้านพฤติกรรมศาสตร์มากขึ้น โดยเฉพาะในการวัดและประเมินผลทางการศึกษา รูปแบบลักษณะนี้สามารถนำไปสู่การสร้างทฤษฎีเพราะสามารถนำไปทดสอบสมมุติฐานได้ รูปแบบทางคณิตศาสตร์นี้ส่วนมากพัฒนามาจากรูปแบบเชิงข้อความ

4. รูปแบบเชิงสาเหตุ(Casual Model) เป็นรูปแบบที่เริ่มจากการนำเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ในการศึกษาเกี่ยวกับพันธุศาสตร์ รูปแบบเชิงสาเหตุทำให้สามารถศึกษารูปแบบเชิงข้อความที่ตัวแปรสลับ บังคับซ้อนได้ แนวคิดสำคัญของรูปแบบนี้คือ ต้องสร้างขึ้นจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องหรืองานวิจัยที่มีมาแล้ว รูปแบบจะเขียนในลักษณะสมการเส้นตรง แต่ละสมการแสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างตัวแปร จากนั้นมีการเก็บรวบรวมข้อมูลในสภาพการณ์ที่เป็นจริงเพื่อทดสอบรูปแบบ รูปแบบเชิงสาเหตุนี้แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

4.1 รูปแบบระบบเส้นเดียว (Recursive Model) เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์ เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรด้วยเส้น โยงที่มีทิศทางของการเป็นสาเหตุในทิศทางเดียวโดยไม่มี ความสัมพันธ์ย้อนกลับ

4.2 รูปแบบเชิงสาเหตุเส้นคู่ (Non-recursive Model) เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์ เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร โดยทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรภายในตัวแปรหนึ่งอาจเป็นทั้งตัว แปรเชิงเหตุและเชิงผลพร้อมกันจึงมีทิศทางย้อนกลับได้

สำหรับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 15 ได้แบ่งประเภทของการจัดการศึกษาออกเป็นสามรูปแบบคือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย กล่าวคือ

การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบวิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

การศึกษาตามอรรถศาสตร์ เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อหรือ แหล่งความรู้อื่น ๆ

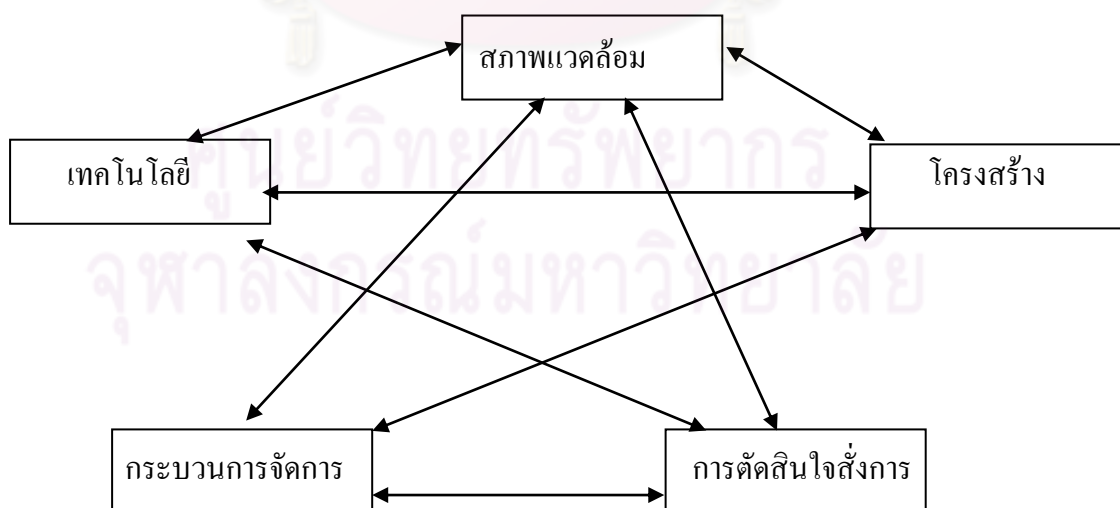
ในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) เพื่อให้เข้าใจง่าย เนื่องจากรูปแบบเชิงข้อความนี้เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยาย มีองค์ประกอบหลักคือ แผนภูมิ หรือรูปภาพเพื่อให้เห็น โครงสร้างทางความคิดขององค์ประกอบและความสัมพันธ์ของ องค์ประกอบนั้น ๆ และยังมีการใช้ข้อความในการอธิบายเพื่อให้เข้าใจรูปแบบได้แจ่มชัดมากขึ้น

1.3 องค์ประกอบของรูปแบบ

Brown and Moberg (1980 : 16 – 17) ได้วิเคราะห์รูปแบบมาจากแนวคิดเชิงระบบ (System Approach) กับหลักการบริหารตามสถานการณ์ (Contingency Approach) กล่าวคือ องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย

1. สภาพแวดล้อม (Environment)
2. เทคโนโลยี (Technology)
3. โครงสร้าง (Structure)
4. กระบวนการจัดการ (Management Process)
5. กระบวนการตัดสินใจสั่งการ (Decision Making)

รูปแบบการศึกษาและการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดองค์การและการบริหาร ของ Brown and Moberg ดังแสดงในแผนภาพที่ 2 ดังนี้

แผนภาพที่ 2 รูปแบบเชิงระบบและสถานการณ์ของ Brown and Moberg

ที่มา : Brown, W.B., and Moberg, D.J. **Organization Theory and Management : A macro approach.** New York: John Wiley and Sons, 1980. P.17.

Keeves (1997 : 386 – 387 อ้างถึงใน ทิศนา แคมณี, 2545 : 218) ได้กล่าวว่า รูปแบบโดยทั่วไปควรมีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1. รูปแบบจะต้องนำไปสู่การทำนาย (Prediction) ผลที่ตามมาซึ่งสามารถพิสูจน์ทดสอบได้ กล่าวคือ สามารถนำไปสร้างเครื่องมือเพื่อไปพิสูจน์ทดสอบได้
2. โครงสร้างเชิงรูปแบบต้องประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal relationship) ซึ่งสามารถใช้อธิบายปรากฏการณ์เรื่องนั้นได้
3. รูปแบบจะต้องสามารถช่วยสร้างจินตนาการ (Imagination) ความคิดรวบยอด (Concept) และความสัมพันธ์ (Interrelations) รวมทั้งช่วยขยายขอบเขตของการสืบเสาะความรู้
4. รูปแบบควรจะต้องประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (Structural relationships) มากกว่าความสัมพันธ์เชิงเชื่อมโยง (Associative relationships)

อุทัย บุญประเสริฐ (2546 : 32) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบว่า รูปแบบเป็นสิ่งที่อำนวยความสะดวกประโยชน์มาก แต่มีข้อให้คิดว่าต้องใช้ให้ถูกต้องกับงานในแต่ละลักษณะ จึงไม่อาจกำหนดให้เป็นหลักเกณฑ์แน่นอนตายตัวได้

สอดคล้องกับแนวคิดของสมาน อัสวภูมิ (2537 : 16) และ Bardo and Hartman (1982 : 70 – 71) และทาคาโอะ มียากาวะ (1986 : 15) ที่มีแนวคิดว่าการแบ่งประเภทของรูปแบบไม่มีหลักเกณฑ์ตายตัวว่า ควรมียาละเอียดขององค์ประกอบอย่างไรรูปแบบจึงจะเหมาะสม เนื่องจากรายละเอียดและองค์ประกอบที่เหมาะสมของรูปแบบจะขึ้นกับลักษณะเฉพาะของปรากฏการณ์ที่ศึกษาและวัตถุประสงค์ในการสร้างหรือรูปแบบนั้น ๆ

กล่าวโดยสรุปคือ การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบว่าจะประกอบด้วยอะไร จำนวนเท่าใด มีโครงสร้างและความสัมพันธ์กันอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์ที่ศึกษา หรือการออกแบบ แนวคิด ทฤษฎีและหลักการพื้นฐานในการกำหนดรูปแบบแต่ละรูปแบบนั้นๆ เป็นสำคัญ

1.4 ลักษณะของรูปแบบที่ดี

จากคุณประโยชน์ของรูปแบบที่ช่วยในการสร้างทฤษฎี ลดการอ้างอิงหลักฐานจำนวนมาก อธิบายและพยากรณ์ต่าง ๆ ทำให้มีการนำรูปแบบมาใช้ในการศึกษากันมามาก แต่เนื่องจากรูปแบบมีข้อจำกัด กล่าวคือ รูปแบบอาจไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง บางครั้งรูปแบบก่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่า เรื่องจริง หรือของจริงนั้นเป็นเรื่องง่าย ๆ (Oversimplification) บ่อยครั้งที่พบว่าทฤษฎีที่สำคัญและมีชื่อเสียงหลายทฤษฎีมีรูปแบบที่ไม่สมบูรณ์ เสนอข้อเท็จจริงของทฤษฎีผิดพลาด แปลความหมายผิด เสนอข้อสรุปโดยอ้างเหตุผลผิด เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้มักวิพากษ์วิจารณ์ (Bertalanffy, 1968 : 200) และควรศึกษาองค์ประกอบที่สำคัญ และลักษณะของรูปแบบที่ดีเพื่อใช้ในการสร้างรูปแบบมีข้อผิดพลาดน้อยที่สุด

นักการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวถึงลักษณะของรูปแบบที่ดีไว้ดังต่อไปนี้

ทาคาโอะ มียากาวะ(คงศักดิ์ สันติพิทยวงษ์(แปล), 1986 : 15) กล่าวว่า รูปแบบที่ดีเปรียบเสมือนสิ่งที่ทำให้ผู้ที่สนใจศึกษาเรื่องนี้ได้มีความเข้าใจเป็นเบื้องต้นก่อนการศึกษาในแนวคิดต่อไป ดังนั้นการสร้างรูปแบบที่ดีควรมีลักษณะ 5 ประการดังต่อไปนี้

1. รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างตัวแปร มากกว่าเน้นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแบบรวม ๆ

2. รูปแบบควรนำไปสู่การพยากรณ์ผลที่ตามมา ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยเมื่อทดสอบรูปแบบแล้วถ้าปรากฏว่าไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์รูปแบบนั้นต้องถูกยกเลิกไป

3. รูปแบบควรอธิบายโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษาได้อย่างชัดเจน

4. รูปแบบควรนำไปสู่การสร้างแนวความคิดใหม่หรือความสัมพันธ์ของเรื่องที่ศึกษาได้

5. รูปแบบในเรื่องใดจะเป็นเช่นไรขึ้นอยู่กับกรอบทฤษฎีในเรื่องนั้นๆ

Keeves (1988 : 560) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของแบบจำลอง 4 ประการได้แก่

1. แบบจำลองควรประกอบขึ้นด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างของตัวแปรมากกว่าความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงธรรมดา อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงก็มีประโยชน์ในช่วงต้นของการพัฒนาแบบจำลอง

2. แบบจำลองควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้นจากการใช้แบบจำลองได้ สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตและหาข้อสนับสนุนด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้

3. แบบจำลองควรจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึง กลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษาดังนั้นนอกจากแบบจำลองจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์แล้วยังใช้เป็นเครื่องมือในการอธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย

4. แบบจำลองควรเป็นเครื่องมือในการสร้างความคิดรวบยอด (Concept) ใหม่และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรใหม่ซึ่งจะเป็นการเพิ่มองค์ความรู้ (Body Knowledge) ในเรื่องที่กำลังศึกษาค้นคว้าด้วย

สรุปได้ว่ารูปแบบที่ดีควรมีลักษณะที่ชัดเจน คืออธิบายแนวคิดของเรื่องที่จะศึกษาได้โดยสื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างของตัวแปร สามารถทดสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์และควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้นจากการใช้แบบจำลองได้

1.5 การทดสอบรูปแบบ

จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการสร้างรูปแบบก็เพื่อทดสอบหรือตรวจสอบรูปแบบนั้น ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการประมาณค่าพารามิเตอร์ของรูปแบบ ดังนั้นรูปแบบที่สร้างขึ้นจึงควรมีความชัดเจนและเหมาะสมกับวิธีการทดสอบ โดยปกติแล้วการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์มักจะดำเนินการทดสอบรูปแบบด้วยวิธีการทางสถิติ ผลของการทดสอบจะนำไปสู่การยอมรับหรือปฏิเสธรูปแบบนั้นและนำไปสู่การสร้างทฤษฎีใหม่ต่อไป การทดสอบหรือการตรวจสอบรูปแบบสามารถกระทำได้ 2 ลักษณะ กล่าวคือ

1. การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมิน

Joint Committee on Standards for Educational Evaluation ได้นำเสนอ หลักการประเมินเพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการตรวจสอบรูปแบบซึ่งจัดเป็น 4 หมวด (Madaus, Scriven and Stufflebeam, 1983 : 399 – 402) ดังนี้

1.1 มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง

1.2 มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) เป็นการประเมินการสนองตอบต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ

1.3 มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นการประเมินความเหมาะสมทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา

1.4 มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) เป็นการประเมินความน่าเชื่อถือและได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริง

2. ข้อจำกัดของการทดสอบรูปแบบหรือการประเมิน

ในบางเรื่องก็ไม่สามารถกระทำได้ด้วยข้อจำกัดของสภาพการณ์ต่างๆ ซึ่ง Eisner (1976 : 192 – 193) ได้เสนอแนวคิดของการทดสอบหรือประเมิน โดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ กล่าวว่า การวิจัยทางการศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินการตามหลักการทางวิทยาศาสตร์หรือเชิงปริมาณมากเกินไปและในบางเรื่องที่ต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการได้ตัวเลขแล้วสรุป จึงได้เสนอแนวคิดการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิไว้ ดังนี้

2.1 การประเมินโดยแนวทางดังนี้ มิได้ประเมินโดยเน้นสัมฤทธิ์ผลของเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ตามรูปแบบของการประเมินแบบอิงเป้าหมาย (Goal Based Model) การตอบสนองปัญหาและความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องตามรูปแบบการประเมินอิงการตัดสินใจ (Decision Making Model) แต่อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจะเน้นการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่ถูกนำมาพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

กับการตัดสินใจเสมอไป แต่อาจจะผสมผสานปัจจัยต่างๆ ในการพิจารณาเข้าด้วยกัน ตามวิจารณ์ญาณของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพและความเหมาะสมของสิ่งที่จะทำการประเมิน

2.2 เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง (Specialization) ในเรื่องที่จะประเมิน โดยที่พัฒนามาจากรูปแบบการวิจารณ์งานศิลปะ (Art Criticism) ที่มีความละเอียดอ่อนลึกซึ้งและต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัยเนื่องจากการวัดคุณค่า ไม่อาจประเมินด้วยเครื่องมือใด ๆ ได้และต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริง ต่อมาได้มีการ นำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในทางการศึกษาระดับสูงในวงการอุดมศึกษามากขึ้นในสาขาเฉพาะที่ ต้องอาศัยผู้รู้ในเรื่องนั้นจริงๆ มาเป็นผู้ประเมินผล ทั้งนี้เพราะองค์ความรู้เฉพาะนั้นผู้ที่ศึกษาเรื่องนั้นจริงๆ จึงจะทราบและเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

2.3 เป็นรูปแบบที่ใช้ตัวบุคคล คือผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมิน โดยให้ความเชื่อถือกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เที่ยงธรรมและมีคุณูปการที่ดี ทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่างๆ นั้นจะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒินั่นเอง

2.4 เป็นรูปแบบที่ขอมให้ความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิ ตามความถนัดของแต่ละคนนับตั้งแต่กำหนดประเด็นสำคัญที่พิจารณาการบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ การเก็บรวบรวม การประมวลผล การวินิจฉัยข้อมูลตลอดจนวิธีการนำเสนอ ทั้งนี้การเลือกผู้ทรงคุณวุฒิจะเน้นที่สถานภาพทางวิชาชีพ ประสบการณ์และการเป็นที่เชื่อถือ (High credit) ของวิชาชีพนั้นเป็นสำคัญ

จากการวิเคราะห์เอกสารดังกล่าวมาแล้วสรุปได้ว่าสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ขาดไม่ได้สำหรับการสร้างรูปแบบคือการทดสอบรูปแบบ ทั้งนี้เพื่อให้รูปแบบที่สร้างขึ้น มีความชัดเจน และเหมาะสม การทดสอบรูปแบบทำได้ 2 ลักษณะคือ การประเมินทางสถิติ และการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของรูปแบบว่า เป็นรูปแบบทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ หรือเป็นรูปแบบทางการศึกษา

สำหรับงานวิจัยฉบับนี้เป็นการสร้างรูปแบบทางการศึกษาจึงใช้การทดสอบรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางในเรื่องที่เกี่ยวกับหรือข่ายทางการศึกษา โดยเน้นการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างลึกซึ้งเพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่าย

นักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับเครือข่าย โดยให้ความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดด้านประชาสังคมและอำนาจรัฐและสรุปเป็นบทเรียนจากเครือข่ายดังนี้ เสรี พงศ์พิศ(2548) ได้ให้แนวคิดเรื่อง “เครือข่าย” ว่าได้รับความนิยมนิยมและแพร่หลายในภาคธุรกิจเมื่อประมาณทศวรรษที่ 1970 โดยความหมายในขณะนั้นจำกัดอยู่ที่เรื่องความสัมพันธ์ของบุคคลและองค์กรต่าง ๆ ที่เริ่มเห็นความสำคัญในการจัดความสัมพันธ์ในรูปแบบใหม่ (Connection Relationship) เป็นการเริ่มต้นของการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการจัดกิจกรรมอย่างสำคัญ (กระบวนทัศน์ หมายถึง วิธีคิด วิธีปฏิบัติ วิธีให้คุณค่า ซึ่งตั้งอยู่บนฐานการมองโลกความเป็นจริงแบบหนึ่ง หรือเรียกว่า ทัศนะแม่บท คือเป็นที่มาของระเบียบแบบแผนและการดำเนินการต่าง ๆ)

นักวิชาการหลายท่านได้สรุปบทเรียนจากเครือข่ายในประเทศต่าง ๆ โดยงานวิจัยฉบับนี้จะขอกกล่าวถึง บทเรียนจากเครือข่ายในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ บทเรียนจากเครือข่ายในประเทศอังกฤษ และบทเรียนจากเครือข่ายในประเทศสหรัฐอเมริกา ดังนี้

บทเรียนจากเครือข่ายในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

สามารถสรุปได้ว่าเครือข่ายควรประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 3 ประการคือ ประการที่ 1 ค่านิยมทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อจะเข้าใจกิจกรรมต่าง ๆ ทางวิสาหกิจ (Entrepreneurial activities)

ประการที่ 2 ความไว้วางใจกัน (Trust) ความไว้วางใจมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับเครือข่าย เครือข่ายจะมีประสิทธิภาพเพียงใดและมีสิ่งสร้างสรรค์มากน้อยเพียงใดอยู่ที่สมาชิกมีความไว้วางใจกันมากน้อยเพียงใด ความไว้วางใจกันก่อให้เกิดทุนทางสังคม ที่ผูกมัด เชื่อมสมาชิกเครือข่ายและทำให้สมาชิกมั่นใจว่าการร่วมกันเป็นเครือข่าย จะทำให้พวกเขาก้าวไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคง

ประการที่ 3 พันธผูกพัน (Commitment) ของสมาชิกเครือข่ายเป็นทั้งเหตุและผลของความไว้วางใจกันของสมาชิก หมายความว่า จำเป็นต้องมีก่อนและเมื่อมีแล้วก็เพิ่มมากขึ้นอีก

บทเรียนจากประเทศอังกฤษ

การพัฒนาการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาของประเทศอังกฤษมีเครือข่ายสนับสนุนการเรียนการสอน (Learning and Teaching Support Network) หรือที่เรียกย่อว่า LTSN เป็นเครือข่ายที่ประกอบด้วยลูกข่าย 4 แห่ง ซึ่งเป็นศูนย์วิชา (Subject Centers) ตั้งอยู่ในสถาบันอุดมศึกษา

ทั่วทั้งอังกฤษ LTSN มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพของการเรียนการสอน ด้วยการพัฒนาและถ่ายโอน (Transfer) วิธีการสอนที่ดีในทุกสาขาวิชา เป็นแหล่งทรัพยากรการเรียนการสอนและศูนย์สารสนเทศ สำหรับชุมชนอุดมศึกษาในลักษณะที่มีความสมบูรณ์ในตัว (One – stop shop)

ศูนย์วิชาที่เป็นลูกข่ายทั้ง 24 ศูนย์นี้แต่ละศูนย์อาจมีที่ตั้งแห่งเดียวหรือหลาย ๆ แห่ง ภายในภาควิชาของสถาบันอุดมศึกษา ศูนย์วิชาเป็นศูนย์ที่ยึดลูกค้าเป็นสำคัญ (Client Centered) โดยที่อาจารย์สามารถติดต่อกับศูนย์ได้โดยง่ายและศูนย์สามารถให้บริการที่สามารถสนองความต้องการของอาจารย์ได้เป็นอย่างดี กิจกรรมหลักของศูนย์วิชา เช่น (O'Connell, 2002) ตรวจสอบข้อมูลทุกด้าน เกี่ยวกับการเรียน การสอน และการประเมิน โดยเปิดโอกาสให้อาจารย์ได้รับการพัฒนา ให้บริการ คำแนะนำแก่อาจารย์และภาควิชาสนับสนุนการเชื่อมโยงระหว่างลูกข่ายต่างๆ ติดต่อกับองค์กรวิชาชีพ และสมาคมวิชาการ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน ให้ผู้เกี่ยวข้องตระหนักถึงการพัฒนารเรียนการสอนทั้งในปัจจุบันและอนาคต ร่วมมือกับศูนย์วิชาที่เกี่ยวข้อง ในการส่งเสริมกิจกรรมที่เป็นสหวิทยาการ (Interdisciplinary) และกิจกรรมที่เป็นพหุวิทยาการ (Multidisciplinary)

บทเรียนจากประเทศสหรัฐอเมริกา

ในรัฐโอไฮโอมีเครือข่ายความเป็นเลิศทางการสอนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของโอไฮโอ (Northeast Ohio Teaching Excellence Network) หรือที่เรียกย่อว่า NOTEN เครือข่ายนี้มีฐานะเป็นสมาคม (Consortium) ของตัวแทนของสถานศึกษาต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของรัฐโอไฮโอ ที่มีความสนใจในการส่งเสริมความเป็นเลิศในการสอนและการพัฒนาอาจารย์ เครือข่ายนี้มุ่งที่จะส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดที่สำคัญและกิจกรรมการพัฒนาระหว่างสมาชิก นอกจากนั้นยังส่งเสริมให้ทำกิจกรรมร่วมมือกันเพื่อส่งเสริมการสอน (Wheeler, 2002) กิจกรรมต่างๆ ของ NOTEN เช่น กำหนดกิจกรรมการพัฒนาอาจารย์ เชื่อมโยงกับ Web Sites ของเครือข่าย NOTEN เชื่อมโยงกับ Web Sites ของเครือข่ายอื่น ๆ เชื่อมโยงกับกิจกรรมการบริหารของเครือข่าย NOTEN Web Pages ของ NOTEN ได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยคลีฟแลนด์สเตท (Cleveland State University) และวิทยาลัยชุมชนคยูฮาโกกา (Cuyahoga Community College)

ในรัฐมิสซูรีมีเครือข่ายการพัฒนาบุคลากรและการศึกษาโดยใช้การปฏิบัติเป็นฐาน (Missouri Network for Staff Development and Performance – based Education) บทบาทที่สำคัญของเครือข่ายนี้คือการให้ความช่วยเหลือโรงเรียนต่าง ๆ และเขตพื้นที่การศึกษา (School Districts) ของรัฐมิสซูรีในด้านการพัฒนาบุคลากรและการปรับปรุงโรงเรียน กิจกรรมสำคัญของเครือข่ายนี้

ได้แก่การสำรวจความต้องการในการพัฒนาบุคลากรทั่วทั้งรัฐซึ่งรายงานโดยหัวหน้าสถานศึกษา การจัดทำปฏิทินกิจกรรมการพัฒนาบุคลากร และการจัดพิมพ์จดหมายข่าว (Clark, 2002)

เครือข่ายการพัฒนานักวิชาการของรัฐมิสซูรีบริหารจัดการโดยผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา (Missouri Association of Secondary School Principals) ซึ่งตั้งอยู่ที่เมืองโคลัมเบีย

ตัวอย่างของหัวข้อเพื่อการพัฒนาบุคลากรในปฏิทินกิจกรรม ค .ศ. 2002 – 2003 เช่น วิจัยปฏิบัติการ การประเมินนักเรียน ครูใหม่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เด็กปัญญาเลิศ กลยุทธ์ในการสอน การพัฒนาภาวะผู้นำ บรรยากาศของโรงเรียน การปรับปรุงโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา การบริหารจัดการชั้นเรียน การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และการพัฒนาวิชาชีพ เป็นต้น

โดยสรุปแล้ว เครือข่ายการพัฒนานักวิชาการทางการศึกษามีแนวคิดและการปฏิบัติมานานแล้วในต่างประเทศ เป็นการพัฒนาเพื่อพัฒนาการศึกษาในทุกระดับ

พัฒนาการทางความคิดของเครือข่ายค่อย ๆ เริ่มชัดเจนขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการ องค์กรบริษัทใหญ่ ๆ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมิใช่เพียงการเปลี่ยนแปลงรูปแบบแต่เปลี่ยนทั้งกระบวนทัศน์เลยก็ว่าได้

2.1 ความหมายของเครือข่าย

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ไม่ปรากฏคำอธิบายความหมายของคำว่า เครือข่าย แต่มีคำอธิบายความหมายของคำว่า “ข่ายงาน” ว่าเป็นงานที่อยู่ในความควบคุมและประสานงานกัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2539 : 142)

พจนานุกรมของออกซ์ฟอร์ด ได้ให้ความหมายของ เครือข่าย ว่าหมายถึงกลุ่มของบุคคล ซึ่งแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ติดต่อกันและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันเพื่อวัตถุประสงค์ทางวิชาชีพหรือทางสังคม (Oxford English Reference Dictionary, 1996 : 994)

พจนานุกรมของลองแมน ได้ให้ความหมายของ เครือข่าย ในลักษณะคล้ายกันว่า หมายถึง กลุ่มของบุคคลหรือองค์การที่ติดต่อกันหรือทำงานด้วยกัน (Longman Dictionary of Contemporary English, 1995:953)

สำหรับคำอธิบายคำศัพท์ในภาษาไทยได้อธิบายความหมายของคำว่าเครือข่ายไว้ ดังนี้

สุวิมล โภธิกุล (2549 : 28) กล่าวว่า เครือข่ายความร่วมมือ คือ ความสัมพันธ์ เชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ เข้าหากัน เป็นระบบเปิดที่จะสามารถเชื่อมโยงกับสิ่งได้อย่างต่อเนื่อง โดยการทำกิจกรรมด้วยกันภายใต้วัตถุประสงค์ที่คล้ายกัน

สฤทธิคุณ กิตติยากร (2537: 253) เครือข่าย หมายถึง ระบบการติดต่อระหว่าง นักบริหารหรือผู้รู้จักเพื่อการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2538 : 219) เครือข่าย หมายถึง ส่วนประกอบของ กระบวนการจัดการที่ประกอบด้วยความสัมพันธ์ของบุคคลแต่ละคน ซึ่งช่วยให้ผู้บริหารบรรลุ ความต้องการในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สุพิทย์ กาญจนพันธุ์(2541 : 171) เครือข่าย หมายถึง ระบบการเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ระหว่างจุด องค์กร ตัวแทน หรือสถาบันเข้าด้วยกัน ทำให้สามารถจ่ายแจกแลกเปลี่ยนทรัพยากร พลังงาน หรือ สารสนเทศ

Segerman – Peck (1991 : 35 – 36) ในด้านการทำงาน เครือข่าย หมายถึงการรวมกัน ของบุคคลโดยการเชื่อมโยงติดต่อกันโดยมีความสนใจร่วมกัน มีประสบการณ์ร่วมกัน ติดต่อซึ่งกัน และกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามต้องการ

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , 2545 : 6 – 30) ไม่ปรากฏคำว่า เครือข่าย (Network) หรือการสร้างเครือข่าย (Networking) แต่มีคำหลายคำที่อธิบายลักษณะของเครือข่าย ในหลายมาตรา เช่น

มาตรา 8 (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

มาตรา 9 (6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และ สถาบันสังคมอื่น

มาตรา 24 (6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่การประสานความร่วมมือ กับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และ สถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญา และวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการ สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนา ระหว่างชุมชน

มาตรา 52 ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิตการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับ และประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษา

ให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง

กาญจนา แก้วเทพ (2538) ได้อธิบายว่า เครือข่ายหมายถึง รูปแบบหนึ่งของการประสานงานของบุคคล กลุ่ม หรือองค์กรหลาย ๆ องค์กรที่ต่างมีทรัพยากรของ ตน มีเป้าหมาย มีวิธีการทำงาน และมีกลุ่มเป้าหมายของตนเอง บุคคลหรือกลุ่มเหล่านี้ ได้เข้ามาประสานกันกัน อย่างมีระยะเวลายาวนานพอสมควร แม้อาจไม่มีกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอก็ตาม แต่จะมีการวางรากฐานเอาไว้ เปรียบเสมือนการมีสายโทรศัพท์ต่อกันไว้ เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีความต้องการที่จะขอความช่วยเหลือ หรือขอความร่วมมือจากกลุ่มอื่น ๆ เพื่อแก้ปัญหา ก็สามารถติดต่อไปได้ ในการเข้าร่วมเป็นองค์กรเครือข่ายแบบร่วมมือ แม้ว่าองค์กรเหล่านี้จะมีบางสิ่งบางอย่างร่วมกัน เช่น มีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน มีผลประโยชน์ร่วมกัน องค์กรเหล่านี้ยังเป็นเอกเทศอยู่ เพราะการเข้ามา ร่วมกันเป็นเครือข่าย เป็นการเข้ามา ร่วมกันเป็นบางส่วนขององค์กรเท่านั้น

เอกวิทย์ ณ ถลาง (2539) ได้กล่าวถึงการสร้างเครือข่ายระหว่างคนกับคนว่า มนุษย์ ต้องขัดกับมนุษย์ การเห็นหน้ากัน การขัดเกลาทางสังคม (Socialization) โดยเห็นอก เห็นใจกัน ฟังพาทอาศัยกัน มีสุข มีทุกข์ด้วยกันยังเป็นสิ่งจำเป็น

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543 : 27) ให้ความหมายของคำว่า “เครือข่าย” หมายถึง การที่ปัจเจกบุคคล องค์กร หน่วยงาน หรือสถาบันใด ๆ ได้ตกลงที่จะประสาน เชื่อมโยงเข้าหากัน ภายใต้วัตถุประสงค์หรือข้อ อดกลงอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดหมายเพื่อ การปฏิรูปการศึกษา กลุ่มเครือข่ายนี้ต้องมีการแสดงออกเป็นการลงมือกระทำกิจกรรมร่วมกัน

เสรี พงศ์พิศ (2548 : 52) กล่าวว่า เครือข่ายหมายถึง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ แลกเปลี่ยน นวัตกรรม และร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งใน รูปของการลงทุนร่วมกัน ทำอุตสาหกรรมและธุรกิจร่วมกัน นอกจากนั้น ยังให้ความหมายของ เครือข่ายในวงการธุรกิจ ว่าคือ เครื่องผูกมัดทางสังคมระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องในระดับปัจเจก และระดับองค์กร

ในระดับปัจเจก เครือข่ายทางสังคมหรือส่วนบุคคลหมายถึงปัจเจกบุคคลจำนวนหนึ่ง ที่มีการแลกเปลี่ยนสัมพันธ์กันตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร่วมกัน หรือเป็นเพียงเครื่องช่วยให้เข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร หรือเพื่อให้กลุ่มคนเหล่านี้ช่วยเหลือกันและกันได้

เครือข่ายทางสังคมอาจจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้องค์กรได้เปรียบคนอื่น เพราะความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายในระดับองค์กรเป็นความสัมพันธ์ที่ทำให้มีการแลกเปลี่ยน การไหลเวียน ของทรัพยากร ข้อมูลข่าวสารและทำให้ช่วยเหลือ ประโยชน์กันและกันได้เป็นอย่างดี

กองส่งเสริมและพัฒนาเครือข่าย (2549) ให้ความหมายของเครือข่าย (Network) ไว้หลายประการ ดังนี้

เครือข่าย (Network) คือ รายการเชื่อมโยงกลุ่มของคนหรือกลุ่มองค์กรที่สมัครใจ แลกเปลี่ยนข่าวสารร่วมกัน หรือว่าทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีการจัดระเบียบ โครงสร้างของคนของ มวลชนอีกด้วย ความเป็นอิสระเท่าเทียมกันภายใต้พื้นฐานของความ เคารพสิทธิ เชื่อถือ เอื้ออาทร ซึ่งกันและกัน

เครือข่าย (Network) คือ การเชื่อมระบบความประสานสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับ มนุษย์เพื่อให้ตอบสนองความต้องการตามวัตถุประสงค์

เครือข่าย (Network) คือ การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์

เครือข่าย (Network) คือ กลุ่มของคนหรือองค์กรที่สมัครใจแลกเปลี่ยนข่าวสาร ระหว่างกัน หรือทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีการจัดรูปหรือระเบียบโครงสร้างที่คนหรือองค์กรสมาชิก ยังคงมีความอิสระ

ดังนั้นประเด็นสำคัญของเครือข่าย คือความสัมพันธ์ของสมาชิกในเครือข่ายต้อง เป็นไปโดยสมัครใจ กิจกรรมที่ทำในเครือข่ายต้องมีลักษณะเท่าเทียมหรือแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน และการเป็นสมาชิกเครือข่ายไม่มีผลกระทบต่อความเป็นอิสระหรือความเป็นตัวของตัวเองของคน หรือองค์กร

จากคำอธิบายและคำจำกัดความต่าง ๆ สรุปได้ว่า เครือข่าย หมายถึง การสร้าง ความสัมพันธ์ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยมีหลักการ ข้อตกลง และแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ระหว่างคนกับคน คนกับกลุ่ม กลุ่มกับกลุ่ม และเครือข่ายต่อเครือข่าย ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็น ความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนความรู้จากหน่วยงานต่างๆ โดยอาจผ่านเข้ามาทางผู้นำกลุ่ม หรือสมาชิก ของกลุ่มให้กับสมาชิกของกลุ่มที่ประกอบอาชีพเดียวกันและทำงานร่วมกัน เป็นวิธีการถ่ายทอดที่ ทำให้ทุกคนมีส่วนร่วม ทั้งนี้ จะประสบความสำเร็จได้เพราะมีผู้นำที่ดี ที่มุ่งให้ผลประโยชน์ร่วมกัน กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจึงประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ การเรียนรู้ ของสมาชิกในเครือข่าย มีอยู่ตลอดเวลา การเรียนรู้บางอย่างก็รับจากภายนอกเข้ามาเกือบทั้งหมด แต่บางอย่างก็มีการปรับ และประยุกต์ให้ใช้ได้เหมาะสมกับสถานะเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของชุมชน เพื่อ วัตถุประสงค์ในการพัฒนาวิชาชีพ

2.2 หลักการสำคัญของเครือข่าย

เครือข่ายก็คือ กิจกรรมที่ก่อให้เกิดกลุ่ม ดังนั้นหลักการสำคัญของเครือข่าย คือ การสร้างกิจกรรมร่วมกันเพื่อการก่อให้เกิดกลุ่มซึ่งอาจเป็นกลุ่มองค์กร กลุ่มบุคคล ทั้งเพื่อวัตถุประสงค์ในการแลกเปลี่ยน การจัดกิจกรรม หรือการผลิระหว่างองค์กรสมาชิก การจะสร้างให้เกิดเครือข่ายนี้ จำเป็นต้องอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันมาก่อนหน้าที่จะทำความตกลงเป็น องค์กรเครือข่ายก่อน หลักการสำคัญขององค์กรเครือข่ายการศึกษานอกระบบโรงเรียน ซึ่ง ประกอบด้วยหลักการต่างๆ ดังนี้ (ทวีป อภิลิทธิ, 2544)

1) หลักการกระจายโอกาสทางการศึกษา ถ้าปล่อยให้นิหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งรับผิดชอบจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพียงหน่วยงานเดียว ก็จะไม่สามารถกระจายโอกาสให้ เข้าใกล้ชิดตัวผู้เรียนในชุมชนให้เข้ามาเป็นเครือข่าย ให้บริการศึกษานอกระบบโรงเรียน ดังนั้น การมีเครือข่ายจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนมากเท่าไร ก็เท่ากับเป็นการกระจายโอกาส ทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้ใกล้ชิดตัวประชาชนผู้รับบริการเพิ่มขึ้นเท่านั้น

2) หลักความเสมอภาคเท่าเทียมกันทางการศึกษา ในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 วรรค 2 ที่บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐบาลจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย...” นั้น การจะให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาได้นั้นการมีเครือข่ายจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพกระจายอยู่ทั่วประเทศย่อมช่วยให้คนไทยทั่วประเทศสามารถไปใช้สิทธิเลือกเข้ารับบริการศึกษานอกระบบโรงเรียนได้ทัดเทียมกัน โดยไม่มีข้อจำกัดว่าอยู่ในเมืองหรือชนบท

3) หลักการมีส่วนร่วมทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 วรรค 2 ที่ว่าการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 29 ที่ว่าให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กรต่างๆ ทั้งของรัฐและเอกชน ส่งเสริมความเข้มแข็ง เพื่อชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรมรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การพัฒนาระหว่างชุมชน

4) หลักการระดมสรรพกำลังเพื่อการจัดการศึกษา โดยใช้เครือข่ายการศึกษาในชุมชนเข้ามามีส่วนช่วยเป็นแหล่งให้บริการศึกษาแก่ประชาชน ซึ่งอาศัยการระดมสรรพกำลังที่มีอยู่มาใช้ในการบริการทางการศึกษาเพื่ออำนวยความสะดวกสูงสุดให้แก่ประชาชนผู้บริการการศึกษามากที่สุดเท่าที่จะทำได้

5) หลักการจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หน่วยงานต่าง ๆ การจัดระบบความสัมพันธ์ของเครือข่ายจะต้องชัดเจนรู้เขารู้เรา ว่าหน่วยงานเครือข่ายแต่ละบุคคล แต่ละหน่วย แต่ละองค์กรอยู่ที่ไหนบ้าง ทำกิจกรรมใด ทั้งนี้ เพื่อจะไม่ต้องทำซ้ำซ้อน

6) หลักการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์เพื่อการรับช่วง และส่งต่อทางการศึกษาการทำงานของเครือข่ายจะต้องเชื่อมโยงกัน ส่งต่อรับช่วงต่อ เนืองกันไปอย่างราบรื่น ไม่สะดุดจึงจะเกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้นจึงต้องมีการประสานงานร่วมมือกันเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ในการทำงานเครือข่ายร่วมกัน ตามแผนไว้อย่างสม่ำเสมอ

หลักการสำคัญของเครือข่ายซึ่งในการวิจัยฉบับนี้หมายถึงเครือข่ายสถานศึกษา สามารถสรุปได้ว่าเป็นหลักการสำหรับการอยู่ร่วมกันอย่างพึ่ง พึ่งอาศัย นั่นคือใช้หลักการกระจายโอกาสทางการศึกษา หลักความเสมอภาคเท่าเทียมกันทางการศึกษา หลักการมีส่วนร่วมทางการศึกษา หลักการระดมสรรพกำลังเพื่อจัดการศึกษา หลักการจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และหลักการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์

2.3 องค์ประกอบของเครือข่าย

การมารวมตัวกันเป็นเครือข่าวนั้นมีอยู่ 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือการมารวมตัวกัน และมีจุดประสงค์ที่ชัดเจน มีการบริหารจัดการเครือข่ายที่เป็นระบบซึ่งเรียกว่าเครือข่ายแท้ ส่วนอีกลักษณะหนึ่งเรียกว่าเครือข่ายเทียม คือเครือข่ายที่เป็นเพียงการชุมนุมพบปะสังสรรค์ระหว่างสมาชิกของเครือข่าย โดยที่ต่างคนต่างไม่ได้มีเป้าหมายร่วมกันและไม่ได้มีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ในการทำกิจกรรมร่วมกัน การรวมกลุ่มเช่นนี้เป็นการรวมกลุ่มกันตามกระแสมากกว่าการรวมกันด้วยจุดประสงค์ร่วมที่ชัดเจน เครือข่ายเทียมจึงไม่มีการสานต่อและเสริมต่อกันระหว่างสมาชิกในเครือข่าย ดังนั้น การทำความเข้าใจกับองค์ประกอบของเครือข่ายจึงมีความสำคัญเพื่อช่วยให้สามารถสร้างเครือข่ายแท้แทนการได้เครือข่ายเทียม

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545 : 37) ได้นำเสนอองค์ประกอบสำคัญของเครือข่ายไว้ 7 องค์ประกอบดังนี้

1. การรับรู้มุมมองร่วมกัน (Common perception)

สมาชิกที่เข้ามาอยู่ในเครือข่าย ต้องมีความรู้สึกร่วมกันคิดและการรับรู้ร่วมกันถึง เหตุผลการเข้าร่วมเป็นเครือข่าย อาทิ มีความเข้าใจในปัญหาและมีสำนึกในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน มีประสบการณ์ในปัญหาาร่วมกัน มีความต้องการความช่วยเหลือในลักษณะที่คล้ายคลึงกันซึ่งจะส่งผลให้สมาชิกของเครือข่ายเกิดความรู้สึกร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมบางอย่างร่วมกันเพื่อแก้ปัญหา ความเดือดร้อนที่เกิดขึ้น

การรับรู้ร่วมกันถือเป็นหัวใจของเครือข่ายมีความต่อเนื่องเพราะสมาชิกไม่มีความเข้าใจในการเข้าร่วมเป็นเครือข่าย จะมีผลทำให้การประสานงานและการขอความร่วมมือในการดำเนินการเป็นไปอย่างยากลำบาก เพราะต่างคน ต่างก็ใช้กรอบการมองโลกคนละกรอบ ทำให้มองปัญหาหรือความต้องการที่เกิดขึ้นไปคนละทิศละทาง แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่าสมาชิกของเครือข่ายไม่สามารถจะมีความคิดเห็นแตกต่างกัน เพราะ มุมมองที่แตกต่างย่อมมีประโยชน์ ช่วยให้เกิดการสร้างสรรค์ในการทำงานแต่ความคิดที่แตกต่างกันนี้ต้องอยู่ภายใต้จุดร่วมของเครือข่ายที่สมาชิกยอมรับกัน หากไม่แล้วความแตกต่างที่มีอยู่จะนำไปสู่ความแตกแยกแตกหักในที่สุด

2. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Common vision)

วิสัยทัศน์ร่วมเป็นการมองเห็นภาพของจุดมุ่งหมายในอนาคตร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม การรับรู้เข้าใจถึงทิศทางเดียวกัน และการมีเป้าหมายที่จะไปด้วยกันจะช่วยให้ขบวนการเคลื่อนไหวมีพลัง เกิดเอกภาพ และช่วยบรรเทาความขัดแย้งอันเกิดจาก มุมมองความคิดที่แตกต่างลงไปได้ในทางตรงกันข้าม เมื่อใดที่วิสัยทัศน์หรือเป้าหมายส่วนตัวขัดแย้งกับวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายของเครือข่าย พฤติกรรมการปฏิบัติของสมาชิกก็จะเริ่มแตกต่างจากสิ่ง ที่สมาชิกเครือข่ายกระทำร่วมกันดังนั้นแม้ว่าวิสัยทัศน์ร่วมจะเป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลาในการสร้างให้เกิดขึ้นแต่ก็จำเป็นต้องสร้างให้เกิดขึ้นให้ได้ และสมาชิกของเครือข่ายก็ควรมีวิสัยทัศน์ย่อยส่วนตัวที่สอดคล้องไปด้วยกันกับวิสัยทัศน์ของเครือข่ายแม้อาจไม่ได้ซ้อนทับอย่างแนบสนิทกับวิสัยทัศน์ของเครือข่าย แต่อย่างน้อยก็ควรสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

3. การมีผลประโยชน์และความสนใจร่วมกัน (Mutual interests/benefits)

เครือข่ายเกิดจากการที่สมาชิกแต่ละคนต่างก็มีความต้องการของตนเอง แต่ความต้องการเหล่านั้นจะไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จได้หากสมาชิกต่างคนต่างอยู่ ความจำกัดนี้ทำให้เกิดการรวมกันบนฐานของผลประโยชน์ร่วมที่มากเพียงพอจะดึง คุณให้รวมเป็นเครือข่าย ดังนั้นการรวมเป็นเครือข่ายจึงต้องตั้งอยู่บนฐานของผลประโยชน์ที่มีร่วมกัน ซึ่งผลประโยชน์ในที่นี้ครอบคลุมทั้งผลประโยชน์ที่เป็นตัวเงินและผลประโยชน์ที่ไม่ใช่ตัวเงินด้วย อาทิ เกียรติยศ ชื่อเสียง การยอมรับโอกาสในความก้าวหน้าความสุขความพึงพอใจ

4. การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายอย่างกว้างขวาง(All stakeholders participation)

การมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่าย นับเป็นกระบวนการที่สำคัญมาก ในการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่าย เพราะกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในเครือข่าย (All stakeholders in network) ย่อมเป็นเงื่อนไขที่ทำให้เกิดความรู้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจและร่วมลงมือกระทำอย่างแข็งขันดังนั้น สถานะของสมาชิกในเครือข่ายจึงควรเป็นไปในลักษณะของความเท่าเทียมกัน (Equal status) ในฐานะของ “หุ้นส่วน” (Partner) ของเครือข่าย ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ใน แนวราบ

(Horizontal relationship) ที่เท่าเทียมกันแทนความสัมพันธ์ในแนวดิ่ง (Vertical relationship) หมายความว่า หากการรวมตัวเป็นเครือข่ายเกิด ขึ้นระหว่างรัฐกับชุมชนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐก็ต้องวางสถานะ ของตนเองเทียบเท่ากับป ประชาชนในฐานะของสมาชิกเครือข่าย มิใช่การวางตัวเป็น เจ้าหน้าที่เหนือ ประชาชน

5. การเสริมสร้างซึ่งกันและกัน (Complementary relationship)

องค์ประกอบที่จะทำให้เครือข่ายไปอย่างต่อเนื่องก็คือการที่สมาชิกของ เครือข่ายต่างก็ต้องเสริมสร้างซึ่งกันและกัน โดยที่จุดแข็งของฝ่ายหนึ่งไปช่วยแก้จุดอ่อนของอีกฝ่าย หนึ่งซึ่งจะทำให้ผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากรวมตัวเป็นเครือข่ายมากกว่าการไม่ สร้างเครือข่ายแต่ต่างคนต่างอยู่

6. การพึ่งพิงอิงร่วมกัน (Interdependence)

เนื่องจากธรรมชาติ ความจำเป็นของสมาชิกในเครือข่ายทั้งด้านทรัพยากรมั่งคั่งทุน กำลังคน ฯลฯ สมาชิกของเครือข่ายจึงไม่สามารถดำรง อยู่ได้ อย่างสมบูรณ์ด้วยตนเอง การจะทำให้ เป้าหมายร่วมสำเร็จได้นั้น สมาชิกต่างจำเป็นต้องพึ่งพาซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในเครือข่าย เพื่อให้เกิดการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน การจำทำให้สมาชิกหรือหุ้นส่วนของเครือข่ายยึดโยง กันให้ แน่นหนา จำเป็นต้องทำให้หุ้นส่วนแต่ละคนรู้สึก ว่า หากเอาหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่ง ออกไปจะทำให้ เครือข่ายล้มลงไปได้ การดำรงอยู่ของหุ้นส่วนแต่ละคนจึงจำเป็นต้องดำรงชีวิตอยู่ของเครือข่าย ซึ่งการพึ่งพิงอิงรวมกันนี้จะส่งผลทำให้สมาชิกต้องมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยอัตโนมัติ

7. การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน (Interaction)

หากสมาชิกในเครือ ข่ายไม่มีการปฏิสัมพันธ์กันแล้ว ก็ไม่ต่างอะไรกับการที่ ต่างคนต่างอยู่ไม่มีทางที่จะเกิดความร่วมมือกันได้และจะไม่เกิดเครือข่ายคว ามร่วมมืออย่างแท้จริง ดังนั้น สมาชิกในเครือข่ายต้องทำกิจกรรมร่วมกันเพื่ ่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกด้วยกัน เช่น มีการ ติดต่อผ่านทาง การเขียนหรือการพบปะพูดคุย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน หรือ มีกิจกรรมประชุมสัมมนา ร่วมกัน ซึ่งผลของการปฏิสัมพันธ์นี้ต้องก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน เครือข่ายตามมาด้วย ปฏิสัมพันธ์นี้จะ เป็นลักษณะควา มสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนระหว่างกัน (Reciprocal exchange) มิใช่ปฏิสัมพันธ์ฝ่ายเดียว (Unilateral exchange) ยิ่งสมาชิกมีปฏิสัมพันธ์กันมาก เท่าใด ก็ยิ่งเกิดการผูกพันภายในระหว่างกันมากขึ้นเท่านั้น ช่วยให้เกิดการเชื่อมโยงในระดับที่แน่น แพนมากยิ่งขึ้น (Highly integrated) นอกจากนี้การปฏิสัมพันธ์ยังช่วยให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างกันมาก ขึ้นอันจะช่วยให้เครือข่ายเข้มแข็งขึ้นองค์ประกอบข้างต้น ไม่เพียงแต่จะเป็นประโยชน์ในการนำไป ช่วยจำแนกระหว่างเครือข่ายแท้กับเครือข่าย เทียมเท่านั้น หากยังช่วยแสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่จะมีผล ต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายด้วย

กล่าวโดยสรุปคือ เครือข่ายที่เป็นเครือข่ายแท้จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญดังต่อไปนี้คือ การรับรู้มุมมองร่วมกัน การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การมีผลประโยชน์และความสนใจร่วมกัน การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายอย่างกว้างขวาง การเสริมสร้างซึ่งกันและกัน การพึ่งพิงอิงร่วมกัน และการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน

2.4 ประเภทของเครือข่าย

สุวิมล โปธิ์กลิ่น (2549 : 38) กล่าวว่าประเภทของรูปแบบของเครือข่ายขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่เครือข่ายกำหนดขึ้น เช่น เครือข่ายเชิง ประเด็นกิจกรรมส ถานการณ์ที่เกิดขึ้น เครือข่ายความร่วมมือที่เกิดจากความเชื่อ มโยงระหว่าง คนกับคน คนกับกลุ่ม กลุ่มกับกลุ่ม เครือข่ายกับเครือข่าย รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารจัดการสถานศึกษาระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยกัน หรือสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับหน่วยงานอื่น เป็นต้น

การแบ่งประเภทของเครือข่าย ก็เพื่อประโยชน์ในการจำแนกกลุ่มคนที่มีอยู่ให้ง่ายต่อความเข้าใจเกณฑ์ในการแบ่งประเภทของเครือข่ายมิได้หลากหลาย ขึ้นกับวัตถุประสงค์ของการใช้งาน และผลลัพธ์ ซึ่งแบ่งได้ตามลักษณะ ดังนี้

2.4.1 แบ่งตามขนาดของกลุ่ม แบ่งได้เป็น (1)เครือข่ายรวม (Total Network) และ (2) เครือข่ายย่อย (Sub Network) โดยที่เครือข่ายรวมเปรียบเสมือนสังคมใหญ่ในภาพรวม ขณะที่เครือข่ายย่อยเปรียบเสมือนกลุ่มสังคมย่อยที่อยู่ในสังคมใหญ่นั้น

2.4.2 แบ่งตามพื้นที่ อาจแบ่งได้เป็น (1) เครือข่ายระดับหมู่บ้านในพื้นที่ตำบล (2) เครือข่ายระดับหมู่บ้านข้ามพื้นที่ตำบล (3) เครือข่ายระหว่างตำบลในอำเภอใดอำเภอหนึ่ง (4) เครือข่ายระดับตำบลข้ามพื้นที่อำเภอ (5) เครือข่ายระดับอำเภอในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง (6) เครือข่ายระดับอำเภอข้ามพรมแดนจังหวัด และ (7) เครือข่ายระหว่างจังหวัดในภูมิภาคใดภูมิภาคหนึ่ง

2.4.3 แบ่งตามประเด็นที่สนใจร่วม ประเภทของเครือข่ายขึ้นกับประเด็นที่เครือข่ายนั้นสนใจซึ่งอาจแบ่งได้หลากหลายมาก เช่นเครือข่ายการศึกษาทางเลือก เครือข่ายการศึกษาปฐมวัยเครือข่ายการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในลักษณะนี้เครือข่ายก็อาจมีประเด็นที่สนใจหลายประเด็น รวมอยู่ได้

2.4.4 แบ่งตามวิชาชีพของสมาชิกกลุ่มเช่น เครือข่ายนักการเมือง เครือข่ายนักวิชาการ เครือข่ายผู้บริหารการศึกษา เครือข่ายครูอาจารย์ เครือข่ายผู้นำศาสนา

2.4.5 แบ่งตามบทบาทของกลุ่มเป็นการพิจารณาจากบทบาทหลักที่เครือข่ายนั้น ดำเนินการอยู่ เช่น เครือข่ายรณรงค์ประชาสัมพันธ์การปฏิรูปการศึกษาเครือข่ายการศึกษาวิจัยเพื่อการปฏิรูปการศึกษาเครือข่ายการวิเคราะห์และการเสนอนโยบาย เป็นต้น

2.4.6 แบ่งตามลักษณะภาคีที่ร่วมในเครือข่าย เกิดได้สองทางหลักๆ (1) เครือข่ายแนวนอน (Horizontal Network) เป็นการสร้างเครือข่ายของกลุ่มคนที่มีลักษณะทางสังคมใกล้เคียงกันเผชิญ ปัญหาที่คล้ายคลึงกันเช่นการรวมกลุ่มระหว่างสถาบันการศึกษาด้วยกัน

แบ่งตามระดับความผูกพัน การแบ่งด้วยเกณฑ์นี้ใช้ระดับความผูกพันระหว่างบุคคลที่เป็นจุดศูนย์กลางของเครือข่ายกับภาคีต่าง ๆ ของเครือข่ายเป็นหลักซึ่งอาจแบ่ง ได้เป็นเครือข่ายที่มีความผูกพันใกล้ชิดในระดับสูง เครือข่ายที่มีความผูกพันในระดับรองลงไปจนถึง เครือข่ายที่มีความผูกพันในระดับไกลออกไป การแบ่งในลักษณะนี้ช่วยในการประเมินระดับอิทธิพลของบุคคลที่เป็น ศูนย์ กลางของเครือข่ายที่จะมีต่อสมาชิกในเครือข่าย

เครือข่ายยังสามารถแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้อีกมากตามเกณฑ์ที่กำหนด ขึ้นมา อย่างไรก็ตามการแบ่งประเภทของเครือข่ายนั้นเพื่อจุดประสงค์ในการทำความเข้าใจกับ เครือข่ายที่เกิดขึ้น และเพื่อการนำผลที่ได้รับไปใช้งานต่อไปเช่น เพื่อกำหนดนโยบาย หรือเพื่อการวางแผนขยายเครือข่ายต่อไป ในการจัดหมวดหมู่เครือข่ายเพื่อการใช้งานนี้ จำเป็นต้องอาศัย ระบบฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ องค์ประกอบสำคัญ ที่จะเข้ามาช่วยในส่วนนี้ก็คือ ระบบการจัดการสารสนเทศ (Management Information System) เพราะระบบการจัดการสารสนเทศที่ดีจะช่วยให้เราสามารถนำข้อมูลออกมาใช้งานได้เท่าที่ต้องการ นอกจากนี้ระบบฐานข้อมูลที่มีอยู่ต้องช่วยในการวิเคราะห์หากคุณลักษณะของเครือข่ายตามเกณฑ์ต่างๆ ที่ต้องการได้อย่างแม่นยำและรวดเร็ว

จากรอบแนวคิดเรื่องวงจรชีวิตเครือข่ายที่ได้นำเสนอ ไป ช่วยให้เรามองเห็นภาพพัฒนาการแต่ละระยะของเครือข่าย แต่ในการจำแนกช่วงชีวิตในแต่ละระยะ ยังคงต้องการ ตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรมมากขึ้นและการแบ่งประเภทของเครือข่ายสามารถยืดหยุ่นได้ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่กำหนด

2.5 การจัดการเครือข่าย (Network Management)

ในการจัดการเครือข่าย ต้องพยายามพิจารณาให้ครอบคลุมวงจรชีวิตของเครือข่าย ใน 4 ระยะแรก และต้องคำนึงถึงเงื่อนไข 2 ประการสำคัญ คือ การคำนึงถึงสภาพของเครือข่าย อยู่ในช่วงใดของวงจรชีวิต การนำแนวทางต่างๆ ไปใช้ควรพิจารณาให้สอดคล้องกับระดับพัฒนาการของเครือข่าย ประการที่ส อง คือ หน่วยงานหรือบุคลากรที่บริหารเครือข่าย การสร้างเครือข่ายโดยภาครัฐเป็นผู้ริเริ่มย่อมแตกต่างจากเครือข่ายที่เอกชนเป็นผู้ริเริ่ม เครือข่ายที่บริการ โดยหน่วยงานราชการกับเครือข่ายที่บริหาร โดยประชาชนในชุมชนก็มีเงื่อนไขข้อจำกัดที่ต่างกัน เช่น งบประมาณ

ของราชการที่กำหนดไว้แล้วตายตัว เงื่อนไขของกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ตลอดจนเงื่อนไขของค่านิยมและวัฒนธรรม ดังนั้น การนำแนวทางต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงเงื่อนไขของบริบทแวดล้อมเหล่านี้ด้วย

2.5.1 การก่อรูปเครือข่าย (Network Forming)

การก่อตัวของเครือข่ายอาจเกิดได้ 2 แนวทางใหญ่ๆ แนวทางแรก คือ เครือข่ายที่เกิดจากรัฐเข้าไปเป็นผู้ริเริ่ม (State initiative) กล่าวคือ หน่วยงานภาครัฐเป็นผู้ริเริ่มเข้าไปกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความตระหนักในปัญหา สร้างความตื่นตัวให้เกิดความสนใจรวมตัวกัน และผลักดันให้เกิดการรวมตัวของประชาชน ตัวอย่างเช่น การที่ส่วนราชการพยายามผลักดันการส่งเสริมสุขภาพชุมชนพึ่งตนเอง อีกแนวทางหนึ่ง คือ เครือข่ายที่ประชาชนเป็นแกนนำจัดตั้ง โดยเกิดจากการริเริ่มสร้างสรรค์ของกลุ่มประชาชนเอง (Citizen initiative) กล่าวคือ ประชาชนเกิดความตระหนักและตื่นตัวในปัญหา ใดปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้น แล้วลงมือริเริ่มในการรวมตัวกันเข้าเป็นกลุ่มเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงหรือบรรเทาไป โดยที่องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรวิชาการหรือสื่อมวลชน อาจมีส่วนเข้ามาช่วยสนับสนุนก็ได้ แต่ภาคประชาชนเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน ซึ่งแนวทางแรกเป็นแนวทางหลักที่ประเทศไทยมักใช้ตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน ขณะที่ปัจจุบันมีความพยายามผลักดันการก่อรูปของเครือข่ายตามแนวทางที่สองให้เพิ่มมากขึ้น

ซึ่งในการดำเนินงาน ควรทำไปทั้งสองแนวทางควบคู่กันไป โดยพิจารณาถึง ความสามารถในการรวมตัวของประชาชนเป็นหลัก หากประชาชนกลุ่มใดมีความสามารถในการรวมตัวเป็นเครือข่ายได้เอง หน่วยงานภาครัฐก็ไม่สมควรเข้าไปครอบงำวงการ (Manipulate) ในการก่อตัวของเครือข่าย แต่หากกลุ่มใดที่ยังขาดสมรรถนะเพียงพอในการจัดตั้งกลุ่มขึ้นเอง หน่วยงานภาครัฐ ก็อาจสามารถเข้าไปช่วยในฐานะผู้สนับสนุน (Supporter) และผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ให้ การจัดตั้งเครือข่ายทำได้ง่ายขึ้น จากแนวคิดนี้ หน่วยงานราชการจำเป็นต้องลดบทบาทในการคิดแทนประชาชนให้น้อยลง แต่เปิดช่องทางและโอกาสให้กลุ่มองค์กรชุมชน ประชาคม ได้ทำงานและมีอำนาจในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ มากขึ้น โดยภาครัฐควรปรับรูปแบบบทบาทเป็นผู้ส่งเสริม ใช้อำนวย สนับสนุน ให้กลุ่มองค์กร ประชาชนมีอิสระ มีส่วนร่วมรับผิดชอบและร่วมสร้างสรรค์ในสังคมในการทำงานร่วมกันเป็นเครือข่าย

2.5.2 การสร้างความตระหนักในปัญหาและการรวมตัว

ในการปฏิรูปใดๆ ให้สัมฤทธิ์ผล จำเป็นต้องอาศัยฉันทานุมัติร่วมจากทุกภาคที่เกี่ยวข้อง เพราะฉันทานุมัติจะนำมาซึ่งความร่วมมือร่วมใจ ดังนั้น การสร้างความตระหนักให้คนในสังคมทราบในเรื่องที่ต้องการสร้างเครือข่ายจึงมีความจำเป็น เพื่อเป็นการทำให้กระแสเข้าไปถึงระดับรากหญ้า หลังจากนั้นจึงใช้กลยุทธ์ “การประชาสัมพันธ์ ” สื่อสารให้สังคมรับรู้เกี่ยวกับ

วิสัยทัศน์ของประเทศ และการใช้การประชาสัมพันธ์กระตุ้นให้ประชาชนเกิดสำนึกอยากเข้าร่วม การประชาสัมพันธ์สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพที่ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ นโยบาย กิจกรรม และ แผนการดำเนินงาน จะช่วยให้สังคมรู้ว่าเรากำลังทำอะไรอยู่ และจะช่วยดึงดูคนที่อยากมีส่วนร่วม ให้เข้ามาร่วมกับเครือข่ายได้ การประชาสัมพันธ์ในที่นี้ไม่ใช่เป็นเพียงการบอก “ข้อมูล” ข่าวสาร หากต้องเป็นการสร้าง ความเข้าใจและสร้าง “ภาพลักษณ์ (Image)” บางอย่างลงไป ในใจของผู้รับสาร ในลักษณะของการสร้างภาพลักษณ์ของสินค้าตามหลักการตลาด นอกจากนี้ การประชาสัมพันธ์ ต้องมีกลยุทธ์ด้วย หมายถึง การประชาสัมพันธ์ไม่ควรใช้วิธีการ “หวานกระจาย” ออกไป เพราะ ข้อมูลข่าวสารจะกระเซ็นกระสายไปสู่ประชาชนเพียงเล็กน้อย ดังนั้น อาจจำเป็นต้องมีการกำหนด กลุ่มเป้าหมายของการประชาสัมพันธ์ให้ ชัดเจน และให้นำหนักกับแต่ละกลุ่มแตกต่างกันไปตาม ระดับความสำคัญ เพื่อการจัดสรรทรัพยากรการประชาสัมพันธ์จะเป็นไปตามลำดับความสำคัญของกลุ่ม กลุ่มที่มีความสำคัญมากต่อการสร้างเครือข่ายก็ควรเป็นกลุ่มที่ต้องให้ความสำคัญมากเพื่อโน้มน้าว จูงใจให้เข้าร่วมผูกพันกับเครือข่าย

แนวทางในการสร้างความตระหนักและสำนึกของคนในสังคมที่สำคัญมีดังนี้

1. การใช้สื่อมวลชนรณรงค์อย่างต่อเนื่องและกว้างขวาง ทั้งสื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ รวมทั้งประชาสัมพันธ์ผ่านหน่วยงานต่าง ๆ
2. การจัดรายการโทรทัศน์และรายการวิทยุ เพื่อนำแนวคิดสู่สาธารณชน อย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจทำได้สองแนวทาง แนวทางแรกคือ การจัดทำรายการโทรทัศน์ วิทยุของ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องขึ้นมาเอง หรืออีกแนวทางหนึ่งคือการขอความร่วมมือกับรายการที่มีอยู่แล้ว
3. การจัดทำจดหมายข่าวเพื่อกระจายข้อมูลข่าวสาร เช่น จดหมายข่าวจาก ศูนย์เครือข่ายการศึกษาไทยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และ โครงการการศึกษาไทย ในยุคโลกาภิวัตน์ของธนาคารกสิกรไทย
4. การเปิดเวทีระดมความคิดเห็นอย่างต่อเนื่องเช่น การเปิดสายโทรศัพท์ 24 ชั่วโมง เพื่อให้ประชาชนโทรศัพท์เข้ามาแสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ แล้วมี การประมวลความคิดเห็นมาใช้ประโยชน์ต่อไป หรือการจัดเวทีสัมมนาสัญจรไปตามภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อรับรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างประชาชนกับภาครัฐ
5. การให้ทุก ๆ องค์การทั้งของภาครัฐและภาคเอกชนดำเนินการจัดสัมมนา ในส่วนที่เกี่ยวข้องและสนใจอย่างต่อเนื่องในแง่มุมหรือมิติต่างๆ เพื่อให้คนในหน่วยงานมีความตระหนัก และต้องการมีส่วนร่วม หากทุกหน่วยงานให้ความร่วมมือ ย่อมส่งผลให้เกิดการตื่นตัวอย่างกว้างขวาง และเกิดผลดีต่อการดำเนินงาน

2.5.3 การสร้างจุดร่วมของผลประโยชน์

ถ้าเครือข่ายไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจน เครือข่ายจะไร้พลังเพราะสมาชิกต่างก็ไม่ทราบว่าจะทำอะไรกันแน่ที่จัดตั้งขึ้นมาด้วยวัตถุประสงค์ใด แม้ประชาชนจะสนใจแต่ก็มองไม่เห็นว่าจะได้ประโยชน์สิ่งใดจากการเข้ามามีส่วนร่วมหรือ “ประเด็น (Issues)” ที่จะป็นศูนย์กลาง ซึ่งทำให้เกิดการรวมตัวกันในลักษณะที่ถักทอเข้าหากันเป็นกลุ่มก้อน ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งประเด็นที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ในการทำเช่นนี้ต้องคำนึงถึงว่า ภูเขาหลักของการสร้างจุดร่วมอยู่ที่การกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ให้ประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วม ซึ่งจะส่งผลให้ทุกภาคีอยากเข้ามามีส่วนร่วมกับเครือข่าย ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องศึกษาวิจัยเพื่อค้นหาความต้องการเฉพาะเจาะจงว่าประชาชนแต่ละกลุ่มมีความสนใจปัญหาการศึกษาในด้านใด หรืออีกประการหนึ่งคือการหยิบยกเอาความเดือดร้อนของชุมชนหรือประชาชนขึ้นมาเป็นตัวจุดกระแส เช่น วิกฤตเศรษฐกิจก็สามารถนำมาใช้เชื่อมโยงกับปัญหาการศึกษาได้ นอกจากนี้การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้าร่วมเป็นเครือข่ายเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ซึ่งสามารถดำเนินการคัดแปลงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน สื่อสารและประชาสัมพันธ์ไปยังกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเจาะจง หรือหากเป็นประเด็นที่เป็นที่สนใจร่วมของสังคมในการรวมภาพ ก็อาจใช้การประชาสัมพันธ์อย่างกว้างออกไปสู่สาธารณชน อันเป็นเหตุผลหนึ่งที่จะให้ประชาชนอยากเข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่าย

2.5.3.1 การแสวงหาแกนที่ดีของเครือข่าย ในการดำเนินการให้เครือข่ายประสบความสำเร็จอาจต้องใช้บุคลากรจำนวนมาก เพื่อให้เกิดแนวร่วมของประชาชนที่สนใจ แต่ในทางปฏิบัติด้วยความจำกัดของงบประมาณและบุคลากร ทำให้เป็นการยากถ้าจะพยายามลงไปให้ถึงประชาชนทุกกลุ่มตั้งแต่เริ่มต้น แนวทางที่เป็นไปได้คือ การเสาะหา “แกนนำการปฏิรูป” เพื่อให้แกนนำเหล่านี้เป็นผู้ขยายเครือข่ายต่อไป ซึ่งแกนนำการปฏิรูป คือ ผู้เ ล่นหลัก (Key actors) ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม และมีอิทธิพลเพียงพอในการผลักดันการทำงานต่าง ๆ เช่น ด้านนโยบาย ด้านการสร้างกระแส ด้านข้อมูลข่าวสาร ซึ่งอาจไม่ใช่นักวิชาการแต่เพียงผู้เดียว อาจเป็นนักหนังสือพิมพ์ สื่อสารมวลชนต่างๆ นอกจากนี้ในบางกรณีอาจเสาะหาผู้เล่นหลัก ในแต่ละกลุ่มให้ย่อยลงไปอีก เช่น บุคคลที่เป็นผู้นำ ของกลุ่มสื่อมวลชนซึ่งต้องหมายถึง บุคคลผู้เป็นที่เคารพนับถือของคนในกลุ่ม และมีอิทธิพลในการโน้มน้าวทิศทางของกลุ่มวิชาชีพได้ ผู้นำเหล่านี้มักมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำ และผู้ผลักดัน คนที่อยู่ในแวดวงของตนให้เกิดการร่วมแรงร่วมใจกันในการสนับสนุนเครือข่ายจนประสบความสำเร็จ ดังนั้น ในทางปฏิบัติจึง ต้องมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย (Target group) อย่างเฉพาะเจาะจง

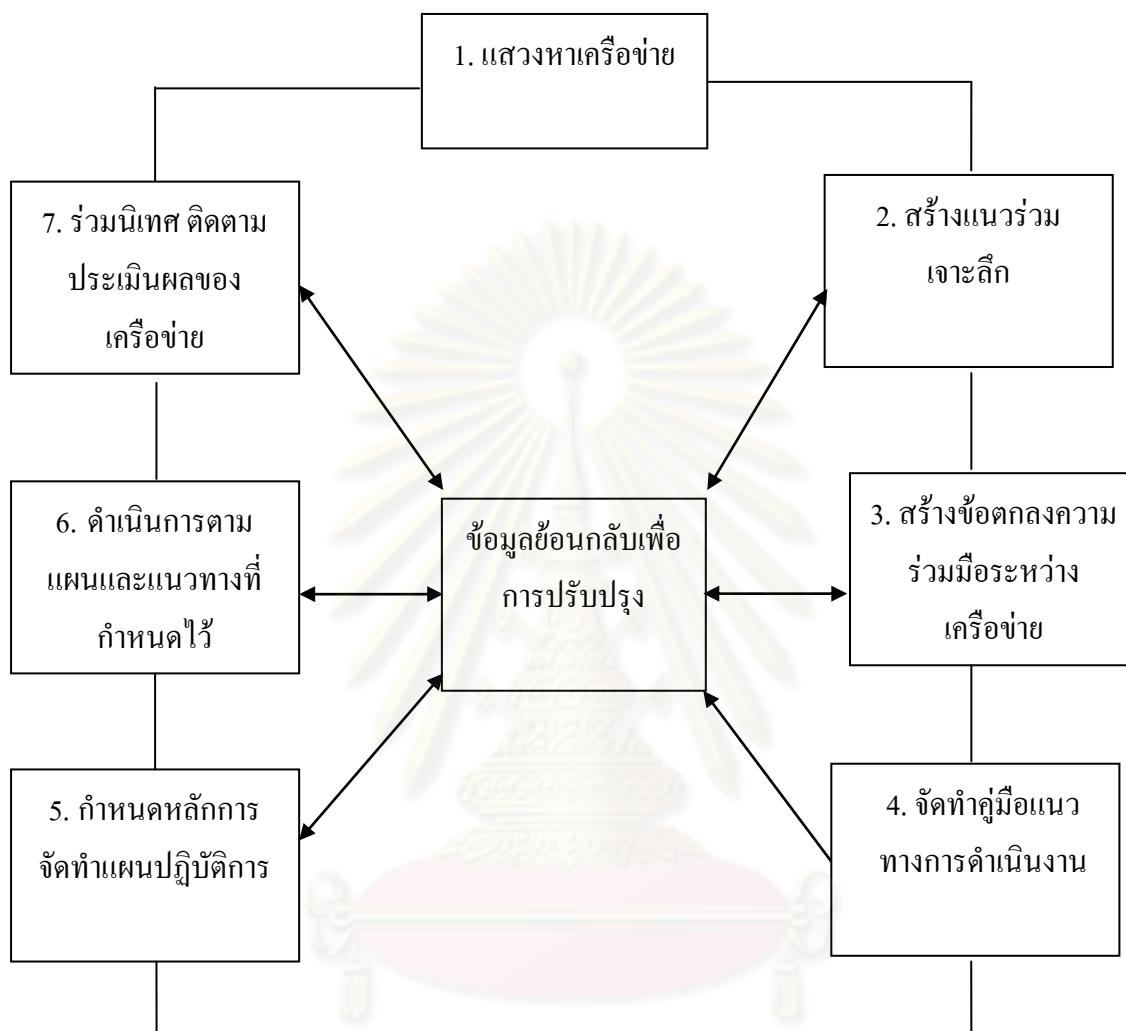
2.5.3.2 การสร้างแนวร่วม สมาชิกของเครือข่าย ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่เป็นตัวกำหนดว่าเครือข่ายจะดำเนินการไปได้ยั่งยืนมากน้อยเพียงใด ก็คือ ปริมาณและคุณภาพของสมาชิกเครือข่าย ด้วยเหตุนี้ การสร้างแนวร่วมของสมาชิกเครือข่ายให้กว้างขวาง และการดึง**ปัจเจก**องค์กรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเข้าเป็นสมาชิกเครือข่ายจึงเป็นสิ่งจำเป็น ในการสร้างเครือข่าย อาจขยายแนวร่วมผ่านระบบความสัมพันธ์แบบตัวต่อตัว ในลักษณะของการหาเครือข่ายแบบที่เรียกว่า “ดาวกระจาย” ซึ่งเป็นวิธีการขยายตัวของเครือข่ายระดับชุมชนวิธีหนึ่งที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันและประสบความสำเร็จอย่างสูง โดยวิธีการก็คือ การเสาะหาคนที่มีความคิดหรือประสบปัญหาแบบเดียวกัน แล้วดึงเข้ามาร่วมเครือข่ายที่ตรงกับแนวคิด หรือเครือข่ายที่จะช่วยแก้ปัญหาของเขาได้ หลังจากนั้นให้เขาไป “ขายความคิด” เพื่อเสาะหาสมาชิกร่วมเครือข่ายต่อไป

หลักการสำคัญ คือ การทำให้สมาชิกของเครือข่ายสามารถสร้างเครือข่ายต่อไปได้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาจต้องเลือกให้ความสำคัญกับคน / หน่วยงาน / องค์กรที่มีศักยภาพที่สามารถขยายเครือข่ายต่อไปได้ ซึ่งหมายความว่า อาจต้องมีการฝึกอบรมคนกลุ่มนี้ให้มีความรู้และทักษะเพียงพอในการสร้างเครือข่าย และยังคงมีระบบสนับสนุนและเอื้ออำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอต่อผู้ที่จะเป็นแกนนำในการขยายเครือข่ายด้วย

การหาแนวร่วมด้วยวิธีดาวกระจายจะสัมฤทธิ์ผลหากเราได้แกนนำ ซึ่งเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อประชาชนในทางบวก ทั้งอิทธิพลเชิงความคิดและการเป็นศูนย์กลางของคน เป็นคนที่ประชาชนยอมรับ จึงมีพลังเพียงพอที่จะดึงดูดให้คนอยากเข้าเป็นสมาชิกของเครือข่าย เงื่อนไขสำคัญอยู่ที่การหากลไกสร้างแรงจูงใจให้กลุ่มแกนนำเหล่านี้ลงมือช่วยบุกเบิกหาเครือข่ายใหม่ ๆ

ในกรณีของการดึงกลุ่มองค์กรเข้าร่วมเครือข่าย อาจพิจารณาจากระดับความเข้มแข็งของกลุ่ม โดยควรเริ่มต้นที่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่มีการรวมตัวกันอยู่แล้ว ทั้งที่รวมตัวกันแบบหลวม ๆ ไม่เป็นทางการ เช่นกลุ่มอาชีพ กลุ่มแม่บ้าน หรือกลุ่มที่รวมตัวกันเป็นทางการ เช่นสหกรณ์ประจำหมู่บ้าน สมาคมผู้ปกครองและครู ชมรมการศึกษา การเริ่มต้นในกลุ่มที่มีการรวมตัวกันอยู่แล้วจะทำให้การก่อตั้งเครือข่ายเป็นไปได้รวดเร็วขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเราได้กลุ่มที่มี**รสนิยม**รสนิยมในเรื่องนี้อยู่แล้ว เพราะกลุ่มนี้จะมีบุคลากรและสายสัมพันธ์ในพื้นที่ ซึ่งจะช่วยประหยัดทรัพยากรในการริเริ่มไปเสนอหาเครือข่ายใหม่ ๆ บทบาทของผู้ที่จะดำเนินการสร้างเครือข่ายในส่วนนี้คือ การเจรจาโน้มน้าวให้คนยินดีเข้าเป็นสมาชิกของเครือข่าย โดยการให้เหตุผลชี้แจงให้องค์กรประชาชนเห็นถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับทั้งระดับส่วนตัว และภาพรวมประกอบตัวอย่างและแนวทางที่เป็นรูปธรรมที่เขาสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในเครือข่ายได้

ทวีป อภิสัทธ์ (2544 : 35) ได้นำเสนอ แนวทางสร้างเครือข่ายการศึกษาในชุมชน ดังนี้

แผนภาพที่ 3 ขั้นตอนการสร้างเครือข่ายการศึกษาในชุมชน

อย่างไรก็ดี การจะสร้างเครือข่าย หรือการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่าย ต้องมาจากความเต็มใจที่จะสร้างและเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่าย เนื่องจากความเต็มใจเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดที่จะนำไปสู่การสร้างเครือข่ายแบบร่วมมือว่าเกิดขึ้นได้จริงหรือไม่ ความเต็มใจนี้ไม่ได้เกิดขึ้นโดยปราศจากที่มา แต่เป็นสิ่งที่ได้จากการเห็นประโยชน์ของการสร้างเครือข่ายที่จะมีต่องานของตนเอง ผนวกกับความเชื่อและความศรัทธาที่มีต่อกัน ซึ่งมีที่มาจากกรณีปฏิบัติสัมพันธ์ร่วมกันมาก่อน และการมีเป้าหมายระยะยาวร่วมกันด้วย (นฤมล นิราทร, 2543)

คุณสมบัติ ที่ทำให้เครือข่ายมีลักษณะเฉพาะต่างจากการรวมกันเป็นกลุ่มต่าง ๆ องค์กรที่เกิดขึ้นในชุมชนและสังคมโดยทั่วไป นอกจากในเรื่องของการทำงานร่วมกัน โดยไม่ต้องมี

สัญญาเป็นลายลักษณ์อักษร ยังมีลักษณะเฉพาะที่สำคัญดังนี้ (Read, 1989 ; นฤมล นิราทร, 2543; เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2544)

1. เครือข่ายมีลักษณะเป็นโครงสร้างทางความคิด ไม่ว่าจะพัฒนาไปในทิศทางใด หรือระดับใดก็ตามสมาชิกหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายจะมีกรอบความคิดเกี่ยวกับเครือข่ายใกล้เคียงกัน ทั้งในด้านความรู้ความสามารถตลอดจนความคาดหวังที่มีต่อเครือข่าย

2. เครือข่ายไม่มีลำดับชั้นโดยสมาชิกแต่ละคนเป็นอิสระต่อกัน และการเชื่อมโยงของสมาชิกเป็นไปในแนวราบ ไม่ใช่แนวตั้ง

3. เครือข่ายมีการแบ่งงานกันทำโดยเฉพาะมีการทำงานร่วมกันเพื่อแสดงให้เห็นว่าสมาชิกทุกคนมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ดังนั้น สมาชิกที่เข้าร่วมในเครือข่ายจึงมีความคาดหวังในการพึ่งพิงแลกเปลี่ยนความสามารถระหว่างกัน เครือข่ายจะมีความเข้มแข็ง ดังนั้น การพัฒนาประสิทธิภาพของสมาชิกแต่ละคนจึงเป็นสิ่งสำคัญ เครือข่ายมีลักษณะ การบริหารจัดการตนเอง โดยเฉพาะในการทำงานร่วมกันในลักษณะแนวราบ จึงจำเป็นต้องมีความสามัคคีโดยผ่านทางกระบวนการทางประชาธิปไตย คือ การเจรจาต่อรองกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของเครือข่ายเครือข่ายจะประสบความสำเร็จได้ ต้องอาศัยระยะเวลาพอสมควร เพื่อการความสัมพันธ์ ความศรัทธา ความไว้วางใจ ระหว่างสมาชิก ตลอดจนเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และการแก้ไขปัญหาาร่วมกันอย่างสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่องตลอดไป

2.5.4 ขั้นตอนการสร้างเครือข่ายที่สำคัญ คือ

2.5.4.1 การติดต่อเพื่อเข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายและต้องทำกิจกรรมร่วมกัน เป็นการเตรียมกลุ่มหรือเครือข่าย

2.5.4.2 การสร้างพันธมิตรร่วมกัน สร้างความผูกพันเพื่อการทำงานร่วมกัน เพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหากลุ่ม

2.5.4.3 การพัฒนาความสัมพันธ์ ทำให้มองเห็นเครือข่ายเป็นรูปธรรมมากขึ้น มีการร่วมทำกิจกรรมโดยใช้ทรัพยากรร่วมกัน มีการกำหนดบทบาทสมาชิก วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

2.5.4.4 การเรียนรู้ร่วมกัน สร้างความสัมพันธ์ แน่นแฟ้น มากขึ้น และมีการขยายกิจกรรมหรือขยายกลุ่ม

2.5.5 ข้อควรคำนึงในการบริหารจัดการเครือข่าย

ในการบริหารจัดการเครือข่ายเพื่อความสำเร็จในการทำงานร่วมกันสิ่งที่ต้องคำนึงถึงและระวังปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้ คือ

2.5.5.1 การขาดความชัดเจน ในกระบวนการทำงานของเครือข่ายความสามารถ ในการมองสภาพการณ์ของปัญหาทั้งในระดับลึก ขาดการทำงานอย่างต่อเนื่อง

2.5.5.2 การมุ่งเน้นความสำเร็จเฉพาะหน้าของเครือข่ายมากเกินไป ทำให้ มองข้ามความสำคัญของการเรียนรู้ และสร้างประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน

2.5.5.3 การขาดแนวร่วมในการทำงานของเครือข่าย ต้องมีแนวร่วมใน ระดับกว้าง เช่น นักวิชาการ และสื่อต่าง ๆ

2.5.5.4 การขาดเงินทุนสนับสนุนร่วมของสมาชิกเครือข่ายเพื่อการดำเนิน กิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง

2.5.5.5 การขาดความสามารถในการบริหารจัดการเครือข่ายโดยเฉพาะ ในเรื่องการประสานงาน และการผู้นำเครือข่ายที่มีความสามารถสูง

2.5.6 การประเมินผลและความยั่งยืนของเครือข่าย

ในการประเมินผลเครือข่าย หมายถึง การประเมินประสิทธิผลของการทำงาน ร่วมกัน คือ การรับรู้ระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานในเครือข่ายว่า การทำงานของเครือข่าย ประสพผลสำเร็จตามเป้าหมาย และเครือข่ายทำงานโดยราบรื่น (Alter and Hage, 1993) แนวทางในการประเมินผลเครือข่าย ประกอบด้วย การประเมินประสิทธิผล 4 ส่วนดังนี้ (Daft, 1998)

2.5.6.1 การประเมินประสิทธิผลขององค์กรจากระดับของการบรรลุ เป้าหมาย (Goal Model)

2.5.6.2 การประเมินประสิทธิผลขององค์กรจากความสามารถในการ จัดหา ทรัพยากรที่จำเป็น (System Resource Model)

2.5.6.3 การประเมินประสิทธิผลขององค์กร จากกระบวนการในการ จัด งาน เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงาน การติดต่อสื่อสารที่ชัดเจน และเป็น การสื่อสารแบบสอง ทาง บรรยากาศในการทำงานที่เป็นมิตร และปรึกษาหารือกันโดยสม่ำเสมอ (Internal Process Model)

2.5.6.4 การประเมินประสิทธิผล จากความพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สำคัญ (Strategic Constituencies Model)

กล่าวโดยสรุป การสร้างเครือข่ายอย่างไม่เป็นทางการ รวมทั้งการเพิ่มศักยภาพ ในการทำงานร่วมกันให้แก่สมาชิกเครือข่าย จะไม่ได้เกิดขึ้น โดยทันทีทันใดที่มีการก่อตั้งเครือข่าย แต่เป็นผลมาจากการประเมินการมีส่วนร่วมกิจกรรมของสมาชิกเป็นระยะ ๆ และการตั้งเป้าหมาย ในการจัดทำกิจกรรมเป็นช่วงระยะเวลา นั้นเอง

2.5.7 การจัดระบบบริหารเครือข่าย (Network Organizing)

เมื่อมีคนสนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกร่วมเครือข่าย หากไม่มีการจัดระบบของเครือข่ายที่ดี เครือข่ายจะเกิดความสับสน วุ่นวาย และความขัดแย้งระหว่างกัน อันเนื่องมาจากความไม่ชัดเจนในอำนาจหน้าที่ วิธีการทำงาน ตลอดจนการประสานงานระหว่างสมาชิกด้วยกัน การจัดระบบของเครือข่ายจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะช่วยให้เครือข่ายดำเนินไปได้อย่างราบรื่น การบริหารงานเครือข่ายที่ประกอบไปด้วยคนหลายกลุ่ม หลายประเภท ต่างความคิดความเห็นกัน จำเป็นต้องอาศัยความสามารถในการประสานประโยชน์ระหว่าง สมาชิกในเครือข่าย การจัดระบบเครือข่ายมีองค์ประกอบสำคัญบางประการ ดังนี้

2.5.7.1 การจัดผังกลุ่มเครือข่าย (Mapping) ในการบริหารจัดการเครือข่าย

ควรต้องมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการเก็บรวบรวมข้อมูลของเครือข่ายทุกกลุ่มในประเทศที่ดำเนินการในเรื่องที่เครือข่ายเป็นอยู่ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเอาข้อมูลของแต่ละเครือข่ายมาทำการจัดแผนที่หรือแผนผังของเครือข่าย (Network map) ในภาพรวมระดับประเทศ จัดผังตามความสนใจและวัตถุประสงค์ของเครือข่าย เพื่อจะได้ทราบว่าเครือข่ายก็กลุ่มที่มีเป้าหมายในการดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน การกระจายตัวของเครือข่ายเป็นอย่างไร การกระจายตัวของเครือข่ายตามเป้าหมายการทำงานอย่างไร และที่สำคัญจะได้ทราบว่าเป้าหมายในภาพรวมใดที่ยังขาดเครือข่ายเข้าไปช่วยจัดการ เพื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะหาทางสร้างเครือข่ายเข้ามาสนับสนุนอุดช่องว่างเหล่านั้น หากได้แผนผังของเครือข่ายที่ครบถ้วนมากเท่าใด ก็จะยิ่งช่วยให้การบริหารเครือข่ายในภาพรวมมีประสิทธิภาพมากขึ้นเท่านั้น

แผนผังเครือข่ายจะช่วยในการขยายเครือข่ายที่มีอยู่ให้กว้างขวางออกไปด้วย คือหากเครือข่ายใดที่ทราบว่าเครือข่ายอื่นที่ดำเนินการ โดยมีเป้าหมายสอดคล้องกับเครือข่ายของตน เครือข่ายนั้นก็อาจประสานเพื่อทำการขยายเครือข่ายออกไป แต่การจะทำเช่นนี้ได้จำเป็นต้องมีองค์การใดหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นแกนกลางให้กลุ่ม องค์กร หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้วผนวกเข้ามาร่วมเป็นสมาชิกเครือข่าย ลักษณะเช่นนี้จะเห็นได้ว่า แผนที่เครือข่ายที่ชัดเจนและทันสมัยจะช่วยสนับสนุนการรวมตัวเพื่อขยายเครือข่ายได้เป็นอย่างดี ดังนั้นจึงควรมีการปรับปรุงแผนที่เครือข่ายให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อให้ทราบว่าเครือข่ายใดที่เพิ่มขึ้นมาและเครือข่ายใดที่ล้มเลิกหายไป

ข้อพึงระวังในการเชื่อมโยงกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์สอดคล้องกัน แต่กระจายอยู่คนละพื้นที่เข้าหากันเป็นเครือข่ายนั้น จำเป็นต้องอาศัยหลักความยินยอมในการเข้าร่วมเครือข่ายโดยสมัครใจจะทำให้เครือข่ายยังยืนกว่าการถูกบังคับ นอกจากนี้ การเชื่อมโยงกลุ่มเข้าหากันจำเป็นต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของแต่ละกลุ่มด้วย เพราะแต่ละพื้นที่ต่างก็มีพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ต่างกัน ซึ่งอาจส่งผลให้ต่างมีคตินิยม ความเชื่อ และวัฒนธรรมย่อยที่ต่างกัน

2.5.7.2 การจับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในเครือข่าย(Role and responsibility)

การบริหารงานจัดการเครือข่าย จำเป็นต้องมี การจับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในเครือข่าย เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนรู้จักบทบาทหน้าที่ของตน ซึ่งจะเป็นการป้องกันการสับสนและเกิดความขัดแย้งระหว่างสมาชิกเนื่องจากการทำงานที่ซ้ำซ้อนกัน ดังนั้น องค์ประกอบสำคัญของการจัดระบบเครือข่าย คือ การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคนให้ชัดเจนว่า แต่ละคน รับผิดชอบส่วนใดของเครือข่าย และแต่ละฝ่ายจะสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน หลักการสำคัญของการจัดแบ่งบทบาทหน้าที่ คือ การรวมเป็นเครือข่ายจะต้องนำเอาความสนใจ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญของสมาชิกแต่ละคนที่ต่างกันมาเสริมกัน ซึ่งการทำเช่นนั้น ได้ต้องมีกรอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้แต่ละคนตามศักยภาพและความสนใจของเขา แต่ประเด็นสำคัญคือ โดยปกติสมาชิกเครือข่ายมักมีงานประจำที่ต้องรับผิดชอบอยู่แล้ว มีเพียงส่วนน้อยที่สามารถทำงานให้เครือข่ายแบบเต็มเวลา ส่งผลให้เวลาที่เหลือให้กับเครือข่ายมักให้ได้ไม่เต็มที่และไม่เต็มเวลา ดังนั้น การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ ตลอดจนระบบการทำงานอย่างอื่น ควรเป็นไปในลักษณะที่เอื้อให้สมาชิกเข้าร่วมได้ แม้มีเวลาจำกัด โดยทั่วไปแล้วเมื่อเครือข่ายได้ขยายตัวไปในระดับที่มีสมาชิกจำนวนมาก และมีกิจกรรมหรือโครงการที่ร่วมกันทำอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ สภาพเช่นนี้มักจำเป็นต้องตั้งหน่วยธุรการขึ้นมาทำหน้าที่จัดการงานประจำของเครือข่าย

ในสมาชิกของเครือข่ายบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการกำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลวของเครือข่าย คือ ตัวผู้นำเครือข่าย การเกิดและการทำให้เครือข่ายเข้มแข็งล้วนขึ้นอยู่กับผู้นำของเครือข่ายนั้น ๆ ดังนั้น การกำหนดตัวผู้นำของเครือข่ายที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็ง สามารถระดมความร่วมมือร่วมใจจากสมาชิกในกลุ่ม รวมทั้งมีความรู้และประสบการณ์ร่วมกับเครือข่าย มีความเข้าใจในปัญหาและความต้องการของกลุ่ม มีารมีเป็นที่ยอมรับเชื่อถือของสมาชิกและที่สำคัญคือ สามารถบริหารจัดการเครือข่ายได้

ในบางกรณีผู้นำกลุ่มหรือเครือข่ายอาจมีไขบุคคลเพียงคนเดียวแต่เป็นคณะผู้นำ (Collective) ที่ประกอบไปด้วยบุคคลหลากหลายในท้องถิ่นเข้ามาช่วยกัน ได้ ที่ต่างก็มีผู้นำของตนอยู่แล้ว ผู้นำจะรวมกันเป็นคณะของผู้นำเครือข่าย เครือข่ายจะขับเคลื่อนไปได้อย่างมีพลัง หากคณะผู้นำที่ทำงานประสานกันอย่างแนบสนิท แต่ถ้าคณะผู้นำเกิดความแตกแยกกัน ก็จะส่งผลให้เครือข่ายอ่อนกำลังลงไป ไม่สามารถขับเคลื่อนไปสู่ทิศทางที่พึงประสงค์ได้

2.5.7.3 การจัดระบบติดต่อสื่อสาร (Communication system)

การทำงานเป็นเครือข่าย สมาชิกของเครือข่ายอาจมีความเข้าใจในภารกิจของเครือข่ายไม่ครบถ้วน จึงจำเป็นต้องใช้กระบวนการสื่อสาร เพื่อแพร่กระจายความรู้และยกระดับความตระหนักในปัญหาของสมาชิกโดยการจัดกระบวนการสนทนา (Conversation process) เพื่อสร้างความเข้าใจร่วม (Common perception)

ระหว่างสมาชิกของเครือข่าย การสื่อสารจึงเป็นเสมือนกลไกที่เชื่อมสมาชิกของเครือข่ายเข้าหากัน และยังเป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการแพร่กระจายความคิด ซึ่งมีผลต่อการรักษาและขยายตัวของเครือข่าย

กระบวนการสื่อสารที่มีประสิทธิ ภาพ ช่วยเปิดช่องทางการเจรจาเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างภาคีต่าง ๆ และเป็นช่องทางในการประสานงาน และช่วยสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน ซึ่งไม่เพียงจะทำให้ภาคีการทำงานร่วมกันเป็นไปอย่างราบรื่นเท่านั้น แต่ยังช่วยลดความซ้ำซ้อนในการทำงานลงไปด้วย

แนวทางการสร้างระบบการติดต่อสื่อสารสามารถกระทำได้ทั้งเป็นการและไม่เป็นทางการ ช่องทางหรือแบบแผนของการติดต่อจะเป็นกลไกหลักที่จะนำไปสู่เจตจำนงเดียวกันในการทำงานร่วมกัน

2.5.7.4 การจัดระบบการเรียนรู้ร่วมกัน (Learning system) เครือข่ายจะพัฒนาให้ก้าวหน้าไปได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับระดับความรู้ความสามารถของ สมาชิกของเครือข่าย ด้วยการทำให้เครือข่ายแข็งแกร่งจึงต้องอาศัยระบบการพัฒนา สมาชิก ของเครือข่ายอย่างต่อเนื่องผ่านกระบวนการการเรียนรู้ร่วมกัน(Interactive Action Learning) ทั้งนี้เนื่องจาการรวมกลุ่มทางสังคมเป็นสิ่งที่ไม่มีสูตรสำเร็จ การสร้างองค์ความรู้เฉพาะของกลุ่มเป็นสิ่งจำเป็น เพราะแต่ละกลุ่มอยู่ในบริบทแวดล้อมที่แตกต่างกัน ทั้งเชิงของประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม สังคม ความเชื่อ สถานะทางเศรษฐกิจ ฯลฯ การเรียนรู้ร่วมกันจากการปฏิบัติจะช่วยให้เกิดองค์ความรู้ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์จริง ดังนั้น การจัดระบบการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจะช่วยสร้างและสะสมองค์ความรู้ที่สามารถนำมาปรับใช้และเพิ่มเติมได้ตลอดเวลา

2.5.7.5 การจัดระบบสารสนเทศ (Information system) ในภาพรวมของการจัดการเครือข่าย ควรต้องมีหน่วยงานที่เป็นแกนกลาง ทำหน้าที่จัดระบบฐานข้อมูล โดยทำการรวบรวมข้อมูลทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมาย รูปแบบ วิธีการ ความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และข้อมูลอื่น ๆ ที่จำเป็น รวมทั้งผลการวิจัย ทฤษฎี โครงการ ประสบการณ์ภาคปฏิบัติ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลหลักในการทำงาน

ระบบสารสนเทศ ควรยึดหลักการใช้งานได้ง่าย (User friendly) เป็นข้อมูลที่ทุกคนเข้าถึงได้ง่าย (Accessible) และเผยแพร่ให้กระจายออกไปอย่างกว้างขวาง เครือข่ายฐานข้อมูลที่ดียังจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันจะช่วยสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ และการต่อยอดทางปัญหาระหว่างเครือข่าย ช่วยลดความสูญเสียสิ้นเปลืองทรัพยากรและเวลาจากการทำงานซ้ำซ้อนและการลองผิดลองถูก

2.5.8 การใช้ประโยชน์เครือข่าย (Network Utilizing)

2.5.8.1 การใช้เครือข่ายเพื่อเป็นเวทีกลางประสานงานร่วมกันในการทำงาน เป็นเครือข่ายบุคคลอาจจะเป้าหมายหรือผลประโยชน์ร่วมกัน แต่อาจมีแนวทางการดำเนินงานของตนเองที่แตกต่างออกไป เมื่อมารวมตัวกันทำงานก็อาจเกิดความขัดแย้งระหว่างกันได้ ดังนั้นต้องมีช่องทางที่ใช้เจรจา ประสานความคิดความเข้าใจในวัตถุประสงค์ ขอบข่าย แผนการทำงาน วิธีการทำงาน ตลอดจนแนวการปฏิบัติให้ไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อมิให้เกิดสภาพของการที่สมาชิกต่างคนต่างทำงานและทำงานซ้ำซ้อนกัน การประสานงานยังช่วยประสานความต้องการระหว่างสมาชิกภายในเครือข่ายด้วยกันเองแล ระหว่างเครือข่ายกับนอกเครือข่าย แต่เครือข่ายจะเป็นเวทีประสานงานระหว่างกันได้ดี แต่เมื่อมีการจัดระบบการสื่อสารที่ดี ตลอดจนการสร้างวิสัยทัศน์หรือจุดร่วมกันระหว่างสมาชิกของกลุ่มหรือเครือข่ายด้วย

2.5.8.2 การใช้เครือข่ายเพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนสารสนเทศและความรู้ที่เครือข่าย มีอัตราการหมุนเวียนแลกเปลี่ยน (Velocity of exchange) สารสนเทศและความรู้ระหว่างสมาชิกมากขึ้นเท่าใด เครือข่ายนั้นก็ยิ่งเกิดการเรียนรู้ระหว่างกันมากขึ้นเท่านั้นเพราะการแลกเปลี่ยนประสบการณ์หรือบทเรียนใหม่ๆ ที่ค้นพบขึ้นมาจะช่วยให้เกิดการพัฒนาต่อ ยอดความคิด และความรู้ระหว่างสมาชิกเครือข่าย

อัตราการหมุนเวียนของการและเปลี่ยนขึ้นอยู่กับความสะดวกของการพบปะระหว่างสมาชิกความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศ และประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศเครือข่าย ดังนั้น เครือข่ายควรกระทำให้สมาชิกพบปะกันมากที่สุดเท่าที่จำเป็นไปได้ และให้สมาชิกสามารถถึงสารสนเทศได้ง่ายที่สุด ซึ่งอาจจะเป็นรูปแบบของการสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดระหว่างสมาชิกของเครือข่าย หรือการใช้จดหมายข่าว วารสารระหว่างสมาชิกในกลุ่ม เช่น การจัดทำ Home page ของกลุ่ม

2.5.8.3 การใช้เครือข่ายเพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนและระดมทรัพยากรสมาชิกของเครือข่ายสามารถและเปลี่ยนทรัพยากรระหว่างกันได้ หรืออาจนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ร่วมกัน ทั้งบุคลากรเงินทุน สถานที่ หรือวัสดุอุปกรณ์ เช่น การดึงบุคลากรจากแต่ละองค์การมาทำกิจกรรมร่วมกัน แต่ทรัพยากรที่สำคัญและมักจะเป็นปัญหาคือ การขาดแคลนเงินทุนสนับสนุนการดำเนินงาน การระดมทุนสนับสนุนจาก สมาชิก ภายในมักมีความจำกัด เป็นเหตุให้กิจกรรมที่กำเนินการอยู่ติดขัด ซึ่งตรงข้ามกับเครือข่ายใดที่มีแหล่งเงินทุนหมุนเวียนเพียงพอมักดำเนินการได้อย่างคล่องตัว

2.5.8.4 การใช้เครือข่ายเพื่อเป็นเวทีร่วมสร้างสรรค์และพัฒนาความรู้ใหม่ๆ องค์ความรู้ใหม่ๆ จะเกิดจากเครือข่าย ๆ ได้ หากมีการแลกเปลี่ยนความรู้และศึกษาค้นคว้าร่วมกันระหว่างสมาชิกซึ่งลักษณะสำคัญขององค์ความรู้ที่ได้รับ คือ ความรู้ที่สอดคล้องกับบริบทแวดล้อม

ของสังคมไทย ดังนั้น สมาชิก ของเครือข่ายจึงต้องมีทักษะในการศึกษาวิจัย ซึ่งเป็นทักษะในการค้นหาคำตอบผ่านกระบวนการที่เป็นวิทยาศาสตร์ (Scientific Thinking) เป็นกระบวนการใช้เหตุผลในการค้นหาความจริงมากกว่าการหาบทสรุปโดยปราศจากกากพิสูจน์ หากสมาชิกทุกคนมีทักษะนี้ ก็สามารถคิดค้นและแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ได้ด้วยตนเอง

2.5.8.5 การใช้เครือข่ายเพื่อเป็นเวที สร้างกระแสผลักดันป ระเด็นใหม่ ๆ เครือข่ายสามารถที่จะเป็นผู้ที่สร้างกระแสบางเรื่องเพื่อปลุกให้สังคมตื่นตัวและอาจขยายผลออกไปในวงกว้าง แต่ก็ขึ้นกับระดับความกว้างขวางและความเข้มแข็งของเครือข่ายด้วย หากเครือข่ายกว้าง ประกอบไปด้วยคนหลากหลายกลุ่มของสังคม ก็ยิ่งเพิ่ม โอกาสที่สังคมจะรับรู้ประเด็นที่เครือข่ายเคลื่อนไหวมากขึ้น ดังนั้น ระดับอิทธิพลในการผลักดันประเด็นใหม่ ๆ ของเครือข่ายจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ ๆ ได้แก่

ความสามารถของเครือข่ายในการครอบคลุมนักคนหลักๆ ของสังคม ความต่อเนื่องของเครือข่ายที่ดำเนินกิจกรรมยาวนานเพียงพอ จนมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของสังคม และความเป็นเอกภาพของเครือข่ายในการร่วมมือผลักดันประเด็นใดประเด็นหนึ่งสู่สังคม

2.5.9 การธำรงรักษาเครือข่าย (Network Maintaining)

ในปัจจุบัน พบว่าหลายเครือข่ายที่ได้จัดตั้งขึ้นดูเหมือนจะมั่นคงในช่วงแรก แต่ไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ หลายเครือข่ายปิดตัวลงหลังจากเริ่มดำเนินไปได้ไม่นาน สาเหตุสำคัญมาจากการที่เครือข่ายเหล่านั้นขาดความเข้าใจในเรื่องของการธำรงรักษาเครือข่าย ทั้งนี้ถ้าภารกิจของเครือข่ายยังไม่สำเร็จ ก็ย่อมมีความจำเป็นที่จะต้องรักษาเครือข่ายไว้และประคับประคองให้เครือข่ายสามารถดำเนินการต่อไปได้ และในหลายกรณีจำเป็นต้องรักษาความสำเร็จของเครือข่ายไว้ หลักรากเครือข่ายได้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายแล้ว โดยเหตุนี้ การรักษาเครือข่ายจึงเป็นองค์ประกอบสุดท้ายที่จำเป็นต้องมีเพื่อการรักษาความสำเร็จของเครือข่าย

2.5.9.1 การจัดกิจกรรมร่วมที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องเครือข่ายจะเข้าสู่วงจรชีวิตที่ถดถอยหากไม่มีกิจกรรมใด ๆ ที่สมาชิกของเครือข่ายสามารถกระทำร่วมกัน เนื่องจากเมื่อไม่มีกิจกรรมก็ไม่มีกลไกที่จะดึงสมาชิกเข้าหากัน สมาชิกของเครือข่ายก็จะไม่มีโอกาสปฏิบัติสัมพันธ์กัน เมื่อการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกลดลง ก็ส่งผลให้เครือข่ายเริ่มอ่อนแอ สมาชิกจะเริ่มสงสัยในการคงอยู่ของเครือข่าย บางทีอาจคิดว่าเครือข่ายได้ล้มเลิกไปแล้ว เพราะไม่มีการดำเนินการใด ๆ ซึ่งจะนำไปสู่ความเสื่อมสลายของเครือข่ายในที่สุด ดังนั้น ความยั่งยืนของเครือข่ายจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อได้มีการจัดกิจกรรมที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จนกิจกรรมดังกล่าวกลายเป็นแบบแผน (Pattern) ของการกระทำที่สมาชิกของเครือข่ายยอมรับ โดยทั่วกัน

ดังนั้นการจะรักษาเครือข่ายสามารถกระทำได้ด้วยการกำหนดโครงสร้างของกิจกรรมอย่างชัดเจนทั้งในแง่ของเวลา ความถี่ และการจัดกิจกรรมที่มีความน่าสนใจเพียงพอที่จะดึงดูดสมาชิกให้เข้าร่วมโครงสร้างของกิจกรรมดังกล่าว อาจจะมีได้เป็นกิจกรรมเดียวสำหรับสมาชิกทุกคนโดยรวมแต่ต้องพิจารณาถึงความต้องการเฉพาะของสมาชิกในระดับย่อยลงไปแต่ละคนและแต่ละกลุ่มย่อยด้วย ซึ่งฝึกกิจกรรมย่อยควรมีหลากหลายเพียงพอที่จะช่วยตอบสนองความสนใจของกลุ่มย่อยต่าง ๆ ในเครือข่าย กิจกรรมอาจออกมาในรูปแบบที่เป็นทางการ และรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ ในกรณีที่เครือข่ายครอบคลุมพื้นที่กว้างขวางมาก ก็ไม่ควรรวมศูนย์อยู่แต่ที่ส่วนกลาง แต่ควรมีการกระจายจุดพบปะสังสรรค์ลงสู่ระดับท้องถิ่น ให้เป็นจุดพบปะในชุมชนนั้นๆ เพื่อให้สมาชิกเข้าร่วมได้โดยสะดวก

2.5.9.2 การรักษาสัมพันธภาพที่ีระหว่างสมาชิกเครือข่าย สัมพันธภาพที่ดีเป็นองค์ประกอบสำคัญในการช่วยรักษาเครือข่ายให้ยั่งยืนต่อไป ความสัมพันธ์ที่ดีทำให้สามารถทำงานร่วมกันให้ดำเนินไปอย่างราบรื่น เมื่อใดที่สมาชิกของเครือข่ายเกิดความไม่เข้าใจกัน หรือเกิดความขัดแย้งกันโดยหาข้อตกลงไม่ได้ ถ้าไม่มีการแก้ไขให้ทันท่วงที ก็จะนำไปสู่ความเสื่อมถอยและความสิ้นสุดลงของเครือข่ายได้ ดังนั้น จึงควรมีการจัดกิจกรรมบางอย่างที่มีจุดประสงค์เพื่อการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกโดยเฉพาะ และควรจัดอยู่เสมอมิใช่เฉพาะช่วงที่มีปัญหาเกิดขึ้นเท่านั้น ดังนั้น จึงควรมีมาตรการป้องกันปัญหา โดยการจัดโครงสร้างองค์กร และการดำเนินงานที่ให้ชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน การกำหนดเป้าหมายการทำงานที่สมาชิกยอมรับร่วมกัน การจัดสรรทรัพยากรอย่างเพียงพอ การกำหนดผู้นำที่เหมาะสม การกำหนดคติการ่วมอันเป็นที่ยอมรับร่วมกัน

2.5.9.3 การกำหนดกลไกสร้างระบบจิตใจ สมาชิก จะยังเข้าร่วมกิจกรรมเครือข่ายเท่าที่ยังมีสิ่งจูงใจเพียงพอดึงดูดเขาให้มีส่วนร่วม ในการรักษาเครือข่ายและการขยายเครือข่าย จำเป็นต้องมีการกำหนดกลไกบางประการที่จะช่วยจูงใจให้สมาชิกเกิดความสนใจอยากเข้ามีส่วนร่วมตามทฤษฎีแรงจูงใจ ปัจเจกบุคคลต่างก็มีสิ่งจูงใจแตกต่างกัน ดังนั้น จึงควรทำ การวิเคราะห์เพื่อแบ่งชี้ถึงแรงจูงใจที่แตกต่างหลากหลายในแต่ละบุคคล แล้วทำการจัดกลุ่มของสิ่งจูงใจที่ใกล้เคียงกัน ออกเป็นกลุ่ม ๆ อันจะนำไปสู่มาตรการสร้างแรงจูงใจสำหรับบุคคลในแต่ละกลุ่มอย่างเฉพาะเจาะจง สิ่งจูงใจ มีหลายประการ เช่น การให้ค่าตอบแทน การให้เกียรติยศและชื่อเสียงเป็นสิ่งจูงใจ

2.5.9.4 การจัดหาทรัพยากรสนับสนุนอย่างพอเพียง การดำรงอยู่ของเครือข่าย จำเป็นต้องใช้ทรัพยากรสนับสนุนในการดำเนินงาน ทั้งวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ปริมาณและคุณภาพของบุคลากร และเงินทุนดำเนินการ ดังนั้น จึงต้องมีการจัดหาแหล่งเงินทุน ทั้งจากภาครัฐและเอกชน หรืออาจมีการจัดตั้งมูลนิธิหรือโครงการเพื่อสนับสนุนเครือข่ายด้วย

2.5.9.5 การให้ความช่วยเหลือและช่วยแก้ไขปัญห แต่ละเครือข่ายอาจเกิดปัญหาระหว่างการดำเนินงานได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครือข่ายที่เริ่มต้นใหม่ ๆ การมีที่ปรึกษา ษาที่ดีคอยให้คำแนะนำและความช่วยเหลือจะช่วยให้เครือข่ายสามารถดำเนินการไปได้และจะช่วยหนุนเสริมให้เครือข่ายเกิดความเข้มแข็งยิ่งขึ้น จึงควรมีการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐภาคเอกชนและภาคประชาชน โดยหน่วยงานนี้ควรทำหน้าที่หลัก 3 ประการคือ ทำหน้าที่เป็น “ศูนย์ช่วยเหลือ” ช่วยติดตามประเมินผลความคืบหน้าของเครือข่ายแต่ละเครือข่ายที่ดำเนินการอยู่ โดยช่วยให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะด้านขององค์ความรู้ในการจัดการการบริหารเครือข่าย ด้านการบริหารการเงิน และด้านการระดมทุน รวมทั้งอาจช่วยเหลือในบางกรณีหากเครือข่ายประสบปัญหารุนแรง

ทำหน้าที่เป็น “ศูนย์ความรู้” ทำหน้าที่ศึกษา ค้นคว้า และวิจัยองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเครือข่าย

ทำหน้าที่ “ศูนย์ช่วยเหลือ” โดยทำการฝึกอบรม และให้ความรู้แก่ผู้นำเครือข่ายในหัวข้อต่าง ๆ ที่จำเป็น เช่น การจัดการประชุม การบริหารการเงิน การจัดการบัญชี การติดตามประเมินผลกิจกรรม การสร้างแรงจูงใจ และการระดมความร่วมมือ เพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการทำงานของเครือข่ายด้วย

2.5.9.7 การสร้างผู้นำรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่อง การ“สร้างคน” เป็นการสานต่อให้เป็นองค์กรแห่งความสำ เร็จ การที่จะรักษาเครือข่ายให้คงอยู่และดำเนินต่อไปอย่างยั่งยืนได้ จึงจำเป็นต้องสร้างผู้นำรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่อง แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงตัวผู้นำหรือผู้บุกเบิกเครือข่าย แต่และแห่งก็จะยังคงดำเนินการต่อไปได้ แต่ละเครือข่ายจึงต้องมีการคัดเลือก ฝึกฝนและส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาผู้นำรุ่นใหม่ขึ้นมาเสมอ โดยคัดเลือกคนที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ การมีประสบการณ์ร่วมกับเครือข่าย และที่สำคัญคือ เป็นที่ยอมรับนับถือและสามารถเป็นศูนย์รวมใจของคนในเครือข่ายได้ แล้วดำเนินการนำคนเหล่านี้มารับฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ โดยการจัดการอบรมตามความสอดคล้องกับภารกิจของแต่ละเครือข่าย

จากแนวคิดดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ภารกิจของเครือข่ายสถานศึกษาสามารถยืดหยุ่น ได้ขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละเครือข่าย แต่กล่าวกว้าง ๆ ได้ดังนี้ คือ ประสานงานธุรการ และประสานงานให้บริการสถานศึกษา ในเครือข่ายไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บริการงานสวัสดิการต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมาย ร่วมกันบริหารจัดการด้านวิชาการ การจัดทำและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาสื่อและกระบวนการเรียนรู้ การวัดผลการประเมินผลตามหลักสูตร ร่วมกันจัดและส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน มั่นใจวางแผนการรับนักเรียน แผนชั้นเรียนแผนพัฒนาการศึกษา

ร่วมกันจัดทำข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาและให้ความช่วยเหลือสถานศึกษาที่ไม่พร้อม และ สนับสนุนช่วยเหลือหมุนเวียนครูสาขาวิชาขาดแคลนจัดหรือจ้างครูหมุนเวียนกรณีครูขาดไม่ครบห้อง

ตอนที่ 3 แนวคิดและนโยบายเกี่ยวกับเครือข่ายสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับเครือข่าย สถานศึกษาในเอกสารแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550 (2550:19-30) ในยุทธศาสตร์สำคัญในการ นำรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ไปใช้ในสถานศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้าง เครือข่ายการเรียนรู้ ดังนี้

การสร้างเครือข่าย การเรียนรู้หรือทีมงาน การบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็น ยุทธศาสตร์สำคัญในการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายเพื่อสร้างองค์ความรู้ หรือแลกเปลี่ยน เรียนรู้ จะ เป็นประโยชน์อย่างมากต่อสถานศึกษาเกิดผลดีต่อชุมชน ครู นักเรียน หากมีการสร้างเครือข่ายที่ดี และหลากหลาย การทำงานจะง่ายขึ้น

สถานศึกษาหลายแห่งอาจรวมกันเป็นเครือข่าย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนบุคลากรกัน พัฒนาบุคลากรร่วมกัน จัดกิจกรรมวิชาการร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทางวิชาการ เป็นต้น

สถานศึกษาหลายแห่งควรรวมกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่ว มกัน เช่น กิจกรรม แข่งขันทางวิชาการ การเข้าค่ายวิชาการ ศิลปะ ดนตรี ค่ายวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

สถานศึกษาหลายแห่งสร้างเครือข่ายกับองค์กรปกครองท้องถิ่น ส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียนหรือให้การสนับสนุนทางด้านวิชาการหรือการระดมทรัพยากร กร เป็นต้น

สถานศึกษามีการรวมตัวกันเป็นเครือข่าย เช่น เครือข่ายชมรมครู ชมรมศิษย์เก่า สมาคม ผู้ปกครองและครู เป็นต้น เพื่อร่วมมือกันในการดูแล อบรมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน และหรือ อาจร่วมมือกันในการบริจาคสิ่งของหรือทรัพย์สิน เพื่อสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา

แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาตามขอบข่ายภารกิจใน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา

เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา สอดคล้องกับกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา พ.ศ.2550 และประกาศสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2550 ที่กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายมุ่งเน้นให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปสู่คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาและจัดระบบการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ทั้งยังได้แยกกำหนดบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาทั้ง 2 ประเภทไว้อย่างชัดเจน ตามขอบข่ายภารกิจกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารและการจัดการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา และสถานศึกษาทั้ง 2 ประเภท ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550 : 18 – 26)

1. หลักการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา

หลักการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คำนึงถึงหลักการดังต่อไปนี้

1.1 ความพร้อมและความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ที่จะสามารถรับผิดชอบดำเนินการตามขีดความสามารถได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความพร้อมและความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว คือความพร้อมและความเหมาะสมด้านบริบททั่วไปและด้านคุณลักษณะของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาซึ่งได้แก่ การมีรูปแบบ โครงสร้างการแบ่งส่วนงานที่เอื้อต่อการบริหารและการจัดการศึกษา การมีทรัพยากรทางการศึกษาและบุคลากรที่เหมาะสมตามความจำเป็น เป็นองค์กรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการกำกับ ดูแล สนับสนุน ส่งเสริมประสานงาน มีศักยภาพเพียงพอที่จะบริหารงานได้ด้วยตนเอง สามารถจัดบริการและพัฒนาการศึกษาได้อย่างเข้มแข็ง คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม

1.2 ความสอดคล้องกับกฎหมาย กฎระเบียบ ประกาศ หรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะกระจายอำนาจ

ความสอดคล้องดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นผู้มอบอำนาจ ซึ่งได้แก่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ก็จะต้องดำเนินการกระจายอำนาจทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการและการบริหารทั่วไป ตามอำนาจหน้าที่ของตน ตามที่กฎหมาย กำหนด เช่นเดียวกับผู้รับมอบอำนาจ ซึ่งได้แก่ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือสถานศึกษา ถึงแม้ว่าจะถือว่าเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้มอบอำนาจหรือผู้ซึ่งตนแทนแต่ก็ไม่สามารถปฏิบัติเกินขอบเขตอำนาจหน้าที่ของกฎหมายหรืออำนาจตามที่ผู้มอบอำนาจให้ได้ นอกจากนั้นการบริหารและการจัดการศึกษาที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือมติ คณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะกระจายอำนาจ หรือเรื่องอื่นๆ จะหลีกเลี่ยงไม่ถือปฏิบัติมิได้

1.3 ความเป็นเอกภาพด้านมาตรฐานและนโยบายด้านการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาต้องจัดให้มีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก โดยยึดหลักการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน การศึกษาระดับชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย และนโยบายด้าน สังคมของรัฐบาลและด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ มีการตรวจสอบและเปิดเผยต่อ สาธารณชนอันจะทำให้เป็นที่ยอมรับของสังคม

1.4 ความเป็นอิสระและความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษา

ความเป็นอิสระและความคล่องตัวดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้กรอบนโยบายที่กำหนด ด้วยตนเอง การตัดสินใจโดยสมบูรณ์ ในการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ที่เป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา จึงควรเบ็ดเสร็จ อยู่ที่สถานศึกษาโดยตรง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีความคล่องตัวเพียงพอที่จะกำกับ ดูแล การปฏิบัติงานในเชิงนโยบาย ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและใน สถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่

เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ควรมีการรวมพลังในการดำเนินงาน โดยการ สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงาน องค์กรและบุคคลทั้งภาครัฐและเอกชน และการรวมกลุ่ม สถานศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพและ เสริมพลังให้เขตพื้นที่การศึกษาและ สถานศึกษา สามารถบริหารและจัดการศึกษาได้อย่างกว้างขวาง หลากหลายรูปแบบ นอกจากนั้น

ควรมุ่งเน้นให้หน่วยงาน องค์กรและบุคคลดังกล่าวมีส่วนได้ส่วนเสียกับการตัดสินใจต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาในลักษณะการสร้างฉันทานุมัติ จากผู้มีส่วน ร่วมหรือผู้เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาเป็นต้น

1.6 มุ่งให้เกิดผลสำเร็จแก่สถานศึกษา โดยเน้นการกระจายอำนาจให้แก่สถานศึกษาให้มากที่สุด เพื่อให้สถานศึกษานั้นต้องมีความเข้มแข็งและความคล่องตัว

ผลสำเร็จของสถานศึกษาดังกล่าว คือ เมื่อจัดการศึกษาแล้วผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยใช้หลักการและแนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management : SBM) เป็นกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์สำคัญในการขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา

1.7 เพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพให้แก่สถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาต้องสร้างกลไกการบริหารที่นำไปสู่ความสำเร็จ มุ่งเน้นให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาปรับเปลี่ยนการบริหารเป็นการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management : NPM) มุ่งผลสัมฤทธิ์ มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและมีดัชนีชี้วัดความสำเร็จของงานอย่างเป็นรูปธรรม โดยเริ่มจากการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ การบริหาร โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ การจัดระบบประเมินผลงานและการประเมินผู้เรียน และการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อมุ่งไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

1.8 เพื่อให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการเป็นผู้ตัดสินใจในเรื่องนั้นๆ

โดยตรง

หน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินการตัดสินใจดังกล่าว เป็นการกำหนดว่า เรื่องใดจะกำหนดให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาเป็นผู้รับมอบอำนาจโดยตรง และผู้รับมอบอำนาจสามารถใช้ดุลพินิจของตนหรือใช้อำนาจหน้าที่ เช่นเดียวกับผู้มอบอำนาจ หรือผู้ซึ่งตนแทนแต่ต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับประชาชน เป็นหลักและพร้อมที่จะรับผิดชอบต่อผลงานที่เกิดจากการใช้อำนาจดังกล่าว

2. หลักการกระจายอำนาจตามกฎหมาย

การกระจายอำนาจตามกฎหมาย ประกอบด้วย

2.1 การกระจายอำนาจตามภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการ กฎกระทรวง กำหนดกระจายอำนาจให้เสร็จ เช่น งานด้านวิชาการและการบริหารทั่วไป

2.2 กระจายอำนาจที่ไม่ใช่ภาระหน้าที่ของกระทรวงโดยตรง เช่น งานด้านงบประมาณและการเงิน อันเป็นอำนาจของกระทรวงการคลังบ้าง สำนักนายกรัฐมนตรีบ้าง เป็นต้น การกระจายอำนาจในลักษณะนี้ จึงกระจายอำนาจโดยการมอบอำนาจ ผู้มอบอำนาจประกอบด้วย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการและเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ผู้มอบอำนาจ ดำเนินการกระจายอำนาจ งบประมาณ และการเงินตามอำนาจหน้าที่ของตนแล้วแต่กรณี

การมอบอำนาจให้ผู้ปฏิบัติ ต้องยึดหลักการว่า “ผู้ปฏิบัติต้องได้รับความไว้วางใจ ให้ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ สามารถใช้ดุลพินิจของตนได้โดยเน้นผลงานที่เกิดขึ้น เป็นหลัก” เพราะผู้รับมอบหรือผู้ปฏิบัติเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้มอบอำนาจหรือผู้ซึ่งตนแทน โดยคำนึงถึงความสะดวกแก่ประชาชน ความรวดเร็วในการปฏิบัติราชการ

2.3 การกระจายอำนาจ โดยมีกฎหมายอื่นกำหนดการกระจายอำนาจ ไว้แล้ว ได้แก่ การบริหารงานบุคคล ซึ่งมีพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กระจายอำนาจไปให้ อ.ค.ก.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและสถานศึกษาไว้แล้ว เป็นต้น

3. ความหมาย

3.1 “กฎกระทรวง” หมายความว่า กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550

3.2 “สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.3 “ระบบเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษา” หมายความว่า การรวมกลุ่มสถานศึกษาประเภทที่หนึ่งและการรวมกลุ่มสำหรับสถานศึกษาประเภทที่สอง ซึ่งรวมกลุ่มภายในเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อร่วมกันบริหารและจัดการศึกษาในลักษณะเครือข่ายสถานศึกษาประเภทที่สอง โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้การส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือตามสภาพความพร้อมที่แตกต่างกัน

3.4 “เครือข่ายสถานศึกษาประเภทที่หนึ่ง” หมายความว่า สถานศึกษาประเภทที่หนึ่งภายในหรือต่างเขตพื้นที่การศึกษาที่รวมกัน เพื่อให้มีการดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการบริหารและจัดการศึกษาในเรื่องที่ได้รับการกระจายอำนาจ

3.5 “เครือข่ายสถานศึกษาประเภทที่สอง” หมายความว่า สถานศึกษาประเภทที่สอง ที่อยู่ภายในเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดเป็นเครือข่ายสถานศึกษาและ ส่งเสริม สนับสนุน เพื่อการบริหารและการจัดการศึกษาร่วมกัน ได้เสมือนกับสถานศึกษาประเภทที่ หนึ่งและให้รวมถึงสถานศึกษาประเภทที่สองซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเห็นว่าสถานศึกษานั้น สามารถบริหารและจัดการศึกษาได้ด้วยตนเอง ก็อาจโดยไม่ต้องรวมเป็นเครือข่ายก็ได้

4. หลักเกณฑ์ในการกำหนดประเภทของสถานศึกษา

4.1 สถานศึกษาประเภทที่หนึ่ง ได้แก่ สถานศึกษาที่มีลักษณะ ดังนี้

4.1.1 มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ห้าร้อยคนขึ้นไป หรือโรงเรียนและศูนย์การศึกษา พิเศษ และ

4.1.2 มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาได้มาตรฐานจากสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) โดยหมายถึง สถานศึกษาได้มาตรฐาน ตามเกณฑ์การประเมิน จาก สมศ . เช่น ได้มาตรฐานรอบแรก (พ.ศ. 2544-2548) อยู่ในระดับดี มี ค่าเฉลี่ยของผลการประเมินทั้ง 14 มาตรฐานมากกว่า 2.50 และไม่มีมาตรฐานใดอยู่ในระดับ ปรับปรุง หรือได้มาตรฐานรอบที่ 2 (2549-2553) ระดับดี หมายถึง มีค่าเฉลี่ยผลประเมินทั้ง 14 มาตรฐานเท่ากับหรือมากกว่า 2.75 และได้มาตรฐานระดับดี 11 มาตรฐานขึ้นไป และไม่มีมาตรฐาน ใดอยู่ในระดับปรับปรุง

ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประกาศรายชื่อสถานศึกษาประเภทที่หนึ่ง ตามวรรคหนึ่งที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาของตนทุกรอบปีการศึกษา โดยในแต่ละรอบปีการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาประเมินความพร้อมของสถานศึกษาในสังกัด เพื่อประกาศ รายชื่อสถานศึกษาประเภทที่หนึ่ง

กรณีสถานศึกษาที่เคยถูกประกาศรายชื่อเป็นสถานศึกษาประเภทที่หนึ่งใน รอบปีที่ผ่านมา มีคุณลักษณะไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ข้อ 4.1.1 และ/หรือ 4.1.2 ให้เสนอสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาเฉพาะกรณี

ตอนที่ 4 แนวทางการบริหารจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นศูนย์บริหารจัดการศึกษาของเครือข่ายสถานศึกษาต่าง ๆ ในพื้นที่ โดยทำหน้าที่ทั้ง ขับเคลื่อนและอำนวยความสะดวกให้การบริหารการศึกษาในระดับเครือข่ายสู่ระดับโรงเรียน มีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่วางไว้ร่วมกัน หน้าที่ต่างเหล่านี้อาจเป็นการจัดเจ้าหน้าที่เพื่อประสานงานด้านธุรการ เอกสารงานสวัสดิการต่าง ๆ และเจ้าหน้าที่กลุ่มงานส่งเสริมการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น กรณีบุคลากรทางการศึกษาขาดสามารถจ้างอัตราจ้างตามความจำเป็นได้โดยขึ้นอยู่กับความเหมาะสมกับบริบทที่สอดคล้องกับความเป็นจริง

จากบริบทความแตกต่างกันของเขตพื้นที่การศึกษา อันได้แก่การสื่อสาร การคมนาคม ความพอเพียงของครู และบุคลากรทางการศึกษา และสภาพสังคมวัฒนธรรมและภูมิศาสตร์ ทำให้เขตพื้นที่การศึกษาต้องหาแนวทางการจัดรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่แตกต่างกันไปตามแนวทางดังต่อไปนี้

4.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ

ตั้งเป้าหมายไปที่การสนับสนุนส่งเสริมการจัดทำและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาสื่อกระบวนการเรียนรู้การวัดผลประเมินผลตามหลักสูตร และการจัดกิจกรรมผู้เรียน ซึ่งต้องทำให้สถานศึกษาต้องรู้สภาพอุปสรรคและปัญหาของตนและช่วยศึกษา วิจัย เพื่อให้สถานศึกษาตัดสินใจเลือกแนวทางพัฒนาเป็นของตนเองได้

4.1.1 หลักสูตรและการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรสถานศึกษา และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีศึกษานิเทศก์ประจำกลุ่มเครือข่ายอย่างน้อย 2 คน ซึ่งแบ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญช่วงชั้นที่ 1 และ 2 กับผู้เชี่ยวชาญช่วงชั้นที่ 3 และ 4 ซึ่งจะต้องเข้าไปฟังตัวเพื่อสำรวจ ตรวจสอบปัญหาเพื่อนำมาศึกษา วิจัย เพื่อการนิเทศให้สถานศึกษามีแนวทางการจัดทำและใช้หลักสูตรสถานศึกษา พัฒนาสื่อกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม และติดตามควบคุมการวัดผลประเมินผลให้เป็นไปตามหลักสูตร นอกจากนั้นควรผลักดันให้กลุ่มเครือข่ายร่วมกันพัฒนางานด้านวิชาการร่วมกัน

4.1.2 การจัดกิจกรรมนักเรียน เครือข่ายจะร่วมกันสนับสนุนการดำเนินงานกิจกรรมของนักเรียน ให้สอดคล้องกับท้องถิ่น ความต้องการและนโยบาย ตลอดจนแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาต้องเป็นหน่วยงานให้บริการตามความต้องการ หรือ ตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งต้องประสานงานโดยตรงกับศึกษานิเทศก์อย่างสม่ำเสมอ การจัดกิจกรรมนักเรียนควรจัดให้เป็นระบบตั้งแต่ภายในเครือข่าย ระหว่างเครือข่ายและระดับเขตพื้นที่การศึกษา

4.2 ด้านการบริหารงบประมาณ

ตั้งเป้าหมายไปที่สถานศึกษาต้องมีและใช้แผนปฏิบัติการเพื่อการบริหารจัดการศึกษามีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาที่เป็นปัจจุบันเพื่อใช้ในการตัดสินใจในการบริหารจัดการและมีระบบการควบคุมทางการเงินที่เข้มแข็ง

ควรใช้กลุ่มเครือข่ายร่วมกันวางแผนการรับนักเรียนให้ครอบคลุมประชากรกลุ่มอายุสอดคล้องกับพื้นที่บริการที่คาบเกี่ยวกัน อันจะทำให้ได้มาซึ่งแผนชั้นเรียนที่เป็นจริง นอกจากนี้ควรร่วมมือพัฒนาและร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการที่เอื้อต่อกัน โดยเฉพาะสถานศึกษาที่มีครูไม่ครบห้อง และช่วยเหลือในการจัดทำข้อมูลสารสนเทศให้สถานศึกษาที่ไม่พร้อม พร้อมกับให้ศูนย์เครือข่ายประสานงานการส่งและรายงานข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดได้ทัน

4.3 ด้านการบริหารงานบุคคล

ตั้งเป้าหมายไปที่สถานศึกษามีครูครบห้อง ครบสาขาวิชาหรือบริหารจัดการได้ โดยไม่ให้คุณภาพการศึกษาต่ำกว่าเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ในแผนการดำเนินงาน

กล่าวโดยสรุปคือเขตพื้นที่การศึกษาต้องเกลี้ย ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สถานศึกษาสามารถขับเคลื่อนและบริหารจัดการตัวเองได้ในกรณีที่ภาพรวมขาดครูควรให้เครือข่ายร่วมกันช่วยเหลือหมุนเวียนครูสาขาวิชาขาดแคลน และจ้างครูอัตราจ้างให้หมุนเวียนในโรงเรียนที่ขาดแคลน การหมุนเวียนครูควรสร้างระบบแรงจูงใจและให้สวัสดิการตามสมควรแก่ครู

4.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป

ตั้งเป้าหมายไปที่การแก้ปัญหาเรื่องงานธุรการและการให้บริการที่ใช้เวลาดำเนินงานน้อยและลดขั้นตอน ซึ่งต้องใช้การติดต่อสื่อสาร และการเดินทางคมนาคมเป็นตัวกำหนด

4.4.1 สถานศึกษาที่มีอุปกรณ์ครุภัณฑ์การสื่อสารพร้อมเช่น โทรศัพท์ โทรสาร อินเทอร์เน็ตคอมพิวเตอร์ให้ประสานงานธุรการ การรับบริการต่างๆ กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยใช้เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้มากที่สุด แทนการเดินทางคมนาคมเพื่อเข้าไปติดต่อประสานงาน

4.4.2 สถานศึกษาที่มีอุปกรณ์ครุภัณฑ์การ สื่อสารไม่พร้อมหรือขาดแคลน เช่น โทรศัพท์ โทรสาร อินเทอร์เน็ต ให้จัดตั้งกลุ่มเครือข่ายมีสมาชิกประมาณ 10 – 15 โรงเรียน โดยมีโรงเรียนที่มีความพร้อมอุปกรณ์ครุภัณฑ์สื่อสารเป็นศูนย์เครือข่าย โรงเรียนที่เป็นสมาชิกควรมีเส้นทาง การเดินทางคมนาคมถึงศูนย์เครือข่ายใช้เวลาประมาณ 30 นาที การประสานงานธุรการการรับบริการต่าง ๆ กับเขตพื้นที่การศึกษาให้ศูนย์เครือข่าย ประสานงาน โดยใช้เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้มากที่สุด แทนการเดินทางคมนาคมเพื่อเข้าไปติดต่อประสานงาน

และศูนย์เครือข่ายประสานงานกับโรงเรียนสมาชิกโดยวิธี ที่เร็ว ลดขั้นตอนและให้เหมาะสมที่สุด อาจต้องนำวิทยุสื่อสารมาช่วยเพิ่มอีกทางหนึ่ง

ในกรณีที่ศูนย์เครือข่ายอยู่ไกลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยประมาณการเดินทาง ใช้เวลามากกว่า 30 นาที อาจใช้ศูนย์ประสานงานอำเภอมาให้บริการงานเอกสาร งานสวัสดิการแทน การให้ศูนย์เครือข่ายเดินทางเข้าไปที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามความเหมาะสม กรณีบุคลากร ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขาดให้เลือกรวบรวมจ้างอัตราจ้างแทนได้

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหารสถานศึกษา

กองการวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะ กรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2533 อ้างถึงใน สุวิมล โพธิ์กลิ่น 2549 : 56 – 57) ศึกษาความเสมอภาคของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพ โรงเรียนประถมศึกษา จากการศึกษารเปรียบเทียบ โรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามภาคภูมิศาสตร์ พบว่า โรงเรียน ใน ภาคกลางมีความพร้อมในปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพผลผลิตทางการศึกษา ทั้งในด้านคุณวุฒิครู การฝึกอบรม ความเพียงพอของอุปกรณ์การเรียนการสอน รวมทั้งภูมิหลังของนักเรียนด้านต่าง ๆ ทั้ง ด้านการเตรียมความพร้อมก่อนระดับประถมศึกษา และการพูดภาษาไทยกลางที่บ้าน จึงเป็นผลให้ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของภาค กลางสูงกว่าภาคอื่น ๆ ของประเทศทั้งหมด โรงเรียน ประถมศึกษาในภาคเหนือก็มีความขาดแคลนในด้านอุปกรณ์สำหรับเตรียมการสอน ซึ่งมี ส่วนทำให้ สมรรถภาพในการแก้ปัญหาของครูเกี่ยวกับการเรียนการสอนต่ำ และจากการเปรียบเทียบ โรงเรียน ประถมศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียน ขนาดเล็กที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา และโรงเรียนขนาดกลางที่มีนักเรียนมากกว่า 120 คน แต่ไม่เกิน 300 คน มีลักษณะความเสียเปรียบที่ คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ โรงเรียนทั้งสองขนาดส่วนใหญ่ขาดแคลนครูภัณฑ์ อุปกรณ์การเรียนการสอน นอกจากนี้ภูมิหลังของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ก็มีความเสียเปรียบค่อนข้างมาก ได้แก่ การเตรียม ความพร้อมก่อนระดับประถมศึกษา ปัญหาด้านภาษาถิ่น และการขาดผู้ให้คำแนะนำในการทำการบ้าน ถ้าพิจารณาในกระบวนการบริหารก็พบว่า โรงเรียนทั้งสองขนาดนี้ได้รับการนิเทศจากภายนอกสูงกว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ และใหญ่มาก จากผลของทฤษฎีดังกล่าว จึงอาจมีส่วนทำให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตรและวิชาชีพครูใน โรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลางสูงกว่าครูใน โรงเรียนขนาดใหญ่ และใหญ่มาก ส่วนโรงเรียนประถมขนาดใหญ่และใหญ่มากมีความได้เปรียบที่คล้ายคลึงกัน ใน ด้านความเพียงพอของครูภัณฑ์ อุปกรณ์การเรียนการสอน รวมทั้งการเตรียมความพร้อมของ นักเรียนก่อนระดับประถมศึกษา แต่โรงเรียนขนาดใหญ่มากยังมีความได้เปรียบในด้านอื่น ๆ อีก

ได้แก่ การพูดภาษาไทยกลาง และการที่นักเรียนมีผู้ช่วยให้คำแนะนำในการทำการบ้าน ซึ่งเป็นปัจจัยสนับสนุนกระบวนการเรียนการสอน

เจษฎาเสาทอง (2536) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์ พบว่า

1. งานวิชาการ โรงเรียนรับเอกสารหลักสูตรจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จัดหาสื่อการเรียนการสอนโดยใช้เงินงบประมาณ ร่วมกับกลุ่มในการสร้างเครื่องมือวัดผล ประเมินผล นิเทศโดยจัดประชุมก่อนเปิดภาคเรียน ปัญหาได้แก่ ขาดคู่มือครู หนังสือ และสื่อการสอน ครูขาดทักษะในการสร้างเครื่องมือวัดผลประเมินผล ผู้บริหารไม่มีเวลานิเทศ ไม่สามารถปฏิบัติตามแผน และขาดงบประมาณสนับสนุน

2. งานบุคลากร โรงเรียนต้องการครูสอนวิ ชาคนตรี – นาฏศิลป์ จัดครูสอนประจำชั้น ส่งเสริมความก้าวหน้าเมื่อมีโอกาสผู้บริหารประเมินการปฏิบัติงานด้วยตนเอง ปัญหาได้แก่ บุคลากรไม่เพียงพอ ขาดเครื่องมือนิเทศและประเมินผล และขาดงบประมาณพัฒนาบุคลากร

3. งานกิจกรรมนักเรียน โรงเรียนมีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พศ. 2532 และระเบียบที่เกี่ยวข้อง กิจกรรมให้บริการนักเรียน ส่งเสริมการเรียนการสอนและสร้างความสัมพันธ์ กับศิษย์เก่า มีการปฏิบัติ ปัญหาได้แก่ นักเรียนย้ายติดตามผู้ปกครอง ขาดงบประมาณสนับสนุน กิจกรรม

4. งานธุรการ การเงิน พัสดุ โรงเรียนแต่งตั้งผู้รั บผิดชอบและเก็บรักษาเงินตามระเบียบปัญหาได้แก่ เก็บเอกสารไม่เป็นระเบียบ ผู้รับผิดชอบขาดทักษะในงานที่ปฏิบัติ

5. งานอาคารสถานที่ โรงเรียนวางผังล่่วงหน้า จัดครูและนักเรียนดูแลรักษาอาคารสถานที่ปัญหาได้แก่ ขาดแคลนห้องเรียน อาคารเก่าและชำรุด

6. งานสัมพันธ์ระห ว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนจัดประชุมเพื่อ ประชาสัมพันธ์ บริการด้านอาคารสถานที่ ผู้บริหารและครูเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน ปัญหาได้แก่ การขาดงบประมาณ ดำเนินกิจกรรมและได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนน้อย

สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536) ได้ศึกษาสภาพปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กพบว่า สภาพที่โรงเรียนประถมศึกษาเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ก่อให้เกิดปัญหาในการจัดการศึกษาที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดใหญ่ เนื่องจากความพร้อมด้านบุคลากร ครูไม่ครบชั้น ครูต้องสอนทุกวิชา ไม่สามารถจัดให้สอนวิชาที่ถนัดหรือตามวิชาเอก จำนวนนักเรียนแต่ละชั้นน้อยเกินไป ไม่เหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร ไม่มีกำลังต่อการจัดกิจกรรมพิเศษในโรงเรียน และผู้ปกครองที่มี

ฐานะทางเศรษฐกิจดี และให้ความสนใจต่อการศึกษาของบุตรหลาน มักจะส่งบุตรหลานของตนไปเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ที่อยู่ใกล้เคียง นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กจึงเป็นนักเรียนที่ยากจน

2. ปัจจัยการลงทุนทางการศึกษา การลงทุนทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสูงมาก เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียน แต่ในทางตรงข้ามปริมาณที่ได้รับกลับมีจำนวนน้อยขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครุภัณฑ์ที่จำเป็นไม่มีใช้สอย ซึ่งถ้าจะจัดปัจจัยให้ได้มาตรฐานตามที่หลักสูตรกำหนด จะต้องลงทุนเพิ่มขึ้นอย่างสูง

3. ปัญหาด้านขวัญและกำลังใจ ของบุคลากร ขวัญและกำลังใจของบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก จะน้อยกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่มีการขอย้ายสูงในแต่ละปี ด้วยขาดพลังในการทำงานร่วมกัน ขาดความก้าวหน้าในหน้าที่ เพราะปริมาณงานเล็กน้อย เป็นข้อจำกัดในการจัดทำผลงานทางวิชาการของครูผู้สอน และเลื่อนตำแหน่งและระดับของผู้บริหารโรงเรียน

ประเสริฐ บุญฤทธิ์ (2536) ได้ทำการวิจัย เรื่องการบริหารงานตามเกณฑ์โรงเรียนมัธยมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7 ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารทั่วไป ปฏิบัติสูงสุดในการกำหนดตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบ และมอบหมายงานให้บุคคลได้อย่างเหมาะสม

2. งานธุรการ ปฏิบัติสูงสุดในการจัดหาหลักฐานการเงินและการบัญชี การเก็บรักษาเงินอย่างปลอดภัยและเป็นปัจจุบัน

3. งานวิชาการ ปฏิบัติสูงสุดในการจัดท่าระเบียนนักเรียนทุกระดับชั้นให้เป็นปัจจุบัน

4. งานปกครองนักเรียน ปฏิบัติสูงสุดในการยกย่องชมเชย เพื่อกำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี

5. งานบริการนักเรียน ปฏิบัติสูงสุดในการอำนวยความสะดวกแก่ครู และนักเรียน ให้ได้รับการบริการน้ำดื่ม น้ำใช้ในโรงเรียนขนาดใหญ่ปฏิบัติสูงสุดในการจัดการบริการห้องสมุดแก่ครูนักเรียนอย่างเพียงพอ ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก ปฏิบัติสูงสุดในการอำนวยความสะดวกแก่ครูและนักเรียน ให้ได้รับการบริการน้ำดื่ม น้ำใช้

6. งานโรงเรียนกับชุมชน ปฏิบัติสูงสุดในการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับชุมชนและให้ความสำคัญในด้านงานวิชาการ เมื่อพิจารณาขนาดของโรงเรียน ปรากฏว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ปฏิบัติสูงสุดในด้านการศึกษา และโรงเรียนขนาดเล็กปฏิบัติสูงสุดในการพัฒนาโรงเรียนและชุมชน

สมยศ นาวิการ (2539) ศึกษาวิจัยอุปสรรคในการตัดสินใจเกี่ยวกับภารกิจในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า

1. งานวิชาการ ผู้บริหารมีอุปสรรคในการตัดสินใจที่สำคัญ คือ ภาระตมรับผิดชอบหน้าที่ รongลงมาคือ ผู้บริหาร ไม่มีเวลาตรวจติดตามชั้นเรียน มีเวลาในการอบรมและพัฒนาด้านวิชาการแก่ครูไม่เพียงพอ

2. งานธุรการ ผู้บริหารมีอุปสรรคในการตัดสินใจคือขาดข้อมูลหรือข้อสารสนเทศบางประการเป็นพื้นฐาน รongลงมาคือ ขาดเครื่องมือที่ทันสมัยในการทำงาน และการจัดระบบงานพัสดุ ครุภัณฑ์ และนโยบายเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างไม่ชัดเจน

3. งานบุคลากร ผู้บริหารมีอุปสรรคในการตัดสินใจที่สำคัญ คือ การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับบุคลากรไม่ชัดเจน รongลงมา คือ ภาระความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ภาระความเสี่ยสละ และขาดความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน

4. งานกิจการนักเรียน ผู้บริหารมีอุปสรรคในการตัดสินใจที่สุด คือ ผู้บริหารขาดการประสานงานที่ดีกับนักเรียน ครูและผู้ปกครอง รongลงมาคือ นโยบายเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ตลอดจนการสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรไม่ชัดเจน แล ะภาระความรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน

5. งานอาคารสถานที่ ผู้บริหารมีอุปสรรคในการตัดสินใจที่สำคัญคือ การขาดข้อสนเทศ หรือข้อมูลในการวางแผน ตัดสินใจด้านงานอาคารสถานที่ รongลงมาคือ การขาดข้อสนเทศหรือข้อมูลในการกำหนดนโยบาย หลักการใช้อาคาร เรียน และอาคารประกอบเหมาะสม การจัดสรรงบประมาณ ไม่ตอบสนองความต้องการอย่างเพียงพอ และผู้บริหารขาดประสบการณ์ในการจัดวางผังแม่บทได้อย่างเหมาะสมกับพื้นที่

6. งานสัมพันธ์กับชุมชน ผู้บริหารมีอุปสรรคในการตัดสินใจที่สำคัญคือ มีเวลาในการบริหารงานด้านนี้ไม่เพียงพอ คื การออกเยี่ยมผู้ปกครอง การเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน การให้บริการชุมชน และการส่งเสริมความรู้ให้แก่ชุมชน

David (1996 : 34 – 36) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พบว่า มีปัญหาสำคัญโดยสรุป 5 ประการ ดังนี้

1. เวลาทำให้บุคลากรต้องใช้เวลาเพิ่มขึ้นนอกเหนือจากเวลาทำงานปกติแต่ละวัน
2. คณะกรรมการ โรงเรียนถูกมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบสูง แต่บุคลากรที่เป็นคณะกรรมการบางคนยังขาดคุณสมบัติที่เหมาะสม เช่น ขาดความรู้เรื่องการบริหารโรงเรียน ขาดทักษะกระบวนการจัดการ ขาดความชัดเจนในบทบาท

3. ความไม่สอดคล้องระหว่างความต้องการ และการปฏิบัติ อาจได้รับมอบอำนาจ ในการตัดสินใจในเรื่องที่ไม่ต้องการ

4. ขาดอิสระในการตัดสินใจ โรงเรียนบางแห่งถูกกำหนดมาจากหน่วยงานส่วนกลาง ให้ทำการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมาใช้ในการบริหารโรงเรียน โดยไม่ได้เกิดจากความ ต้องการที่แท้จริงของครู ประกอบกับการขาดแคลนงบประมาณ ระยะเวลาไม่เพียงพอ การอบรมไม่เพียงพอ นอกจากนี้ ส่วนกลางยังไม่ได้มอบอำนาจให้โรงเรียนในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารอย่างแท้จริง

งานวิจัยเกี่ยวกับเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษา

บัณฑิตย์ มณีพันธ์ (2536) ศึกษาเรื่องปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ปัญหา ด้านแผนงานและโครงการของกลุ่มโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง กิจกรรมที่มีปัญหามากได้แก่ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานตามแผนงาน และโครงการของกลุ่มโรงเรียนไม่เพียงพอต่อ ความต้องการ และขาดงบประมาณและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาวางแผน และโครงการของกลุ่มโรงเรียน ด้านการพัฒนางานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนมีปัญหายุ่งในระดับ ปานกลาง กิจกรรมที่เป็นปัญหามากได้แก่ การให้ความรู้ และเพิ่มพูนทักษะในการใช้สื่อการสอนครู ภายในกลุ่มยังมีน้อย ปัญหาการมีหนังสือไม่ครบทุกวิชา ด้านการรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี ของข้าราชการครู และลูกจ้างประจำภายในกลุ่มโรงเรียน มีปัญหายุ่งในระดับปานกลาง ด้านการจัดสรร งบประมาณประจำปีของกลุ่มโรงเรียน มีปัญหายุ่งในระดับปานกลาง

เพ็ญรำไพ รามบุตร (2536) ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงาน ความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดเล็กได้ดำเนินการคือ จัดบุคลากรของโรงเรียนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับชุมชน ช่วยศึกษา สภาพและปัญหาการประกอบอาชีพของคนในชุมชน โดยรวบรวมข้อมูลจาก นักเรียน เชิญผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาต่าง ๆ ในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง และประชาชนให้อาการสถานที่ของโรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ และมีการประเมินนโยบาย และ แผนงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนชุมชน ส่วนปัญหาที่พบ ได้แก่ งบประมาณมีไม่เพียงพอ ครู อาจารย์ที่มีชั่วโมงสอน และทำงานด้านอื่นมาก แหล่งวิทยากรในชุมชนมีน้อย ผู้ปกครองและ ประชาชนมีฐานะยากจน และการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนไม่ สม่่าเสมอ

ภูวนาท มูลเขียน (2536) ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์วิชาการ กลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน มีปัญหาในการดำเนินงานอยู่ในระดับมากในด้านงบประมาณซึ่งมีเฉพาะงบประมาณจากทางราชการ งบประมาณในการซ่อมแซมและจัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ

กัลยาณี โกมาสถิตย์ (2537) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การติดตามการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย พบว่า การดำเนินงานทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มโรงเรียนมีความเห็นว่าการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ดารณี รักดี (2540) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่ออาชีพในชุมชนชนบทพึ่งพาตนเอง ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. ชุมชนชนบทพึ่งตนเองมีองค์กรชุมชนที่เข้มแข็ง ซึ่งมีส่วนสำคัญในการทำให้ การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ อาชีพที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ในวิถีชีวิตมีบทบาทมากกว่าการศึกษา ตามแนวระบบโรงเรียน

2. การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่ออาชีพที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ในวิถีชีวิต มีรูปแบบ การศึกษาที่ชุมชนเป็นฐานความรู้ กลุ่มผู้นำชุมชน และกลุ่มอาชีพเป็นศูนย์กลางในการให้ความรู้ โดยหน่วยงานของรัฐและการให้การอบรมเพิ่มเติมแก่ผู้นำ เพื่อเผยแพร่ความรู้ดังกล่าวแก่สมาชิกใน ชุมชน การสร้างกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาวัดความสามารถของกลุ่มส่วนใหญ่ให้การอบรมให้ ความรู้ภาคทฤษฎี ศึกษาดูงาน และปฏิบัติจริงในแหล่งความรู้ในชุมชน ตลอดจนมีการสร้าง เครื่องมือ องค์กรชุมชนทั้งภายในและภายนอกชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองในอาชีพ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษาในชุมชนแบบนี้ ที่สำคัญคือ ผู้ให้ความรู้ซึ่งเป็นผู้นำชุมชนจะต้องมีความรู้ ทักษะ และ ความสามารถในการสร้างเครือข่ายด้านอาชีพ

3. การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่ออาชีพ ซึ่งมีโรงเรียนเป็นฐานความรู้ จัดการศึกษาตาม นโยบาย และหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการเป็นหลัก โรงเรียนที่ให้ความสำคัญต่อเป้าหมาย พึ่งตนเองทางอาชีพ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและปรับหลักสูตร ด้านอาชีพท้องถิ่นและ พัฒนาทักษะการประกอบอาชีพให้แก่นักเรียน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในด้านการให้ความรู้รวมทั้ง สนับสนุนให้นักเรียนนำความรู้ด้านอาชีพที่ได้รับไปใช้ในชุมชน ปัจจัยสำคัญของการศึกษาตาม แนวระบบโรงเรียน คือผู้บริหาร โรงเรียนต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชน เห็นคุณค่า ภูมิปัญญา ท้องถิ่น และนำทรัพยากรในชุมชนมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการศึ กษาและอาชีพ ครูผู้สอนเน้น การฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง สามารถเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน นอกจากนี้โรงเรียน จะต้องมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและมีสัมพันธ์ที่ดีภายในโรงเรียน

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2541) ได้ศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับ โรงเรียนประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม คือ ชุมชนมีความรู้สึกรู้ว่า ตนเองเป็นเจ้าของโรงเรียน และต้องมีหน้าที่ต่อโรงเรียน ความรู้สึกดังกล่าว มักจะอยู่ในรูปโรงเรียนของเรา การเป็นศิษย์เก่า การเป็นบุ คคลที่มีส่วนร่วมในการก่อตั้ง และทำนุบำรุงโรงเรียน การเป็นผู้ปกครองนักเรียน ปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญในการสนับสนุนให้เกิดการทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ การมีผู้นำในชุมชนที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มุ่งมองไปที่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง เสียสละแรงกายและทรัพย์สิน และเวลาให้แก่โรงเรียน เพื่อชุมชนของเรา

วรรณิ ไทยานันท์ (2540) ได้ศึกษา การนำเสนอนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม : กรณีศึกษาเขตชนบทยากจนในภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่สำคัญในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปัจจัย ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตามแนวระบบโรงเรียน คือ การพัฒนาท้องถิ่นอย่างจริงจัง ความต่อเนื่องของ โครงการที่โรงเรียน ความร่วมมือจากวิทยากร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่วนปัจจัยในการจัดการศึกษาตามแนววิถีชีวิต คือความเข้มแข็งของผู้นำชุมชน ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานท างการศึกษากับหน่วยงานทางการพัฒนา นอกจากนี้ยังมี ปัจจัยร่วมในด้านการประสานเชื่อมโยงระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน

ชำนาญ ปาณาวงษ์ (2544) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร การศึกษาพบหุ ภูมิ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่ สภาพชุมชน แบบชาวชนบท มีการอยู่แบบพึ่งพาอาศัยกันและกัน มีอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ชุมชนกับครู มีความสนิทสนมกันดี ผู้บริหารเอาใจใส่ต่อนโยบายด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้ชุมชนมีส่วนร่วมและพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการไม่มีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ได้แก่ สภาพชุมชน เป็นแบบชุมชนเมือง มีแหล่งแออัด ไม่มีการพึ่งพาอาศัยกัน บางคนมีอาชีพไม่แน่นอน ครูกับประชาชนไม่มีเวลาพบปะสนทนากัน ผู้บริหารมีงานบริหาร ภายนอกโรงเรียน ไม่มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับ โรงเรียน

ชญญา อภิบาลกุล (2545) ศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารและจัดการศึกษาภายใต้โครงการกระจายอำนาจการบริหาร การศึกษา : กรณีศึกษาของสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อ การมีส่วนร่วมบริหารและการจัดการมี 5 ปัจจัย ดังนี้

1. ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา
2. ปัจจัยด้านพฤติกรรมของครูผู้สอน

3. ปัจจัยด้านผลงานของสถานศึกษา
4. ปัจจัยด้านคุณลักษณะของคณะกรรมการสถานศึกษา
5. ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับสถานศึกษา

ไมตรี คำพิมาน (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้ทรัพยากรทางการศึกษา ร่วมกันของสหวิทยาเขต โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า มีการใช้ทรัพยากร ร่วมกันของสหวิทยาเขต ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านการเงินและพัสดุ ด้านอาคารสถานที่ และด้านสื่อและนวัตกรรม

บุญรัฐ หลีกแหลม (2545) ทำการวิจัยประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ในการประสานงาน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนพบว่า โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพดำเนินงาน สูงกับ โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพดำเนินงานปกติ มีการใช้กระบวนการและกรรมวิธีประสานงาน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยรวมมีความแตกต่างกัน และการประสานงานเชิงบริหาร แบบการใช้บุคคล การใช้กลุ่ม และการประสานงานเชิงปฏิบัติแบบควบคู่ แบบร่วมมือหลาย ๆ ฝ่าย มีความแตกต่างกัน โดยโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพสูงมีการประสานงานที่ดีกว่า ซึ่งการประสานงาน ให้มีประสิทธิภาพนั้น โรงเรียนจะต้องดำเนินการประสานงาน ทั้งเชิงบริหารและเชิงปฏิบัติควบคู่ กันไป และรู้จักใช้กระบวนการทำงานกับชุมชนอีกด้วย

เมย์ (mei, 1990) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ โรงเรียนมัธยมศึกษา ในปี พ.ศ.1989 – 1990 พบว่าการจัดแผนการเรียนเป็นกลุ่มบรรลุเป้าหมาย และความร่วมมือของสมาชิกในกลุ่มเป็นไป อย่างน่าพอใจ โดยมีข้อเสนอแนะว่า แนวทางการจัดแผนการเรียนควรมีความชัดเจน ควรกำหนด ขอบเขตความรับผิดชอบในด้านการจัดองค์กรกลุ่ม และระบบสื่อสารควรเผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ ของ แผนการเรียนให้กับนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาได้ทำการศึกษาล่วงหน้า

ยูซีม (Useem, 1994) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับโรงเรียนที่มีการปรับใหม่ รายงาน การริเริ่ม ในการจัดเป็นกลุ่มพิลาเดนเฟีย ระหว่าง โรงเรียนในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ต้องการให้หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนเกิดการประสานร่วมมือกัน และประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น
2. พัฒนาความร่วมมือกันของครูผู้สอนในกลุ่ม
3. ปรับปรุงโครงสร้างองค์กรของโรงเรียน ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ประสบ ความสำเร็จอย่างสมบูรณ์
4. โรงเรียนประสบความสำเร็จเป็นบางส่วนใน 2 โรงเรียน ในด้านความร่วมมือกัน ของครูผู้สอนในกลุ่มอยู่ในระดับน่าพอใจ 3 โรงเรียน

คริสพีล (Chrispeel, 1992) ศึกษาผลงานของ เพอร์รี่และสมิธ (Purky & Smith, 1983) เมอร์ฟี, ฮอลล์ลิ่งเกอร์และเมซาส์ (Murphy, Hallinger & Mesa, 1985) และพอลลล์แล็ค (Pollack, Chrispeels & Watson, 1987) พบว่า เพอร์รี่และสมิธ ได้จัดปัจจัยที่แสดงถึงความมีประสิทธิผลของโรงเรียน เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับ โครงสร้างและกลุ่มเกี่ยวกับกระบวนการ มีรายละเอียด ดังนี้

ด้านโครงสร้าง ประกอบด้วย

1. มีการบริหารและภาวะผู้นำ แบบกระจายอำนาจ
2. มีความมั่นคงในการปฏิบัติงานของครู
3. มีหลักสูตรที่ชัดเจนและจัดเป็นระบบ
4. มีการพัฒนาคณะครู
5. มีส่วนร่วมและสนับสนุนจากผู้ปกครอง
6. มีการยอมรับจากนักเรียนอย่างกว้างขวาง
7. มีเวลาเพื่อการเรียนรู้สูงสุด
8. มีการสนับสนุนจากท้องถิ่น

ด้านกระบวนการประกอบด้วย

1. การวางแผนแบบมีส่วนร่วม
2. มีความสัมพันธ์แบบสถานศึกษา
3. มีค่านิยมชุมชน
4. มีจุดหมายที่ชัดเจน
5. มีระเบียบวินัย
6. มีความคาดหวังร่วมกันสูง

สวน พอลลล์แล็ค (Pollack) คริสพีล (Chrispeels) และวัตต์ตัน (Watson) จำแนกออกเป็น 3 องค์ประกอบใหญ่ คือ บรรยาภาควัฒนธรรมโรงเรียน การปฏิบัติการเรียนการสอน โครงสร้างและกระบวนการองค์การ ในลักษณะที่มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยจัดกลุ่มปัจจัยออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปัจจัยจากรัฐหรือส่วนกลาง และกลุ่มปัจจัยจากท้องถิ่น

มิเชลล์ แบทตัน (กัสก เต้ซันหมาก, 2541 อ้างอิงจาก Michael Bratton) ได้เสนอองค์ประกอบจากประชาสังคมว่าต้องประกอบด้วย 3 ส่วนสำคัญ คือ

1. ค่านิยมและบรรทัดฐานของชุมชน (Norm of civic community) ได้แก่ ความไว้วางใจ และเชื่อถือกัน (Trust) ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน (Reciprocity) ความอดทนอดกลั้นต่อความขัดแย้ง (Tolerance) การเปิดกว้างยอมรับในความแตกต่างหลากหลาย (Inclusion)

2. โครงสร้างองค์กรประชาสังคม (Structure of associational life)

3. เครือข่ายสื่อสารและการสาธารณะ (Network of public communication)

วิลสัน, โรเบิร์ต เจมส์ (Wilson, Robert Jame, 2001) ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารโรงเรียนเป็นฐานใน Alberta : การรับรู้ของผู้นำในโรงเรียนรัฐ ค.ศ. 1994 – 1997 (School – Base Management in Alberta : Perceptions of Public School Leaders 1994 – 1997) พบว่า ความสำเร็จของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเกิดจากผู้นำในโรงเรียนมีบทบาทในการตัดสินใจ เพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชน และพัฒนาการสื่อสาร ผู้นำใช้ภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน หรืออำนวยความสะดวก ผู้มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนรู้สึกพอใจกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ขอบข่ายภารกิจงานวิชาการ

นิยม แพนคร(2541) ศึกษาสภาพโรงเรียนและลักษณะการบริหารงานของโรงเรียนดีเด่นระดับอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลกพบว่า โรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียนดีเด่นระดับอำเภอ ในปีการศึกษา 2539 ไม่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ไม่เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล อบต. และไม่ได้อยู่ในพื้นที่ของวัดมีถนนลาดยางผ่าน มีเนื้อที่จำนวน 10–20 ไร่ มีจำนวนครูต่ำกว่า 20 คน และมีบุคลากรศึกษาในระดับปริญญาตรี ส่วนลักษณะการบริหารงานของโรงเรียนดีเด่นระดับอำเภอทุกขนาดผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติงาน 6 ด้านเป็นประจำ สม่่าเสมอ ได้แก่ ด้านงานวิชาการ ด้านงานกิจการนักเรียน ด้านงานบุคลากร ด้านงานธุรการและการเงิน ด้านอาคารสถานที่ และด้านงานสัมพันธ์กับชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู(๒๕37) ศึกษาสภาพการบริหารงานของผู้บริหารในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู อาจารย์ และผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่า การบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารได้จัดให้มีการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนได้ตรงตามความต้องการของหลักสูตร อยู่ในระดับมาก การบริหารงานกิจการนักเรียน ผู้บริหารได้ควบคุมดูแลนักเรียนให้อยู่ในระเบียบของโรงเรียน การจัดหาทุนการศึกษาอยู่ในระดับมาก การบริหารงานบุคคล ผู้บริหารได้ส่งเสริมให้ครูเข้ารับอบรม สัมมนา และศึกษาต่อ ส่งเสริมให้ครูนำผลงานวิชาการเพื่อเลื่อนระดับ ตำแหน่งอยู่ในระดับมาก การบริหารงานอาคาร ผู้บริหารดำเนินการให้บริการในด้านการเบิกจ่ายงบประมาณ เงินเดือน เงินสวัสดิการในระดับมากที่สุด การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ผู้บริหารได้ดำเนินการให้บริการแก่ชุมชน และได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนในการดำเนินงานต่าง ๆ ของผู้ปกครองและชุมชนอยู่ในระดับมาก

สมพร เพ็ญรอด (2541) ทำการวิจัยเรื่อง การให้ความสำคัญตามภารกิจการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดอุดรดิตต์ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาให้ความสำคัญตามภารกิจการบริหารงานโรงเรียนในงานทั้ง 6 ด้าน

เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ งานด้านวิชาการ งานด้านบุคลากร งานด้านกิจการนักเรียน งานด้านธุรการ การเงินและพัสดุ งานด้านอาคารสถานที่ และงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การให้ความสำคัญตามภารกิจการบริหารโรงเรียนในงานทั้ง 6 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ประไพพรรณ ชมชื่น และคนอื่น ๆ (2541) ศึกษาพฤติกรรมการบริการงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของครูผู้สอน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ 6 ด้าน พบว่า การบริการงานวิชาการ ผู้บริหารมีพฤติกรรมการบริการงานอยู่ในระดับมาก ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน การบริหารงานบุคคล การบริหารงานธุรการและการเงิน การบริหารงานอาคารสถานที่ และการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อจำแนกพฤติกรรมการบริการงานของผู้บริหารงานโรงเรียนตามขนาด พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กให้ความสำคัญด้านการบริหารงานวิชาการเป็นอันดับ 1 โรงเรียนขนาดกลางให้ความสำคัญในด้านการบริหารงานอาคารสถานที่เป็นอันดับและโรงเรียนขนาดใหญ่ให้ความสำคัญด้านการบริหารงานธุรการและการเงินเป็นอันดับ 1

พิสิทธิ์ จันทรานนตร (2542) ศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร จำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร มีการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีด้านการวางแผนงานวิชาการ และการจัดการวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีการวางแผนงานวิชาการ และการจัดการงานวิชาการ มีการปฏิบัติงานสูงกว่าด้านอื่น ๆ ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติงานต่ำกว่าด้านอื่น ๆ คือ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ

อดุลย์เดช ฐานะ (2542) ศึกษาการบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า มีการปฏิบัติงานบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน โดยด้านการจัดปัจจัยสนับสนุนกิจกรรม ด้านการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการนิเทศติดตามผล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยสนับสนุน ด้านการวางแผนการเรียนการสอน และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

สุทธิเชษฐ์ พุกยวานิช(2544) ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการ ระดับก่อนประถมศึกษา ของผู้บริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา พบว่า โดยภาพรวมและงานกิจกรรมการเรียนการสอน งานสื่อการสอน งานวัดผลและประเมินผล ความพร้อมทางการเรียน งานการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และงานวางแผนการดำเนินงานพบว่าอยู่ในระดับมาก

สุวิทย์ เอี่ยมล่อ (2545) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับระดับมาตรฐานการเรียนการสอนของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ปัจจัยการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารงานโรงเรียนอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและแยกเป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านงานหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ รองลงมาคือ ด้านวัดและประเมินผล ด้านงานการเรียนการสอน และด้านงานนิเทศการศึกษา

เตือนใจ อังกูรเกียรติ (2545) ศึกษาองค์ประกอบการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานวิชาการ โรงเรียนสังกัดเทศบาล เขตการศึกษา ผลการวิจัย พบว่าองค์ประกอบการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ การควบคุม การกำหนดนโยบาย การสื่อสาร การจูงใจ การปฏิสัมพันธ์

สาตี งามสม (2545) ศึกษาความพึงพอใจของครูต่อพฤติกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร พบว่า ระดับความพึงพอใจของครูต่อพฤติกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในงานบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา 7 งาน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับความพึงพอใจจากมากไปหาน้อย ได้แก่ งานบริหารทั่วไป งานวิชาการ งานปกครองนักเรียน งานบริหารงานบุคคล งานโรงเรียนกับชุมชน งานธุรการ และงานอาคารสถานที่

อำนาจ สุธรรม (2545) ศึกษาแนวการให้ชุมชนมีส่วนร่วมต่อการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบด้วยการร่วมคิด การร่วมวางแผน การร่วมปฏิบัติ การร่วมประเมิน และการร่วมรับผลประโยชน์ต่องานวิชาการใน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านงานหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านงานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ด้านงานวัดผลประเมินผล ด้านงานห้องสมุด ด้านงานนิเทศภายใน และด้านงานการอบรมวิชาการ พบว่า คณะกรรมการห้องเรียนมีความประสงค์จะให้โรงเรียนประชุมสัมมนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และให้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองได้อย่างถูกต้อง

เบญจวรรณ ดิสกุลเนรมิต (2545) ศึกษาการบริหารงานวิชาการ อย่างมีคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ด้าน คือ การวางแผนงานวิชาการ การบริหารงานวิชาการ การวัดผลประเมินผล งานทะเบียนและประเมินผล การจัดงานวิชาการ ส่วนด้านการพัฒนาส่งเสริมทางด้านวิชาการ และการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง สภาพการบริหารงานวิชาการตามการบริหารคุณภาพ PDCA ของเดมिंग (Deming) ในแต่ละชั้น พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การบริหารงานวิชาการอย่างมีคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ใช้แนวทางการบริหารคุณภาพสี่ขั้นตอนของเดมिंग คือวางแผน ปฏิบัติ ติดตาม และปรับปรุง

รายงานการวิจัยที่พบส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษามิงานวิจัยเกี่ยวกับเครือข่ายไม่มากนักงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

สุวิมล โพธิ์กลิ่น(2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก พบว่ารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก และ 33 องค์ประกอบย่อย ดังต่อไปนี้ องค์ประกอบหลักที่ 1 คือ ส่วนประกอบที่สำคัญของเครือข่ายความร่วมมือประกอบด้วย แกนนำ/ผู้นำเครือข่าย สมาชิกเครือข่าย สมาชิกเครือข่าย บทบาทหน้าที่/ภาระหน้าที่ การมีส่วนร่วมของสมาชิกการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน องค์ประกอบหลักที่ 2 คือ ขอบข่ายและภารกิจงาน ด้านวิชาการ ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การจัดหาและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การนิเทศการศึกษา และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา องค์ประกอบหลักที่ 3 คือ กระบวนการปฏิบัติงานของเครือข่าย ประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัญหา การระบุจุดหมายหรือเป้าหมาย การจัดทำแผนกลยุทธ์ การประเมินผลการรายงานผล องค์ประกอบหลักที่ 4 คือ คุณลักษณะที่ดีของแกนนำ ประกอบด้วย มีบุคลิกภาพกระตือรือร้นในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ ควบคุมอารมณ์ได้ดี มีความรับผิดชอบ และมีความมุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ องค์ประกอบหลักที่ 5 คือ เทคนิควิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย ประกอบด้วย การบรรยาย การอภิปราย การระดมสมอง การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการปฏิบัติจริง ในส่วนของการประเมินรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กพบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 5 องค์ประกอบและ 33 องค์ประกอบย่อยที่พัฒนาขึ้นมีความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบไปใช้ในสถานการณ์จริงอยู่ในระดับมากในการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา และมีความเหมาะสมมากในการนำไปปฏิบัติ

สิกออร์สกี (Sikorski. 1991) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของครูกับการรับรู้บรรยากาศของโรงเรียนที่เกี่ยวกับผลลัพธ์ของการพัฒนาบุคลากรใน 4 ประเด็น คือ ความรู้ของครูเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร การใช้การพัฒนาบุคลากรของครู การรับรู้ของครูเกี่ยวกับผลลัพธ์ของนักเรียน และเจตคติของครูที่มีต่อการพัฒนาบุคลากร กลุ่มตัวอย่างคือ ครูประถมศึกษานาน 104 คน ที่เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรด้วยความสมัครใจในช่วง ปี ค .ศ. 1985 – 1990 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบ และการวิเคราะห์เส้นทาง ผลการวิจัยแสดงว่าตัวแปร

ที่เป็นสาเหตุที่ดีที่สุดของเจตคติของครูที่มีต่อการพัฒนาบุคลากร คือ การรับรู้ที่มีต่อผลลัพธ์ ของนักเรียน เจตคติของครูได้รับอิทธิพลจากตัวแปรจำนวนปีที่เป็นครู

จากการศึกษาโรงเรียนในเมือง 24 แห่ง ที่ประสบความสำเร็จทางวิชาการในสหรัฐอเมริกา พบว่าโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จทางวิชาการส่วนใหญ่นั้นครรมีพันธกิจร่วมกัน และมีความรู้สึกที่แรงกล้าในการเป็นชุมชน วิชาการ ครรมีเวลาที่จะวางแผน มีเวลาที่จะสนทนากับเพื่อนครู มีเวลาที่จะสังเกตการสอนของครูคนอื่น และให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันเกี่ยวกับการสอน ครรมีความสำนึกในการเป็นส่วนร่วมของชุมชนวิชาชีพ และชุมชนนี้จะเชื่อมโยงกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (Viadero, 1999 : 27)

นาโดลนีย์ (Nadolny, 1999) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนในชนบทในมานิโตบา (Manitoba) ประเทศแคนาดา ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาบุคลากร โดยศึกษาจากครู 66 คน และผู้บริหาร 10 คน ผลการศึกษาแสดงว่าการสร้างเครือข่ายของครู (Teacher networking) ขยายตัวกว้างขึ้น และสามารถสนองความต้องการของครูได้เป็นอย่างดี ครรมีความพอใจกับเครือข่ายการสร้างเครือข่ายช่วยในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ทำให้ครูได้ทราบกลยุทธ์ในการสอนอย่างใหม่ สามารถตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาวิชาชีพของครู

เดวิดและชิลด์ (David and Shields, 1999) ได้ศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา 7 แห่งที่ตั้งอยู่ในเขตเมืองในสหรัฐอเมริกา ในประเด็นเกี่ยวกับการปฏิรูปอย่างเป็นระบบโดยใช้มาตรฐานเป็นฐาน ผลการศึกษาพบว่าสิ่งสำคัญและเป็นประโยชน์ในการพัฒนาครู ประกอบด้วย

1. เขตพื้นที่การศึกษามีความมุ่งมั่นและมีจุดเน้นที่กา รเรียนรู้ของครูและคุณภาพของการสอน
2. มีแนวคิดอย่างใหม่ในการพัฒนาบุคลากร โดยถือว่าการพัฒนาบุคลากรเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของงานครู
3. กลยุทธ์การเรียนรู้ของครูควรเน้นที่การเรียนรู้เนื้อหาอย่างใหม่ ความรู้อย่างใหม่ และวิธีการอย่างใหม่ที่ใช้ในชั้นเรียน โดยเรียนรู้จากเพื่อนครู การพัฒนาในสถานศึกษาและจากผู้บริหารสถานศึกษา

คอร์ลีย์ (Corley, 2000) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรของครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐอาลาบามา โดยมุ่งศึกษาความต้องการในการพัฒนาบุคลากรและกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการพัฒนาบุคลากร ผลการศึกษาแสดงว่า

1. ครูที่มีประสบการณ์เห็นด้วยอย่างยิ่งว่าลักษณะของโปรแกรมการพัฒนาบุคลากร มีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมโปรแกรม
2. ครูวิทยาศาสตร์เห็นพ้องกันว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นความรับผิดชอบของแต่ละ

บุคคลแต่โรงเรียนต้องรับผิดชอบในการเปิดโอกาสให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาบุคลากร

3. ครูเชื่อว่าการพัฒนาบุคลากรจะต้องทำทุกปีทั้งในด้านเนื้อหาและกลยุทธ์ในการสอน

4. การประชุมปฏิบัติการ (Workshops) เป็นแบบของการพัฒนาบุคลากรด้วยความสมัครใจที่มีประสิทธิผลที่สุด

แบลคเบอร์น (Blackburn, 2000) ได้ศึกษาอุปสรรคและสิ่งส่งเสริมประสิทธิผลของการพัฒนาบุคลากรโดยใช้กรณีศึกษา เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ กลุ่มสนทนาและสำรวจเอกสารหน่วยงานที่ศึกษาเป็นหน่วยงานที่ได้รับรางวัลการพัฒนาวิชาชีพของกระทรวงการศึกษาของสหรัฐอเมริกา หน่วยงานที่ศึกษาคือ เขตพื้นที่การศึกษาแห่งหนึ่งในรัฐเท็กซัส โรงเรียนป ระถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐจอร์เจีย ได้ศึกษาใน 3 ระดับ คือ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับโรงเรียน และระดับครู ข้อค้นพบในระดับเขตพื้นที่การศึกษาเป็นลักษณะดาบสองคม (Two – edged sword) ที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งระหว่างการพัฒนาบุคลากรในระยะยาวกับความสมดุลของความต้องการของเขตพื้นที่การศึกษากับสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าโรงเรียนเหมือนกับโบสถ์ ครูใหญ่ทำหน้าที่เหมือนนักบวชที่นำฝูงชน

เซีย (Hsieh, 2000) ได้ศึกษาการรับรู้ของครูที่มีต่อการพัฒนาบุคลากร กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ครูประถมศึกษ จำนวน 200 คน และครูมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 158 คน จากโรงเรียนรัฐบาลในเมืองไต้หวัน ผลการศึกษาแสดงว่า ครูมีความเห็นสอดคล้องกันว่าการพัฒนาบุคลากรเป็นพาหนะเพื่อการนำไปสู่การพัฒนาทักษะทางการสอน งานวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะว่าสำนักงานส่วนกลางควรจัดโปรแกรมการพัฒนาบุคลากรสำหรับครูใหญ่เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำด้านการสอน

เบอร์สไตน์ (Burstein, 2001) ได้ศึกษาเครือข่ายของครูในโรงเรียนประถมศึกษา 2 แห่ง ในเขตเมืองนครลอสแอนเจลิส โดยศึกษาครูใหม่ที่ทำการสอนมา 2 และ 3 ปีแล้ว ด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยก ารสัมภาษณ์ครูใหม่ เพื่อนครู ครูพี่เลี้ยง (Mentors) และครูใหญ่ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงรูปแบบของเครือข่าย กลยุทธ์อย่างไม่เป็นทางการที่ครูใหม่ใช้ในการสร้างเครือข่าย บทบาทของครูในการส่งเสริมเครือข่าย บทบาทของเครือข่ายในวัฒนธรรมของโรงเรียน

มิดเดิลตัน (Middleton, 2001) ได้ศึกษาความเชื่อของครูที่มีต่อมาตรฐานของครูในรัฐแอริโซนา (Standards for Arizona Teacher) โดยศึกษาครูประถมศึกษาจำนวน 487 คน ในเขตพื้นที่การศึกษาซานเมืองฟีนิกซ์ (Phoenix) เก็บข้อมูลด้วยการใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการจัดกลุ่มสนทนา ผลการศึกษาแสดงว่า กลยุทธ์ของการพัฒนาที่สำคัญที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ผล

ของนักเรียนได้แก่ การฝึกอบรมที่เชื่อมโยงกับการสอนจริง เนื้อหาและกิจกรรมที่สามารถนำไปใช้ได้ทันทีในชั้นเรียน การมีเวลาที่จะอภิปรายสิ่งที่ได้เรียนรู้ใหม่ ๆ กับเพื่อนครู

เพอร์สโก (Persico, 2001) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำของครูใหญ่ โรงเรียนมัธยมศึกษา กับการปฏิบัติการพัฒนาวิชาชีพของครู โดยศึกษาครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา 125 คน และครู 1,001 คน โดยศึกษาตัวแบบการพัฒนาบุคลากรด้านวิชาชีพ (Professional staff development) 5 ตัวแบบ ได้แก่

1. การแนะนำการพัฒนาบุคลากรเป็นรายคน
2. การสังเกตและการประเมินการสอน
3. การมีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาวิชาการและกระบวนการปรับปรุงวิชาการ
4. การฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง
5. การแสวงหาความรู้ (inquiry)

ผลการวิจัยแสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนกับการปฏิบัติการพัฒนาวิชาชีพ แต่มีความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพกับการปฏิบัติการพัฒนาวิชาชีพ (Professional development practices)

ฉิว (Chiu, 2001) ได้ศึกษาการรับรู้ของครูและผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพในไต้หวัน โดยศึกษาครูและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเมืองไทเป เพื่อศึกษาการรับรู้ของกลุ่มศึกษา (Study groups) เป็นวิธีการที่เหมาะสมในการพัฒนาวิชาชีพของครูหรือไม่ การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสำรวจในเชิงปริมาณและการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยแสดงว่า

1. ทั้งครูและผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในไต้หวันยอมรับว่า กลุ่มศึกษา (Study groups) เป็นวิธีการพัฒนาวิชาชีพแบบเป็นทางการที่เหมาะสม เพราะสามารถเชื่อมโยงกับการสอนจริง และเพราะเปิดโอกาสให้ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนครู
2. เจตคติของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาวิชาชีพมี อิทธิพลอย่างสำคัญต่อการรับรู้ของครู
3. แรงจูงใจของครูมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของโปรแกรมการพัฒนาวิชาชีพ

คูเปอร์ (Cooper, 2002) ได้ศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำที่มีต่อการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนด้วยกระบวนการพัฒนาบุคลากร โดยศึกษาครูใหญ่และผู้บริหารดีเด่น ในชิคาโก โดยใช้ทั้งแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยแสดงว่าภาวะผู้นำของครูใหญ่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาครูและนักเรียน มีความต้องการที่จะพัฒนาวิชาชีพในด้านต่าง ๆ ดังนี้ กลยุทธ์ในการบริหารชั้นเรียน ทักษะในการประเมินผลนักเรียน ความรู้ในกระบวนการเปลี่ยนแปลง ทักษะที่เอื้อต่อการสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

จากการศึกษาค้นคว้ารายงานการวิจัยที่กล่าวมาแล้วผู้วิจัยได้สังเกตเห็นว่าเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษามีความจำเป็นที่ต้องร่วมกันจัดกิจกรรมการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องใ การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้

1. เป้าหมายขอบข่ายภารกิจการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา
2. ส่วนประกอบสำคัญของการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา
3. ขอบข่ายและภารกิจงานด้านวิชาการ
4. ขอบข่ายและภารกิจงานด้านงบประมาณ
5. ขอบข่ายและภารกิจงานด้านบริหารบุคคล
6. ขอบข่ายและภารกิจงานด้านบริหารทั่วไป
7. กระบวนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา
8. คุณลักษณะการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา
9. เทคนิควิธีพัฒนาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาวิเคราะห์และพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย ได้แก่ การวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) การศึกษาเชิงลึกเฉพาะกลุ่ม (Focus Group Discussion) การศึกษาสภาพ การบริหาร จัดการ เครือข่ายสถานศึกษาดั้งเดิม ที่ประสบผลสำเร็จ (Best Practice) การตรวจสอบรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Expert Judgment) และการจัดสัมมนาประชาพิจารณ์ (Public Hearing Seminar) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพและรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายศึกษาดั้งเดิมที่ประสบผลสำเร็จในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขั้นตอนที่ 3 สร้างรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขั้นตอนที่ 5 ปรับปรุงและนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

แต่ละขั้นตอนการวิจัยการดำเนินการ มีรายละเอียดตามลำดับดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาทั้งในและต่างประเทศ จากแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร โดยศึกษาแนวคิดการบริหารจัดการศึกษา แนวคิดการบริหารจัดการเครือข่าย แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่าย แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วยกระบวนการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

การดำเนินการ ในขั้นตอนนี้ เป็น การศึกษาสภาพ ปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยการ สอบถามความคิดเห็นของประธานเครือข่าย ผู้บริหาร สถานศึกษา ครูผู้สอนที่เป็นคณะ กรรมการเครือข่าย ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการเครือข่าย และเลขานุการเครือข่าย มีการดำเนินการดังนี้

1.2.1 วิธีการศึกษา ได้แก่ การใช้แบบสอบถาม

1.2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ได้แก่ เครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 787 เครือข่าย

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งได้มาจากการ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูป ของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด .2547: 39-41) ที่ระดับค่าความเชื่อมั่น 95 % ได้กลุ่มตัวอย่าง เครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 258 เครือข่าย และใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างเครือข่ายสถานศึกษาที่ใช้ในการวิจัย

ที่	สำนักงานเขตพื้นที่	ประชากรเครือข่าย สถานศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง เครือข่าย สถานศึกษา
1	มหาสารคาม เขต 2	16	5
2	มหาสารคาม เขต 3	20	7
3	ร้อยเอ็ด เขต 2	19	6
4	ร้อยเอ็ด เขต 3	17	6
5	กาฬสินธุ์ เขต 2	19	6
6	กาฬสินธุ์ เขต 3	10	3
7	สกลนคร เขต 2	20	7
8	สกลนคร เขต 3	23	8
9	นครพนม เขต 2	18	6
10	นครราชสีมา เขต 2	17	6
11	นครราชสีมา เขต 3	12	4
12	นครราชสีมา เขต 4	13	4
13	นครราชสีมา เขต 5	15	5
14	นครราชสีมา เขต 6	19	6
15	นครราชสีมา เขต 7	13	4
16	บุรีรัมย์ เขต 2	20	7
17	บุรีรัมย์ เขต 3	24	8
18	บุรีรัมย์ เขต 4	20	7
19	สุรินทร์ เขต 2	15	5
20	สุรินทร์ เขต 3	22	7
21	ศรีสะเกษ เขต 2	18	6
22	ศรีสะเกษ เขต 3	19	6
23	ศรีสะเกษ เขต 4	19	6
24	อุบลราชธานี เขต 2	22	7

ตารางที่ 1 (ต่อ) จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างเครือข่ายสถานศึกษาที่ใช้ในการวิจัย

ที่	สำนักงานเขตพื้นที่	ประชากรเครือข่าย สถานศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง เครือข่าย สถานศึกษา
25	อุบลราชธานี เขต 3	18	6
26	อุบลราชธานี เขต 4	20	7
27	อุบลราชธานี เขต 5	27	9
28	ยโสธร เขต 2	17	6
29	ชัยภูมิ เขต 2	43	14
30	ชัยภูมิ เขต 3	20	7
31	หนองบัวลำภู เขต 2	10	3
32	ขอนแก่น เขต 2	23	8
33	ขอนแก่น เขต 3	24	8
34	ขอนแก่น เขต 4	15	5
35	ขอนแก่น เขต 5	23	8
36	อุดรธานี เขต 2	24	8
37	อุดรธานี เขต 3	12	4
38	อุดรธานี เขต 4	13	4
39	เลย เขต 2	20	7
40	เลย เขต 3	14	5
41	หนองคาย เขต 2	17	6
42	หนองคาย เขต 3	17	6
	รวม	787	258

ผู้ให้ข้อมูลคือประธานเครือข่าย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนที่เป็น
คณะกรรมการเครือข่าย ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการเครือข่าย และเลขานุการเครือข่าย
สถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 258 เครือข่าย จำนวน 1,032 คน

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวนเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของ Likert

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open – Ended Questionnaire)

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษา ค้นคว้า เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษารวบรวมเป็นหมวดหมู่เพื่อกำหนดเป็นข้อคำถามขอความคิดเห็นจากอา จารย์ที่ปรึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวิจัยฉบับร่าง

2. นำข้อมูลที่ได้มาสร้างเครื่องมือในการวิจัย แล้วนำเสนอ อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ให้คำแนะนำตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือ

3. นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จแล้วมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วเสนอ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน ประกอบด้วย นักวิชาการที่มีประสบการณ์ในการบริหารจัดการศึกษา นักวิชาการที่มีประสบการณ์การวิจัยและประเมินผลการศึกษาและ นักวิชาการที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา เพื่อให้คำแนะนำ พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษา การสื่อความหมาย ความสอดคล้องของ ข้อคำถาม กับ วัตถุประสงค์หรือเนื้อหา และความครอบคลุมของรายการตัวเลือกกับปร ะเด็นข้อคำถาม ซึ่ง ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความคิดเห็นและตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง วัตถุประสงค์ กับเนื้อหา (IOC : Index of item objective congruence) อยู่ระหว่าง 0.71-1.00

4. ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง

5. นำเครื่องมือไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยนำไปทดลองใ ช้ (Try out) กับเครือข่ายสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 จำนวน 10 เครือข่าย จำนวน 50 ท่าน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตามวิธีของ Cronbach โดยใช้สูตร

สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) (ล้วนและอังคณา สายยศ , 2542 : 200) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

6. นำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไข แล้วจัดทำเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์พร้อมนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

1.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึง ประธานเครือข่ายผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนที่เป็นคณะกรรมการ เครือข่าย ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ เครือข่ายและเลขานุการเครือข่าย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยส่งแบบสอบถาม ทางไปรษณีย์ และรับคืนทางไปรษณีย์ ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 876 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 84.88

1.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการ วิเคราะห์ ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

2. ข้อมูลสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำการวิเคราะห์ ข้อมูลด้วยการแจกแจง ความถี่ หาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและแปลความหมายค่าเฉลี่ยดังนี้

การกำหนดค่าคะแนนของตัวเลือกแต่ละระดับ มีดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง มากที่สุด	กำหนดให้ค่าคะแนนเท่ากับ 5	คะแนน
ระดับ 4	หมายถึง มาก	กำหนดให้ค่าคะแนนเท่ากับ 4	คะแนน
ระดับ 3	หมายถึง ปานกลาง	กำหนดให้ค่าคะแนนเท่ากับ 3	คะแนน
ระดับ 2	หมายถึง น้อย	กำหนดให้ค่าคะแนนเท่ากับ 2	คะแนน
ระดับ 1	หมายถึง น้อยที่สุด	กำหนดให้ค่าคะแนนเท่ากับ 1	คะแนน

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่ได้ กำหนดเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.50-5.00	หมายถึง มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.50-4.49	หมายถึง มาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.50-3.49	หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.50-2.49	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00-1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด

3. ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ใช้การวิเคราะห์ เนื้อหา (Content Analysis) และแจกแจงความถี่ พร้อมทั้งจัดเรียงลำดับรายการข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุด

การสรุปและนำเสนอข้อมูล โดยการสังเคราะห์ความสอดคล้องของผลการสังเคราะห์เอกสาร การสอบถาม ประธานเครือข่าย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนที่เป็นคณะกรรมการกลุ่มเครือข่าย ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการกลุ่มเครือข่าย และเลขานุการเครือข่าย แล้วนำเสนอแต่ละส่วนด้วยการบรรยาย แล้วจึงสรุปลงในตารางสรุปผลการศึกษาสภาพ ปัญหา การบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในแต่ละประเด็นตัวแปรที่ศึกษาราย เครือข่ายสถานศึกษา จากนั้นจึงจัด สภาพปัญหา การบริหารจัดการ เครือข่ายสถานศึกษาที่มีลักษณะใกล้เคียงกันไว้ในกลุ่มเดียวกัน แล้ววิเคราะห์หาจุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรคของแต่ละ เครือข่าย แล้วสังเคราะห์นำเสนอข้อมูลที่เหมาะสมเพื่อนำไปเป็น ข้อมูลประกอบการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายต่อไป

1.3 ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการ เครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้วยกระบวนการ ศึกษาเชิงลึกเฉพาะกลุ่ม (Focus Group Discussion) โดย วิธีการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเครือข่ายสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดำเนินการดังนี้

1.3.1 วิธีการศึกษา ได้แก่ การใช้ประเด็นการศึกษาเชิงลึกเฉพาะกลุ่ม

1.3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสกลนคร เขต 3 และสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวนเขตพื้นที่ละ 10 เครือข่าย โดยประกอบด้วย ประธานเครือข่าย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนที่เป็นคณะกรรมการเครือข่าย ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ เครือข่าย และเลขานุการเครือข่าย สำนักงานเขตพื้นที่ละ 50 คน รวม 100 คน

1.3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็น แบบสัมภาษณ์ เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจาก การศึกษาเชิงลึกเฉพาะกลุ่ม (Focus Group Discussion) เกี่ยวกับสภาพ ปัญหาการบริหารจัดการ เครือข่ายสถานศึกษา โดยผู้วิจัยจะนำประเด็น หลักที่ได้จากการศึกษาเอกสาร การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมและการสำรวจความคิดเห็น (Survey Research) มาสร้างเป็น ประเด็นการสนทนา กลุ่ม (Guideline) ที่จะใช้ในการอภิปราย ซักถามโดยทั่วไป แล้วนำแนวคำถามดังกล่าวมาแยกเป็น

ประเด็นย่อย ๆ ตาม ขอบข่ายและ ภารกิจการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

1.3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเริ่มดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จาก เครือข่ายสถานศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในวันที่ 14 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2552 และ ในวันที่ 16 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2552 โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.3.4.1 ผู้วิจัยติดต่อ แนะนำตัวและประสานงานกับผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอเข้าเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยอธิบายถึงเหตุผลและประโยชน์ในการทำวิจัยฉบับนี้ ซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้าเก็บข้อมูลได้

1.3.4.2 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือขอความร่วมมือในการเข้าเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ จาก คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

1.3.4.3 จัดส่งหนังสือขอความร่วมมือในการ เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อประสานงาน เครือข่ายสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่มและให้ข้อมูล

1.3.4.4 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการ จัดสนทนากลุ่ม กับ เครือข่ายสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 เครือข่าย คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุรินทร์ เขต 3 จำนวนเขตพื้นที่ละ 10 เครือข่าย ประกอบด้วย ประธานเครือข่าย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนที่เป็นคณะกรรมการเครือข่าย ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการเครือข่าย และเลขานุการเครือข่าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาละ 50 คนรวม100 คน

1.3.4.5 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้และตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลทั้งหมด ทำการถอดเทปและเปรียบเทียบข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ต่อไป

1.3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลข้อมูลกระทำตามขั้นตอนของการวิจัยเชิงคุณภาพใน 4 ขั้นตอน ดังนี้

1.3.5.1 การจัดกลุ่มข้อมูลและการเข้ารหัส (Data Reduction Coding) เพื่อลดจำนวนข้อมูลและจัดประเภทของข้อมูล

1.3.5.2 การจัดกลุ่มของข้อมูล (Data Organization) เพื่อให้ง่ายต่อ

การรวบรวม วิเคราะห์และแปลผล โดยการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นข้อความซ้ำกันหรือคล้ายกัน แล้วรวบรวมข้อมูลที่อยู่ในกลุ่มความหมายเดียวกัน (Categories) ไว้ในที่เดียวกัน จึงประมวลผล และสรุปประเด็นสำคัญ

1.3.5.3 การตรวจสอบข้อมูลการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษากับภารกิจ (Checking Hypothesis and Theories) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบกับภารกิจการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ที่ได้ศึกษาไว้ก่อน

1.3.5.4 การนำเสนอข้อค้นพบ (Description) เป็นการจัดระเบียบ เรียบเรียง และนำเสนอข้อค้นพบที่ได้ จากการศึกษาเชิงลึกเฉพาะกลุ่ม โดยการใช้สถิติพรรณนาเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริง เนื้อหาสาระ และสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพและรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาด้านแบบที่ประสบ

ผลสำเร็จในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การศึกษาวิเคราะห์สภาพและรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาด้านแบบที่ประสบผลสำเร็จ (Best Practice) โดยมีกระบวนการดังนี้

2.1 วิธีการศึกษา ได้แก่ การสัมภาษณ์

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็น เครือข่ายสถานศึกษา ด้านแบบที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารจัดการเครือข่ายเพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการออกแบบการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่าย จำนวน 2 แห่ง คือ เครือข่ายสถานศึกษาเสอเพลอ ผาสุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 และ เครือข่ายสถานศึกษา นากลาง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 โดยมีเกณฑ์การเลือก ดังนี้

2.2.1 เป็นเครือข่ายสถานศึกษาที่มีการรวมตัวกันของสถานศึกษา ตั้งแต่ 10 แห่งขึ้นไป

2.2.2 มีสถานศึกษาในเครือข่ายผ่านเกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ทุกแห่ง

2.2.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และภาคส่วนต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา โดยยึดเกณฑ์ดังนี้

2.2.3.1 มีคณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษาที่มาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และภาคส่วนต่าง ๆ

2.2.3.2 ได้รับการอุดหนุนงบประมาณ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนและภาคส่วนต่างๆมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา มากกว่า 500,000 บาท ต่อปี

2.2.4 เป็นเครือข่ายสถานศึกษาที่ได้รับการยอมรับในเขตพื้นที่ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและระดับประเทศ โดยยึดเกณฑ์ดังนี้

2.2.4.1 สถานศึกษาในเครือข่ายได้รับรางวัลสถานศึกษาพระราชทาน

2.2.4.2 มีคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้อง เดินทางมาศึกษาดูงาน มากกว่า 50 คณะ ต่อปี

2.2.4.3 ได้รับรางวัล องค์กรปกครองส่วนตำบล ส่งเสริมและมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาในพื้นที่ของ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

2.2.5 ให้ความร่วมมือในการเข้าเก็บข้อมูล

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนนี้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 1 ชุด เพื่อสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบวิธีการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ โดยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดในการวิจัย มี ขั้นตอนในการสร้างตามลำดับดังนี้

2.3.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการบริหารจัดการเครือข่าย สถานศึกษาเพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

2.3.2 กำหนดประเด็นหลักในการสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ระบุน ข้อมูลที่ต้องการ โดยใช้คำถามที่เฉพาะเจาะจงรายละเอียดของตัวอย่างรูปแบบ เครือข่ายสถานศึกษา ความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ และการบริหารจัดการเครือข่าย

2.3.3 จัดทำร่างแบบสัมภาษณ์ และรายการข้อคำถาม

2.3.4 ตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ โดยนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ในการใช้ภาษา และความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อคำถาม

2.3.5 นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองสัมภาษณ์กับเครือข่ายสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ประกอบด้วย ประธานเครือข่าย ผู้บริหาร สถานศึกษา ครูผู้สอนที่เป็นคณะกรรมการเครือข่าย ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการเครือข่ายและ เลขานุการเครือข่ายที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษา และความเข้าใจในข้อคำถาม

2.3.6 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองสัมภาษณ์มาแก้ไขและปรับปรุงเป็น แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเริ่มดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก เครือข่ายสถานศึกษาต้นแบบ ที่ประสบผลสำเร็จ ในวันที่ 29 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2552 และ ในวันที่ 3 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2552 โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.4.1 ผู้วิจัยติดต่อ แนะนำตัวและประสานงานกับผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอเข้าเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยผู้วิจัยอธิบายถึงเหตุผลและประโยชน์ในการทำวิจัยฉบับนี้ ซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้าเก็บข้อมูลได้

2.4.2 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือขอความร่วมมือในการเข้าเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ที่มีเครือข่ายสถานศึกษาต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จ เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.4.3 จัดส่งหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยถึง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อประสานงาน เครือข่ายสถานศึกษา ต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จ เข้าสัมภาษณ์เพื่อให้อข้อมูล

2.4.4 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการ สัมภาษณ์ เครือข่ายสถานศึกษา ต้นแบบ จำนวน 2 เครือข่าย คือ เครือข่ายสถานศึกษาเสมอพลอผาสุก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุตรธานี เขต 2 จำนวน 20 คน และ เครือข่ายสถานศึกษานากลาง 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำนวน 20 คน

2.4.5 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้และตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลทั้งหมด ทำการถอดเทปและเปรียบเทียบข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ต่อไป

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลข้อมูล กระทำตามขั้นตอนของการวิจัยเชิงคุณภาพใน 4 ขั้นตอน ดังนี้

2.5.1 การจัดกลุ่มข้อมูลและการเข้ารหัส (Data Reduction Coding) เพื่อลดจำนวนข้อมูลและจัดประเภทของข้อมูล

2.5.2 การจัดกลุ่มของข้อมูล (Data Organization) เพื่อให้ง่ายต่อการรวบรวม วิเคราะห์และแปลผล โดยการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นข้อความซ้ำกันหรือคล้ายกัน แล้วรวบรวมข้อมูลที่อยู่ในกลุ่มความหมายเดียวกัน (Categories) ไว้ในที่เดียวกัน จึงประมวลผล และสรุปประเด็นสำคัญ

2.5.3 การตรวจสอบข้อมูลการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษากับภารกิจ

(Checking Hypothesis and Theories) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบกับภารกิจการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ที่ได้ศึกษาไว้ก่อน

2.5.4 การนำเสนอข้อค้นพบ (Description) เป็นการจัดระเบียบ เรียบเรียงและนำเสนอข้อค้นพบที่ได้จากการ สัมภาษณ์ โดยใช้การ วิเคราะห์เนื้อหา เกี่ยวกับสภาพความเป็นจริง เนื้อหาสาระ และสภาพการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาดั้งเดิม (Best Practice)

ขั้นตอนที่ 3 สร้างรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขั้นตอนนี้เป็นการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามกรอบแนวคิดในการวิจัยและผลที่ได้ จากการสังเคราะห์จากขั้นตอนที่ 1 และ 2 โดยดำเนินการ ดังนี้

3.1 ดำเนินการนำผลการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา สถานศึกษา ผลการศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาจากการสอบถาม ประธานเครือข่าย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนที่เป็นคณะกรรมการกลุ่มเครือข่าย ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการเครือข่าย และเลขา งานุการกลุ่มเครือข่าย ผลการศึกษาสภาพและรูปแบบ การบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาดั้งเดิม ที่ประสบผลสำเร็จ มาวิเคราะห์ สาระสำคัญ เพื่อกำหนดกรอบการร่างรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.2 สังเคราะห์ สาระสำคัญที่ควรนำไปเป็นข้อมูลประกอบการร่างรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.3 กำหนดองค์ประกอบและสาระสำคัญของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พร้อมทั้งกำหนดวิธีการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการนำหลักการและกลไกในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา

3.4 จัดทำร่างรูปแบบ โดยกำหนดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ที่จะเป็นส่วนประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามกรอบแนวคิดในการวิจัย

3.5 กำหนดขั้นตอนรายละเอียดวิธีการในการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขั้นตอนที่ 4 การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการ เครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขั้นตอนนี้เป็นการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ฉบับร่าง) ว่า มีความเหมาะสมและเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด รวมทั้งเพื่อรวบรวมข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ นำมาปรับปรุงรูปแบบให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งขั้นตอนนี้ใช้การตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Expert Judgment) จำนวน 10 คน และการจัดสัมมนาประชาพิจารณ์ (Public Hearing Seminar) จำนวน 1 ครั้ง ซึ่งผู้วิจัยจัดประชุมวิพากษ์ ตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มีรายละเอียด ดังนี้

4.1 การ ตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบเครือข่ายสถานศึกษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิดำเนินการดังนี้

4.1.1 วิธีการ คือ การตรวจสอบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Expert Judgment) จำนวน 10 ท่าน เพื่อเป็นการศึกษาความตรงตามเนื้อหาของรูปแบบ โดยใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้มีความรู้ ประสบการณ์และมีผลงานทางวิชาการเกี่ยวกับการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มนักวิชาการด้าน การศึกษา 2) กลุ่มนักวิชาการด้านการวิจัยและการวัดผลประเมินผล และกลุ่มนักวิชาการด้านบริหารจัดการเครือข่าย

4.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ผู้ วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูล เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำแนกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือในด้านความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ของรูปแบบ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การแปลความหมายของมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่ามี ความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้มากที่สุด

4 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่ามี ความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้มาก

- 3 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่ามีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ปานกลาง
- 2 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่ามีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้น้อย
- 1 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่ามีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้น้อยที่สุด

4.1.3 การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยการนำแบบประเมิน ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำ นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นจึงนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1.4 จัดประชุมวิพากษ์ตรวจสอบรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่าน พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผู้วิจัยติดต่อนัดหมายวันเวลาในการรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้วยตนเอง

4.1.5 วิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล ข้อมูล ข้อมูลส่วนบุคคล ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาใน เขตพื้นที่ ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS 11.0 for Windows โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานดำเนินการ ดังนี้

4.1.5.1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

4.1.5.2 วิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาใน เขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ฉบับร่าง) ด้วยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การกำหนดค่าคะแนนของตัวเลือกแต่ละระดับ มีดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง	มากที่สุด	กำหนดให้ค่าคะแนนเท่ากับ 5 คะแนน
ระดับ 4 หมายถึง	มาก	กำหนดให้ค่าคะแนนเท่ากับ 4 คะแนน
ระดับ 3 หมายถึง	ปานกลาง	กำหนดให้ค่าคะแนนเท่ากับ 3 คะแนน
ระดับ 2 หมายถึง	น้อย	กำหนดให้ค่าคะแนนเท่ากับ 2 คะแนน
ระดับ 1 หมายถึง	น้อยที่สุด	กำหนดให้ค่าคะแนนเท่ากับ 1 คะแนน

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่ได้ กำหนดเป็น 5 ระดับ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายถึง น้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายถึง น้อยที่สุด

4.1.5.3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ และการวิพากษ์รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาใน เขต พื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปสาระสำคัญ

4.1.5.4 ประมวลผลสรุปการวิเคราะห์ข้อมูล จากการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือนำเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

4.2 การประชาพิจารณ์เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยดำเนินการดังนี้

4.2.1 วิธีการ คือ การจัดสัมมนาประชาพิจารณ์ (Public Hearing Seminar) เพื่อเป็นการรับฟังความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น ซึ่งประกอบไปด้วย คณะกรรมการบริหารเครือข่าย ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนหน่วยงานในพื้นที่ จำนวน 50 คน

4.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประชาพิจารณ์เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อรับฟังความคิดเห็นอย่างกว้างขวางโดยผู้วิจัยศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่าย และอื่นๆ ที่สร้างขึ้น ผ่านการ ประเมินความเหมาะสม และความ เป็นไป ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิเรียบร้อย และทำการแก้ไขตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการนำรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดสัมมนาประชาพิจารณ์ (Public Hearing Seminar) เพื่อรับฟังความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง ห้องประชุมกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยมีรายละเอียดขั้นตอน ดังนี้

4.2.3.1 ลำดับชั้นของการสัมมนา จะเรียงลำดับดังนี้

4.2.3.1.1 เสนอความเป็นมาของการศึกษา

4.2.3.1.2 นำเสนอผลการศึกษาวิจัยในขั้นตอนที่ 1 – 2

4.2.3.1.3 อภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

4.2.3.1.4 เสนอแนะรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่าย

สถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4.2.3.1.5 สรุปผลการสัมมนาประชาพิจารณ์ โดยผู้วิจัยจะไม่แสดงความคิดเห็นร่วมกับที่ประชุมสัมมนา แต่จะเป็นผู้บันทึกทุกความเห็นที่แสดงออกมา

4.2.3.2 ประเด็นการอภิปราย ผู้วิจัยจะนำประเด็นหลักตามแบบประชาพิจารณ์ที่เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่สร้างขึ้นเพื่อรับฟังความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง เป็นแนวคำถาม (Guideline) ที่จะใช้ในการอภิปราย แยกเป็นประเด็นหลักตามรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ได้แก่ ที่มาของรูปแบบ องค์ประกอบและสาระสำคัญของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่าย แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ในการขับเคลื่อน คุณภาพผู้เรียน และเงื่อนไข ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้

ในการอภิปรายนั้น ผู้วิจัยจะใช้แนวคำถามดังกล่าวเป็นคำถามเริ่มต้นในแต่ละประเด็น หลังจากนั้นก็จะใช้ข้อมูลที่ได้จากการอภิปรายมาเป็นแนวคำถามในการสืบค้นข้อมูลในแต่ละประเด็นจนครบถ้วน จึงจะเริ่มคำถามโดยใช้แนวคำถามในประเด็นต่อ ๆ ไป และดำเนินการเช่นนี้ไปเรื่อยๆ จนครบถ้วนทุกประเด็น นอกจากนี้ยังเปิดโอกาส ให้ผู้ร่วมอภิปรายเสนอแนะความคิดเห็นต่อรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาตามแนวคิดของตนเองได้อย่างไม่มีข้อจำกัด ข้อเสนอแนะที่ได้จะนำมาสรุปรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาทั้ง 4 ส่วน และหากมีข้อเสนออื่นๆ ที่ไม่สามารถจัดเข้าประเภทใดได้ ผู้วิจัยก็จะรวบรวมข้อเสนอดังกล่าว ไว้เป็นประเภทต่างหากตามข้อค้นพบจากการอภิปราย

ในการอภิปรายกลุ่มแต่ละครั้ง ผู้วิจัยจะจดบันทึก และบันทึกเทปของการสนทนาทุกครั้ง เพื่อนำมาทบทวนประเด็นของการอภิปราย เพื่อไม่ให้ประเด็นใดประเด็นหนึ่งตกหล่นหรือหลงลืมในการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการอภิปราย

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลข้อมูล กระทำตามขั้นตอนของการวิจัยเชิงคุณภาพใน 4 ขั้นตอน คือ

4.4.1 นำข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกผลการประชาพิจารณ์ การอภิปรายซักถาม

และจากการถอดเทปบันทึกเสียง จัดพิมพ์ข้อมูลลงเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรม Microsoft Word

4.4.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นข้อความซ้ำกันหรือคล้ายกัน โดยรวบรวมข้อมูลที่อยู่ในกลุ่มความหมายเดียวกัน (Categories) ไว้ในที่เดียวกัน แล้วประมวลผล สรุปประเด็นสำคัญ

4.4.3 จัดหมวดหมู่ของข้อมูล (Categorize Data) ตามคุณสมบัติ (Properties) ความคิดรวบยอด (Concept) ของแต่ละกลุ่มและแยกข้อมูลที่มีความหมาย ตามรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาทั้ง 4 ส่วน ออกจากข้อมูลที่ไม่มีความหมาย และไม่มี ความหมายและไม่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้

4.4.4 นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จัดหมวดหมู่ แล้วนำมาแปลความหมายของข้อมูล (Interpreting Data) จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา สำหรับสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามข้อมูลที่ค้นพบจากการ ประชาพิจารณา จึงเขียนคำอธิบายเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริง เนื้อหาสาระและรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาที่ค้นพบเป็นฉบับร่าง (Tentative Recommendations)

ตอนที่ 5 ปรับปรุงและนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขั้นตอนนี้เป็นการ ปรับปรุง และนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีวิธีดำเนินการดังนี้

5.1 สัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจากขั้นตอนที่ 4 ตามประเด็นการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา

5.2 ปรับปรุงรูปแบบตามประเด็นของการบริหารจัดการเครือข่าย จากการสัมภาษณ์ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

5.3 นำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา สำหรับสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากนั้น จึงจัดทำรายงานการวิจัยเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

5.4 ปรับปรุงแก้ไข และจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เสนอคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ตารางที่ 2 ตารางสรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอน	วิธีการ	เครื่องมือ	ผลที่ได้รับ
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการ บริหารจัดการเครือข่าย สถานศึกษาในเขตพื้นที่ ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารจัดการ เครือข่ายสถานศึกษา	-	- ได้กรอบคำถาม กำหนดหัวข้อ การศึกษาปัญหา
	1.2 ศึกษาสภาพปัญหา การดำเนินงาน เครือข่ายสถานศึกษา	- แบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพ ปัญหาการ ดำเนินงาน เครือข่าย สถานศึกษา	- ได้สภาพปัญหาการ ดำเนินงานเครือข่าย สถานศึกษาในเขตพื้นที่ ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
	1.3 ศึกษาสภาพปัญหา การบริหารจัดการ เครือข่ายสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ชนบทภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ด้วยกระบวนการ ศึกษาเชิงลึกเฉพาะ กลุ่ม (Focus Group Discussion)	- แบบสัมภาษณ์	- ได้สภาพปัญหาการ บริหารจัดการเครือข่าย สถานศึกษาในเขตพื้นที่ ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 2 (ต่อ) ตารางสรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอน	วิธีการ	เครื่องมือ	ผลที่ได้รับ
<p>ขั้นตอนที่ 2</p> <p>การศึกษาสภาพและรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ (Best Practice)</p>	<p>ศึกษา วิเคราะห์ สภาพ การบริหารจัดการ เครือข่ายสถานศึกษา ต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จ (Best Practice)</p>	- แบบสัมภาษณ์	- ได้สภาพการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จ
<p>ขั้นตอนที่ 3</p> <p>สร้างรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</p>	<p>ยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</p>	-	- ได้รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
<p>ขั้นตอนที่ 4</p> <p>ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</p>	<p>4.1 ตรวจสอบความถูกต้องและความเป็นไปได้ของรูปแบบเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Expert Judgment)</p>	-แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ	- ได้รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาที่เหมาะสมและเป็นไปได้

ตารางที่ 2 (ต่อ) ตารางสรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอน	วิธีการ	เครื่องมือ	ผลที่ได้รับ
	4.2 จัดสัมมนา ประชาพิจารณ์ (Public Hearing Seminar) เพื่อ พิจารณาความเป็นไป ได้ของรูปแบบการ บริหารจัดการ เครือข่ายสถานศึกษา	- แบบประชา พิจารณ์	- ได้รูปแบบการบริหาร จัดการเครือข่าย สถานศึกษาในเขตพื้นที่ ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่เหมาะสมและเป็นไปได้
ขั้นตอนที่ 5 ปรับปรุงและนำเสนอ รูปแบบการบริหาร จัดการเครือข่าย สถานศึกษาในเขตพื้นที่ ชนบทภาคตะวันออกเฉียง เหนือ	5.1 ปรับปรุงรูปแบบ การบริหารจัดการ เครือข่ายสถานศึกษา	-	- ได้รูปแบบการ บริหารจัดการเครือข่าย สถานศึกษาในเขตพื้นที่ ชนบท ภาคตะวันออกเฉียง เหนือที่มี ความเหมาะสมและ สามารถนำไปใช้ได้
	5.2 นำเสนออาจารย์ที่ ปรึกษา	-รายงานการวิจัย	
	5.3 ปรับปรุง สรุปและ รายงาน	-รายงานการวิจัย	-ได้รายงานการวิจัย ที่สมบูรณ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การศึกษาวิเคราะห์และพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล จากการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) การศึกษาเชิงลึกเฉพาะกลุ่ม (Focus Group Discussion) การศึกษาเครือข่ายสถานศึกษาดั้งเดิม ที่ประสบผลสำเร็จ (Best Practice) การตรวจสอบรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Expert Judgment) และการจัดสัมมนาประชาพิจารณ์ (Public Hearing Seminar) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอในรูปแบบของคำบรรยายตาราง และแผนภาพ แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้วยกระบวนการศึกษาเชิงลึกเฉพาะกลุ่ม (Focus Group Discussion)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์สภาพ และรูปแบบ การบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาดั้งเดิม ที่ประสบผลสำเร็จ (Best Practice)

ตอนที่ 4 ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการวิเคราะห์ เอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาทั้งในและต่างประเทศ จากแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร โดยศึกษาแนวคิดการบริหารจัดการศึกษา แนวคิดการบริหารจัดการเครือข่าย แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่าย แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่าย ซึ่งสรุปผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1.1.1 เป้าหมายของการจัดการศึกษา คือการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ การดำรงชีวิต อย่างมีคุณค่า และการอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข

1.1.2 การกระจายอำนาจ คือการให้ผู้มีความเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นผู้ใช้อำนาจการตัดสินใจในการบริหารหรือจัดการศึกษาให้เยาวชนในเครือข่ายและการให้ทุกฝ่ายในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษา

1.1.3 หลักคุณภาพ คือการจัดการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพ มีการกำหนดมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐาน

1.1.4 หลักการบูรณาการ คือการดำเนินงานจากหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอกอย่างเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน

1.1.5 หลักการระดมทรัพยากร คือการประสานงาน การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนองค์กรท้องถิ่นและหน่วยงานอื่นเพื่อระดมทรัพยากรมาใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการ ทั้งทรัพยากรบุคคล ภูมิปัญญาท้องถิ่น และอื่น ๆ

1.1.6 หลักการบริหารจัดการที่ดี คือการบริหารจัดการ โดยคำนึงถึงกฎหมาย คุณธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบและความคุ้มค่า

1.1.7 หลักการมีส่วนร่วม คือการมีส่วนร่วมของบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการทุกขั้นตอน

1.1.8 หลักการสร้างเครือข่าย คือการสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ช่วยเหลือพึ่งพากันและมีการเชื่อมโยงสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น ๆ

1.1.9 หลักการบริหารจัดการเครือข่าย คือการกำหนดจุดหมายร่วมกันและการมีส่วนร่วมในการทำงาน การพัฒนาระบบที่โปร่งใสทำให้การทำงานประสบผลสำเร็จ

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการสำรวจจากแบบสอบถาม

ในการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างเครือข่ายในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 258 เครือข่าย ผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ประธานเครือข่าย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนที่เป็นคณะกรรมการเครือข่าย ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการเครือข่าย และเลขานุการเครือข่ายรวมทั้งหมด 1,032 คน โดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1) ชาย	828	94.50
2) หญิง	48	5.50
2. อายุ		
1) 21-30 ปี	19	2.20
2) 31-40 ปี	83	9.50
3) 41-50 ปี	333	38.00
4) 51-60 ปี	441	50.30
3. วุฒิการศึกษา		
1) ต่ำกว่าปริญญาตรี	75	8.60
2) ปริญญาตรี	555	63.40
3) ปริญญาโท	246	28.10
4) ปริญญาเอก	0	0.00
4. ตำแหน่งในคณะกรรมการเครือข่าย		
1) ประธานเครือข่าย	196	22.40
2) ผู้บริหารสถานศึกษา	156	17.80
3) ครูผู้สอนที่เป็นกรรมการเครือข่าย	166	18.90
4) ผู้ทรงคุณวุฒิ	175	20.00
5) เลขานุการเครือข่าย	183	20.90
5. ประสบการณ์ในการทำงาน		
1) 1-10 ปี	48	5.50
2) 11-20 ปี	474	54.10
3) มากกว่า 20 ปีขึ้นไป	354	40.40
รวม	876	100.00

จากตารางที่ 3 เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งในคณะกรรมการเครือข่าย และประสบการณ์ในการทำงาน ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เป็นเพศชาย ร้อยละ

94.50 เพศหญิง ร้อยละ 5.50 อายุระหว่าง 51 – 60 ปี มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 50.30 รองลงมา อายุระหว่าง 41 – 50 ปี ร้อยละ 38.00 และน้อยที่สุด อายุระหว่าง 21 – 30 ปี ร้อยละ 2.20 วุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรีมีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 63.40 รองลงมาคือ ระดับปริญญาโท ร้อยละ 28.10 ต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 8.60 ตำแหน่งในคณะกรรมการเครือข่าย เป็นประธานเครือข่ายมากที่สุด ร้อยละ 22.40 รองลงมาคือ เลขานุการเครือข่าย ร้อยละ 20.90 และน้อยที่สุดผู้บริหารสถานศึกษา ร้อยละ 17.80 ประสบการณ์ในการทำงานมากที่สุด ระหว่าง 11 – 20 ปี ร้อยละ 54.10 รองลงมา มากกว่า 20 ปีขึ้นไป ร้อยละ 40.40 และน้อยที่สุด ระหว่าง 1 – 10 ปี ร้อยละ 5.50

ตารางที่ 4 แสดงสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านการบริหารวิชาการ

ที่	สภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่าย	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D	การแปลผล
1.	การร่วมกันพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.75	0.70	มาก
2.	การวางแผนพัฒนางานด้านวิชาการของเครือข่ายสถานศึกษา	3.12	0.93	ปานกลาง
3.	การประชุมวางแผนร่วมกันเพื่อคัดเลือกผลงานนักเรียน	3.26	0.99	ปานกลาง
4.	การดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของครู	3.83	0.73	มาก
5.	การดำเนินการสร้างเครื่องมือวัดผล ประเมินผลร่วมกัน	3.73	0.63	มาก
6.	การใช้มาตรฐานการวัดผลการเรียนรู้ร่วมกัน	3.30	0.95	ปานกลาง
7.	การร่วมกันวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษา	3.79	0.68	มาก
8.	การส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ของเครือข่ายสถานศึกษา	3.88	0.71	มาก
9.	การร่วมกันนิเทศการศึกษาของเครือข่ายสถานศึกษา	3.74	0.67	มาก

ตารางที่ 4 (ต่อ) แสดงสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านการบริหารวิชาการ

ที่	สภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่าย	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D	การแปลผล
10.	การร่วมกันพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษา	3.17	1.00	ปานกลาง
11.	การร่วมกันส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	3.77	0.70	มาก
12.	การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรอื่น	3.81	0.67	มาก
13.	การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	3.71	0.72	มาก
14.	การร่วมกันพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.83	0.70	มาก
15.	การร่วมมือกันเพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของเครือข่ายสถานศึกษา	3.91	0.70	มาก
รวม		3.63	0.37	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายด้านการบริหารวิชาการ อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.37 สภาพปัญหาการบริหารเครือข่ายที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ การร่วมมือกันเพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของเครือข่ายสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.70 รองลงมา คือ การส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ของเครือข่ายสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71 และน้อยที่สุดคือ การวางแผนงานพัฒนางานด้าน วิชาการของเครือข่ายสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.12 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.93

ตารางที่ 5 แสดงสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านการบริหารงบประมาณ

ที่	สภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่าย	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D	การแปลผล
1.	การจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาการศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษา	4.11	0.78	มาก
2.	การร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการของเครือข่ายสถานศึกษา	3.84	0.69	มาก
3.	การร่วมกันจัดหาทรัพยากรและการลงทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาของเครือข่ายสถานศึกษา	3.79	0.70	มาก
4.	การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษา	3.72	0.66	มาก
5.	การร่วมกันติดตาม ตรวจสอบการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษา	4.17	0.78	มาก
รวม		3.92	0.47	มาก

จากตารางที่ 5 โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นต่อสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านการบริหารงบประมาณ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.92 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 สภาพปัญหาการบริหารเครือข่ายที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ การร่วมกันติดตาม ตรวจสอบการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 รองลงมาคือ การจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาการศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 และน้อยที่สุดคือ การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66

ตารางที่ 6 แสดงสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านการบริหารงานบุคคล

ที่	สภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่าย	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D	การแปลผล
1.	การร่วมกันวางแผนด้านอัตรากำลังของสถานศึกษา ในเครือข่ายสถานศึกษา	4.27	0.80	มาก
2.	การร่วมกันพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนของ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในเครือข่ายสถานศึกษา	4.11	0.72	มาก
3.	การร่วมกันประเมินผลการปฏิบัติงาน ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ของสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษา	3.97	0.67	มาก
4.	การร่วมกันประเมินวิทยฐานะของข้าราชการครู และบุคลากรการศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษา	3.93	0.66	มาก
5.	การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติของข้าราชการ ครูและบุคลากรการศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษา	3.44	1.00	ปานกลาง
6.	การส่งเสริมให้ข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาให้ปฏิบัติ ตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ	3.40	1.00	ปานกลาง
7.	การส่งเสริมให้ข้าราชการครูและบุคลากรการศึกษา ในเครือข่ายสถานศึกษารักษาวินัยคุณธรรมและ จริยธรรม	4.21	0.71	มาก
8.	การร่วมกันพัฒนาข้าราชการครูและและบุคลากร ทางการศึกษาให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ	4.12	0.70	มาก
รวม		3.93	0.39	มาก

จากตารางที่ 6 โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นต่อสภาพปัญหาการบริหารจัดการ
เครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับ

มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.39 สภาพปัญหาการบริหารเครือข่ายที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ การร่วมกันวางแผนด้านอัตรากำลังของสถานศึกษาในเครือข่าย สถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.80 รองลงมาคือ การส่งเสริมให้ข้าราชการครูและบุคลากรการศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษารักษาวินัยคุณธรรมและจรรยาบรรณ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71 และน้อยที่สุดคือ การส่งเสริมให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาให้ปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.00

ตารางที่ 7 แสดงสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านการบริหารทั่วไป

ที่	สภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่าย	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D	การแปลผล
1.	การร่วมกันจัดสวัสดิการสำหรับข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาภายในเครือข่ายสถานศึกษา	3.42	0.98	ปานกลาง
2.	การร่วมมือกันพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศในเครือข่ายสถานศึกษา	3.75	0.69	มาก
3.	การร่วมมือกันสร้างเครือข่ายข้อมูลและสารสนเทศในเครือข่ายสถานศึกษา	3.76	0.69	มาก
4.	การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายของสถานศึกษา	3.48	0.95	ปานกลาง
5.	การร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษา	3.76	0.65	มาก
6.	การร่วมมือกันจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กรเครือข่ายสถานศึกษา	3.78	0.70	มาก
7.	การร่วมมือกันวางแผนการใช้และพัฒนาสารสนเทศ	3.76	0.70	มาก
8.	การพัฒนาเครือข่ายการดำเนินงานธุรการ	3.44	0.88	ปานกลาง
9.	การกำหนดเขตบริการและสำมะโนภายในเครือข่ายสถานศึกษา	3.78	0.71	มาก

ตารางที่ 7 (ต่อ) แสดงสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านการบริหารทั่วไป

ที่	สภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่าย	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D	การแปลผล
10.	การร่วมกันวางแผนส่งต่อผู้เรียนของสถานศึกษา ในเครือข่ายสถานศึกษา	3.80	0.69	มาก
11.	การส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานราชการ กับบุคคล ชุมชน และสถาบันการศึกษาอื่น	3.83	0.64	มาก
12.	การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน	3.88	0.65	มาก
13.	การร่วมกันประชาสัมพันธ์ผลงานของเครือข่าย สถานศึกษา	3.45	0.91	ปานกลาง
14.	การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาภายในเครือข่าย สถานศึกษา	3.81	0.66	มาก
15.	การสร้างเครือข่ายผู้เรียนภายในเครือข่าย สถานศึกษา	3.75	0.68	มาก
16.	การสร้างเครือข่าย (Net Work) ในเครือข่าย สถานศึกษา	3.70	0.73	มาก
17.	การประสานงานระหว่างองค์กรเครือข่าย สถานศึกษากับสถานศึกษา	3.82	0.68	มาก
รวม		3.70	0.39	มาก

จากตารางที่ โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นต่อสภาพปัญหาการบริหารจัดการ
เครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับ
มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.39 สภาพปัญหาการบริหารเครือข่ายที่เป็น
ปัญหามากที่สุดคือ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐานเท่ากับ 0.65 รองลงมา คือ การส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานราชการกับบุคคล
ชุมชน และ สถาบันการศึกษาอื่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64 และ

น้อยที่สุด คือ การร่วมกันจัดสวัสดิการสำหรับข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาภายใน
เครือข่ายสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.98

ตารางที่ 8 แสดงความถี่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่าย
สถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รายการข้อเสนอแนะ	ความถี่ (f)
1. ไม่มีระเบียบกฎหมายรองรับเกี่ยวกับเครือข่ายใช้ปฏิบัติที่แน่นอน	128
2. ควรจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายในการบริหารเครือข่ายประจำปีงบประมาณ	112
3. ไม่มีการกำหนดบทบาท อำนาจหน้าที่และภารกิจของเครือข่าย รวมทั้ง ส่งเสริมการทำงานโดยเครือข่าย	89
4. ควรมีการจัดเป็นสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและวิชาการกลุ่ม เหมือนในอดีต	37
5. ควรมีการมอบอำนาจให้เครือข่ายมากขึ้น	35
6. รูปแบบและโครงสร้างเครือข่ายไม่ชัดเจน	35
7. เครือข่ายไม่มีอำนาจในการบริหารงานบุคคลและการพิจารณาความดี ความชอบ	34
8. เครือข่ายสถานศึกษามีขนาดใหญ่เกินไป ยากแก่การบริหารจัดการ	32
9. ไม่มีการกระจายอำนาจทั้ง 4 ด้านให้เครือข่ายและสถานศึกษาอย่างแท้จริง	27
10. ขาดความร่วมมือในการทำงานจากสถานศึกษาและบุคลากรในเครือข่าย	20
11. กระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กรแต่ละส่วนไม่ชัดเจน การบริหารจัดการ ขาดเอกภาพและความต่อเนื่อง	17
12. ควรมีสำนักรงานเครือข่ายบริหารจัดการสถานศึกษา	15
13. เครือข่ายสถานศึกษาขาดความเป็นเอกภาพ	15
14. ควรพัฒนาการบริหารจัดการด้าน ICT ของเครือข่ายสถานศึกษา	14
15. ควรมีการจัดสรรบุคลากรมีทำหน้าที่ประจำศูนย์เครือข่าย	7
16. ควรมีการจัดระบบการทำงานเป็นทีม	6
17. ควรมีการจัดระบบสารสนเทศเพื่อพัฒนาเครือข่ายการบริหารจัดการ ให้เป็นปัจจุบัน เพราะระบบสารสนเทศไม่มีคุณภาพ	5

**ตารางที่ 8 (ต่อ) แสดงความถี่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่าย
สถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**

รายการข้อเสนอแนะ	ความถี่ (f)
18. ควรมีการบริหารจัดการด้านวิชาการร่วมกันเพียงด้านเดียว	5
19. ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของเครือข่าย	5
20. ควรมีการกำหนดมาตรฐานการทำงาน of เครือข่าย	2
21. ควรกำหนดบรรทัดฐานการทำงาน of เครือข่ายในแต่ละด้าน	2

**ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้วยการศึกษาลึกเฉพาะกลุ่ม (Focus Group Discussion)**

ขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพ ปัญหาเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ที่แท้จริง และเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนารูปแบบ วิจัยจึงใช้กระบวนการศึกษาเชิงลึกเฉพาะกลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยการสัมภาษณ์คณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษา จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2 แห่ง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากการศึกษาเชิงสำรวจ ใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้แก่ เครือข่ายสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 จำนวน 50 คน และ เครือข่ายสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนคร เขต 3 จำนวน 50 คน ผู้วิจัยเสนอ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

**ตารางที่ 9 ผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครือข่ายสถานศึกษาของคณะกรรมการ
เครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
ประธานเครือข่าย สถานศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีการประชุมหาแนวทางพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีการแต่งตั้ง คณะกรรมการรับผิดชอบ 2. คณะกรรมการประกอบด้วย ประธานกรรมการ ผู้บริหาร สถานศึกษา ครูสายผู้สอนจำนวนกึ่งหนึ่งของจำนวนโรงเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษา เลขานุการเลือกจากผู้บริหารหรือครูผู้สอน ในเครือข่ายที่เห็นว่าเหมาะสม

ตารางที่ 9 (ต่อ) ผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครือข่ายสถานศึกษาของคณะกรรมการ
เครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
<p>ประธานเครือข่าย สถานศึกษา</p>	<ol style="list-style-type: none"> 3. มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 4. การบริหารงานของเครือข่าย ดำเนินการเช่นเดียวกับโรงเรียน ด้านวิชาการมีการแข่งขัน เพื่อหาตัวแทนนักเรียน เข้าแข่งขันใน ระดับเขตพื้นที่ 5. งบประมาณไม่ได้รับจัดสรรจากเขตพื้นที่การศึกษาหรือ หน่วยงานต้นสังกัด 6. การบริหารจัดการจะประสบความสำเร็จขึ้นกับการมีส่วนร่วม ของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย 7. เป็นการจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายแบบหลวม ๆ ในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านงบประมาณที่มีจำกัดโดยมาจากรายหัวนักเรียน และได้รับความ ช่วยเหลือจากชุมชน ซึ่งไม่เพียงพอในการบริหารเครือข่าย 8. เป็นการรวมกันระหว่างโรงเรียน จำนวน 10 – 12 โรงเรียน เข้าด้วยกัน ไม่แยกเป็นประถมหรือมัธยม ใช้ทรัพยากร และ งบประมาณร่วมกัน ควรกำหนดบทบาทให้ชัดเจนยิ่งขึ้น 9. ผู้บริหารส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจบทบาทเกี่ยวกับเครือข่ายที่ ชัดเจน 10. การบริหารเครือข่ายอาศัยผู้บริหารที่มีจิตสำนึกร่วมกัน ยึดหลัก คล้ายกับกลุ่มโรงเรียนเดิม ในด้านความสัมพันธ์ เมื่อมาเป็น เขตพื้นที่ จะมีความสัมพันธ์ลดน้อยลงกว่าเดิม อาจเนื่องมาจาก จำนวนโรงเรียนมากกว่าเดิม 11. เขตพื้นที่ที่มีจำนวน โรงเรียนมาก การทำงานต้องอาศัยกลุ่มย่อย ซึ่งในการรวมกลุ่มกันไม่มีอำนาจในการบริหาร ไม่มีกฎหมายรองรับ และไม่มีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน 12. เป็นการรวมกลุ่มกันของโรงเรียน โดยยึดหลักพื้นที่ใกล้เคียงกัน มีสภาพภูมิศาสตร์ และแบ่งตามเขตการปกครอง เพื่อร่วมมือกัน ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน

ตารางที่ 9 (ต่อ) ผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครือข่ายสถานศึกษาของคณะกรรมการ
เครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
<p>ประธานเครือข่าย สถานศึกษา</p>	<p>13. สมัยก่อนเป็นกลุ่มโรงเรียน มีบทบาทหน้าที่ชัดเจน แต่เมื่อเปลี่ยนเป็นกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา ยังไม่มีกฎหมายรองรับ ไม่มีบทบาทหน้าที่ชัดเจน</p> <p>14. เป็นการรวมกลุ่มกันเพื่อบริหารจัดการร่วมกัน ซึ่งมีข้อดีมากกว่าข้อเสีย อันได้แก่ 1) การใช้ทรัพยากรร่วมกัน ซึ่งบางโรงเรียนมีทรัพยากรมากแต่บางโรงเรียนยังขาดแคลนทรัพยากรมีการแลกเปลี่ยนทางวิชาการร่วมกัน 3) เป็นหน่วยงานในการประสานงานทั้ง 4 งานระหว่างโรงเรียนกับเขตพื้นที่ 4) เป็นหน่วยงานที่สร้างความสัมพันธ์อันดี และใกล้ชิดของบุคลากรในกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์ ถ้าไม่มีการรวมกลุ่ม การประสานงานอาจไม่ราบรื่น</p> <p>15. เป็นการรวมกลุ่มกันเพื่อพัฒนาการศึกษา ไม่มีกฎหมายมารองรับ แต่ชัดเจนที่โรงเรียนเป็นนิติบุคคล กลุ่มมีหน้าที่เหมือนไปรษณีย์คือเป็นผู้ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับเขตพื้นที่การศึกษามีผลดีในกรณีการระดมทรัพยากรและงบประมาณ ถ้าเป็นการบริหารจัดการทางด้านกีฬา ค่อนข้างจะประสบความสำเร็จ แต่ด้านวิชาการยังไม่ได้ผล</p>
<p>ครูผู้สอนที่เป็น คณะกรรมการเครือข่าย สถานศึกษา</p>	<p>1. การที่โรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ไม่ห่างกันมากนักมารวมกัน คล้ายกับสหวิทยาเขตในยุคก่อน</p> <p>2. มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ คือ เมื่อมีนโยบายเรื่องใดก็ตาม จะมีการเรียกประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน เช่น ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ กีฬา หรือกิจกรรมเพื่อขวัญกำลังใจต่าง ๆ อาทิ การจัดเลี้ยง กิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ต่างๆ กีฬา กลุ่ม เป็นต้น</p> <p>3. การติดต่อสื่อสารกันส่วนใหญ่แล้วจะใช้การสื่อสารทางโทรศัพท์</p> <p>4. ไม่มีภาพที่ชัดเจนเกี่ยวกับเครือข่ายสถานศึกษา เนื่องจากในระยะแรกที่เริ่มมีกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา มีการประชาสัมพันธ์เรื่องการรับสมัครเลือกตั้งผู้แทนครู และคณะกรรมการชุดนั้นยังไม่ได้มีบทบาทหน้าที่ในกลุ่มเครือข่ายที่ชัดเจน</p>

ตารางที่ 9(ต่อ) ผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครือข่ายสถานศึกษาของคณะกรรมการ
เครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
<p>ครูผู้สอนที่เป็น คณะกรรมการเครือข่าย สถานศึกษา</p>	<p>5. ไม่มีกฎหมายรองรับ ไม่มีงบประมาณดำเนินการ เวลาไปประชุม ก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายเอง</p> <p>6. การจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายยึดเกณฑ์พื้นที่ใกล้เคียงกัน และอยู่ใน อำเภอเดียวกัน</p> <p>7. มีจำนวนโรงเรียนโดยเฉลี่ยกลุ่มเครือข่ายละประมาณ 10 – 14 โรงเรียน</p> <p>8. มีระบบการบริหารงานเครือข่าย ดังนี้ มีครูสายผู้สอนเป็น คณะกรรมการอยู่ 7 คน มีการจัดครู ผู้บริหารเข้าตามงาน โดยจัด ผู้บริหารก่อนจากนั้นจึงเสริมครูเข้าไปในแต่ละงาน ให้มีการเสนอ โครงการในแต่ละปี โดยแต่ละปีไม่ให้เกิน 3 โครงการ เวลาทำงาน ประธานจะพิจารณางบประมาณ ซึ่งส่วนใหญ่แบ่งมาจากเงินรายหัว ของแต่ละโรงเรียน และคณะกรรมการจะเป็นผู้อนุมัติ กรณีจะจัด กิจกรรมใด ๆ</p> <p>9. สภาพการบริหารจัดการเครือข่ายที่เห็นชัดเจนเป็นรูปธรรม คืองานวันครู งานที่เกี่ยวข้องกับขวัญกำลังใจ เช่น เลี้ยงรับ- เลี้ยงส่ง และงานศึกษาดูงานนอกสถานที่</p> <p>10. เป็นการรวมกลุ่มกันของโรงเรียนในพื้นที่ใกล้เคียงกันเพื่อ ช่วยกันจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน แลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ของคณะครู บุคลากร</p> <p>11. การที่ผู้บริหารโรงเรียนมารวมกัน ประชุมปรึกษาหารือกัน จัดกิจกรรมร่วมกันทั้งทางด้านวิชาการ กีฬา ลูกเสือ เพื่อสร้ง ความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนในพื้นที่ใกล้ ๆ กัน</p>
<p>ผู้ทรงคุณวุฒิใน คณะกรรมการเครือข่าย สถานศึกษา</p>	<p>1. โรงเรียนมารวมกันเหมือนกับกลุ่มโรงเรียนเดิม ร่วมกัน จัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน คณะครู บุคลากรต่าง ๆ</p>

ตารางที่ 9 (ต่อ) ผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครือข่ายสถานศึกษาของคณะกรรมการ
เครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
<p>ผู้ทรงคุณวุฒิใน คณะกรรมการเครือข่าย สถานศึกษา</p>	<p>2. เป็นการรวมกันของโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อร่วมกันจัดการศึกษา พัฒนาผู้เรียนร่วมกัน พัฒนาคณาครกร่วมกันและสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ ช่วยเหลือกันและกันในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของแต่ละโรงเรียน</p> <p>3. เป็นการแสวงหาความร่วมมือด้านงบประมาณ วิชาการ การจัดกิจกรรมร่วมกัน</p> <p>4. จากกลุ่มโรงเรียนเดิม (สปอ.) มาเปลี่ยนชื่อใหม่เป็นเครือข่าย และนำบุคลากรมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดกิจกรรมร่วมกัน</p>
<p>เลขานุการเครือข่าย สถานศึกษา</p>	<p>1. เป็นการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนการสอน การประสานงาน ดำเนินงาน บริหารงาน 4 งาน ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และก่อให้เกิด ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน</p> <p>2. เป็นหน่วยงานหนึ่งที่สนับสนุนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และให้สนับสนุน โรงเรียนในศูนย์เครือข่าย ในการบริหารงาน 4 งาน</p> <p>3. เป็นเครือข่ายโรงเรียนประมาณ 10 โรงเรียน ในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น งานแข่งขันทางวิชาการ โรงเรียนขนาดใหญ่ช่วยเหลือโรงเรียนขนาดเล็ก มีการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>4. การบริหารงานศูนย์เครือข่ายเป็นการร่วมมือช่วยเหลือกัน ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของศูนย์เครือข่าย</p> <p>5. การบริหารงานศูนย์เครือข่ายเป็นการกระจายอำนาจหน้าที่ มาให้โรงเรียนที่มีพื้นที่ติดต่อกัน เพื่อการสะดวกในการประสานงาน ระหว่างโรงเรียนกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานสูงสุด</p> <p>6. การบริหารเครือข่ายเป็นการให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในด้านวิชาการ บริหารทั่วไป ของโรงเรียนภายในเครือข่ายสถานศึกษา ให้สามารถจัดการศึกษาได้สอดคล้องกัน</p>

ตารางที่ 9 (ต่อ) ผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครือข่ายสถานศึกษาของคณะกรรมการ
เครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
เลขานุการเครือข่าย สถานศึกษา	<p>7. การรวมกลุ่มโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดการศึกษาแบบกลุ่มโรงเรียนในอดีต มีความผูกพันกันมากกว่าระบบเครือข่ายในปัจจุบัน</p> <p>8. เป็นลักษณะการบริหารงานที่เป็นการช่วยเหลือ ภาระงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น</p> <p>9. เป็นการกระจายอำนาจการบริหารงานให้สามารถจัดกิจกรรมทางการศึกษาภายในกลุ่มเล็ก ๆ ที่มีพื้นที่ติดต่อกัน ช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน</p>

ตารางที่ 10 ผลการศึกษาการบริหารงานของเครือข่ายสถานศึกษาของคณะกรรมการเครือข่าย
สถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
ประธานเครือข่าย สถานศึกษา	<p>1. ด้านการบริหารงานวิชาการ</p> <p>1.1 การบริหารวิชาการ ดำเนินการโดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการมอบหมายงานรับผิดชอบเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดำเนินงานตามนโยบาย</p> <p>1.2 มีการร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพวิชาการ เช่น จัดการแข่งขันทางวิชาการ การประกวดและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน</p> <p>2. ด้านการบริหารงบประมาณ</p> <p>2.1 ทุกโรงเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณ</p> <p>2.2 มีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการกลุ่มเครือข่าย มีการระดมทุนและผลกำไรนำมาบริหารภายในเครือข่าย</p> <p>2.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์</p>

ตารางที่ 10 (ต่อ) ผลการศึกษาการบริหารงานของเครือข่ายสถานศึกษาของคณะกรรมการ
เครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
<p>ประธานเครือข่าย สถานศึกษา</p>	<p>3. ด้านการบริหารงานบุคคล</p> <p>3.1 ยังไม่กระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลอย่างแท้จริง เช่น ในเรื่องการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ยังขึ้นอยู่กับเขตพื้นที่</p> <p>3.2 เครือข่ายมีการร่วมมือกันพัฒนาบุคลากร เช่น การส่งเสริมครูดีในดวงใจ ครูแกนนำ ครูต้นแบบ ทำให้ครูผู้สอนมีผลงาน</p> <p>3.3 มีการจัดอบรมพัฒนาบุคลากร และศึกษาดูงานร่วมกัน</p> <p>3.4 มีการส่งเสริมให้ครูทำผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะให้สูงขึ้น</p> <p>4. ด้านการบริหารทั่วไป</p> <p>4.1 มีการบริหารจัดการ โดยให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม เช่น ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรอื่น ๆ</p> <p>4.2 ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียน การแข่งขันกีฬา การเข้าค่ายลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด</p> <p>4.3 เครือข่ายให้ความสำคัญกับงานบริหารทั่วไปมากกว่างานวิชาการ</p>
<p>ผู้บริหารสถานศึกษา</p>	<p>1. ด้านการบริหารงานวิชาการ</p> <p>1.1 การบริหารจัดการ เกี่ยวกับงานวิชาการดำเนินการโดยมีการเลือกตั้งคณะกรรมการ แบ่งบทบาทหน้าที่ และผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน แต่ติดขัดที่ไม่มีกฎหมายรองรับ</p> <p>1.2 คณะกรรมการบริหารวิชาการเครือข่ายทำหน้าที่เกี่ยวกับการดูแลการจัดการเรียนการสอน การจัด แข่งขันทักษะทางวิชาการของโรงเรียนในเครือข่าย</p> <p>1.3 มีการติดตามงานของครูสายผู้สอนโดยคณะกรรมการ</p> <p>2. ด้านการบริหารงบประมาณ</p> <p>2.1 งบประมาณได้จากค่ารายหัวนักเรียน</p>

ตารางที่ 10 (ต่อ) ผลการศึกษาการบริหารงานของเครือข่ายสถานศึกษาของคณะกรรมการ
เครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
ผู้บริหารสถานศึกษา	<p>3. ด้านการบริหารงานบุคคล</p> <p>3.1 ยังไม่มีบุคลากรประจำ ต้องอาศัยครูที่เสียสละมาปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการเครือข่าย ข ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับเอกสาร และการประชาสัมพันธ์</p> <p>3.2 ด้านการบริหารงานบุคคลจะไม่เป็นอิสระในการบริหาร</p> <p>3.3 มีการจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคลากร</p> <p>3.4 มีการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาร่วมกันภายในเครือข่าย</p> <p>4. ด้านการบริหารทั่วไป</p> <p>4.1 มีคณะกรรมการฝ่ายบริหารทั่วไป รับผิดชอบงานเกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมร่วมกับชุมชน</p> <p>4.2 มีการจัดกิจกรรมร่วมกัน เช่น กิจกรรมเข้าค่ายลูกเสือ เนตรนารี และกิจกรรมกีฬา</p>
ครูผู้สอนที่เป็น คณะกรรมการเครือข่าย สถานศึกษา	<p>1. ด้านการบริหารวิชาการ</p> <p>1.1 ผู้บริหารที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลงานวิชาการของเครือข่าย จะมีการวางแผนเอาไว้เป็นเรื่องๆ แต่ไม่ได้มีการวางแผนเป็นแผนงานระยะยาวของเครือข่าย เช่น การเตรียมความพร้อมในการสอบ NT/O-NET เป็นต้น</p> <p>1.2 สิ่งที่ต้องการพัฒนาคือ อยากให้มีการพัฒนาครู ในด้านวิชาการให้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากครูยังต้องการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้าน องค์ความรู้ และด้านการพัฒนาเด็ก</p> <p>1.3 หากมีการสัมมนาในระดับเครือข่ายจะช่วยให้เครือข่ายมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น</p> <p>1.4 อุปสรรคสำคัญ คือ สิ่งสนับสนุน เช่น งบประมาณ และความร่วมมือในการยืมตัวบุคลากร หากโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายมีครูที่เชี่ยวชาญในเรื่องใด อาจขอความอนุเคราะห์ให้จัดประชุมสัมมนาหรืออบรมในระดับเครือข่าย เป็นต้น</p>

ตารางที่ 10 (ต่อ) ผลการศึกษาการบริหารงานของเครือข่ายสถานศึกษาของคณะกรรมการ
เครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
<p>ครูผู้สอนที่เป็น คณะกรรมการเครือข่าย สถานศึกษา</p>	<p>1.5 มีการแบ่งงานกันตามโครงสร้างเครือข่าย คือ แต่ละงาน มีผู้บริหารของแต่ละโรงเรียนรับผิดชอบ โดยมุ่งเน้นการพัฒนา ด้านงานวิชาการ คือมุ่งพัฒนาให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในเครือข่ายสูงขึ้น นอกจากนี้สิ่งที่พยายามให้เกิดควบคู่กันไปคือ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม สำหรับวิธีการที่เครือข่ายใช้ก็คือ การเข้าค่ายวิชาการ</p> <p>1.6 มีการบริหารที่ดี ถือได้ว่าเป็นที่ยอมรับเนื่องจากมีการประชุม เครือข่ายสถานศึกษาทุกเดือน ทำให้ครูได้รับความเคลื่อนไหว ข่าวสารต่าง ๆ ของกลุ่มเครือข่ายเป็นระยะ นอกจากนี้แล้วประธาน เครือข่ายเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ดี มุ่งเน้นให้คณะกรรมการทุกท่านมีส่วนร่วม ในการบริหารงานเครือข่ายร่วมกัน</p> <p>2. ด้านการบริหารงบประมาณ</p> <p>2.1 งบประมาณหลักที่ใช้คือ แบ่งจากงบรายหัวของแต่ละ โรงเรียน แต่สิ่งที่อยากให้เกิดขึ้นคือ อยากให้เครือข่ายได้รับ งบประมาณโดยตรงจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน จะทำให้เครือข่ายบริหารงาน ได้คล่องยิ่งขึ้น</p> <p>2.2 ได้รับการดูแล จากผู้มีจิตศรัทธา และยังได้รับการ สนับสนุนจากสหกรณ์ออมทรัพย์ครู ซึ่งมีการสนับสนุนเป็นรายหัว ในการไปศึกษาดูงานและหากมีเงินเหลือจากการศึกษาดูงาน ก็จะ นำเงินส่วนนั้นมาบริหารในเครือข่ายอีกทางหนึ่งด้วย</p> <p>3. ด้านการบริหารงานบุคคล</p> <p>3.1 ผู้แทนครูไม่มีบทบาทเท่าใดนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพิจารณา เลื่อนขั้นเงินเดือน เนื่องจากผู้อำนวยการและผู้บริหารในเครือข่าย สงวนสิทธิ์ ไม่ให้ผู้แทนครูรับทราบหรือมีบทบาทใด ๆ</p>

ตารางที่ 10 (ต่อ) ผลการศึกษาการบริหารงานของเครือข่ายสถานศึกษาของคณะกรรมการ
เครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
<p>ครูผู้สอนที่เป็น คณะกรรมการเครือข่าย สถานศึกษา</p>	<p>3.2 ปัญหาประการหนึ่งคือ คณะกรรมการสายครูผู้สอนมีน้อยเกินไป ซึ่งในความเป็นจริงแล้วควรมีผู้แทนครูจากทุกโรงเรียน เพื่อให้รับทราบข้อมูลข่าวสารร่วมกัน โดยไม่ต้องรอให้ผู้บริหารถ่ายทอดให้ฟังอีกครั้งหนึ่ง</p> <p>3.3 ส่วนใหญ่ปัญหาในการสื่อสารกันระหว่างเครือข่ายเกิดจากการที่ผู้บริหารลืมหายทอดข้อมูลสู่ผู้ปฏิบัติ และนอกจากนี้น่าจะมี การทำเอกสารประชาสัมพันธ์ของเครือข่ายอีกทางหนึ่ง</p> <p>3.4 ไม่เห็นด้วยกับระบบเขตพื้นที่ เพราะถึงแม้ว่าจะมีการแบ่งงานให้รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดูแลพื้นที่เป็นรายอำเภอ แต่ในทางปฏิบัติแล้ว รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ไม่ได้ดูแลเต็มที่ ซึ่งก็ไม่แตกต่างกับการที่ในยุคก่อนมีหัวหน้าประถมศึกษาอำเภอ และยังมีปัญหายิ่งกว่าเนื่องจากเขตพื้นที่มีเขตความรับผิดชอบกว้างกว่าเดิมทำให้ดูแลไม่ทั่วถึง หากจะแก้ปัญหาด้วยการใช้บุคลากรร่วมกันก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรเนื่องจากการบริหารเครือข่ายยังไม่เป็นระบบ สิ่งที่ยกให้เกิดขึ้นคือ อยากให้คณะกรรมการเครือข่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้แทนครูมีอำนาจประเมิน เช่นการประเมินพนักงานของรัฐ</p> <p>4. ด้านการบริหารทั่วไป</p> <p>4.1 คณะกรรมการผู้แทนครูไม่มีบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนและให้สิทธิเต็มที่ในการใช้อำนาจตามบทบาท โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน</p> <p>4.2 บางเครือข่ายเป็นเครือข่ายที่มีขนาดใหญ่ เช่นมีจำนวน โรงเรียนในเครือข่ายทั้งสิ้น 17 โรงเรียน ทำให้การติดต่อประสานงานเกิดความล่าช้าในบางเรื่อง</p>

ตารางที่ 10 (ต่อ) ผลการศึกษาการบริหารงานของเครือข่ายสถานศึกษาของคณะกรรมการ
เครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
<p>ผู้ทรงคุณวุฒิใน คณะกรรมการเครือข่าย สถานศึกษา</p>	<p>1. ด้านการบริหารงานวิชาการ</p> <p>1.1 โรงเรียนในเครือข่าย 10 โรงเรียนรวมกัน มีผู้บริหาร สถานศึกษาเป็นหัวหน้างานวิชาการ ร่วมกันจัดกิจกรรมแข่งขัน ทักษะทางวิชาการ</p> <p>1.2 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการระดับเครือข่ายร่วมกันเพื่อทำ หน้าที่ดูแลการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมแข่งขันทักษะ ทางวิชาการ</p> <p>1.3 มีคณะกรรมการฝ่ายบริหารวิชาการ โดยมีผู้บริหารเป็นประธาน มีคณะครูที่รับผิดชอบงานวิชาการจากโรงเรียนในเครือข่าย ทำหน้าที่ ดูแลการจัดการเรียนการสอน การจัด แข่งขันทักษะทางวิชาการ</p> <p>1.4 มีคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ มีหน้าที่จัดทำปฏิทินของเครือข่าย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ จัดกิจกรรมสนับสนุนทางวิชาการ</p> <p>2. ด้านการบริหารงบประมาณ</p> <p>2.1 มีการจัดสรรงบประมาณจากโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อร่วมกันจัด กิจกรรมต่าง ๆ</p> <p>2.2 มีคณะกรรมการฝ่ายบริหารงบประมาณจากโรงเรียนต่าง ๆ ร่วมกันจัดทำกิจกรรมต่างๆ โดยใช้งบประมาณจากกองทุนสวัสดิการ ของเครือข่าย และจากงบอุดหนุนรายหัวของแต่ละโรงเรียน</p> <p>2.3 มีคณะกรรมการฝ่ายบริหารงบประมาณจากโรงเรียนต่าง ๆ ร่วมกันจัดทำกิจกรรมโดยใช้งบจากงบอุดหนุนรายหัวของแต่ละ โรงเรียน</p> <p>3. ด้านการบริหารงานบุคคล</p> <p>3.1 มีคณะกรรมการฝ่ายบริหารงานบุคคล รับผิดชอบ ดูแล การจัดประชุมสัมมนา การพัฒนาบุคลากร การศึกษาดูงานทั้งใน และนอกสถานที่</p> <p>3.2 มีการจัดประชุมสัมมนา ศึกษาดูงาน</p>

ตารางที่ 10 (ต่อ) ผลการศึกษากิจการดำเนินงานของเครือข่ายสถานศึกษาของคณะกรรมการ
เครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
<p>ผู้ทรงคุณวุฒิใน คณะกรรมการเครือข่าย สถานศึกษา</p>	<p>4. ด้านการบริหารทั่วไป</p> <p>4.1 มีการรวมกลุ่ม สนับสนุน จัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งระดมทรัพยากรร่วมกัน</p> <p>4.2 มีคณะกรรมการฝ่ายบริหารทั่วไปทำหน้าที่การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการจัดการเรียนการสอน เช่น กิจกรรมเข้าค่ายลูกเสือ กิจกรรมการแข่งขันกีฬานักเรียนของเครือข่าย</p> <p>4.3 มีคณะกรรมการฝ่ายบริหารทั่วไป ทำหน้าที่ประสานงานการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมเข้าค่ายลูกเสือ การแข่งขันกีฬานักเรียนของเครือข่าย</p>
<p>เลขานุการ เครือข่ายสถานศึกษา</p>	<p>1. ด้านการบริหารงานวิชาการ</p> <p>1.1 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์เครือข่าย และคณะอนุกรรมการพัฒนางานวิชาการศูนย์เครือข่ายได้มาจากตัวแทนของแต่ละโรงเรียนภายในศูนย์เครือข่าย การทำงานด้านวิชาการของศูนย์เครือข่ายจะต้องผ่านการพิจารณา และดำเนินการตามแผนปฏิบัติการของศูนย์เครือข่ายสถานศึกษา</p> <p>1.2 ภายในศูนย์เครือข่ายจะมีการพัฒนางานด้านวิชาการให้เกิดความเข้มแข็งอยู่ตลอดเวลา เช่น ร่วมตัวกันจัดทำข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของแต่ละกลุ่มสาระ โดยให้ครูที่มีความรู้ความสามารถตามวิชาเอก ของแต่ละโรงเรียนมาช่วยกันออกข้อสอบ และทำการทดสอบ ปีละ 9 ครั้ง เพื่อพัฒนางานด้านวิชาการของศูนย์เครือข่าย</p> <p>1.3 การดำเนินงานด้านวิชาการของศูนย์เครือข่ายจะประสาน เชื่อมโยงการดำเนินงานกิจกรรมด้านวิชาการพร้อมกับรายงานผลการดำเนินงานต่อต้นเรื่องหรือต้นสังกัดต่อไป</p>

ตารางที่ 10 (ต่อ) ผลการศึกษาการบริหารงานของเครือข่ายสถานศึกษาของคณะกรรมการ
เครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
<p>เลขานุการ เครือข่ายสถานศึกษา</p>	<p>1.4 มีการจัดทำระเบียบว่าด้วยการบริหารจัดการศึกษาเครือข่าย ปี 2550 เพื่อช่วยเหลือ รวมกลุ่มโรงเรียนที่อยู่ใกล้เคียงกันในการพัฒนา การศึกษา และแต่งตั้งคณะกรรมการประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้ง 8 กลุ่ม และ 1 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน</p> <p>1.5 ในทุก ๆ โรงเรียนจะมีสำนักงานประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ และเป็นศูนย์วิชาการทุกโรงเรียน โดยแบ่งกลุ่มสาระกระจายตาม โรงเรียนต่าง ๆ</p> <p>1.6 ในทุก ๆ ปีการศึกษา ทุกโรงเรียนจะมาร่วมกันจัดกิจกรรม ด้านวิชาการ ตามแผนปฏิบัติการของกลุ่มเครือข่าย</p> <p>2. ด้านการบริหารงบประมาณ</p> <p>2.1 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์เครือข่าย และคณะกรรมการ พัฒนางานงบประมาณ ศูนย์เครือข่ายได้มาจากตัวแทน ของแต่ละ โรงเรียนภายในศูนย์เครือข่าย จัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีของ ศูนย์เครือข่าย เพื่อเป็นการวางแผนงบประมาณให้เหมาะสมและเกิด ประสิทธิภาพสูงสุด</p> <p>2.2 การบริหารงบประมาณของศูนย์เครือข่ายบางศูนย์ จะได้รับ การสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาช่วยในการจัด กิจกรรมต่าง ๆ</p> <p>2.3 การบริหารงานงบประมาณของศูนย์เครือข่ายใช้งบประมาณ จากโรงเรียนในศูนย์เครือข่าย เป็นงบประมาณรายหัวของแต่ละโรงเรียน</p> <p>2.4 มีการรวมกลุ่มกันจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตาม โครงการเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ เพื่อให้โรงเรียน ขนาดเล็ก สามารถจัดกิจกรรมได้ ลดงบประมาณในการจัดกิจกรรม</p>

ตารางที่ 10 (ต่อ) ผลการศึกษาการบริหารงานของเครือข่ายสถานศึกษาของคณะกรรมการ
เครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
<p>เลขานุการ เครือข่ายสถานศึกษา</p>	<p>2.5 มีการจัดทำระเบียบว่าด้วยการบริหารจัดการศึกษาเครือข่าย ปี 2550 เพื่อช่วยเหลือรวมกลุ่มโรงเรียนที่อยู่ใกล้เคียงกันในการพัฒนา การศึกษา โดยมีคณะกรรมการบริหารกลุ่มเครือข่าย และอนุกรรมการ ด้านงบประมาณ</p> <p>2.6 การบริหารงบประมาณจะได้รับจัดสรรจากเขตพื้นที่การศึกษา และสหกรณ์ออมทรัพย์ครู</p> <p>2.7 การบริหาร งบประมาณของศูนย์เครือข่ายใช้ งบประมาณ จากโรงเรียนในศูนย์เครือข่าย เป็นงบประมาณรายหัวของแต่ละโรงเรียน</p> <p>3. ด้านการบริหารบุคคล</p> <p>3.1 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์เครือข่าย และคณะอนุกรรมการ พัฒนางานบริหารบุคคลศูนย์เครือข่าย ได้มาจากตัวแทนของแต่ละ โรงเรียนภายในศูนย์เครือข่าย จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี เกี่ยวกับการ พัฒนาบุคลากร จัดอบรมสัมมนา ทักษะศึกษา ร่วมกัน ประชุม สามัญประจำปี เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน</p> <p>3.2 ในทุก ๆ เดือนจะมีการประชุมคณะกรรมการศูนย์เครือข่าย เพื่อแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมกันทำงานของ ศูนย์เครือข่ายให้บรรลุเป้าหมาย</p> <p>3.3 มีการจัดทำระเบียบว่าด้วยการบริหารจัดการศึกษาเครือข่าย ปี 2550 เพื่อช่วยเหลือรวมกลุ่มโรงเรียนที่อยู่ใกล้เคียงกันในการพัฒนา การศึกษา โดยมีคณะกรรมการบริหารกลุ่มเครือข่าย และอนุกรรมการ ด้านบริหารบุคคล</p> <p>3.4 มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารและลูกจ้างประจำ</p> <p>3.5 มีการจัดทำแผนปฏิบัติการของกลุ่มเครือข่ายเกี่ยวกับ งานบริหารบุคคล ประชุมพัฒนาบุคลากร ภาคเรียนละ 1 ครั้ง</p>

ตารางที่ 10 (ต่อ) ผลการศึกษาการบริหารงานของเครือข่ายสถานศึกษาของคณะกรรมการ
เครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
<p>เลขานุการ เครือข่ายสถานศึกษา</p>	<p>3.6 ภายในกลุ่มเครือข่ายมีการจัดกิจกรรมร่วมกันของบุคลากรตลอดปีการศึกษา เช่น การทัศนศึกษา ประชุมสามัญกลุ่มใหญ่ โดยมีคณะกรรมการกลุ่มเป็นผู้ประสานงานในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ</p> <p>3.7 มีการนิเทศ ประเมินผลการเรียนการสอนของครูผู้สอนภายในกลุ่มเครือข่าย โดยคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้น เพื่อเป็นการพัฒนามุคลากรภายในกลุ่มเครือข่าย</p> <p>3.8 มีการนิเทศ ประเมินผลการเรียนการสอนของครูผู้สอนภายในกลุ่มเครือข่าย โดยคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้น เพื่อเป็นการพัฒนามุคลากรภายในกลุ่มเครือข่าย</p> <p>4. ด้านการบริหารทั่วไป</p> <p>4.1 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์เครือข่าย และคณะอนุกรรมการพัฒนางานทั่วไปศูนย์เครือข่ายได้มาจากตัวแทนของแต่ละโรงเรียนภายในศูนย์เครือข่าย</p> <p>4.2 ในการทำงานจะต้องมีการติดต่อประสานงานกันระหว่างโรงเรียนในศูนย์เครือข่าย จะใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย เช่น โทรศัพท์ การติดต่อผ่านอินเทอร์เน็ต E-mail Website</p> <p>4.3 ประธานศูนย์เครือข่ายและเลขานุการศูนย์เครือข่ายอยู่โรงเรียนเดียวกัน ช่วยให้เกิดความคล่องตัวในการทำงาน</p> <p>4.4 ศูนย์เครือข่ายสถานศึกษา เน้นการทำงานบริหารทั่วไปโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมให้แต่ละโรงเรียน มีบทบาทในการพัฒนาให้ทั่วถึง</p> <p>4.5 ผู้อำนวยการโรงเรียนในเครือข่ายจะต้องมีการติดต่อประสานงาน กันอยู่ตลอดเวลา</p> <p>4.6 มีการจัดทำระเบียบว่าด้วยการบริหารจัดการศึกษาเครือข่ายปี 2550 เพื่อช่วยเหลือรวมกลุ่มโรงเรียนที่อยู่ใกล้เคียงกันในการพัฒนาการศึกษา โดยมีคณะกรรมการบริหารกลุ่มเครือข่าย และอนุกรรมการด้านบริหารทั่วไป</p>

ตารางที่ 10 (ต่อ) ผลการศึกษาการบริหารงานของเครือข่ายสถานศึกษาของคณะกรรมการ
เครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
เลขาธิการ เครือข่ายสถานศึกษา	4.7 การรับ – ส่ง หนังสือ ภายในกลุ่มจะดำเนินงานผ่านระบบ อินเทอร์เน็ต ส่วนการติดต่อสื่อสารจะใช้โทรศัพท์ เป็นส่วนใหญ่ 4.8 กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา เน้นการทำงานโดยให้ทุก โรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานในทุกๆเรื่อง

ตารางที่ 11 ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานเครือข่ายสถานศึกษาของ
คณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
ประธานเครือข่าย สถานศึกษา	1. ด้านการบริหารงานวิชาการ 1.1 ปัญหาเกี่ยวกับบริหารเครือข่ายให้เกิดประสิทธิภาพ เนื่องจาก ครูสอนไม่ตรงวุฒิ และศักยภาพแตกต่างกัน หลายเครือข่ายทำไม่ได้ ตามเป้าหมายและไม่ได้นำไปปฏิบัติตามที่กำหนดร่วมกัน 1.2 ปัญหาเกี่ยวกับการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน บางเครือข่ายมีการรวมข้อสอบที่อำเภอมอบให้เครือข่ายออกข้อสอบ แต่มีปัญหาความคลาดเคลื่อนของข้อสอบ การส่งต้นฉบับข้อสอบ ผลออกมาไม่มีความน่าเชื่อถือ 1.3 การนิเทศของสำนักงานเขตพื้นที่มีน้อย รองผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่และศึกษานิเทศก์ ออกนิเทศติดตามการดำเนินงาน ของเครือข่ายน้อยครั้ง 1.4 ครูผู้สอน ไม่มีความถนัดในกลุ่มสาระที่สอน เช่น ดนตรี นาฏศิลป์ 1.5 ครูใช้วิธีสอนแบบเดิมไม่ปรับพฤติกรรมการสอนที่หลากหลาย จัดสอนไม่ครบทุกกระบวนการ อ่าน ฟัง พูด เขียน ต้องจัดให้ครบ ทุกด้าน 1.6 ครูขาดการศึกษาเด็กเป็นรายกรณี

ตารางที่ 11 (ต่อ) ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานเครือข่ายสถานศึกษาของ
คณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
<p>ประธานเครือข่าย สถานศึกษา</p>	<p>2. ด้านการบริหารงบประมาณ</p> <p>2.1 ไม่มีงบประมาณในการบริหารจัดการเครือข่าย ควรมีงบกลางไว้เพื่อบริหารจัดการภายในเครือข่าย</p> <p>2.2 งบประมาณ ได้จากรายหัวนักเรียนของ โรงเรียนในเครือข่าย</p> <p>2.3 การจัดสรรงบประมาณไม่ตรงกับข้อมูลที่โรงเรียนรายงาน</p> <p>2.4 ไม่มีงบประมาณสนับสนุนเครือข่ายอย่างเต็มที่</p> <p>2.5 สถานศึกษาบางแห่งปฏิบัติไม่เหมือนกันเกี่ยวกับเอกสารด้านการเงิน</p> <p>3. ด้านการบริหารงานบุคคล</p> <p>3.1 องค์กรไม่มีอำนาจในการต่อรอง ไม่มีความเป็นเอกภาพ</p> <p>3.2 ในการประชุมบุคลากรระดับเครือข่ายไม่ได้รับความร่วมมือครูไม่ตระหนักและเห็นความสำคัญ</p> <p>3.3 บุคลากรในเครือข่ายสถานศึกษาขาดกำลังใจ แรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่</p> <p>4. ด้านการบริหารทั่วไป</p> <p>4.1 การปฏิบัติงานของโรงเรียนในเครือข่ายไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน</p> <p>4.2 บางโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมนักเรียนร่วมกัน</p>
<p>ผู้บริหารสถานศึกษา</p>	<p>1. ด้านการบริหารงานวิชาการ</p> <p>1.1 เครือข่ายสถานศึกษายังขาดบุคลากรที่เป็นทีมงานพัฒนา งานด้านวิชาการ หรือมีบุคลากรที่มีคุณภาพแต่ไม่แสดงศักยภาพ</p> <p>1.2 การดำเนินงานด้านวิชาการขาดความต่อเนื่อง เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นการดำเนินงานตามภาระงานที่ได้รับเป็นครั้งคราว</p> <p>1.3 ขาดการนิเทศติดตามและประเมินผลงานด้านวิชาการอย่างจริงจัง</p>

ตารางที่ 11 (ต่อ) ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานเครือข่ายสถานศึกษาของ
คณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
ผู้บริหารสถานศึกษา	<p>1.4 เครือข่ายสถานศึกษาไม่มีอำนาจในการบริหารงานอย่างเต็มที่ แต่ทำงานในลักษณะเป็นตัวกลางในการกลั่นกรองให้ เขตพื้นที่ ถ้าเป็นไปได้อยากจะให้มีกฎหมายชัดเจน เช่น กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเป็นนิติบุคคล</p> <p>1.5 เครือข่ายสถานศึกษามีปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการที่ไม่มีกฎหมายรองรับ ทำให้ความเข้มแข็งของแต่ละเครือข่ายไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับความร่วมมือกันของบุคลากร</p> <p>1.6 สำนักงานเขตพื้นที่ยังไม่กระจายอำนาจการบริหารงานให้กับเครือข่ายเท่าที่ควร ยังเป็นวัฒนธรรมเก่า บางครั้งไม่ได้ให้ความสำคัญกับเครือข่าย</p> <p>1.7 การดำเนินงานของเครือข่ายสถานศึกษาส่วนใหญ่จะดำเนินการตามที่เขตพื้นที่สั่งการ เช่น การสอบวัดผลฯฯ ไม่สามารถดำเนินการในระดับเครือข่ายได้เอง จะมีเพียงการประกวดแข่งขันกิจกรรมทางวิชาการเท่านั้นที่เครือข่ายสามารถดำเนินการได้ในระดับเครือข่าย</p> <p>1.8 ไม่มีคณะกรรมการกำกับ นิเทศ ติดตามงานวิชาการระดับเครือข่ายเหมือนเมื่อก่อน</p> <p>2. การบริหารงบประมาณ</p> <p>2.1 ยังขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด งบประมาณไม่เพียงพอในการดำเนินงานของเครือข่ายสถานศึกษา</p> <p>2.2 การบริหารงานด้านงบประมาณไม่มีประสิทธิภาพเนื่องจากเครือข่ายสถานศึกษาไม่มีอำนาจในการบริหารงาน มีเฉพาะหน้าที่แต่ยังขาดกฎหมายรองรับ</p>

ตารางที่ 11 (ต่อ) ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานเครือข่ายสถานศึกษาของ
คณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
ผู้บริหารสถานศึกษา	<p>2.3 การบริหารด้านงบประมาณ เป็นลักษณะการฝาก เครือข่ายไม่มีอำนาจในการบริหารจัดการ ไม่เป็นอิสระ เป็นภาระของโรงเรียน</p> <p>2.4 ปัญหาด้านการบริหารงบประมาณ บางปีได้รับจัดสรรแต่บางปีไม่ได้รับจัดสรร มีงบประมาณมาจากผลกำไรของสวัสดิการ กลุ่มเพื่อนำมาพัฒนางานในเครือข่าย</p> <p>3. ด้านการบริหารงานบุคคล</p> <p>3.1 ขังขาดบุคลากรที่มีความเสี่ยสละเพื่อมาทำงานภายในเครือข่ายสถานศึกษา</p> <p>3.2 ขาดการมีส่วนร่วมในการทำงาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากร ขังขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดสวัสดิการ และแรงจูงใจ เช่น เกี่ยวกับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน</p> <p>3.3 ในการอบรมพัฒนาครู สำนักงานเขตพื้นที่มักมีหนังสือให้ครูในช่วงระหว่างปลายภาคเรียน ทำให้มีผลกระทบต่อจัดการเรียนกาถ้าเป็นไปได้ควรจัดสรรงบประมาณให้กลุ่มเครือข่ายเป็นหน่วยงานในการจัดอบรมพัฒนาครู</p> <p>4. การบริหารทั่วไป</p> <p>4.1 การติดต่อประสานงานกันยังมีความล่าช้า อำนาจหน้าที่ในการสั่งการของประธานเครือข่ายยังไม่ชัดเจน</p> <p>4.2 การวางแผนการดำเนินงาน ไม่มีแบบแผนแน่นอนเนื่องจากต้องรอการสั่งการจากเขตพื้นที่เป็นส่วนใหญ่</p> <p>4.3 บางโรงเรียนยังไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมภายในเครือข่ายสถานศึกษา</p>

ตารางที่ 11 (ต่อ) ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานเครือข่ายสถานศึกษาของ
คณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
<p>ครูผู้สอนที่เป็น คณะกรรมการเครือข่าย สถานศึกษา</p>	<p>1. ด้านการบริหารวิชาการ</p> <p>1.1 เมื่อเทียบเคียงกับรูปแบบของกรมสามัญเดิมซึ่งบริหารเครือข่ายในรูปแบบของสภวิทยเขตแล้ว การบริหารเครือข่ายในสมัยนี้ต่างกันคือ รูปแบบสภวิทยเขตมีความชัดเจน และเห็นภาพความสำเร็จ</p> <p>2. ด้านการบริหารงบประมาณ</p> <p>2.1 ในขณะนี้การบริหารเครือข่ายมีอุปสรรคในเรื่องของกลุ่มผลประโยชน์</p> <p>3. ด้านการบริหารงานบุคคล</p> <p>3.1 การบริหารงานของเครือข่ายในยุคก่อนอยู่ภายใต้ ระเบียบกฎหมาย แต่ปัจจุบันเป็นเพียงประ กาศเท่านั้น ทางหนึ่งที่จะทำให้การดำเนินงานของเครือข่ายสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพคือ ลดขนาดเครือข่ายให้เล็กลงเพื่อให้เกิดความคล่องตัว ง่ายและรวดเร็วในการประสานงาน ทั้งนี้ต้องยึดเกณฑ์ของระยะทาง เพื่อมิให้พื้นที่ห่างไกลกันมาก</p> <p>4. ด้านการบริหารทั่วไป</p> <p>4.1 สภาพปัจจุบันการดำเนินงานของเครือข่ายยังไม่มีกฎหมายมารองรับ อยากให้มีการกำหนดเป็นระเบียบออกมาจากส่วนกลาง และเห็นด้วยกับการลดขนาดของเครือข่ายเนื่องจาก หากเครือข่ายมีขนาดใหญ่เกินไป จะไม่มีการปฏิสัมพันธ์กัน แม้แต่ผู้บริหารก็ ไม่รู้จักกันเลยเป็นต้น</p>
<p>ผู้ทรงคุณวุฒิใน คณะกรรมการเครือข่าย</p>	<p>1. ด้านการบริหารวิชาการ</p> <p>1.1 ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัย คอมพิวเตอร์ สื่อ การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมไม่ครบทุกโรง</p> <p>1.2 ผลการการเรียนนักเรียนต่ำ ไม่มีแผนพัฒนาเครือข่ายที่ชัดเจน ขาดสื่ออินเทอร์เน็ต ในการสืบค้นหาความรู้ การเรียนการสอนผ่านดาวเทียมไม่ครบทุกโรง</p>

ตารางที่ 11 (ต่อ) ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานเครือข่ายสถานศึกษาของ
คณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
ผู้ทรงคุณวุฒิใน คณะกรรมการเครือข่าย	<p>1.3 ผู้ทรงคุณวุฒิตั้งไว้เฉย ๆ ไม่มีบทบาท ไม่มีส่วนร่วมในการประชุม เท่าที่ควร</p> <p>1.4 ประธานเครือข่ายไม่รู้บทบาทหน้าที่ ผู้บริหารไม่อยู่โรงเรียน เท่าที่ควร</p> <p>1.5 คณะกรรมการเครือข่าย ไม่มีบทบาทชัดเจนในการพัฒนา งานวิชาการของเครือข่าย</p> <p>2. ด้านการบริหารงบประมาณ</p> <p>2.1 ขาดงบประมาณสนับสนุนเครือข่ายที่เป็นรูปธรรม มีระเบียบ รองรับการจัดสรรงบประมาณให้เครือข่ายบริหาร</p> <p>2.2 ขาดการสนับสนุนเครือข่ายที่เป็นรูปธรรม ส่วนใหญ่ได้รับ งบประมาณสนับสนุนจากองค์กรอื่น ๆ</p> <p>2.3 การบริหารงบประมาณยังไม่ชัดเจน ไม่ทราบที่มาของ งบประมาณเท่าที่ควร</p> <p>2.4 การบริหารงบประมาณยังไม่ชัดเจน ควรให้ชุมชนเข้ามามี ส่วนร่วมในการระดมงบประมาณ ไม่ต้องรอนงบประมาณจากรัฐจัดสรร ให้เพียงอย่างเดียว</p> <p>2.5 ขาดงบประมาณสนับสนุนโดยตรง</p> <p>3. ด้านการบริหารงานบุคคล</p> <p>3.1 ขาดครู บุคลากรในบางสาขาวิชาเอก หรือบางโรงเรียนก็มี วิชาเอกเดียวกันทั้งหมดในโรงเรียนขนาดเล็ก</p> <p>3.2 ขาดครู บุคลากรในบางสาขาวิชาเอก ขาดการแบ่งปันแลกเปลี่ยน บุคลากรร่วมกัน</p> <p>3.3 ไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการบริหารงานบุคคลของเครือข่าย เพราะ อยู่ที่โรงเรียนที่บุคลากรสังกัดอยู่</p> <p>3.4 ขาดการประสานงานของบุคลากรในเครือข่าย เพราะรูปแบบ การบริหารงานบุคคล</p>

ตารางที่ 11 (ต่อ) ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานเครือข่ายสถานศึกษาของ
คณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
<p>ผู้ทรงคุณวุฒิใน คณะกรรมการเครือข่าย</p>	<p>3.5 ไม่ชัดเจนในระดับเครือข่ายสถานศึกษา ส่วนใหญ่จะบริหาร อยู่ที่โรงเรียนที่บุคลากรสังกัด</p> <p>3.6 ไม่มีอำนาจในการบริหารงานบุคคลอย่างชัดเจน ไม่มีกฎหมาย รองรับ</p> <p>4. ด้านการบริหารทั่วไป</p> <p>4.1 ขาดการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เช่น อาคารสถานที่</p> <p>4.2 ขาดการแบ่งปันการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เช่น อาคารสถานที่ คอมพิวเตอร์</p> <p>4.3 ผู้ทรงคุณวุฒิไม่ค่อยมีบทบาท เป็นเพียงผู้ถูกระดมทรัพยากร</p> <p>4.4 บทบาทของคณะกรรมการในระดับเครือข่ายมีน้อย ขาดการร่วมมือจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน</p>
<p>เลขานุการ เครือข่ายสถานศึกษา</p>	<p>1. ด้านการบริหารวิชาการ</p> <p>1.1 ศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาขาดบุคลากรที่เป็นทีมงาน พัฒนา งานด้านวิชาการ เพราะในบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ บุคลากรภายใน ศูนย์เครือข่ายที่จบตรงวิชาเอกไม่มี</p> <p>1.2 การดำเนินงานด้านวิชาการขาดความต่อเนื่อง เพราะส่วนมาก เป็นการดำเนินงานตามภาระงานที่ได้รับเป็นครั้งคราวไป</p> <p>1.3 เขตพื้นที่การศึกษาตั้งเป้าหมายสูงเกินไปสำหรับงานวิชาการ ทำให้ศูนย์เครือข่ายจะต้องทำหน้าที่เพิ่มเติม จากโรงเรียนให้เป็นหน้าที่ ซ้อนกับโรงเรียน</p> <p>2. ด้านการบริหารงบประมาณ</p> <p>2.1 ขาดการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด งบประมาณ ไม่เพียงพอในการทำงาน</p> <p>2.2 งบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นมีน้อย โดยเฉพาะ อบต. เทศบาล มีนโยบายและแนวทางในการสนับสนุนการศึกษาที่แตกต่าง กั</p>

ตารางที่ 11 (ต่อ) ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานเครือข่ายสถานศึกษาของ
คณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
<p>เลขานุการ เครือข่ายสถานศึกษา</p>	<p>2.3 การบริหารงานงบประมาณ ของศูนย์เครือข่าย ไม่มีศักยภาพ เพื่อศูนย์เครือข่ายไม่มีอำนาจ เพราะมีกฎหมายรองรับที่เป็นรูปธรรม</p> <p>3. ด้านการบริหารบุคคล</p> <p>3.1 บุคลากรภายในศูนย์เครือข่ายไม่มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ขาดการเสียดสี เพราะไม่มีขวัญกำลังใจในการทำงาน</p> <p>3.2 ขาดแคลนบุคลากรที่มาทำงานภายในศูนย์เครือข่าย</p> <p>3.3 ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญในการกำกับ ดูแลบุคลากรที่มา ปฏิบัติงานให้ศูนย์เครือข่าย ทำให้การทำงานของบุคลากรไม่เต็ม ตามความสามารถ</p> <p>3.4 ขาดการมีส่วนร่วมในการทำงาน แนวปฏิบัติการทำงาน ไม่เป็นไปในแนวเดียวกัน</p> <p>3.5 บุคลากรที่มาทำงานในหน้าที่เลขานุการศูนย์เครือข่าย ขาดขวัญ กำลังใจในการทำงาน เพราะต้องมาทำงานให้ศูนย์ เครือข่าย ทำให้ การปฏิบัติงานในโรงเรียนไม่เต็มที่ แต่เวลาพิจารณาความดีความชอบ เลขานุการศูนย์ที่เป็นครูผู้สอนจะต้องไปพิจารณาความดีความชอบที่ โรงเรียนทำให้บุคลากรในโรงเรียนไม่พอใจ</p> <p>3.6 บุคลากรในกลุ่มเครือข่าย ขาดปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ไม่รู้จักกันเท่าที่ควร ทำให้การทำงานร่วมกันมีข้อบกพร่อง</p> <p>4. ด้านการบริหารทั่วไป</p> <p>4.1 การติดต่อประสานงานกันมีความล่าช้า</p> <p>4.2 อำนาจหน้าที่ในการสั่งการของประธานศูนย์เครือข่ายไม่ชัดเจน</p> <p>4.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ จะไม่ให้ความสำคัญของกิจกรรมภายใน ศูนย์เครือข่าย</p>

ตารางที่ 12 ผลการศึกษาแนวทางในการบริหารงานเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ
ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
<p>ประธานเครือข่าย สถานศึกษา</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ด้านการบริหารวิชาการ <ol style="list-style-type: none"> 1.1 ควรมีการวางแผนร่วมกัน มีการประสานงานระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่และสำนักงานเครือข่าย เพื่อร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการศึกษา 1.2 ควรมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ หรือศึกษานิเทศก์ จากสำนักงานเขตพื้นที่ ทำหน้าที่นิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานของเครือข่ายสถานศึกษา 1.3 ควรมีการวัดและประเมินผลร่วมกันภายในเครือข่ายสถานศึกษา 2. ด้านการบริหารงบประมาณ <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการบริหารจัดการภายในเครือข่าย 2.2 ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้กระจายอย่างทั่วถึง 3. ด้านการบริหารงานบุคคล <ol style="list-style-type: none"> 3.1 ให้เครือข่ายสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดบุคลากร 3.2 ให้อุบลนครมีการพัฒนาตนเองโดยการกำหนดพัฒนาตนเอง และพัฒนาตามศักยภาพ 3.3 ผู้บริหาร และครูควรให้ความสำคัญกับการดำเนินงานของเครือข่าย 3.4 ควรสร้างขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ให้อุบลนครที่เสถียร 4. ด้านการบริหารทั่วไป <ol style="list-style-type: none"> 4.1 ควรมีการจัดตั้งสำนักงานเครือข่ายที่มีความเป็นเอกภาพ มีสื่อ วัสดุอุปกรณ์พร้อมในการปฏิบัติงาน 4.2 ควรลดภาระงานเกี่ยวกับการรายข้อมูลที่ซ้ำซ้อนให้น้อยลง

ตารางที่ 12 (ต่อ) ผลการศึกษาแนวทางในการบริหารงานเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ
ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษา
ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
ผู้บริหารสถานศึกษา	<p>1. ด้านการบริหารวิชาการ</p> <p>1.1 ที่ผ่านมายังไม่มีใครที่ศึกษาเกี่ยวกับเครือข่ายสถานศึกษาอย่างจริงจัง จึงอยากจะทำให้มีการยกระดับเครือข่ายสถานศึกษาให้ชัดเจน มีการมอบอำนาจหน้าที่ที่แท้จริง มีกฎหมายรองรับชัดเจน ซึ่งที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ คือ ทำตามคำสั่งงานเขตพื้นที่สั่งการ ต้องการให้มีการพัฒนาด้านวิชาการอย่างจริงจัง มีการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง</p> <p>1.2 เครือข่ายควรมีกฎหมายมารับรองการทำงานที่ชัดเจนเหมือนสมัยที่เป็นกลุ่มโรงเรียน</p> <p>1.3 การแบ่งกลุ่มควรแบ่งตามสภาพภูมิศาสตร์ ซึ่งในปัจจุบันแบ่งกลุ่มตามตำบล ในด้านการบริหารงานควรเป็นไปในแนวทางเดียวกัน</p> <p>1.4 เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ควรให้อำนาจในการบริหารงาน การตัดสินใจในหลาย ๆ ด้าน เช่น ส่วนใหญ่ในปัจจุบันห้องเรียนใดที่มีครูกำลังทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะ จะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เด็กอ่านไม่ได้เพิ่มขึ้น ครูไม่สนใจเด็กเท่าที่ควรเพราะเอาเวลาไปพัฒนางาน</p> <p>1.5 ในการแข่งขันกิจกรรมต่างทางวิชาการควรดูขนาดโรงเรียนเป็นเกณฑ์</p> <p>1.6 ในการรวมกลุ่มจะมีจำนวนโรงเรียนมากหรือน้อยไม่สำคัญ ถ้ามีการบริหารจัดการที่ดี ใจกว้าง ให้เครือข่ายบริหารจัดการเองได้ในทุก ๆ ด้าน</p> <p>1.7 ควรมีเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อร่วมกันจัดกิจกรรมทั้งในด้านการบริหารวิชาการและด้านอื่น ๆ</p>

ตารางที่ 12 (ต่อ) ผลการศึกษาแนวทางในการบริหารงานเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ
ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษา
ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
ผู้บริหารสถานศึกษา	<p>2. ด้านการบริหารงบประมาณ</p> <p>2.1 ในด้านงบประมาณ ควรมีการตั้งงบประมาณสนับสนุนงานด้านต่าง ๆ ไว้</p> <p>2.2 ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เครือข่ายสถานศึกษา ประธานเครือข่ายควรเป็นผู้อำนวยการ โรงเรียนที่เป็นที่ตั้งศูนย์เครือข่าย</p> <p>2.3 ควรกำหนดระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องชัดเจน มีงบประมาณในการจัดตั้งศูนย์เครือข่าย ซึ่งในปัจจุบันเครือข่ายแบกรับภาระเอง เช่น เงินรายหัวนักเรียน การทำผ้าป่า</p> <p>3. ด้านการบริหารงานบุคคล</p> <p>3.1 การพัฒนาบุคลากรภายในเครือข่าย การพิจารณาวิทยฐานะครู ควรให้เครือข่ายมีส่วนร่วมในการพิจารณาและการพิจารณาควรพิจารณาเป็นเชิงประจักษ์จริง ๆ</p> <p>3.2 ในการประเมินครูเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะ ควรให้เครือข่ายมีส่วนร่วมในการประเมิน จะทำให้ได้ผลการประเมินตามสภาพจริงมากขึ้น</p> <p>3.3 ควรแก้ไขพระราชบัญญัติครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรให้เครือข่ายสถานศึกษาเป็นนิติบุคคล ควรกระจายอำนาจการบริหาร ลงสู่เครือข่ายให้มากขึ้น</p> <p>3.4 การอยู่ร่วมกันเป็นเครือข่ายทำให้มีการพัฒนา และควรมีกฎหมาย มีอำนาจหน้าที่ชัดเจน</p> <p>3.5 ถ้ากระจายอำนาจด้านการบริหารงานบุคคล ความสำเร็จของงานด้านอื่น ๆ ก็จะตามมา เช่น ด้านงานวิชาการจะมีผลสัมฤทธิ์ดีขึ้นมาก</p>

ตารางที่ 12 (ต่อ) ผลการศึกษาแนวทางในการบริหารงานเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ
ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษา
ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
ผู้บริหารสถานศึกษา	<p>3.6 อยากให้มีการกระจายอำนาจในด้านการบริหารงานบุคคล เนื่องจากบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ของกลุ่มมีภาระงานมาก ซึ่งโรงเรียนแต่ละโรงก็ขาดแคลนครูอยู่แล้ว ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ในเครือข่ายไม่เต็มที่</p> <p>3.7 ควรมีบุคลากรเฉพาะเพื่อดำเนินงานในเครือข่าย และมีการสรวขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรที่เสียสละมาปฏิบัติหน้าที่ให้เครือข่าย</p> <p>4. ด้านการบริหารทั่วไป</p> <p>4.1 การติดต่อประสานงานเพื่อให้เกิดการคล่องตัว ต้องมีการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ มีการสร้างเว็บไซต์ของเครือข่ายเพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมของเครือข่าย</p> <p>4.2 ผู้บริหารเครือข่ายต้องมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ประสานงาน มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษา</p>
ครูผู้สอนที่เป็น คณะกรรมการเครือข่าย สถานศึกษา	<p>1. ด้านการบริหารวิชาการ</p> <p>1.1 ควรให้มีการจัดสัมมนาในรูปแบบนี้เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง</p> <p>1.2 จากแนวคิดที่ว่า ถ้าครูอยู่ได้ เด็กก็อยู่ได้ จึงควรพัฒนาครูควบคู่ไปด้วย</p> <p>2. ด้านการบริหารงบประมาณ</p> <p>2.1 ควรจัดให้มีงบประมาณสนับสนุนเครือข่ายโดยตรง มีกฎหมายรองรับเครือข่ายสถานศึกษา</p> <p>3. ด้านการบริหารงานบุคคล</p> <p>3.1 เครือข่ายสถานศึกษาที่จะประสบความสำเร็จนั้นต้องมีระบบการทำงานที่ดี แต่ละเดือนมีการประชุมใหญ่ เพื่อแนะนำผู้ย้ายพี่ย้ายออก แจ้งประชาสัมพันธ์เรื่องอื่นๆ อาทิ นโยบายเร่งด่วน เป็นต้น</p>

ตารางที่ 12 (ต่อ) ผลการศึกษาแนวทางในการบริหารงานเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ
ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษา
ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
<p>ครูผู้สอนที่เป็น คณะกรรมการเครือข่าย สถานศึกษา</p>	<p>3.2 ผู้ที่เป็นคณะกรรมการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้แทนครู ควรได้รับ โอกาสให้สามารถใช้สิทธิ์ที่ล้นกรองความดีความชอบได้</p> <p>3.3 การที่ไม่มีอะไรเป็นรูปเป็นร่างในเครือข่ายก็เนื่องจากการขาด สำนักงานประการหนึ่งและอีกประการหนึ่งคือผู้เข้าร่วมประชุมไม่ได้มา ขยายผลให้ผู้อื่นรับรู้รับทราบ ควรให้มีผู้แทนสายครูให้ครบทุกโรงเรียน</p> <p>4. ด้านการบริหารทั่วไป</p> <p>4.1 ควรจะมีสำนักงานเครือข่ายโดยเฉพาะ เพื่อรองรับการประชุม และการประสานงานต่าง ๆ และให้มีวารสารประชาสัมพันธ์เพื่อให้ สมาชิกเครือข่ายรู้ความเคลื่อนไหวของเครือข่ายโดยตลอด</p> <p>4.2 มีการตรวจสอบรายชื่อของผู้เข้าร่วมประชุมทุกครั้ง ซึ่งส่วนใน ปัญหาการขาดประชุมจะเกิดกับผู้แทนครูมากกว่าสายบริหารเนื่องจาก เครือข่ายไม่มีค่าเบี้ยประชุม หรือค่าน้ำมัน</p> <p>4.3 อยากให้ครูมีโอกาสได้แสดงบทบาทในคณะกรรมการเครือข่าย ที่ชัดเจน ตระหนักว่าเป็นงานหลักของตน ในการพัฒนาเครือข่าย สถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ</p>
<p>ผู้ทรงคุณวุฒิใน คณะกรรมการเครือข่าย สถานศึกษา</p>	<p>1. ด้านการบริหารงานวิชาการ</p> <p>1.1 ผู้นำและผู้บริหารของเครือข่ายมีเป้าหมายในการการพัฒนา ยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนร่วมกัน มีการจัดการแข่งขันวิชาการ การรวมกลุ่มกันพัฒนาครูให้ครบตามสาระการเรียนรู้</p> <p>1.2 ต้องมีการประชุมคณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้องอย่างน้อย เดือนละ 1 ครั้ง ผู้นำต้องมีภาวะผู้นำ มีคุณลักษณะของความเป็นผู้นำ ทำหน้าที่ประสานงาน พัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ</p> <p>1.3 มีการใช้ทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน มีการรวมกลุ่มกันพัฒนาครูให้ครบตามสาระการเรียนรู้</p>

ตารางที่ 12 (ต่อ) ผลการศึกษาแนวทางในการบริหารงานเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ
ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษา
ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
<p>ผู้ทรงคุณวุฒิใน คณะกรรมการเครือข่าย สถานศึกษา</p>	<p>1.4 ประชาชนเครือข่ายและกรรมการต้องมีการประชุม พบปะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้สะท้อนความคิดเห็นในรูปแบบของคณะกรรมการ</p> <p>1.5 มีแผนพัฒนายกระดับคุณภาพผู้เรียนของเครือข่ายอย่างชัดเจน ปฏิบัติได้ มีการรวมกลุ่มกันพัฒนาครูให้ครบตามสาระการเรียนรู้ มีการจัดกิจกรรมทางวิชาการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ บุคลากร ต่าง ๆ ร่วมกัน</p> <p>2. ด้านการบริหารงบประมาณ</p> <p>2.1 หน่วยงานต้นสังกัดต้องสนับสนุนงบประมาณให้เครือข่าย ดำเนินงานอย่างเพียงพอ รวมทั้งการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ จากองค์การบริหารส่วนตำบล ชุมชน และองค์กรภายนอกต่าง ๆ</p> <p>2.2 มีกฎระเบียบการใช้จ่ายงบประมาณของเครือข่ายสถานศึกษา มีงบประมาณจัดให้อย่างชัดเจน</p> <p>2.3 ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบล ชุมชน และองค์กรภายนอกต่าง ๆ</p> <p>2.4 จัดสรรงบประมาณให้เครือข่ายอย่างเพียงพอ มีกฎระเบียบ การใช้จ่ายงบประมาณ</p> <p>2.5 ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบล หน่วยงานต้นสังกัด ชุมชน และองค์กรภายนอกต่าง ๆ</p> <p>3. ด้านการบริหารงานบุคคล</p> <p>3.1 ผู้บริหาร ประชาชนเครือข่ายควรมีการรวมกลุ่มเพื่อจัดกิจกรรม สร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรในเครือข่าย แสดงความยินดีการบรรจุ โยกย้าย เปลี่ยนตำแหน่ง ได้รับวิทยฐานะสูงขึ้น</p> <p>3.2 คณะกรรมการเครือข่ายสามารถให้ขวัญกำลังใจ ให้ความรางวัล ความดีความชอบได้</p>

ตารางที่ 12 (ต่อ) ผลการศึกษาแนวทางในการบริหารงานเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ
ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษา
ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
<p>ผู้ทรงคุณวุฒิใน คณะกรรมการเครือข่าย สถานศึกษา</p>	<p>3.3 การสร้างความร่วมมือการใช้บุคลากรร่วมกัน โรงเรียนใหญ่ ช่วยโรงเรียนเล็ก โรงเรียนที่มีครูวิชาเอกเฉพาะช่วยสนับสนุน โรงเรียน ที่ขาดแคลน</p> <p>3.4 คณะกรรมการเครือข่ายมีอำนาจ ในการให้ขวัญกำลังใจ การใ ความชอบ การประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน</p> <p>3.5 เปิดโอกาสให้บุคลากรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในเครือข่าย มีการรวมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อช่วยโรงเรียน ขนาดเล็ก โรงเรียนที่มีครูวิชาเอกเฉพาะช่วยสนับสนุนโรงเรียน ที่ ขาดแคลน</p> <p>4. ด้านการบริหารทั่วไป</p> <p>4.1 ประสานหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ผู้ปกครอง ประชาสัมพันธเครือข่ายให้ชัดเจนให้ผู้ปกครอง ชุมชนรู้จักบทบาท ของเครือข่ายสถานศึกษา</p> <p>4.2 มีการประชาสัมพันธ์ ผลงานของเครือข่ายสถานศึกษาให้ ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ</p> <p>4.3 จัดหาทรัพยากรร่วมกัน เช่น รถยนต์ของเครือข่าย เพื่อนำ นักเรียนไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนต่าง ๆ ในเครือข่าย</p> <p>4.4 มีคณะกรรมการประชาสัมพันธ์ผลงานของเครือข่าย มีการจัด นิทรรศการเพื่อแสดงผลงานของบุคลากร นักเรียน และเครือข่าย</p> <p>4.5 จัดหาทรัพยากรร่วมกัน เปิดโอกาสให้ชุมชน ผู้ปกครองได้ เข้ามามีบทบาทในการบริหารเครือข่าย จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับโรงเรียนต่าง ๆ ในเครือข่าย</p>

ตารางที่ 12 (ต่อ) ผลการศึกษาแนวทางในการบริหารงานเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ
ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษา
ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
<p>เลขานุการเครือข่าย สถานศึกษา</p>	<p>1. ด้านบริหารวิชาการ</p> <p>1.1 ต้องมีคณะกรรมการด้านวิชาการที่มีความชัดเจน มีการติดตาม</p> <p>1.2 นิเทศการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ภายในเครือข่าย</p> <p>1.3 การให้ความสำคัญของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมของเครือข่าย</p> <p>1.4 ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้มีความชัดเจนในการพัฒนา งานด้านวิชาการ</p> <p>1.5 ทุกสิ้นปี จะต้องมีการประชุมสรุปผลการปฏิบัติงานประจำปี เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาในปีต่อไป</p> <p>2. ด้านบริหารงบประมาณ</p> <p>2.1 จะต้องมีการระดมทรัพยากร จากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ให้มากยิ่งขึ้น</p> <p>2.2 จะต้องมีการสนับสนุนงบประมาณจากเขตพื้นที่การศึกษา ให้เพียงพอ</p> <p>2.3 มีแผนปฏิบัติการประจำปีที่มีความชัดเจน ครอบคลุมทุกงาน กิจกรรม เพื่อการวางแผนงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>3. ด้านการบริหารบุคคล</p> <p>3.1 การให้ขวัญกำลังใจของ บุคลากรที่ทำหน้าที่ในเครือข่าย เช่น การให้ความดีความชอบ ให้สวัสดิการต่าง ๆ กิจกรรมของเครือข่าย อย่างต่อเนื่อง</p> <p>3.2 การสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันของบุคลากรภายใน เครือข่าย เช่น การประชุมสามัญการปฏิบัติกิจกรรมของเครือข่าย การแนะนำบุคลากรใหม่ การแข่งขันกีฬา การพบปะสังสรรค์</p>

ตารางที่ 12 (ต่อ) ผลการศึกษาแนวทางในการบริหารงานเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ
ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษา
ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
เลขานุการเครือข่าย สถานศึกษา	<p>3.3 ควรมีการพิจารณากรอบอัตรากำลังภายในเครือข่าย ว่ามีความเหมาะสม เพียงพอ และตรงตามกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือไม่ โดยเขตพื้นที่การศึกษาพิจารณา จัดสรรตำแหน่งของบุคลากรให้ตรงกับความต้องการของเครือข่าย</p> <p>4. ด้านการบริหารทั่วไป</p> <p>4.1 การติดต่อประสานงานเพื่อให้เกิดการคล่องตัว จะต้องมีการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาช่วย เช่น โทรศัพท์ ข้อความ E-mail หรือ Website</p> <p>4.2 เพิ่มศักยภาพของประธานเครือข่าย ให้มีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ เสียสละ</p> <p>4.3 จัดทำกร ออบงานบริหารทั่วไปให้มีความชัดเจนเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติ</p> <p>4.4 ให้มีเครือข่ายการประสานงานย่อยของเครือข่าย เพื่อให้เกิดการประสานงานที่รวดเร็ว สะดวก ทันเหตุการณ์ ผ่านความสัมพันธ์ โดยตรง เช่น การสังสรรค์ กับเพื่อนร่วมงานภายในกลุ่มเครือข่าย ที่มีอายุใกล้เคียงกัน การจัดกิจกรรมให้หลากหลาย สร้างความคุ้นเคยกัน บ่อย ๆ</p>

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา
ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือของคณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. เครือข่ายสถานศึกษาควรมีกฎหมายรองรับที่ชัดเจน
2. เครือข่ายสถานศึกษาควรมีบทบาท อำนาจการตัดสินใจในการทำงาน
3. ถ้ามีการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง จะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
4. เครือข่ายสถานศึกษา เป็นการรวมกลุ่มในลักษณะที่ดี แต่ควรใช้ทรัพยากรร่วมกันได้

5. มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมทุกฝ่าย เมื่อการดำเนินการดี จะทำให้คุณภาพการศึกษาดีขึ้น
6. มีกฎหมายรองรับ มีอำนาจอย่างพอประมาณ
7. ผู้บริหารเครือข่ายควรมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่
8. สำนักงานเขตพื้นที่และผู้บริหารเครือข่ายควรมีการนิเทศ ติดตามการดำเนินงานทุก ๆ ด้านอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ
9. เครือข่ายไม่ทราบบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน เช่นในด้านการบริหารวิชาการ เครือข่ายไม่มีหน้าที่ในการพัฒนาอย่างจริงจัง
10. โรงเรียนนำเรื่องการพิจารณาความดีความชอบมาเป็นอันดับหนึ่ง งานพัฒนาวิชาการเป็นเรื่องรอง จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
11. ในด้านงบประมาณ เครือข่ายไม่มีอำนาจในการจัดซื้อจัดจ้าง แต่ดำเนินการในฐานะประธานเครือข่ายซึ่งไม่มีกฎหมายรองรับ จึงควรจัดให้มีกฎหมายรองรับอย่างชัดเจน
12. หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกหน่วยงานจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของเครือข่ายสถานศึกษา และกำหนดนโยบาย ให้มีความชัดเจน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม
13. สร้างทีมงานภายในเครือข่ายสถานศึกษา ประสานงานกันอย่างต่อเนื่อง และสร้างเครือข่ายย่อยในการทำงาน
14. มีแผนปฏิบัติการของเครือข่ายสถานศึกษา มีการรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของเครือข่ายสถานศึกษา
15. จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ
16. ตั้งกรอบบุคลากร ให้กับเครือข่ายสถานศึกษาในการทำงาน
17. จัดตั้งสำนักงานศูนย์เครือข่ายสถานศึกษา มีบุคลากรประจำและสนับสนุนมีครุภัณฑ์ที่มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน
18. สร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีความเสียสละเข้ามาปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการบริหารเครือข่าย
19. การจัดงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมของเครือข่ายโดยตรงจากหน่วยงานต้นสังกัด
20. การแบ่งปันทรัพยากรร่วมกันในเครือข่าย วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร
21. ความชัดเจนของการรวมกันของโรงเรียนในเครือข่ายสถานศึกษา
22. การมีกฎหมาย ระเบียบรองรับการทำนิติกรรมของเครือข่าย
23. การให้อำนาจ การมอบอำนาจให้คณะกรรมการเครือข่าย

24. บทบาท อำนาจ หน้าที่ของประธานเครือข่าย กรรมการเครือข่าย ผู้ทรงคุณวุฒิ เลขานุการ และอนุกรรมการชุดต่าง ๆ มีกฎหมาย ระเบียบรองรับอย่างชัดเจน
25. ให้ผู้บริหารอยู่โรงเรียนให้มาก
26. การให้บทบาทของคณะกรรมการในการตรวจเยี่ยม โรงเรียนแต่ละโรง อย่างน้อย เดือนละ 1 ครั้ง

สรุปผลการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา การบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของ คณะกรรมการบริหารเครือข่ายสถานศึกษา แบบศึกษาเชิงลึกเฉพาะกลุ่ม (Focus Group Discussion) จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2 แห่ง จำแนกเป็นรายประเด็นตามลำดับดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครือข่ายสถานศึกษา

1.1 เครือข่ายสถานศึกษาประกอบด้วยโรงเรียน ประมาณ 10 – 13 โรงเรียน โดยยึดตามสภาพภูมิศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อบริหารกิจกรรมทุกชนิดในรูปแบบเครือข่ายสถานศึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อร่วมมือกันในการพัฒนาการเรียนการสอน แยกเป็นสิ่งที่ได้แก่ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และก่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของงาน

1.2 เป็นเครือข่ายที่สร้างขึ้นเพื่อช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน และให้การสนับสนุน การดำเนินงาน ตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1.3 เป็นการกระจายอำนาจการบริหารงานเพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมทางการศึกษา ภายในเครือข่าย โดยยึดรูปแบบของเครือข่ายสถานศึกษา

2. การบริหารจัดการของเครือข่ายสถานศึกษา

2.1 ด้านการบริหารวิชาการ มีการจัดทำระเบียบว่าด้วยการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่าย และคณะอนุกรรมการพัฒนางานวิชาการเครือข่าย ซึ่งได้มาจากตัวแทนของแต่ละโรงเรียนภายในเครือข่าย การดำเนินงานด้านวิชาการจะต้องผ่านการพิจารณา และดำเนินการ ตามแผนปฏิบัติการของเครือข่าย มีการประชุมอย่างต่อเนื่อง

2.2 ด้านการ บริหารงบประมาณ มีการจัดทำระเบียบว่าด้วยการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา เพื่อช่วยเหลือ รวมกลุ่ม โรงเรียนที่อยู่ใกล้เคียงกันในการพัฒนาการศึกษา โดยมี คณะกรรมการบริหารเครือข่ายและคณะอนุกรรมการบริหารงานด้านงบประมาณ งบประมาณ ได้จากการนำเงินอุดหนุนรายหัวบางส่วนของแต่ละโรงเรียนมาเป็นค่าดำเนินการของเครือข่าย และอาจจะ

ได้รับจัดสรรจากเขตพื้นที่การศึกษา และสหกรณ์ออมทรัพย์ครู นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน

2.3 ด้านการบริหาร งานบุคคล มีการจัดทำระเบียบว่าด้วยการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา เพื่อช่วยเหลือ รวมกลุ่ม โรงเรียนที่อยู่ใกล้เคียงกันในการพัฒนาการศึกษาโดยมีคณะกรรมการบริหารเครือข่าย และคณะกรรมการด้านบริหารงานบุคคล ซึ่งได้มาจากตัวแทนของแต่ละโรงเรียนภายในเครือข่ายสถานศึกษา โดยดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร การจัดอบรมสัมมนา กศิษยาดูงานร่วมกัน นอกจากนี้ยังมีการประชุมสามัญประจำปี เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ส่วนในด้านการพิจารณาความดีความชอบ คณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษา ยังไม่มีบทบาทเท่าที่ควร

2.4 ด้านการบริหารทั่วไป มีการจัดทำระเบียบว่าด้วยการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารเครือข่ายสถานศึกษาและคณะกรรมการด้านการบริหารทั่วไป โดยมีการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี มีการติดต่อประสานงานกันระหว่างโรงเรียนในเครือข่ายสถานศึกษา เน้นการทำงานโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม

3. ปัญหาและอุปสรรคของการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา

3.1 ด้านการบริหารวิชาการ เครือข่ายสถานศึกษายังขาดบุคลากรที่เป็นทีมงานพัฒนางานด้านวิชาการ หรือ มีบุคลากรที่มีคุณภาพแต่ไม่แสดงศักยภาพ การดำเนินงานด้านวิชาการขาดความต่อเนื่อง เนื่องจาก ส่วนใหญ่เป็นการดำเนินงานตามภาระงานที่ได้รับเป็นครั้งคราว ขาดการนิเทศติดตามและประเมินผลงานด้านวิชาการอย่างจริงจัง

3.2 ด้านการบริหารงบประมาณ ยังขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด งบประมาณไม่เพียงพอในการดำเนินงานของเครือข่ายสถานศึกษา การบริหารงานด้านงบประมาณไม่มีประสิทธิภาพเนื่องจากเครือข่ายสถานศึกษาไม่มีอำนาจในการบริหารงาน มีเฉพาะหน้าที่แต่ยังขาดกฎหมายรองรับ

3.3 ด้านการบริหารงาน บุคคล ยังขาดบุคลากรที่มีความเสียสละเพื่อมาทำงานภายในเครือข่ายสถานศึกษา ขาดการมีส่วนร่วมในการทำงาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก กบุคลากรยังขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดสวัสดิการ และแรงจูงใจ เช่น การพิจารณาความดีความชอบ

3.4 ด้านการบริหารทั่วไป การติดต่อประสานงานกันยังมีความล่าช้าอำนาจหน้าที่ในการสั่งการของประธานเครือข่ายยังไม่ชัดเจน การวางแผนการดำเนินงานไม่มีแบบแผนแน่ นอกเนื่องจากต้องรอการสั่งการจากเขตพื้นที่เป็นส่วนใหญ่ บางโรงเรียนยังไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมภายในเครือข่ายสถานศึกษา

4. แนวทางในการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4.1 ด้านการบริหารวิชาการควรมีคณะกรรมการบริหารวิชาการที่มีความชัดเจน เพื่อช่วยเหลือในด้านวิชาการและยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษา มีการติดตาม และนิเทศการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารควรมีความสำคัญในการจัดกิจกรรมด้านวิชาการของเครือข่ายสถานศึกษา ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนางานด้านวิชาการที่ ชัดเจน เครือข่ายจะต้องมีกิจกรรมด้านวิชาการอย่างต่อเนื่อง และมีการประชุมสรุปผลการปฏิบัติงานประจำปี เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาในปีต่อไป

4.2 ด้านการบริหารงบประมาณ หน่วยงานต้นสังกัด ควรจัดสรรงบประมาณให้เครือข่ายสถานศึกษาอย่างชัดเจน และตรงวัตถุประสงค์ขอ งบการจัดตั้งเครือข่าย ควรมีการระดมทรัพยากร จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่น ๆ ให้มากขึ้น เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ พัฒนาไปอย่างราบรื่น

4.3 ด้านการบริหารงานบุคคล ควรมีการสร้างขวัญกำลังใจให้ความดีความชอบกับบุคลากรที่ทำหน้าที่ในเครือข่าย สถานศึกษา ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรและความสัมพันธ์อันดีต่อกันของบุคลากรภายในเครือข่าย เช่น การประชุมสัมมนา การไปศึกษาดูงาน มีการพิจารณากรอบอัตรากำลังภายในเครือข่ายสถานศึกษา ให้มีความเหมาะสม และตรงกับความต้องการของเครือข่าย

4.4 ด้านการบริหารทั่วไป การติดต่อประสานงานเพื่อให้เกิดการคล่องตัว ต้องมีการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ มีการสร้างเว็บไซต์ของเครือข่ายเพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมของเครือข่าย ผู้บริหารเครือข่ายต้องมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ประสานงาน มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5. ความคิดเห็นเพิ่มเติม

5.1 ควรมีกฎหมายที่กำหนดบทบาท อำนาจหน้าที่ของเครือข่ายสถานศึกษาที่ชัดเจนรองรับการดำเนินงานของเครือข่าย

5.2 ควรมีการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรที่เสียสละ

5.3 การจัดงบประมาณสนับสนุน ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมของเครือข่าย โดยตรงจากหน่วยงานต้นสังกัด

5.4 ควรจัดตั้งสำนักงานเครือข่าย โดยมีการแต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบงานอย่างชัดเจน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์สภาพและรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาต้นแบบ ที่ประสบผลสำเร็จ (Best Practice)

ขั้นตอนการศึกษาสภาพและรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จ (Best Practice) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับเครือข่ายสถานศึกษา ต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา เพื่อนำไปเป็นแบบอย่างในการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้กระบวนการสัมภาษณ์รายบุคคลกับ คณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 2 เครือข่าย ได้แก่ เครือข่ายสถานศึกษาเสมอเปลือ ผาสุก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 และ เครือข่าย นากลาง 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

3.1 ผลการศึกษาวินิจฉัยสภาพและรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จ (Best Practice) เครือข่ายสถานศึกษาเสมอเปลือ ผาสุก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2

1. ความคาดหวังเกี่ยวกับการดำเนินงานของเครือข่ายสถานศึกษาในแต่ละด้าน

1.1 ด้านการบริหารวิชาการ

1.1.1 ต้องการให้เกิดความร่วมมือในด้านวิชาการ ได้แก่หลักสูตร โดยเฉพาะในช่วงการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร อยากให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อต่อการย้ายสถานศึกษาของนักเรียน

1.1.2 ต้องการให้เครือข่ายสถานศึกษาสามารถให้บริการด้านวิชาการ และด้านอื่น ๆ กับครู และผู้สนใจในลักษณะเป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเนื่องจากเครือข่ายสถานศึกษาแห่งนี้มีการบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

1.1.3 ต้องการให้มีการร่วมมือกันทางด้านวิชาการ เพื่อให้ครูได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ สามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น การอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียน การใช้สื่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ

1.1.4 ต้องการให้เครือข่ายสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นร่วมกัน

1.1.5 ต้องการให้เครือข่ายสถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้านวิชาการ เช่น แต่ละโรงเรียนมีการปฏิบัติอย่างไรที่ทำให้เป็น Best Practice

1.1.6 ต้องการให้บุคลากรในเครือข่ายเป็นผู้นำทางวิชาการ เพื่อให้เป็น ศูนย์การเรียนรู้ และเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เพื่อนครู

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ

1.2.1 สถานศึกษาในเครือข่ายแต่ละแห่งมีข้อจำกัดด้านงบประมาณที่แตกต่างกัน จึงมีความคาดหวังอยากให้มีการบริหารงบประมาณร่วมกันในการจัดกิจกรรมต่างๆ ภายในเครือข่าย เช่น การจัดกิจกรรมนักเรียน การพัฒนาบุคลากร การไปทัศนศึกษาร่วมกัน ฯลฯ

1.2.2 มีความคาดหวังให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้ เครือข่าย สถานศึกษาโดยตรง เพื่อใช้จ่ายในการบริหารจัดการ โดยไม่ต้องพึ่งพางบประมาณเงินอุดหนุนรายหัว จากสถานศึกษา

1.2.3 มีความคาดหวังว่าจะสามารถบริหารงานเครือข่ายโดยใช้เงินอุดหนุน รายหัวให้น้อยที่สุดและในขณะเดียวกันก็สร้างความตระหนักให้ครูทุกคนในโรงเรียนเป็นผู้มีส่วนร่วม ในการสนับสนุนงบประมาณ มีจิตอาสา เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน สร้างจิตสำนึกให้ชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เข้ามาดูแลช่วยเหลือด้านงบประมาณ ซึ่งทางเครือข่ายก็มีการบริหารให้เกิดผล ตามเจตนารมณ์ของชุมชน และองค์กรเหล่านั้น ทั้งนี้งบประมาณดังกล่าว วที่ได้รับ การสนับสนุนมา นอกจากจะมุ่งใช้เพื่อการศึกษาแล้วยังเพื่อบริการชุมชนด้วย

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล

1.3.1 มีการช่วยเหลือกันด้านทรัพยากรบุคคลในลักษณะดูแลช่วยเหลือ และ ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน เพื่อให้ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และ พัฒนาศักยภาพ และยกระดับคุณภาพของตนเอง ที่เห็นได้ชัดเจนคือ การร่วมมือกันเป็นทีมงาน ดูแลด้านวิชาการ มีครู พี่เลี้ยงในการทำผลงานทางวิชาการ เป็นต้น

1.3.2 จัดครูในโรงเรียนที่มีครูจำนวนมากไปสอนในโรงเรียนที่ขาดแคลนครู

1.4 ด้านการบริหารทั่วไป

1.4.1 มีความคาดหวังอยากให้มีสถานที่ที่เป็นศูนย์การบริหารงานของเครือข่าย โดยเฉพาะเพื่อปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามนโยบายและการบริหารงานเครือข่าย

1.4.2 ต้องการ ให้เครือข่ายสถานศึกษาจัด โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ของ สถานศึกษาในเครือข่ายร่วมกัน เช่น กิจกรรมระดมทรัพยากร กิจกรรมกีฬาเครือข่าย การจัดกิจกรรม ทางวิชาการของนักเรียน

2. สภาพและรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา

2.1 ด้านโครงสร้างและองค์ประกอบของเครือข่ายสถานศึกษา

เครือข่ายสถานศึกษาของตำบลเสอเพลอ มีการบริหารงานโดยมีโครงสร้างชัดเจน ประกอบด้วย

2.1.1 คณะกรรมการอำนวยการ

2.1.1.1 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	ประธาน
2.1.1.2 นายกองค้การบริหารส่วนตำบลเสอเพลอ	รองประธาน
2.1.1.3 ผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่าย	กรรมการ

2.1.2 คณะกรรมการบริหารโครงการ

2.1.2.1 รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	ประธาน
2.1.2.2 ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสอเพลอ	รองประธาน
2.1.2.3 ผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่าย	กรรมการ

2.1.3 คณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ

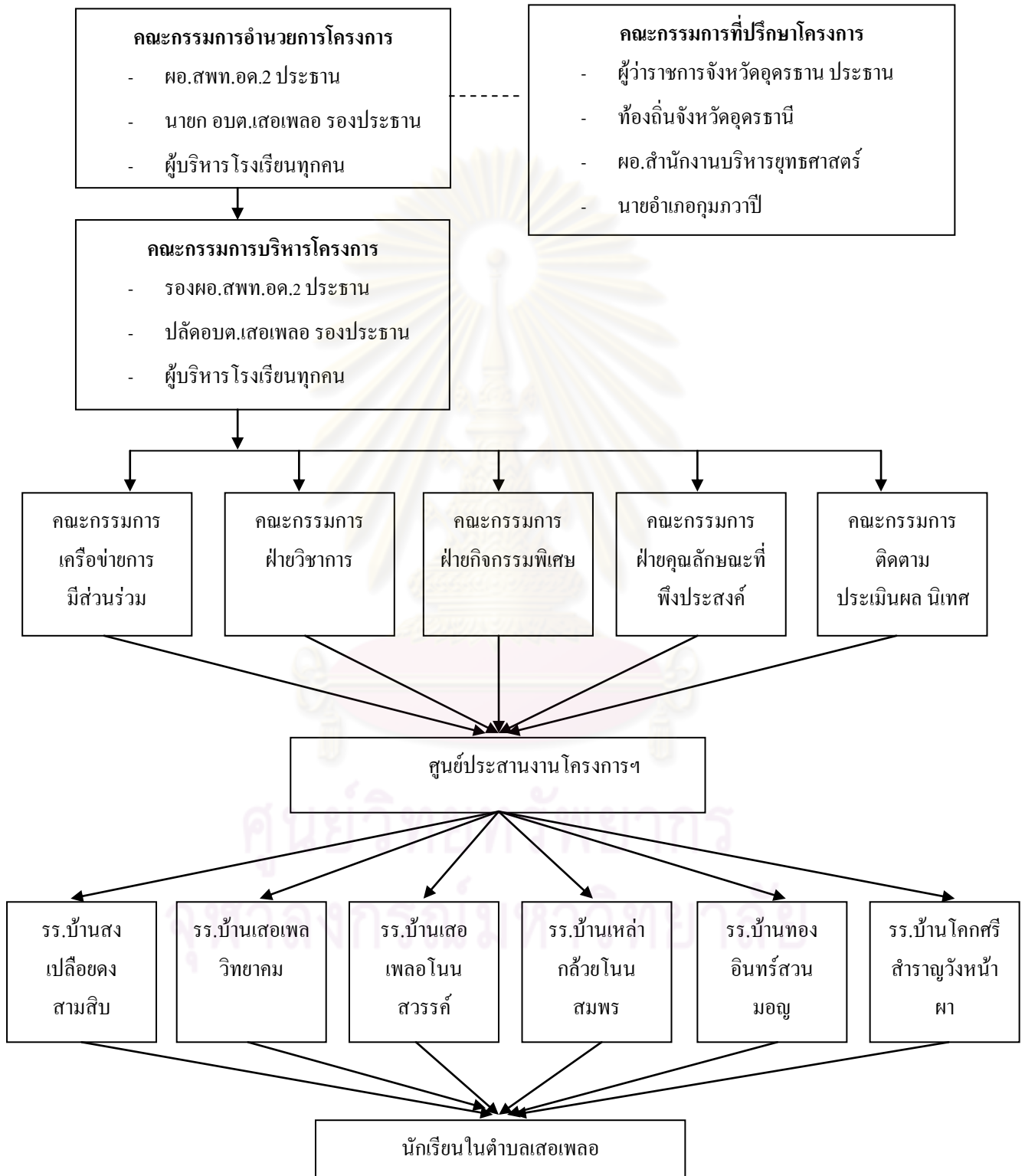
2.1.3.1 คณะกรรมการเครือข่ายการมีส่วนร่วม
2.1.3.2 คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ
2.1.3.3 คณะกรรมการฝ่ายกิจการพิเศษ
2.1.3.4 คณะกรรมการฝ่ายคุณลักษณะที่พึงประสงค์
2.1.3.5 คณะกรรมการติดตาม นิเทศ และประเมินผล

2.1.4 ศูนย์ประสานงาน

2.1.4.1 โรงเรียนบ้านสงเปือยดงสามสิบ
2.1.4.2 โรงเรียนเสอเพลอพิทยาคม
2.1.4.3 โรงเรียนเสอเพลอโนนสวรรค์
2.1.4.4 โรงเรียนเหล่ากล้วยโนนสมพร
2.1.4.5 โรงเรียนทองอินทร์สวนมอญ
2.1.4.6 โรงเรียนบ้านโคกศรีสำราญวังหน้าผา

2.1.5 เลขานุการเครือข่ายสถานศึกษา

โครงสร้างการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาเสมอเฟลอ นำเสนอได้ดังแผนภาพที่ 4

แผนภาพที่ 4 แสดงโครงสร้างการบริหารงานเครือข่ายเสมอเฟลอ : เสมอเฟลอ Model

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน หน่วยงานในพื้นที่และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2.1 หน่วยงานต้นสังกัด

2.2.1.1 ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุดรธานี เขต 2 ในระดับที่ดีมาก แต่ไม่มีรูปแบบชัดเจน

2.2.1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 2 มีการสร้างขวัญ กำลังใจเกี่ยวกับการเลื่อนขั้น และค่าตอบแทนเป็นอย่างดี

2.2.1.3 ได้รับงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรท้องถิ่นหมอลำกลอนประยุกต์

2.2.1.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 2 ให้การสนับสนุน ในเรื่องของงบประมาณ สนับสนุนเท่าที่จะดูแลได้ นอกจากนี้ยังช่วยเหลือในลักษณะเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำในเรื่องต่าง ๆ อีกทางหนึ่งด้วย

2.2.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้นำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตระหนักและเห็นความสำคัญ ของการจัดการศึกษา จึงพยายามสนับสนุนงบประมาณมาที่การศึกษาเป็นอันดับต้น ๆ ได้แก่

2.2.2.1 ได้รับงบประมาณสนับสนุนปรับปรุงภูมิทัศน์ของโรงเรียน ในเครือข่าย

2.2.2.2 ได้รับงบประมาณสนับสนุนปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด ให้มีความพร้อมในการเรียนรู้

2.2.2.3 ได้รับงบประมาณสนับสนุนจัดทำแปลงเกษตรในโรงเรียน

2.2.2.4 ได้รับงบประมาณสนับสนุนจัดทำโรงเรียนเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่

2.2.2.5 ได้รับงบประมาณในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

2.2.2.6 ได้รับงบประมาณสนับสนุนรายหัวอาหารกลางวันนักเรียน

2.2.2.7 ได้รับงบประมาณสนับสนุนทุนการศึกษานักเรียน

2.2.3 สถานศึกษา

สร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรในโรงเรียนตนเอง ให้มีค่านิยม ช่วยเหลือตนเองก่อน อาทิ การร่วมกันบริจาคทรัพย์สิน สิ่งของต่าง ๆ การร่วมกันด้านวิชาการ เช่น เป็นที่ปรึกษาในการทำผลงานวิชาการ ซึ่งในขณะนี้มีความสำเร็จในระดับหนึ่ง แต่สิ่งที่จะต้องพยายามต่อไป คือ เรื่องคะแนนวัดผลระดับชาติ ที่ยังต้องพัฒนาต่อไปคาดว่าภายใน 1 ปี จะเห็นความสำเร็จ

2.2.4 หน่วยงานอื่น ๆ

ส่วนใหญ่เป็นความช่วยเหลือในการให้งบประมาณเพื่อพัฒนาอาคารสถานที่ และการพัฒนาวิชาการ ได้แก่

2.2.4.1 ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาการอำเภอ โดยให้การสนับสนุนทุนการศึกษา และเสื้อผ้านักเรียน

2.2.4.2 ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานประมงจังหวัด สำนักงานประมงอำเภอ เกี่ยวกับพันธุ์ปลา พันธุ์กบ พันธุ์สัตว์น้ำอื่น ๆ

2.2.4.3 ได้รับการสนับสนุนจากเกษตรอำเภอ เกี่ยวกับการอบรมให้ความรู้เรื่อง การปลูก ผักสวนครัว การเกษตรแบบครบวงจร

2.2.4.4 ได้รับการสนับสนุนจากปศุสัตว์จังหวัด ในการเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ ไก่พันธุ์เนื้อ การเลี้ยงสุกร และให้ความรู้แบบครบวงจร

2.2.4.5 ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุดรธานี เกี่ยวกับต้นกล้าอาชีพ การจัดทำสหกรณ์ภายในโรงเรียน

2.2.4.6 ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานตรวจบัญชีจังหวัดอุดรธานี เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนบัญชีสหกรณ์โรงเรียน ส่งผลให้สหกรณ์ได้รับรางวัลในระดับประเทศ

2.2.4.7 ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานสรรพากรจังหวัดอุดรธานี โดยสนับสนุนจัดสร้างห้องน้ำห้องส้วมนักเรียน

2.2.4.8 ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีให้การสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยนักเรียน โดยโรงพยาบาลและสาธารณสุขอำเภอเป็นผู้รับผิดชอบในการตรวจสุขภาพนักเรียน

2.2.4.9 ได้รับการสนับสนุนจากวิทยาลัยเกษตรกรรมอุดรธานี

2.2.4.10 ได้รับการสนับสนุนจากวิทยาลัยการอาชีพกุมภวาปี เกี่ยวกับการฝึกอาชีพระยะสั้น การฝึกอบรมคอมพิวเตอร์ และอื่น ๆ

2.2.4.11 ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรภายนอก หรือชุมชน ที่เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาเป็นครั้งคราว

3. กระบวนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา

3.1 การเตรียมการ เพื่อให้การบริหารจัดการเครือข่าย ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย

3.1.1 มีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่มีความชัดเจน คือ คุณภาพผู้เรียน และยกระดับชุมชน

- 3.1.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของเครือข่ายสถานศึกษา
- 3.1.3 การมอบหมายแต่งตั้งคณะทำงานฝ่ายต่าง ๆ เพื่อดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ
- 3.1.4 มีการประชุมคณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษา
- 3.1.5 การประเมินผล ติดตามผลร่วมกัน จากคณะกรรมการจากตัวแทนขององค์การบริหารส่วนตำบล ตัวแทนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และตัวแทนจากชุมชน
- 3.2 การดำเนินการบริหารเครือข่ายสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ
- 3.2.1 มีการประชุมระดมความคิดเห็นร่วมกัน ระหว่างคณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษาและองค์การบริหารส่วนตำบลเสอเพลอ ทุกวันศุกร์สุดสัปดาห์
- 3.2.2 คณะทำงานฝ่ายต่างๆ มีแผนการจัดทำโครงการ กิจกรรมต่างๆ ที่ชัดเจน
- 3.2.3 เน้นความชัดเจน หมายถึงตั้งเป้าหมาย ให้ชัดเจน มีลำดับขั้นตอน หรือตารางงานระยะยาว มีผู้รับผิดชอบ มีการติดตามงานอย่างเป็นระบบ ที่สำคัญมีการประชุมกันเป็นระยะ
4. ผลสำเร็จการดำเนินงานของเครือข่ายสถานศึกษา
- 4.1 ผลสำเร็จ/จุดเด่น
- 4.1.1 ได้รูปแบบเครือข่ายสถานศึกษาต้นแบบ เสอเพลอ โมเดล
- 4.1.2 ผลสำเร็จจากการเข้าแข่งขันทางวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายสถานศึกษา
- 4.1.3 ภูมิทัศน์ของโรงเรียนในเครือข่ายมีความสวยงาม
- 4.1.4 นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีสัมมาคารวะ
- 4.1.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น
- 4.1.6 ครูได้รับรางวัลครูดีในดวงใจในระดับประเทศ
- 4.1.7 เป็น Best Practice ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
- 4.1.8 โครงการในพระราชดำริโดยเฉพาะ โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ประสบผลสำเร็จ สามารถฝึกนักเรียนให้มีความรู้ด้านวิชาชีพ ฝึกทำบัญชี และยังสร้างรายได้ โดยผลผลิตที่เหลือสามารถจำหน่ายให้ชุมชนอีกทางหนึ่งด้วย
- 4.1.9 เป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชน ได้รับคำชื่นชมจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้มีหน่วยงานราชการและ โรงเรียนต่าง ๆ มาศึกษาดูงานมากมาย
- 4.2 ปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานของเครือข่ายสถานศึกษาประสบผลสำเร็จ
- 4.2.1 ผู้บริหารทั้งระดับต้นสังกัดและระดับเครือข่ายสถานศึกษา
- 4.2.2 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการแบบมีส่วนร่วมรับผิดชอบฝ่ายต่าง ๆ

- 4.2.3 การสร้างความเข้าใจกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย
- 4.2.4 การมีชุมชนเข้มแข็ง ผู้ปกครองให้การสนับสนุน
- 4.2.5 มีองค์การบริหารส่วนตำบลให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี
- 4.3 การได้รับการยอมรับจากผู้รับบริการ
- 4.3.1 ผู้รับบริการมีความพึงพอใจมากโดยวัดจากแบบติดตามผลการดำเนินงาน ซึ่งเครือข่าย มีระบบการติดตามที่ชัดเจนในรูปแบบประเมินโครงการ
- 4.3.2 ได้รับความพึงพอใจจากผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้เสียกับการจัดการศึกษา
- 4.3.3 ผลงานที่เกิดขึ้นในรอบ 1 ปี เป็นที่ประจักษ์และเป็นที่ยืนยันความสำเร็จ
- 4.4 การติดตามผลสำเร็จของการดำเนินงานของเครือข่ายสถานศึกษา
- 4.4.1 มีการนำเสนอเป็นนิทรรศการ ผลงานของนักเรียน ผลงานครูในเครือข่าย
5. ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อให้มีประสิทธิภาพ
- 5.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร
- 5.1.1 ผู้บริหารไม่ควรมองด้านงบประมาณด้านเดียว ควรจะเน้นที่กระบวนการดำเนินการก่อน
- 5.1.2 ผู้บริหารโรงเรียนต้องลงมือทำก่อนอาจจะเสียสละงบประมาณส่วนตัวก่อนบ้าง เมื่องานเป็นรูปเป็นร่างขึ้นมา ครูในโรงเรียนก็จะเกิดความเชื่อมั่นในตัวผู้นำ
- 5.1.3 มีความเป็นไปได้ และเกิดจิตอาสา ร่วมแรงร่วมใจ เสียสละกำลังทรัพยากรช่วยกัน โดยไม่ต้องให้ผู้บริหารสั่งการและที่สำคัญเวลาทำงานใด ๆ ทั้งตามนโยบาย และตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ละเว้นคำถามที่ว่า จะเอาเงินมาจากไหน ให้คิดถึงส่วนรวมก่อน
- 5.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- 5.2.1 ให้มีความจริงใจ และตั้งใจจริง กำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน ยกตัวอย่าง เช่น เสอเพลอ โมเดล ที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีความตั้งใจอยากให้เกิดการบริหารงานแบบเครือข่ายสถานศึกษาที่มีการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม จึงประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยกำหนดให้เห็นลักษณะที่ชัดเจนว่าต้องการให้มีเป็นลักษณะอย่างไร เกี่ยวข้องกับฝ่ายใดบ้าง เป้าหมาย เพื่ออะไร ซึ่งทำให้สามารถสร้างเครือข่ายสถานศึกษาได้เป็นรูปร่างอย่างรวดเร็ว
- 5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
- 5.3.1 ต้องเห็นความสำคัญของการศึกษา

5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับชุมชน

5.4.1 ต้องมีบริบทที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา เช่น ผู้นำชุมชน และผู้ปกครอง มีความพร้อม เมื่อมีกิจกรรมต่าง ๆ หรือพร้อมที่จะดูแลกดดันผู้เรียนในเรื่องที่โรงเรียน / เครือข่าย ขอร้อง

5.5 ข้อเสนอแนะสำหรับองค์กรต่าง ๆ หลายนองค์กร

5.5.1 มีงบประมาณและพร้อมที่จะช่วยเหลือเพียงแต่โรงเรียน/เครือข่ายต้อง แสดงพลังให้เห็นว่าหากได้รับการช่วยเหลือแล้วจะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนและชุมชน

โดยสรุปคือ ควรใช้การบริหารแบบธรรมาภิบาลจึงจะประสบผลสำเร็จ

3.2 การวิเคราะห์สภาพ และรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาต้นแบบ

ที่ประสบผลสำเร็จ (Best Practice) เครือข่ายสถานศึกษานากลาง 2 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

1. ความคาดหวังเกี่ยวกับการดำเนินงานของเครือข่ายสถานศึกษาในแต่ละด้าน

1.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ

1.1.1 มีความคาดหวังว่าอยากให้มีการร่วมมือทางวิชาการ ช่วยเหลือกัน ใน ด้านการพัฒนาวิ ติกรรมต่าง ๆ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน มีการจัดกิจกรรมทางวิชาการร่วมกันเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในเครือข่าย

1.1.2 มีความคาดหวังว่าอยากให้เกิดความเข้มแข็ง มีการวางแผนร่วมกัน เช่น การแข่งขันทางวิชาการควรรหาแนวทางร่วมกัน มีการช่วยเหลือกันด้านวิชาการ

1.1.3 ต้องการให้โรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีทรัพยากรต่าง ๆ มากมาย เช่น วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร และงบประมาณ เข้ามาช่วยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่มีความ ขาดแคลนหรือโรงเรียนขนาดเล็ก

1.1.4 ต้องการให้มีความร่วมมือกันในการบริหารงานวิชาการในระดับเครือข่าย สถานศึกษาให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เช่น การผลิตสื่อการเรียนรู้ สำหรับเครือข่ายให้สามารถใช้สื่อการเรียนรู้ร่วมกันได้

1.1.5 ต้องการให้มีการพัฒนาครูโดยให้ครูที่มีคุณวุฒิสูงๆ มีความเชี่ยวชาญ ในแต่ละด้าน ช่วยดูแลเพื่อนครูในด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน และ ด้านวิชาการอื่น ๆ

1.1.6 ต้องการให้มีการพัฒนาคุณภาพด้านผู้เรียน โดยการไปศึกษาดูงานจากโรงเรียนที่มีคุณภาพแกนนำ และให้มีการพัฒนาคุณภาพครู ให้ครูที่มีคว ามรู้ความสามารถเด่น ๆ ช่วยเหลือเพื่อนครู ซึ่งในปัจจุบันมีการพัฒนาแต่ยังไม่เป็นรูปธรรมเท่าที่ควร

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ

1.2.1 มีความคาดหวังว่าอยากให้เครือข่ายสถานศึกษา มีงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาล เพื่อใช้ในการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาให้มีประ สติธิภาพ สามารถช่วยเหลือโรงเรียนที่มีงบประมาณน้อยได้

1.2.2 มีความคาดหวังว่าต้องการให้สำนักงานเขตพื้นที่ จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ ต่อการบริหารจัดการเครือข่ายเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องให้การสนับสนุนในด้านงบประมาณ

1.2.3 ต้องการให้การบริหารจัดการงบประมาณของเครือข่ายสถาน ~~มี~~ **มี**ประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ สามารถตอบสนองความต้องการของทุกคนภายในเครือข่าย

1.2.4 ต้องการให้มีการส่งเสริม ช่วยเหลือกันในการดำเนินงาน ระดมทรัพยากร งบประมาณจากทุกภาคส่วน เข้ามาช่วยในการบริหารจัดการเครือข่าย

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล

1.3.1 ต้องการให้มีการสร้างเครือข่ายบุคลากร ที่สามารถสื่อสารกันอย่างลงตัว เพื่อใช้ทรัพยากรบุคคลภายในเครือข่ายให้คุ้มค่ามากที่สุด

1.3.2 ต้องการให้โรงเรียนขนาดใหญ่เข้ามาช่วยเหลือโรงเรียนขนาดเล็ก ในด้านบุคลากร เพราะมีความพร้อมมากกว่า

1.3.3 ต้องการให้ในเครือข่ายสถานศึกษา มีการช่วยเหลือแลกเปลี่ยนบุคลากร ที่มีความสามารถหลากหลายในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาที่ขาดแคลนบุคลากร ในลักษณะของกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.3.4 ต้องการให้กรรมการมีบทบาทร่วมกันในการส รางขวัญกำลังใจ เกี่ยวกับการพิจารณาความดีความชอบ โรงเรียนใหญ่จะดูแลโรงเรียนขนาดเล็ก

1.3.5 ต้องการให้มีการประชุมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ของบุคลากรในกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ เพื่อการประสานงานที่ราบรื่น

1.4 ด้านการบริหารทั่วไป

1.4.1 ต้องการให้มีการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างเครือข่าย เพื่อทำให้เกิดความเข้มแข็งของโรงเรียนภายในเครือข่าย

1.4.2 ต้องการให้มีการประสานงานกันระหว่างโรงเรียนในเครือข่ายสถานศึกษา
อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

1.4.3 ต้องการให้เครือข่ายสถานศึกษาเป็นหลักในการจัดโครงการ กิจกรรมต่างๆ
ของโรงเรียน เช่น การจัดกิจกรรมทางวิชาการของนักเรียน กิจกรรมกีฬาเครือข่าย กิจกรรมระดม
ทรัพยากร และกิจกรรมอื่น ๆ

2. สภาพและรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา

2.1 ด้านโครงสร้างและองค์ประกอบของเครือข่ายสถานศึกษา

2.1.1 คณะกรรมการประกอบด้วย ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ
กรรมการสายบริหาร กรรมการสายผู้สอน ผู้ทรงคุณวุฒิ และเลขานุการเครือข่าย

2.2.2 มีคณะอนุกรรมการที่ทำหน้าที่บริหารงานในแต่ละฝ่าย โดยมีผู้บริหาร
สถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาเป็นประธาน คือ คณะกรรมการบริหารงานวิชาการ คณะกรรมการ
บริหารงานบุคคล คณะกรรมการบริหารงบประมาณ และคณะกรรมการบริหารทั่วไป

2.2.3 มีคณะกรรมการประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบในการบริหาร
งานวิชาการ ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้กระจายไปตามโรงเรียนต่าง ๆ

2.2.4 คณะกรรมการ มีการแบ่งหน้าที่ชัดเจน สำนักงานเขตพื้นที่ที่จะแต่งตั้ง
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์มาดูแล และร่วมประชุมด้วยทุกครั้ง

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนหน่วยงานในพื้นที่และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2.1 หน่วยงานต้นสังกัด

2.2.1.1 ได้รับการงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ การสนับสนุนการจัดการแข่งขันกีฬา แต่ยังไม่เพียงพอ

2.2.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลและองค์การบริหารส่วนจังหวัด

2.2.2.1 ได้รับการสนับสนุนในด้านงบประมาณ

2.2.2.2 ได้รับการสนับสนุนด้านบุคลากร

2.2.3 สถานศึกษาในเครือข่าย

2.2.3.1 ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการศึกษา

2.2.3.2 ได้รับการสนับสนุนกองทุนกีฬา

2.2.3.3 ที่มาของกองทุน โดยการหักเงินจากครูเป็นร้อยละ แล้วจัดตั้ง
เป็นกองทุนซึ่งดำเนินการมาตั้งแต่เป็นกลุ่มโรงเรียน เพื่อนำไปใช้ในงานวิชาการ กิจกรรมกีฬา และ
กิจกรรมอื่น ๆ

2.2.3.4 หากงบประมาณไม่เพียงพอก็ขอจากหน่วยงานอื่นๆแล้วแต่กรณี

2.2.4 หน่วยงานอื่น ๆ

2.2.4.1 ได้รับจัดสรรจากสหกรณ์ออมทรัพย์ครู เช่น ใช้ในกิจกรรม
วันครู กิจกรรมกีฬา กิจกรรมทางวิชาการ และทุนการศึกษา

2.2.4.2 ได้รับการสนับสนุนจากโรงงานน้ำตาลเอราวัณ เช่น สนับสนุนวัสดุ
สำหรับทำโรงเรียน

2.2.4.3 ได้รับการสนับสนุนจากธนาคาร

2.2.4.4 ได้รับการสนับสนุนจากร้านค้า เช่น สนับสนุนงบประมาณ
วัสดุอุปกรณ์

3. กระบวนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา

3.1 การเตรียมการ เพื่อให้การบริหารจัดการเครือข่ายประสบผลสำเร็จ
ตามเป้าหมาย

3.1.1 การกำหนดกรอบการดำเนินงานของเครือข่ายสถานศึกษา

3.1.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของเครือข่ายสถานศึกษา

3.1.3 การมอบหมายแต่งตั้งคณะทำงานฝ่ายต่าง ๆ เพื่อดำเนินโครงการ
งาน หรือ กิจกรรมต่าง ๆ

3.1.4 คณะกรรมการมีการประชุมปรึกษาหารือกันอย่างต่อเนื่อง

3.1.5 การดำเนินการบริหารเครือข่ายสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ

3.1.6 คณะทำงานฝ่ายต่างๆ มีแผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดโครงการ
กิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่ายสถานศึกษาชัดเจน

ตอนที่ 4 ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย 1) การสร้างรูปแบบ
การบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) การ
ประเมิน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขต
พื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือของผู้ทรงคุณวุฒิ (Expert Judgment) และ 3) ผลการจัดสัมมนา
ประชาพิจารณ์ (Public Hearing Seminar) รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขต
พื้นที่ชนบทภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 4.1 การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเสนอผลการสังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายสถานศึกษา และการศึกษาสภาพปัญหา รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการสำรวจ การศึกษาเชิงลึกเฉพาะกลุ่ม การศึกษาสภาพและรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จ สามารถเสนอผลการสังเคราะห์ตามประเด็นต่าง ดังนี้

4.1.1 การสังเคราะห์สาระเพื่อกำหนดกรอบกา รร่างรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 13 การสังเคราะห์แนวคิด หลักการในการสร้างรูปแบบ

ที่	แนวคิด หลักการ	สาระโดยสรุป	ประเด็นที่สังเคราะห์
1.	เป้าหมายของการจัดการศึกษา	- การพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ การดำรงชีวิต อย่างมีคุณค่า และการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข	- คนไทยมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ มีสติปัญญา และความรู้ในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า
2.	การกระจายอำนาจ	- การให้ผู้มีความเกี่ยวข้อง หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นผู้ใช้อำนาจการตัดสินใจในการบริหารหรือจัดการศึกษาให้เยาวชนในเครือข่ายและการให้ทุกฝ่ายในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษา	- การกระจายอำนาจ/หน้าที่ ความรับผิดชอบและการตัดสินใจไปสู่ผู้เกี่ยวข้อง ทำให้สามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 13 (ต่อ) การสังเคราะห์แนวคิด หลักการในการสร้างรูปแบบ

ที่	แนวคิด หลักการ	สาระโดยสรุป	ประเด็นที่สังเคราะห์
3.	หลักคุณภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพ - มีการกำหนดมาตรฐานและประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐาน 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพและมีคุณภาพ - จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน
4.	หลักการบูรณาการ	<ul style="list-style-type: none"> - การบูรณาการการดำเนินงานจากหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอกอย่างเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน 	<ul style="list-style-type: none"> - การบูรณาการวิธีการบริหารทรัพยากรร่วมกัน
5.	หลักการระดมทรัพยากร	<ul style="list-style-type: none"> - การประสานงาน การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนองค์กรท้องถิ่นและหน่วยงานอื่นเพื่อระดมทรัพยากรมาใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการ ทั้งทรัพยากรบุคคล ภูมิปัญญา ท้องถิ่น และอื่น ๆ 	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดระบบการประสานงาน การสื่อสาร การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ท้องถิ่น และหน่วยงานอื่น เพื่อให้รับทราบการดำเนินงานของเครือข่ายและความจำเป็นในการระดมทรัพยากร
6.	หลักการบริหารจัดการที่ดี	<ul style="list-style-type: none"> - การบริหารจัดการ โดยคำนึงถึง กฎหมาย คุณธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบและ ความคุ้มค่า 	<ul style="list-style-type: none"> - หลักกฎหมาย - คุณธรรม - ความโปร่งใส - การมีส่วนร่วม - ความรับผิดชอบ - ความคุ้มค่า

ตารางที่ 13 (ต่อ) การสังเคราะห์แนวคิด หลักการในการสร้างรูปแบบ

ที่	แนวคิด หลักการ	สาระโดยสรุป	ประเด็นที่สังเคราะห์
7.	หลักการมีส่วนร่วม	- การมีส่วนร่วมของบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการทุกขั้นตอน	- การมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน การดำเนินกิจกรรม และการตัดสินใจจะทำให้การบริหารประสบผลสำเร็จ การทำงานราบรื่น
8.	หลักการสร้างเครือข่าย	- การมีความสัมพันธ์เชื่อมโยง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ช่วยเหลือพึ่งพากันและมีการเชื่อมโยงสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น ๆ	- การทำงานที่เป็นรูปแบบความร่วมมือ พึ่งพาอาศัยกัน มีข้อตกลงร่วมกันในการทำกิจกรรม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย
9.	หลักการบริหารจัดการเครือข่าย	- การกำหนดจุดหมายร่วมกัน และการมีส่วนร่วมในการทำงาน การพัฒนาระบบที่โปร่งใสทำให้การทำงานประสบผลสำเร็จ	- ความเป็นเอกภาพ เชิงนโยบาย - การมีส่วนร่วม - มีองค์กรบุคคลในการบริหารจัดการ - มีความรับผิดชอบและพันธสัญญาร่วมกัน - แสวงหาความก้าวหน้าและพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

การสังเคราะห์หลักการในการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากตารางข้างต้น สามารถสรุปหลักการ ได้ดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีของรูปแบบ

รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีหลักการดังนี้

1. หลักการจัดการศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาควา มรู้ การดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าและการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

2. หลักคุณภาพ โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพ มีมาตรฐานการศึกษา มีการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

3. หลักการระดมทรัพยากร จากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา โดยการจัดระบบงาน การสื่อสารและประสานสัมพันธ์กับท้องถิ่น ชุมชนและหน่วยงานภายนอกเพื่อการระดมทรัพยากรมาใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการทั้งทรัพยากรบุคคล ภูมิปัญญาท้องถิ่น และอื่น ๆ

4. หลักบูรณาการ สถา นศึกษาควรบูรณาการงานแ ละบุคคลในการทำงานให้เกิดความสมดุล บูรณาการงานและ โครงการต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานระดับนโยบายให้เกิดความเชื่อมโยงทั้งทางด้านวิธีการ การใช้ทรัพยากรและผลการดำเนินงาน

5. หลักการบริหารจัดการที่ดี สถานศึกษาดำเนินงานตามภาระหน้าที่โดยยึดหลัก 6 ประการ ได้ แก่ หลักกฎหมาย หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ดังนี้

5.1 หลักกฎหมาย สถานศึกษากำหนดกฎ กติกา ขั้นตอนการปฏิบัติงาน เพื่อใช้ในการบริหารงานสถานศึกษาให้เกิดความถูกต้อง

5.2 หลักคุณธรรม สถานศึกษาดำเนินงานส่ งเสริมสนับสนุนให้ครู บุคลากร และนักเรียนประพฤติปฏิบัติตนและปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือความถูกต้องดีงาม

5.3 หลักความโปร่งใส สถานศึกษาดำเนินการสร้างควมไว้วางใจซึ่งกันและกันของบุคลากรในองค์กร โดยปรับปรุงกลไกการทำงานให้มีความ โปร่งใส บุคลากรรู้ขั้นตอนในการดำเนินงาน และสามารถตรวจสอบการทำงานได้ มีความ โปร่งใสในการบริหารงาน เงิน คน มีการสื่อสารที่ดี มีการสื่อสารสองทางอย่างเปิดเผย มีการสื่อสารหลายช่องทาง และการสื่อสารในระดับเดียวกัน เพื่อช่วยให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจตรงกัน มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารรายวัน หรือรายสัปดาห์ ให้บุคลากรทราบความเคลื่อนไหวในสถานศึกษา

5.4 หลักการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยให้ครู บุคลากรและบุคคลในสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ร่วมรับผิดชอบและตัดสินใจในการดำเนินงานของสถานศึกษาตามหน้าที่การบริหารจัดการและภารกิจการบริหารสถานศึกษา และมีการ วางระบบการรับฟังความ คิดเห็น

5.5 หลักความรับผิดชอบต่อ สถานศึกษาสร้างให้บุคลากรตระหนักในหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อองค์กร การใส่ใจต่อปัญหาส่วนรวมของสถานศึกษา และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสีย

จากการกระทำของตน มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจสู่บุคลากรระดับปฏิบัติ เพื่อให้ความรับผิดชอบในทุกกระดับมีความชัดเจน และมีการรายงานผลการปฏิบัติงาน

5.6 หลักความคุ้มค่า สถานศึกษาบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่การจัดการศึกษา มี การเชื่อมโยงงานในความรับผิดชอบให้ใช้ทรัพยากร และเทคโนโลยีร่วมกันอย่างคุ้มค่า และพัฒนาความสามารถของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

4.1.2 สารระสำคัญที่ควรนำมาเป็นข้อมูลประกอบการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4.1.2.1 การพิจารณารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยศึกษาข้อมูลจากประธานเครือข่าย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนที่เป็นคณะกรรมการเครือข่าย ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการเครือข่าย และเลขานุการเครือข่าย จำนวน 258 เครือข่าย

4.1.2.2 การพิจารณารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา จากการศึกษาเชิงลึกเฉพาะกลุ่มกับเครือข่ายสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 เครือข่าย คือ เครือข่ายสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนนคร เขต 3 และเครือข่ายสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุรินทร์ เขต 3 จำนวนเขตพื้นที่ละ 10 เครือข่าย ประกอบด้วย ประธานเครือข่าย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนที่เป็นคณะกรรมการเครือข่าย ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการเครือข่าย และเลขานุการเครือข่าย สำนักงานเขตพื้นที่ละ 50 คน รวมจำนวน 100 คน

4.1.2.3 การพิจารณารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา จากการศึกษาเครือข่ายสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารจัดการเครือข่าย จำนวน 2 เครือข่าย คือ เครือข่ายสถานศึกษาเสอเพลอ ผาสุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุรินทร์ เขต 2 และ เครือข่าย สถานศึกษานากลาง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองบัวลำภูเขต 2 โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

4.1.2.3.1 เป็นเครือข่ายที่มีการรวมตัวกันของสถานศึกษาตั้งแต่แห่งขึ้นไป

4.1.2.3.2 มีสถานศึกษาในเครือข่ายผ่านเกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ทุกแห่ง

4.1.2.3.3 องค์กรส่วนท้องถิ่น ชุมชน และภาคส่วนต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4.1.2.3.4 เป็นเครือข่ายสถานศึกษาที่ได้รับการยอมรับในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และระดับประเทศ

4.1.3 องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ดังเคราะห์ได้ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา

1.1 ที่ปรึกษาคณะกรรมการขับเคลื่อน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นายอำเภอ นายกองกำกับการบริหารส่วนตำบลสององค์การบริหารส่วนจังหวัด ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาในการบริหารจัดการเครือข่ายให้สามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 คณะกรรมการขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ประกอบด้วย

1.2.1 ประธานศูนย์ขับเคลื่อนเครือข่ายสถานศึกษา เป็นผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายที่ทำหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษาในเครือข่าย

1.2.2 คณะกรรมการศูนย์ขับเคลื่อนเครือข่ายสถานศึกษา เป็นตัวแทนสถานศึกษาในเครือข่ายมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตามภารกิจ ซึ่ง ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่าย

1.2.3 เลขานุการศูนย์ขับเคลื่อนเครือข่ายสถานศึกษา เป็นครูหรือผู้บริหารที่ได้รับเลือกจากประธานศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ทำหน้าที่งานธุรการ และประสานกับสมาชิกทั้งในศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาและนอกศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา

1.2.4 สมาชิกศูนย์ขับเคลื่อนเครือข่ายสถานศึกษา ประกอบด้วยสถานศึกษาในเขตปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกัน มีการคมนาคมที่สะดวก และอยู่ในสภาพภูมิศาสตร์ใกล้เคียงกัน

1.3 ผู้ร่วมขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียนประกอบด้วย ผู้นำชุมชน หน่วยงานในพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำหน้าที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ ศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่าย ในทุกด้าน

1.4 บทบาทหน้าที่และภารกิจ เป็นการกำหนดบทบาท อำนาจหน้าที่และภารกิจของศูนย์ขับเคลื่อนเครือข่าย ประกอบด้วย การติดต่อสื่อสาร การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ การปรับตัว การพัฒนากิจกรรมและความเคลื่อนไหวของเครือข่าย การพัฒนาสมาชิกเครือข่าย

องค์ประกอบที่ 2 ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการเครือข่ายประกอบด้วย

2.1 การบริหารวิชาการ ประกอบด้วย การวางแผนงานด้านวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนา

แหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.2 การบริหารงบประมาณ ประกอบด้วย การเสนอขอและการจัดการงบประมาณเพื่อพัฒนาสถานศึกษาในเครือข่าย การจัดหาและระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาการศึกษา การบริหารจัดการทรัพยากร การติดตามตรวจสอบการบริหารงบประมาณ

2.3 การบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย การวางแผนอัตรากำลัง และการกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การพิจารณาเลื่อนขั้น เงินเดือน การประเมินผล การปฏิบัติงาน การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ การพัฒนาบุคลากร และการส่งเสริมการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ

2.4 การบริหารทั่วไป ประกอบด้วย งานธุรการเครือข่าย การพัฒนาและสร้างเครือข่ายระบบข้อมูลสารสนเทศ การจัดสวัสดิการสำหรับบุคลากรในเครือข่าย การประสานงานและพัฒนาเครือข่าย การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดระบบบริหารจัดการเครือข่าย การวางแผนการใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศ การกำหนดเขตบริการและสำมะโนประชากรวัยเรียนในเครือข่าย การวางแผนส่งต่อผู้เรียนของสถานศึกษาในเครือข่าย การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานกับบุคคล ชุมชน หน่วยงานอื่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา และการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมสถานศึกษาเครือข่าย

องค์ประกอบที่ 3 กลไกการขับเคลื่อน ประกอบด้วย

3.1 ประชาคมการศึกษาในพื้นที่(Educational Community) เป็นการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในพื้นที่จากผู้มีส่วนได้เสียในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนร่วมกัน กำหนดพันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ และแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในเครือข่าย

3.2 พันธกิจ(Mission) เป็นการกำหนดข้อความที่มีความชัดเจนเป็นรูปธรรมนำไปสู่การปฏิบัติเป็นส่วนที่จะทำให้เกิดการวางแผนในการปฏิบัติงานว่าควรจะเป็นไปในทิศทางใด ทิศทางหนึ่ง

3.3 เป้าหมาย (Goal) เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ให้เป็นรูปธรรม เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสัมฤทธิ์มากยิ่งขึ้นซึ่งอาจกำหนดให้เป็นตัวเลข หน่วยนับที่วัดได้ และมีจำนวนเพียงพอที่จะเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จได้

3.4 กลยุทธ์ (Strategy) เป็นวิธีการที่เครือข่ายสถานศึกษากำหนดเพื่อให้การดำเนินการไปสู่เป้าหมายในอนาคต หรือเป็นรูปแบบการตัดสินใจและการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของเครือข่ายสถานศึกษา

3.5 แผนพัฒนาคุณภาพเครือข่ายสถานศึกษา(School Network Development Plan) เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพของเครือข่ายสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานของเครือข่ายสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3.6 การระดมทรัพยากร (Mobilization) เป็นการประสานงาน (การสร้าง ความสัมพันธ์กับชุมชน องค์กรส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่น) เพื่อแสวงหาทรัพยากรมาใช้ประโยชน์ ในการบริหารจัดการเครือข่าย

3.7 การประสานงาน(Co-ordination) เป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนสื่อสาร แนวคิด ความรู้ ความคิดเห็น และพฤติกรรม เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างคล่องตัว

3.8 ผู้นำและผู้ร่วมขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน (Leader and Participant) เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างประธานศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา โดยให้ คณะกรรมการบริหารจัดการศูนย์ขับเคลื่อนเครือข่าย บุคคลในชุมชน องค์กรชุมชน มีส่วนร่วมใน การบริหารจัดการ ร่วมรับผิดชอบและตัดสินใจในการดำเนินงานของเครือข่ายสถานศึกษาตามบทบาท และหน้าที่

3.9 การติดตามผลสำเร็จ (Monitoring) เป็นการติดตามผลการปฏิบัติงาน ของเครือข่ายสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงและพัฒนาวิธีการ บริหารจัดการเครือข่าย

องค์ประกอบที่ 4 คุณลักษณะที่ดีของผู้นำและการพัฒนาสมาชิก

4.1 คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย

4.1.1 มีภาวะผู้นำ (Leadership)

4.1.2 มีความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)

4.1.3 มีความรู้ (Knowledge)

4.1.4 มีความเชื่อมั่นในตนเอง (Emotional Maturity)

4.1.5 มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ (Emotion)

4.1.6 มีความรับผิดชอบ (Responsibility)

4.1.7 มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (Commitment Into Working)

4.2 การพัฒนาสมาชิก

4.2.1 การบรรยาย (Description)

4.2.2 การอภิปราย (Discussion)

4.2.3 การระดมสมอง (Brain Storming)

4.2.4 การสัมมนา (Seminar)

4.2.5 การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

4.2.6 การศึกษาดูงาน (Field trip)

4.2.7 การฝึกอบรม (Training)

4.2.8 การปฏิบัติจริง (Doing)

4.1.4 รายละเอียดสาระสำคัญของการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้วิจัยนำเสนอรายละเอียดสาระสำคัญของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ที่มาของรูปแบบ

1. ความเป็นมาและความสำคัญ
2. แนวคิดและทฤษฎีของรูปแบบ
3. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ

- องค์ประกอบที่ 1 ศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา
- องค์ประกอบที่ 2 ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการเครือข่าย
- องค์ประกอบที่ 3 กลไกการขับเคลื่อน
- องค์ประกอบที่ 4 คุณลักษณะที่ดีของผู้นำและการพัฒนาสมาชิก

ส่วนที่ 3 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ในการขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วยแนวทางสำหรับผู้บริหารและแนวทางสำหรับผู้ปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 4 เงื่อนไขหรือข้อจำกัดของการใช้รูปแบบ

ในการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและผลการศึกษาที่ได้จากการสอบถาม การสนทนาเชิงลึกเฉพาะกลุ่ม และการศึกษาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาดั้งเดิมที่ประสบผลสำเร็จ จากกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาเป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยกำหนดแนวดำเนินการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้

1. กำหนดกรอบแนวคิด และทฤษฎีพื้นฐานของรูปแบบ กำหนดหลักการกำกับ การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา แนวคิดตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการเครือข่าย แนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน หน่วยงานในพื้นที่และองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และแนวคิดการพัฒนาารูปแบบ

2. องค์ประกอบของรูปแบบในการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อให้การขับเคลื่อนและส่งเสริมการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ให้ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา

1. ที่ปรึกษาคณะกรรมการศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา
2. คณะกรรมการศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา
3. ผู้ร่วมขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน
4. บทบาทหน้าที่และภารกิจศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 2 ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการเครือข่าย

1. การบริหารวิชาการ (Academic administration)
2. การบริหารงบประมาณ (Budget administration)
3. การบริหารงานบุคคล (Personnel resource administration)
4. การบริหารทั่วไป (General affairs administration)

องค์ประกอบที่ 3 กลไกการขับเคลื่อน

1. ประชาคมการศึกษาในพื้นที่ (Educational Community)
2. พันธกิจ (Mission)
3. เป้าหมาย (Goal)
4. กลยุทธ์ (Strategy)
5. แผนพัฒนาคุณภาพเครือข่ายสถานศึกษา(School Network Development Plan)
6. การระดมทรัพยากร (Mobilization)
7. การประสานงาน (Co-ordination)
8. ผู้นำและผู้ร่วมขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน (Leader and Participant)
9. การติดตามผลสำเร็จ (Monitoring)

องค์ประกอบที่ 4 คุณลักษณะที่ดีของผู้นำและการพัฒนาสมาชิก

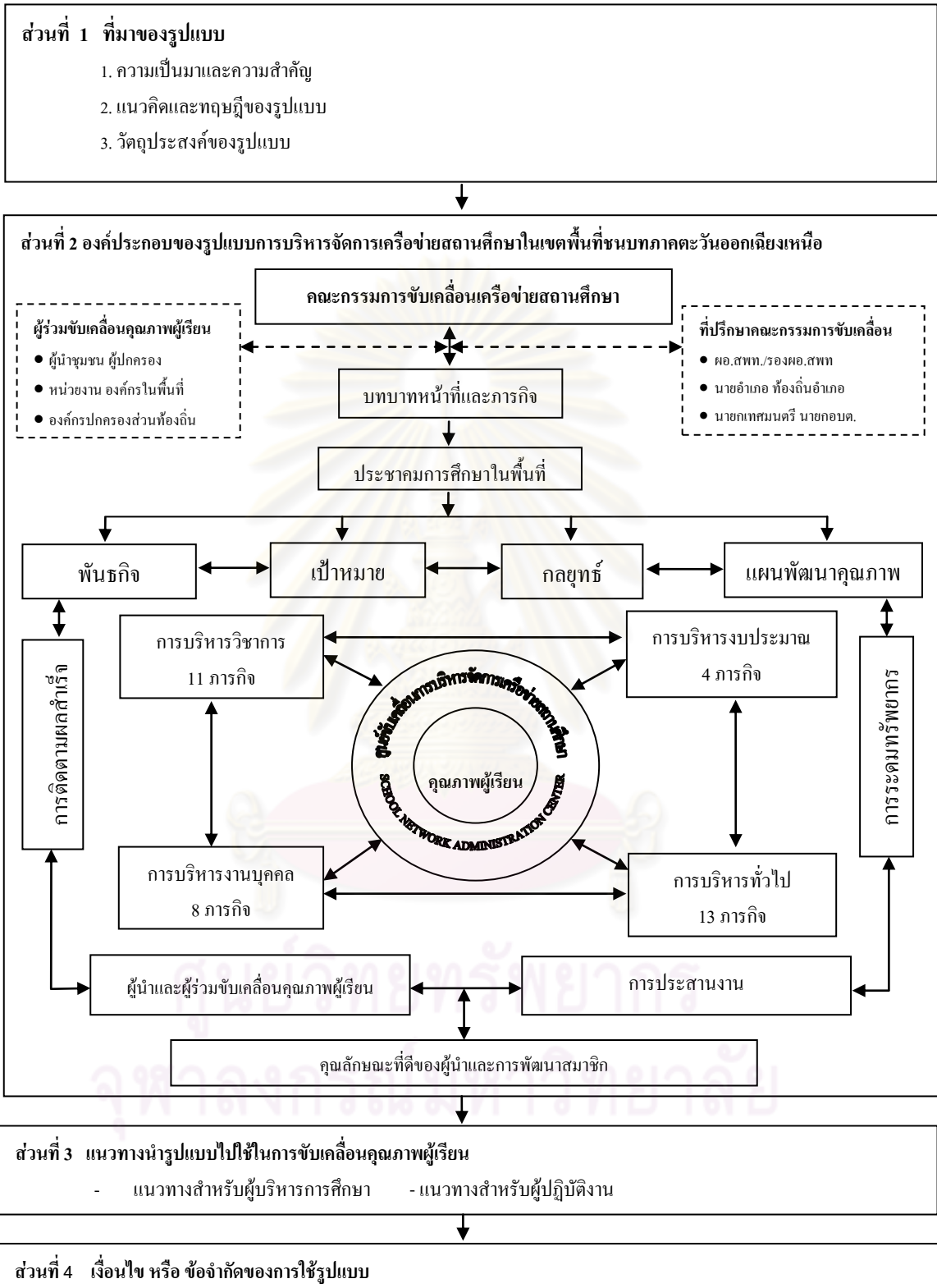
1. คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย (Good Governors)
2. การพัฒนาสมาชิก (Team Development)

3. แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ในการขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วยแนวทางสำหรับผู้บริหาร และแนวทางสำหรับผู้ปฏิบัติงาน

4. เงื่อนไขหรือข้อจำกัดของการใช้รูปแบบ

ดังนั้นในการวิจัยนี้ สรุปได้ว่าการ พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ เครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึง การศึกษา และวิเคราะห์ สภาพการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมี การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแนวคิดในการพัฒนาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีกระบวนการในการขับเคลื่อนและพัฒนาเครือข่ายสถานศึกษา ประกอบด้วย คณะบุคคลในเครือข่ายสถานศึกษาวิธีดำเนินการบริหารตามขอบเขตและภารกิจ กลไกการขับเคลื่อนเครือข่ายสถานศึกษา คุณลักษณะที่ดีของผู้นำและเทคนิควิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย เพื่อให้การดำเนินการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายในการจัดการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย สิ่งสำคัญ 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ที่มาของรูปแบบ ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนที่ 3 แนวทางในการนำรูปแบบไปใช้ในการขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน สำหรับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติ ส่วนที่ 4 เงื่อนไขและข้อจำกัดของการใช้รูปแบบ ดังแสดงในแผนภาพที่ 5

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 5 ร้างรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา

ตอนที่ 4.2 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการ
เครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
(Expert Judgment)

การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการ
เครือข่ายสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 ท่าน
ผู้วิจัยได้ใช้แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ร่วมกับการสัมภาษณ์ จากนั้นนำเสนอ
ผลในภาพรวมเป็นการบรรยายประกอบตาราง แบ่งออกเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.2.1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ ปრაกฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 14 แสดงข้อมูลสถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
คุณวุฒิทางการศึกษา		
1. ปริญญาเอก	9	90.00
2. ปริญญาโท	1	10.00
รวม	10	100.00
ความเชี่ยวชาญ		
1. ด้านการศึกษา	4	40.00
2. ด้านการวิจัยและวัดผลประเมินผล	3	30.00
3. ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย	3	30.00
รวม	10	100.00

จากตารางที่ 14 พบว่า สถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาเอก
จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 90 และ ระดับปริญญาโท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10
ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่มีความเชี่ยวชาญด้านการศึกษาจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ด้านการวิจัย
และการวัดผลประเมินผล และด้านการบริหารจัดการเครือข่าย ด้านละ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 30

4.2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการ
เครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 กลุ่ม
คือ 1) กลุ่มนักวิชาการด้านการศึกษา 2) กลุ่มนักวิชาการด้านการวิจัยและการวัดผลประเมินผล และ
กลุ่มนักวิชาการด้านบริหารจัดการเครือข่าย จำนวน 10 ท่าน โดยได้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ของผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้
ของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

รายการประเมิน	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ส่วนที่ 1 ที่มาของรูปแบบ				
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ	4.50	0.53	4.40	0.52
1.2 แนวคิดและทฤษฎีของรูปแบบ	4.60	0.52	4.40	0.52
1.3 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.60	0.52	4.40	0.52
รวม	4.57	0.52	4.40	0.52
ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ				
องค์ประกอบที่ 1 ศูนย์ขับเคลื่อน				
การบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา				
1. ที่ปรึกษาคณะกรรมการศูนย์ขับเคลื่อน	4.70	0.48	4.70	0.48
2. คณะกรรมการศูนย์ขับเคลื่อน	4.30	0.48	4.10	0.57
การบริหารจัดการเครือข่าย				
2. ผู้ร่วมขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน	4.40	0.70	4.30	0.67
3. บทบาทหน้าที่และภารกิจของศูนย์ขับเคลื่อน	3.80	0.63	3.70	0.67
รวม	4.30	0.57	4.20	0.60
องค์ประกอบที่ 2 ขอบข่ายและภารกิจของการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา				
1. การบริหารวิชาการ	4.50	0.71	3.80	0.63

ตารางที่ 15 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินความเหมาะสม
และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา
ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

รายการประเมิน	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
2. การบริหารงบประมาณ	4.30	0.67	3.50	0.97
3. การบริหารงานบุคคล	4.30	0.67	3.60	0.97
4. การบริหารทั่วไป	4.60	0.52	3.90	0.74
รวม	4.43	0.64	3.70	0.83
องค์ประกอบที่ 3 กลไกการขับเคลื่อน				
1. ประชาคมการศึกษาในพื้นที่	4.20	0.79	4.10	0.74
2. พันธกิจ	4.10	0.74	4.20	0.79
3. เป้าหมาย	4.50	0.53	4.40	0.52
4. กลยุทธ์	4.20	0.42	4.30	0.48
5. แผนการพัฒนาคุณภาพเครือข่าย	4.30	0.48	4.30	0.48
6. การระดมทรัพยากร	4.00	0.67	4.10	0.88
7. การประสานงาน	4.30	0.48	4.20	0.79
8. ผู้นำและผู้ร่วมขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน	4.40	0.52	4.10	0.88
9. การติดตามผลสำเร็จ	4.00	0.47	4.00	0.82
รวม	4.22	0.57	4.19	0.71
องค์ประกอบที่ 4 คุณลักษณะที่ดีของผู้นำและ การพัฒนาสมาชิก				
1. คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย				
1.1 มีภาวะผู้นำ	4.70	0.48	4.50	0.71
1.2 มีความคิดสร้างสรรค์	4.80	0.42	4.70	0.48
1.3 มีความรู้	4.90	0.32	4.50	0.71
1.4 มีความเชื่อมั่นในตนเอง	4.70	0.48	4.60	0.52
1.5 มีวุฒิภาวะทางอารมณ์	4.70	0.48	4.50	0.71
1.6 มีความรับผิดชอบ	4.90	0.32	4.60	0.52

ตารางที่ 15 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินความเหมาะสม
และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา
ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

รายการประเมิน	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1.7 มีความมุ่งมั่นในการทำงาน	4.80	0.42	4.70	0.48
รวม	4.79	0.42	4.59	0.59
2. การพัฒนาสมาชิก				
2.1 การบรรยาย	4.20	0.79	4.20	0.79
2.2 การอภิปราย	4.30	0.67	4.20	0.79
2.3 การระดมสมอง	4.60	0.52	4.20	0.79
2.4 การสัมมนา	4.60	0.70	4.40	0.70
2.5 การประชุมเชิงปฏิบัติการ	4.50	0.85	4.30	0.82
2.6 การศึกษาคูงาน	4.50	0.71	4.20	0.79
2.7 การฝึกอบรม	4.60	0.70	4.30	0.82
2.8 การปฏิบัติจริง	4.50	0.85	4.30	0.95
รวม	4.48	0.72	4.26	0.81
ส่วนที่ 3 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ในการขับเคลื่อนคุณภาพของผู้เรียน				
3.1 แนวทางสำหรับผู้บริหารการศึกษา	4.40	0.52	4.10	0.57
3.2 แนวทางสำหรับผู้ปฏิบัติงาน	3.90	0.74	4.10	0.74
รวม	4.15	0.63	4.10	0.48
ส่วนที่ 4 เจื่อนใจหรือข้อจำกัดของการใช้รูปแบบ				
4.1 เจื่อนใจการนำรูปแบบไปใช้	3.90	0.57	3.70	0.48
4.2 ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบไปใช้	4.10	0.74	4.00	0.47
รวม	4.00	0.65	3.85	0.48
เฉลี่ยรวม	4.37	0.59	4.16	0.63

จากตารางที่ 15 พบว่า ส่วนที่ 1 ที่มาของรูปแบบ ประกอบด้วยความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบ แนวคิดและทฤษฎีของรูปแบบ และวัตถุประสงค์ของรูปแบบ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) และมีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้ของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$)

ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ องค์ประกอบที่ ศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) และมีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้ของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) องค์ประกอบที่ 2 ขอบข่ายและภารกิจของการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) และมีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้ของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$) องค์ประกอบที่ 3 กลไกในการขับเคลื่อน มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) และมีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้ของรูปแบบอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) องค์ประกอบที่ 4 คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$) และมีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้ของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) และการพัฒนาสมาชิก มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) และมีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้ของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$)

ส่วนที่ 3 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ในการขับเคลื่อนคุณภาพของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) และมีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้ของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$)

ส่วนที่ 4 เงื่อนไขหรือข้อจำกัดของการใช้รูปแบบ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) และมีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้ของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$)

สรุปโดยภาพรวมของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) และมีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้ของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$)

ตอนที่ 4.2.3 สรุปผลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการ
เครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้วิจัยวิเคราะห์และสรุปประเด็นสำคัญ ตามประเด็นที่กำหนดไว้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ที่มาของรูปแบบ

1. มีความเหมาะสมดี แต่ควรเพิ่มหลักการของเครือข่ายหรือการทำงานร่วมกัน
เข้าไว้ด้วย

2. วัตถุประสงค์ถูกต้อง น่าจะเป็นไปได้

ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่
ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

องค์ประกอบที่ 1 ศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา
ผู้ทรงคุณวุฒิ มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. พยายามให้มีส่วนประกอบหลวม ๆ ไม่ควรระบุที่มาของแต่ละส่วน
2. ควรเพิ่มบทบาทของชุมชน ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม
3. องค์ประกอบของเครือข่ายควรมีความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนได้ตามเวลา
และสถานการณ์

4. ควรนิยามบทบาทหน้าที่ของเครือข่ายให้ชัดเจน

5. การออกแบบเชิงนโยบายควรให้ชัดเจน

องค์ประกอบที่ 2 ขอบข่ายและภารกิจของการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา
1. การบริหารวิชาการควรตัดภารกิจด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนออก
เพราะซ้ำซ้อนกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

2. ควรกำหนดขอบข่ายการทำงานแต่ละงานให้ชัดเจน

3. ภารกิจงานด้านงบประมาณมีเพียงภารกิจ ไม่น่าจะขับเคลื่อนศูนย์เครือข่ายได้

องค์ประกอบที่ 3 กลไกการขับเคลื่อน

1. ควรมีการเพิ่มบทบาทของผู้นำและผู้ร่วมขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน ให้ครู
หรือบุคลากรเข้ามามีส่วนร่วม ควรแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

2. ควรมีการจัดการเทคโนโลยี ศูนย์ ICT ในเครือข่ายเพื่อการขับเคลื่อน
จะได้มีคุณภาพ

องค์ประกอบที่ 4 คุณลักษณะที่ดีของผู้นำและการพัฒนาสมาชิก

1. คุณลักษณะที่ดีของผู้นำ

1.1 ควรเปลี่ยนการมีภาวะผู้นำเป็นมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะได้ชัดเจน
ยิ่งขึ้น

1.2 มีความรู้ ควรกำหนดให้ชัดเจนว่า มีความรู้เรื่องอะไร ควรปรับเป็นการจัดการความรู้ ซึ่งปัจจุบันเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งและควรเพิ่มความคิดเชิงระบบ เข้าด้วย

1.3 ควรเพิ่มการมีคุณธรรมจริยธรรมในรูปแบบด้วย

1.4 ควรมีจิตอาสาไว้ในรูปแบบด้วย

2. การพัฒนาสมาชิก

2.1 ควรมีการพัฒนาสมาชิกด้วยการมีส่วนร่วมพัฒนา

2.2 ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกในเครือข่ายเพื่อการพัฒนาสมาชิกอย่างยั่งยืน

ส่วนที่ 3 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ในการขับเคลื่อนคุณภาพของผู้เรียน
มีความเหมาะสมชัดเจนดีแล้ว

ส่วนที่ 4 เงื่อนไขหรือข้อจำกัดของการใช้รูปแบบ

1. ข้อความของเงื่อนไข หรือคำว่า “ข้อจำกัด” ไม่ชัดเจนอาจทำให้คิดว่า
จะทำไมได้ควรจะเป็น “เงื่อนไขปัจจัยสู่ความสำเร็จของการนำรูปแบบไปใช้”

2. ควรมีการใช้เทคนิคการจัดการความรู้เข้าร่วมในเงื่อนไข

3. ควรมีเงื่อนไขการเตรียมคน และการเตรียมกฎหมายร่วมด้วยว่าควรจะทำ
อย่างไร จึงจะนำไปสู่ผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1. ควรปรับปรุงทิศทางของลูกศรต่าง ๆ ในร่างรูปแบบ ใช้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ควรจัดรูปแบบให้มีจุดเชื่อมต่ออาจจะเป็นวงกลมสองวงซ้อนกัน และ
นำองค์ประกอบที่ 4 เข้าไปไว้ภายในด้วยจะสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4.2.3 ผลการปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ โดยวิเคราะห์
ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้นำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาเป็นแนวทางในการปรับปรุง
รูปแบบในส่วนต่าง ๆ ให้มีความชัดเจนเหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อนำไป รับฟังความเห็นอย่างกว้างขวาง
จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยการจัดสัมมนา ปรึกษาหารือ (Public Hearing Seminar) ต่อไป
ซึ่งผลการปรับปรุงมีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 16 แสดงประเด็นสำคัญในการปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากการประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

องค์ประกอบของรูปแบบ	ประเด็นสำคัญในการปรับปรุงรูปแบบ
<p>ส่วนที่ 1 ที่มาของรูปแบบ</p> <p>1) ความเป็นมาและความสำคัญ</p> <p>2) แนวคิดและทฤษฎีของรูปแบบ</p> <p>3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ</p>	<p>คงเดิม</p> <p>คงเดิม</p> <p>คงเดิม</p>
<p>ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</p> <p>องค์ประกอบที่ 1 ศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา</p> <p>องค์ประกอบที่ 2 ขอบข่ายและภารกิจของการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา</p> <p>องค์ประกอบที่ 3 กลไกการขับเคลื่อน</p> <p>องค์ประกอบที่ 4 คุณลักษณะที่ดีของผู้นำและการพัฒนาสมาชิก</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เปลี่ยนแปลงที่มาของประธานขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายให้มีความยืดหยุ่น มาจากการคัดเลือกของคณะกรรมการขับเคลื่อน - เพิ่มบทบาทของชุมชน และผู้ปกครอง - ตัดภารกิจจัดการเรียนการสอนในงานบริหารวิชาการ - เพิ่มบทบาทของผู้นำและผู้ร่วมขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน - เพิ่มการจัดการเทคโนโลยี ศูนย์ ICT ในเครือข่าย

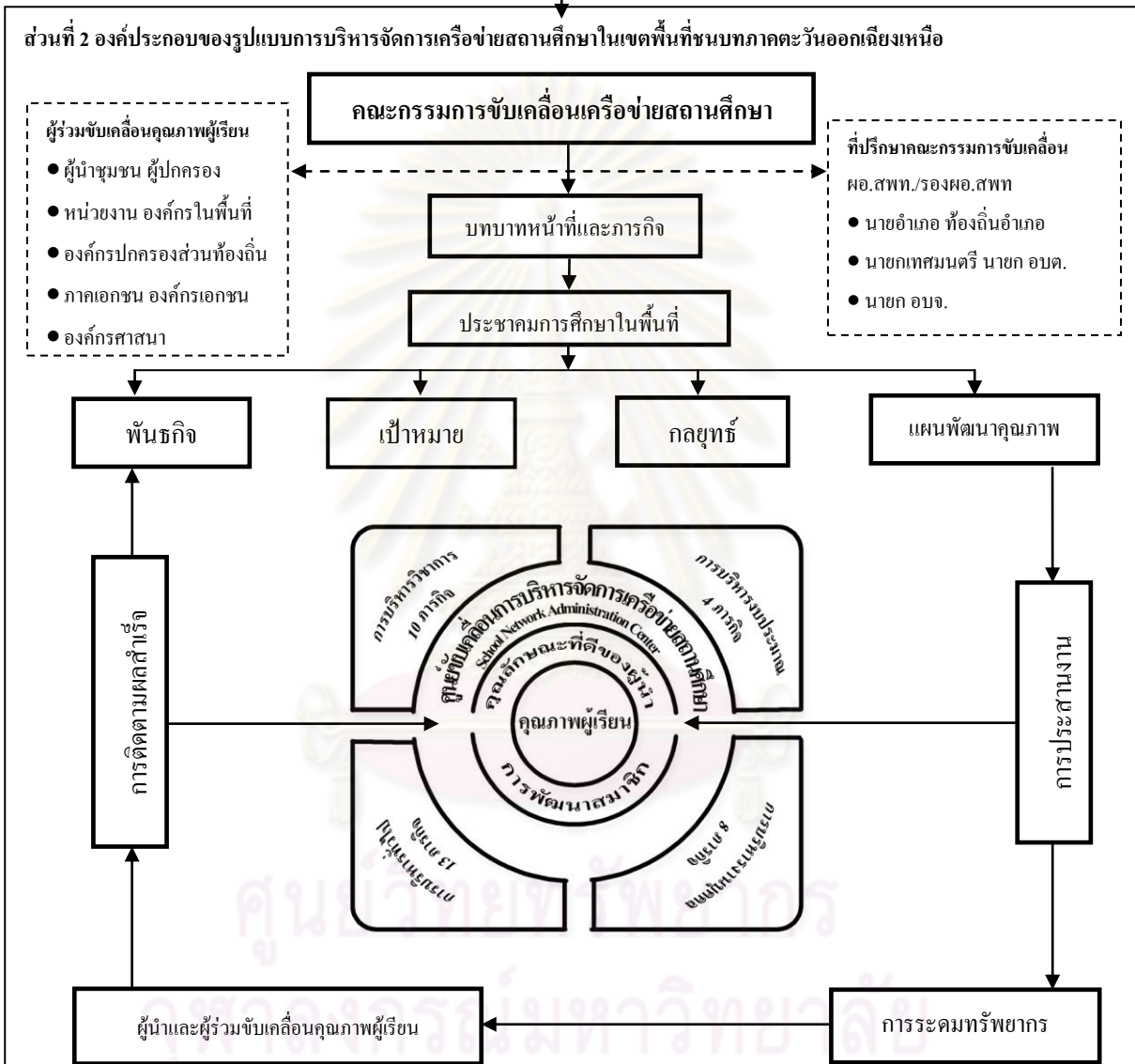
ตารางที่ 16 (ต่อ) แสดงประเด็นสำคัญในการปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา
ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากการประเมินความเหมาะสมและเป็นไป
ได้ของรูปแบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

องค์ประกอบของรูปแบบ	ประเด็นสำคัญในการปรับปรุงรูปแบบ
4.1 คุณลักษณะที่ดีของผู้นำ	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มคุณธรรมจริยธรรมของผู้นำ - ปรับจากมีภาวะผู้นำ เป็นมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ - ปรับจากความคิดสร้างสรรค์ เป็นความคิดเชิงระบบ - เพิ่มมีจิตอาสา - ปรับจากมีความรู้ เป็นการจัดการความรู้ - เพิ่มการมีส่วนร่วม
4.2 การพัฒนาสมาชิก	
ส่วนที่ 3 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ในการขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน	ปรับให้ข้อความชัดเจนและง่ายต่อการศึกษา
ส่วนที่ 4 เงื่อนไข หรือข้อจำกัดของการใช้รูปแบบ	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับเป็น เงื่อนไข ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้ - ปรับเงื่อนไขปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้ในรายละเอียดให้มีความชัดเจนง่ายต่อการศึกษาและทำความเข้าใจ
ข้อเสนอแนะอื่น ๆ	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับเปลี่ยนลูกศรของกลไกการขับเคลื่อนเครือข่ายจากสองหัว เป็นหัวเดียวเรียงลำดับเป็นวงจร - จัดรูปแบบใหม่ให้สมบูรณ์และสอดคล้องคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

จากผลการปรับปรุงรูปแบบจากการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้
ของผู้ทรงคุณวุฒิ ปรากฏดังแผนภาพที่ 6

ส่วนที่ 1 ที่มาของรูปแบบ

1. ความเป็นมาและความสำคัญ
2. แนวคิดและทฤษฎีของรูปแบบ
3. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

ส่วนที่ 3 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ในการขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน

- แนวทางสำหรับผู้บริหารการศึกษา
- แนวทางสำหรับผู้ปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 4 เงื่อนไข หรือ ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้

แผนภาพที่ 6 าร่างรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาจากการวิพากษ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 4.3.1 ผลการจัดสัมมนาประชาพิจารณ์ (Public Hearing Seminar)

การจัดสัมมนาประชาพิจารณ์ (Public Hearing Seminar) รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อยื่นรูปแบบและรับฟังความคิดเห็นอย่างกว้างขวางจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม ซึ่งประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนองค์กรในพื้นที่ และคณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษาซึ่ง ประกอบด้วย ประธานเครือข่ายสถานศึกษา ผู้บริหารในเครือข่ายสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนครู และเลขานุการเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 50 คน จากผลการวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้วิจัยได้ใช้แบบประชาพิจารณ์เพื่อเป็นการรับฟังความคิดเห็นอย่างกว้างขวางจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จากนั้นนำเสนอผลในภาพรวมเป็นการบรรยายประกอบตาราง ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นจากการสัมมนาประชาพิจารณ์จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รายการประเมิน	ความคิดเห็น					
	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ส่วนที่ 1 ที่มาของรูปแบบ						
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ	50	100.00	0	0	0	0
1.2 แนวคิดและทฤษฎีของรูปแบบ	48	96.00	2	4.00		
1.3 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	50	100.00	0	0	0	0
ส่วนที่ 2 องค์ประกอบและสาระสำคัญของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ						
องค์ประกอบที่ 1 ศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา						

ตารางที่ 17(ต่อ) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นจากการสัมมนาประชาพิจารณ์จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รายการประเมิน	ความคิดเห็น					
	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ที่ปรึกษาคณะกรรมการศูนย์ ขับเคลื่อน	49	98.00	1	2.00	0	0
2. คณะกรรมการศูนย์ขับเคลื่อน การบริหารจัดการเครือข่าย	47	94.00	3	6.00	0	0
3. ผู้ร่วมขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน	47	94.00	3	6.00	0	0
4. บทบาทหน้าที่และภารกิจของ ศูนย์ขับเคลื่อน	50	100.00	0	0	0	0
องค์ประกอบที่ 2 ขอบข่ายและ ภารกิจของการบริหารจัดการเครือข่าย สถานศึกษา						
1. การบริหารวิชาการ	49	98.00	1	2.00	0	0
2. การบริหารงบประมาณ	49	98.00	1	2.00	0	0
3. การบริหารงานบุคคล	49	98.00	1	2.00	0	0
4. การบริหารทั่วไป	49	98.00	1	2.00	0	0
องค์ประกอบที่ 3 กลไกการขับเคลื่อน						
1. ประชาคมการศึกษา	50	100.00	0	0	0	0
2. พันธกิจ	50	100.00	0	0	0	0
3. เป้าหมาย	50	100.00	0	0	0	0
4. กลยุทธ์	50	100.00	0	0	0	0
5. แผนการพัฒนาคุณภาพ	49	98.00	1	2.00	0	0
เครือข่าย						
6. การระดมทรัพยากร	46	92.00	4	8.00	0	0
7. การประสานงาน	50	100.00	0	0	0	0

ตารางที่ 17(ต่อ) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นจากการสัมมนาประชาพิจารณ์จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รายการประเมิน	ความคิดเห็น					
	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
8. ผู้นำและผู้ร่วมขับเคลื่อน คุณภาพผู้เรียน	50	100.00	0	0	0	0
9. การติดตามผลสำเร็จ	49	98.00	1	2.00	0	0
องค์ประกอบที่ 4 คุณลักษณะที่ ดีของผู้นำและการพัฒนาสมาชิก						
1. คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย						
1.1 มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	50	100.00	0	0	0	0
1.2 มีความคิดเชิงระบบ	50	100.00	0	0	0	0
1.3 มีจิตอาสา	50	100.00	0	0	0	0
1.4 มีการจัดการความรู้	49	98.00	1	2.00	0	0
1.5 มีความเชื่อมั่นในตนเอง	48	96.00	2	4.00	0	0
1.6 มีวุฒิภาวะทางอารมณ์	50	100.00	0	0	0	0
1.7 มีความรับผิดชอบ	50	100.00	0	0	0	0
1.8 มีความมุ่งมั่นในการทำงาน	50	100.00	0	0	0	0
2. การพัฒนาสมาชิก						
2.1 การมีปฏิสัมพันธ์ของสมาชิก	50	100.00	0	0	0	0
2.2 การอภิปราย	48	96.00	2	4.00	0	0
2.3 การระดมสมอง	49	98.00	1	2.00	0	0

ตารางที่ 17(ต่อ) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นจากการสัมมนาประชาพิจารณ์จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รายการประเมิน	ความคิดเห็น					
	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2.4 การสัมมนา	50	100.00	0	0	0	0
2.5 การประชุมเชิงปฏิบัติการ	50	100.00	0	0	0	0
2.6 การศึกษาดูงาน	49	98.00	1	2.00	0	0
2.7 การฝึกอบรม	49	98.00	1	2.00	0	0
2.8 การปฏิบัติจริง	49	98.00	1	2.00	0	0
2.9 การมีส่วนร่วม	50	100.00	0	0	0	0
ส่วนที่ 3 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ ในการขับเคลื่อนคุณภาพของผู้เรียน						
3.1 แนวทางสำหรับผู้บริหาร การศึกษา	50	100.00	0	0	0	0
3.2 แนวทางสำหรับผู้ปฏิบัติงาน	48	96.00	2	4.00	0	0
ส่วนที่ 4 เงื่อนไข ปัจจัยสู่ความสำเร็จ ในการนำรูปแบบไปใช้						
4.1 เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้	49	98.00	1	2.00	0	0
4.2 ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำ รูปแบบไปใช้	49	98.00	1	2.00	0	0

จากตารางที่ 17 พบว่า ผู้เข้าร่วมประชาพิจารณ์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ที่มาของรูปแบบ ประเด็นความเป็นมาและความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของรูปแบบ เห็นด้วย ร้อยละ 100 ส่วนประเด็นแนวคิดและทฤษฎีของรูปแบบ เห็นด้วย ร้อยละ 90.00 ไม่แน่ใจ ร้อยละ 4.00

ส่วนที่ 2 องค์ประกอบและสาระสำคัญของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

องค์ประกอบที่ 1 ประเด็นบทบาทหน้าที่และภารกิจของศูนย์ขับเคลื่อน ผู้ร่วมประชาพิจารณ์เห็นด้วย ร้อยละ 100 ที่ปรึกษาคณะกรรมการศูนย์ขับเคลื่อน เห็นด้วย ร้อยละ 98.00 ส่วนประเด็น คณะกรรมการศูนย์ขับเคลื่อน และผู้ร่วมขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน เห็นด้วย 94.00 ไม่แน่ใจ ร้อยละ 6.00

องค์ประกอบที่ 2 ขอบข่ายและ ภารกิจของการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ผู้ร่วมประชาพิจารณ์เห็นด้วยร้อยละ 98.00 ไม่แน่ใจร้อยละ 2.00

องค์ประกอบที่ 3 กลไกการขับเคลื่อน พบว่า ผู้ร่วมประชาพิจารณ์เห็นด้วย ร้อยละ 100 ในประเด็น การประชาคมการศึกษา พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ การประสานงาน และผู้ร่วมขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน ส่วนแผนพัฒนาคุณภาพเครือข่าย และการติดตามผลสำเร็จ เห็นด้วย ร้อยละ 98.00 ไม่แน่ใจ ร้อยละ 2.00 และการระดมทรัพยากร เห็นด้วยร้อยละ 92.00 ไม่แน่ใจ ร้อยละ 8.00

องค์ประกอบที่ 4 คุณลักษณะที่ดีของผู้นำและการพัฒนาสมาชิก พบว่า ในประเด็นคุณลักษณะที่ดีของผู้นำ ผู้ร่วมประชาพิจารณ์เห็นด้วย ร้อยละ 100 ในด้านการมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ การมีความ มคิดเชิงระบบ การมีจิตอาสา การมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ การมีความ รับผิดชอบ และการมีความมุ่งมั่นในการทำงาน การจัดการความรู้ ผู้ร่วมประชาพิจารณ์เห็นด้วย ร้อยละ 98.00 ไม่แน่ใจร้อยละ 2.00 และด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ผู้ร่วมประชาพิจารณ์เห็นด้วย ร้อยละ 96.00 ไม่แน่ใจร้อยละ 4.00 ในประเด็นการพัฒนาสมาชิก ผู้ร่วมประชาพิจารณ์เห็นด้วย ร้อยละ 100 ในด้าน การมีปฏิสัมพันธ์ของสมาชิก การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการมีส่วนร่วม ส่วนการระดมสมอง การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม การปฏิบัติจริง ผู้ร่วมประชาพิจารณ์เห็นด้วย ร้อยละ 98.00 ไม่แน่ใจร้อยละ 2.00 และการอภิปราย ผู้ร่วมประชาพิจารณ์เห็นด้วย ร้อยละ 96.00 ไม่แน่ใจร้อยละ 4.00

ส่วนที่ 3 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ ในการขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน พบว่า ในประเด็น แนวทางสำหรับผู้บริหารการศึกษา ผู้ร่วมประชาพิจารณ์เห็นด้วย ร้อยละ 100 และในประเด็น แนวทางสำหรับผู้ปฏิบัติงาน ผู้ร่วมประชาพิจารณ์เห็นด้วย ร้อยละ 96.00 ไม่น่าใจ ร้อยละ 4.00

ส่วนที่ 4 เงื่อนไข ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้ พบว่า ผู้ร่วมประชาพิจารณ์เห็นด้วย ร้อยละ 98.00 ไม่น่าใจ ร้อยละ 2.00

4.3.2 สรุปผล ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จากการสัมมนาประชาพิจารณ์เกี่ยวกับรูปแบบของการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4.3.2.1 ควรมีการตั้งชื่อรูปแบบให้สื่อความหมายเข้าใจง่าย

4.3.2.2 ควรเพิ่ม องค์การศาสนา และ องค์กรเอกชน ของศูนย์ขับเคลื่อนเครือข่ายสถานศึกษา ในส่วนของผู้ร่วมขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน

4.3.2.3 จะต้องมีการฝึกอบรมวิทยากรรองรับ

4.3.2.4 รูปแบบควรปรับปรุงรูปทรงของรูปแบบ ให้มองดูง่าย ชัดเจนยิ่งขึ้น

4.3.2.5 ควรกำหนดกรอบของผู้ร่วมประชาคมการศึกษาให้มีความชัดเจน

4.3.3 ผลการปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการจัดสัมมนาประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นอย่างกว้างขวางจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้นำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้มีความชัดเจนเหมาะสม โดยมีประเด็นต่าง ๆ ดังปรากฏในตารางต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 18 แสดงประเด็นสำคัญในการปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา
ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

องค์ประกอบของรูปแบบ	ประเด็นสำคัญในการปรับปรุงรูปแบบ
<p>ส่วนที่ 1 ที่มาของรูปแบบ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความเป็นมาและความสำคัญ 2. แนวคิดและทฤษฎีของรูปแบบ 3. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 	<p>เพิ่มองค์ประกอบของส่วนที่ 1 ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ชื่อของรูปแบบ 2. ความเป็นมาและความสำคัญ 3. แนวคิดและทฤษฎีของรูปแบบ 4. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ
<p>ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่าย</p> <p>องค์ประกอบที่ 1 ศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา</p> <p>องค์ประกอบที่ 2 ขอบข่ายและภารกิจของการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา</p> <p>องค์ประกอบที่ 3 กลไกการขับเคลื่อน</p> <p>องค์ประกอบที่ 4 คุณลักษณะที่ดีของผู้นำและการพัฒนาสมาชิก</p> <p>4.1 คุณลักษณะที่ดีของผู้นำ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มองค์กรทางศาสนา ภาคเอกชน ร่วมในส่วนของผู้ร่วมขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน - ปรับเปลี่ยนรูปทรงของขอบข่ายและภารกิจการบริหารจากกรอบสี่เหลี่ยมเป็นวงกลมล้อมรอบคุณภาพผู้เรียน - เพิ่มผู้ร่วมขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน ให้มีองค์ประกอบที่หลากหลายครอบคลุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น องค์กรทางศาสนา ภาคเอกชน - ปรับจากประชาคมการศึกษาในพื้นที่เป็นประชาคมการศึกษาซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน - เพิ่มเติมในส่วนของคุณธรรมจริยธรรมของผู้นำ

ตารางที่ 18 (ต่อ) แสดงประเด็นสำคัญในการปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่าย
สถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

องค์ประกอบของรูปแบบ	ประเด็นสำคัญในการปรับปรุงรูปแบบ
4.2 การพัฒนาสมาชิก	- ปรับเป็นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก - ปรับโดยการเพิ่มการมีปฏิสัมพันธ์ และให้ ความสำคัญกับการพัฒนาสมาชิกก่อน คุณลักษณะที่ดีของผู้นำ
ส่วนที่ 3 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ในการ การขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน	คงเดิม
ส่วนที่ 4 เจาะใจ ปัจจัยสู่ความสำเร็จของการนำ รูปแบบไปใช้	คงเดิม
ข้อเสนอแนะอื่น ๆ	- ปรับแผนภาพแสดงรูปแบบ ด้วยการนำ ศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่าย สถานศึกษา ไปไว้ด้านบนสุดของส่วนที่ 2 - ปรับเปลี่ยนรูปทรงของขอบข่ายและภารกิจ การบริหารให้มีความกระชับ มองดูน่าสนใจ - ตั้งชื่อของรูปแบบให้สื่อความหมายในการใช้ รูปแบบ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

การนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา รูปแบบ การบริหารจัดการ เครือข่ายสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามข้อคิดเห็นและเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและจากการ ประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นอย่างกว้างขวางจากผู้มีส่วน ได้ส่วนเสียจากการใช้ รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เรียกว่า SEAL Model ประกอบด้วย

S : School Network Administration Center คือ ศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา

E : Educational Community คือ การประชาคมการศึกษาที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน

A : Association , Team developing คือ การมีปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกและการพัฒนาสมาชิก

L : Leader Quality คือ ผู้นำที่มีคุณภาพ

โดย SEAL Model มีส่วนประกอบที่สำคัญ 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ชื่อและที่มาของรูปแบบ เป็นส่วนนำของรูปแบบ ซึ่งเป็นการอธิบายความเป็นมาและความสำคัญ แนวคิดและทฤษฎีของรูปแบบ และวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ประกอบด้วย

1. ชื่อของรูปแบบ
2. ความเป็นมาและความสำคัญ
3. แนวคิดและทฤษฎีของรูปแบบ
4. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นส่วนประกอบสำคัญ ของการจัดรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 ศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา
ประกอบด้วย

- 1.1 ที่ปรึกษาคณะกรรมการขับเคลื่อน การบริหารจัดการเครือข่าย
- 1.2 คณะกรรมการขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา
- 1.3 ผู้ร่วมขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน
- 1.4 บทบาทหน้าที่และภารกิจ

องค์ประกอบที่ 2 ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการเครือข่าย ประกอบด้วย

- 2.1 การบริหารวิชาการ
- 2.2 การบริหารงบประมาณ
- 2.3 การบริหารงานบุคคล
- 2.4 การบริหารทั่วไป

องค์ประกอบที่ 3 กลไกการขับเคลื่อน ประกอบด้วย

- 3.1 ประชาคมการศึกษา (Educational community)
- 3.2 พันธกิจ (Mission)
- 3.3 เป้าหมาย (Goal)
- 3.4 กลยุทธ์ (Strategy)
- 3.5 แผนพัฒนาคุณภาพเครือข่ายสถานศึกษา (School Network

Development Plan)

- 3.6 การระดมทรัพยากร (Mobilization)
- 3.7 การประสานงาน (Co-ordination)
- 3.8 ผู้นำและผู้ร่วมขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน (Leader and Participant)
- 3.9 การติดตามผลสำเร็จ (Monitoring)

องค์ประกอบที่ 4 การมีปฏิสัมพันธ์ การพัฒนาสมาชิกและคุณลักษณะที่ดีของผู้นำ

- 4.1 การมีปฏิสัมพันธ์ และการพัฒนาสมาชิก
 - 4.1.1 การมีปฏิสัมพันธ์ของสมาชิก (Associate Members)
 - 4.1.2 การอภิปราย (Discussion)
 - 4.1.3 การระดมสมอง (Brain Storming)
 - 4.1.4 การสัมมนา (Seminar)

- 4.1.5 การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)
- 4.1.6 การศึกษาดูงาน (Field trip)
- 4.1.7 การฝึกอบรม (Training)
- 4.1.8 การปฏิบัติจริง (Doing)
- 4.2 คุณลักษณะที่ดีของผู้นำ
 - 4.2.1 มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ (Leadership)
 - 4.2.2 มีความคิดเชิงระบบ (System Thinking)
 - 4.2.3 มีจิตอาสา (Public Mind)
 - 4.2.4 มีการจัดการความรู้ (Knowledge Management)
 - 4.2.5 มีความเชื่อมั่นในตนเอง (Self Confidence)
 - 4.2.6 มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ (Emotional Maturity)
 - 4.2.7 มีความรับผิดชอบ (Responsibility)
 - 4.2.8 มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (Commitment into Working)

ส่วนที่ 3 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ในการขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน

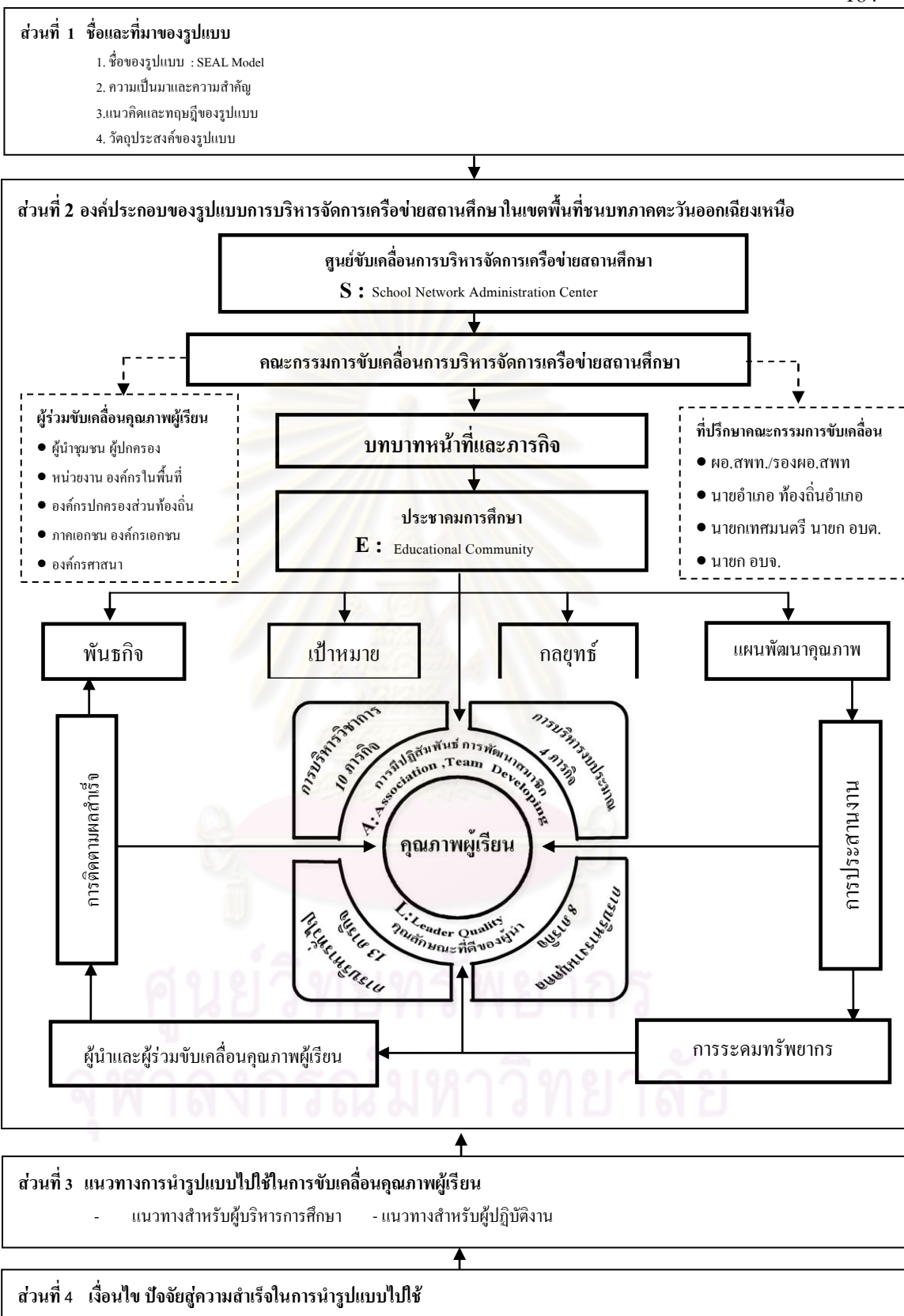
เป็นส่วนประกอบของแนวทางการนำรูปแบบไปใช้ ประกอบด้วย

- 3.1 แนวทางสำหรับผู้บริหาร
- 3.2 แนวทางสำหรับผู้ปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 4 เงื่อนไข ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้ เป็นส่วนสุดท้ายของรูปแบบ ควรทำความเข้าใจเงื่อนไขในการนำรูปแบบไปใช้ และปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้ ประกอบด้วย

- 4.1 เงื่อนไขสำหรับการนำรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 4.2 ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้

ผู้วิจัยนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังแผนภาพที่ 7

แผนภาพที่ 7 แสดงรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ: SEAL Model

ส่วนที่ 1 ชื่อและที่มาของรูปแบบ

ที่มาของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี รายละเอียดดังนี้

1. ชื่อของรูปแบบ

รูปแบบของการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ เรียกว่า SEAL Model ประกอบด้วย

S : School Network Administration Center คือ ศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา

E : Educational Community คือ การประชาคมการศึกษาที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน

A : Association , Team developing คือ การมีปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกและการพัฒนาสมาชิก

L : Leader Quality คือ ผู้นำที่มีคุณภาพ

2. ความเป็นมาและความสำคัญ

การจัดการศึกษาตามแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษาโดยตรง ให้อิสระในการบริหารจัดการโดยยึดประโยชน์ที่เกิดขึ้น กับผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งการเปิดโอกาสให้บุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แต่จากรายงานการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาหลายด้าน โดยเฉพาะปัญหาด้านการจัดตั้งศูนย์เครือข่ายสถานศึกษา ความไม่ชัดเจนของการมีส่วนร่วม การให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกัน ในเครือข่ายสถานศึกษาตั้งแต่คณะกรรมการเครือข่าย ครูและบุคลากรทางการศึกษาในเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งหน่วยงานอื่น ๆ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ในเครือข่ายสถานศึกษา ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมได้คะแนนต่ำกว่าประเทศอื่น ๆ หลายประเทศ และจากการประเมินคุณภาพการศึกษา มีโรงเรียนไม่ได้มาตรฐานถึงร้อยละ 65

ดังนั้นการแสวงหารูปแบบและวิธีการในการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาที่เหมาะสมจะเป็นแนวทางและเป็นประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

3. แนวคิดและทฤษฎีของรูปแบบ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีดังนี้

3.1 แนวคิด

3.1.1 หลักการจัดการศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้เป็น มนุษย์ ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้ การดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าและการอยู่ร่วมกัน ในสังคมอย่างมีความสุข

3.1.2 หลักคุณภาพ โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้เต็มตามศักยภาพ มีมาตรฐานการศึกษา มี การพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

3.1.3 หลักการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา โดยการจัดระบบงาน การสื่อสารและประสานสัมพันธ์กับท้องถิ่น ชุมชนและหน่วยงานภายนอก เพื่อการระดมทรัพยากรมาใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการทั้งทรัพยากรบุคคล ภูมิปัญญาท้องถิ่น และอื่น ๆ

3.1.4 หลักบูรณาการ สถานศึกษาคควรบูรณาการ การทำงานและบุคคล ในการทำงาน ให้เกิดความสมดุล บูรณาการงานและโครงการต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงาน ระดับนโยบายให้เกิดความเชื่อมโยงทั้งทางด้านวิธีการ การใช้ทรัพยากรและผลการดำเนินงาน

3.1.5 หลักการบริหารจัดการที่ดี สถานศึกษาดำเนินงานตามภาระหน้าที่ โดยยึดหลัก 6 ประการ ได้แก่ หลักกฎหมาย หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ดังนี้

3.1.5.1 หลักกฎหมาย สถานศึกษากำหนดกฎกติกาขั้นตอนการปฏิบัติงาน เพื่อใช้ในการบริหารงานสถานศึกษาให้เกิดความถูกต้อง

3.1.5.2 หลักคุณธรรม สถานศึกษาดำเนินงานส่งเสริมสนับสนุนให้ ครู บุคลากรและนักเรียนประพฤติปฏิบัติตนและปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือความถูกต้องดีงาม

3.1.5.3หลักความโปร่งใส สถานศึกษาดำเนิน การสร้างความไว้วางใจ ซึ่งกันและกันของบุคลากรในองค์กร โดยปรับปรุงกลไกการทำงานให้มีความโปร่งใส บุคลากรรู้ ขั้นตอนในการดำเนินงาน และสามารถตรวจสอบการทำงานได้ มีความโปร่งใสในการบริหารงาน เงิน คน มีการสื่อสารที่ดี มีการสื่อสารสองทางอย่างเปิดเผย มีการสื่อสารหลายช่องทาง และการสื่อสาร

ในระดับเดียวกัน เพื่อช่วยให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจตรงกัน มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารรายวัน หรือรายสัปดาห์ ให้บุคลากรทราบความเคลื่อนไหวในสถานศึกษา

3.1.5.4 หลักการมีส่วนร่วม ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยให้ครู บุคลากร และบุคคลในสังคม มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ร่วมรับผิดชอบ และตัดสินใจในการดำเนินงาน ของสถานศึกษาตามหน้าที่การบริหารจัดการและภารกิจการบริหารสถานศึกษา และมีการวางระบบการรับฟังความคิดเห็น

3.1.5.5 หลักการรับผิดชอบ สถานศึกษาสร้างให้บุคลากรตระหนัก ในหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อองค์กร การใส่ใจต่อปัญหาส่วนรวมของสถานศึกษา และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับ ผลดีและผลเสียจากการกระทำของตน มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจสู่บุคลากรระดับปฏิบัติ เพื่อให้ ความรับผิดชอบในทุกระดับมีความชัดเจน และมีการรายงานผลการปฏิบัติงาน

3.1.5.6 หลักความคุ้มค่า สถานศึกษาบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด แก่การจัดการศึกษา มีการเชื่อมโยงงานในความรับผิดชอบ ให้ใช้ทรัพยากร และเทคโนโลยีร่วมกันอย่างคุ้มค่า และพัฒนาความสามารถของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

3.2 ทฤษฎีในการสร้างรูปแบบ

นักวิชาการศึกษาได้จัดแนวกิถุรูปแบบได้หลายลักษณะ Smith and others (1980 : 461) ได้จำแนกรูปแบบเป็น 2 ประเภท คือ รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) และรูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Model) ซึ่งประกอบด้วย รูปแบบข้อความ (Verbal Model) หรือรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Model) และรูปแบบทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) ส่วน Keeves (1988 : 561 – 565) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ และการพัฒนาการใช้รูปแบบทางการศึกษาเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) รูปแบบเชิงเทียบเคียง (Analog Model) 2) รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ ที่ศึกษาด้วยภาษาแผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนต่าง ๆ และใช้ข้อความในการอธิบายเพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดมากขึ้น 3) รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) เป็นรูปแบบการแสดงความสัมพันธ์ของ องค์ประกอบทางสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ และ 4) รูปแบบเชิงสาเหตุ (Casual Model) เป็นรูปแบบที่ นำมาจากวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) รูปแบบนี้สามารถศึกษารูปแบบที่มีตัวแปรสลับซับซ้อนได้

ในการพัฒนารูปแบบต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญของBrown and Moberg (1980 : 16 – 17) ที่ประกอบด้วย สภาพแวดล้อม (Environment) เทคโนโลยี (Technology) โครงสร้าง (Structure) กระบวนการจัดการ (Management Process) และกระบวนการตัดสินใจสั่งการ (Decision Making) โดยต้องมีลักษณะรูปแบบที่คั้งนี้

1. รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างตัวแปรมากกว่า เน้นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแบบรวม ๆ
2. รูปแบบควรนำไปสู่การพยากรณ์ผลที่ตามมา ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ด้วย ข้อมูลเชิงประจักษ์โดยเมื่อทดสอบรูปแบบแล้ว ถ้าปรากฏว่าไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ รูปแบบนั้นต้องถูกยกเลิกไป
3. รูปแบบควรอธิบายโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุเชิงผล ของเรื่องที่ศึกษา ได้อย่างชัดเจน
4. รูปแบบควรนำไปสู่การสร้างแนวความคิดใหม่หรือความสัมพันธ์ของเรื่อง ที่ศึกษาได้
5. รูปแบบในเรื่องใดจะเป็นเช่นไรขึ้นกับกรอบของทฤษฎีในเรื่องนั้น ๆ

4. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

เพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำงานร่วมกันในลักษณะเครือข่ายการบริหารจัดการ สถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในพื้นที่ร่วมขับเคลื่อน ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา

ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 ศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา

- 1.1 ที่ปรึกษาคณะกรรมการขับเคลื่อน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นายอำเภอ ท้องถิ่นอำเภอ นายกองัดการบริหารส่วนตำบล และกรรมการบริหารส่วนจังหวัด ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาในการบริหารจัดการเครือข่ายให้สามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.2 คณะกรรมการขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ประกอบด้วย
 - 1.2.1 ประธานศูนย์ขับเคลื่อนเครือข่ายสถานศึกษา เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ในเครือข่ายที่ทำหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษาในเครือข่าย
 - 1.2.2 คณะกรรมการศูนย์ขับเคลื่อนเครือข่ายสถานศึกษา เป็นตัวแทนสถานศึกษา

ในเครือข่ายมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตามภารกิจ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่าย

1.2.3 เลขานุการศูนย์ขับเคลื่อนเครือข่ายสถานศึกษา เป็นครูหรือผู้บริหารที่ได้รับเลือกจากประธานศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาทำหน้าที่งานธุรการและประสานกับสมาชิกทั้งในศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาและนอกศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา

1.2.4 สมาชิกศูนย์ขับเคลื่อนเครือข่ายสถานศึกษา ประกอบด้วย สถานศึกษาในเขตปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกัน มีการคมนาคมที่สะดวกและอยู่ในสภาพภูมิศาสตร์ใกล้เคียงกัน

1.3 ผู้ร่วมขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน หน่วยงานในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำหน้าที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ ศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่าย ในทุกด้าน

1.4 บทบาทหน้าที่และภารกิจ เป็นการกำหนดบทบาท อำนาจหน้าที่และภารกิจของศูนย์ขับเคลื่อนเครือข่าย ประกอบด้วย การติดต่อสื่อสาร การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ การปรับตัว การพัฒนากิจกรรมและความเคลื่อนไหวของเครือข่าย การพัฒนาสมาชิกเครือข่าย

องค์ประกอบที่ 2 ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการเครือข่าย ประกอบด้วย

2.1 การบริหารวิชาการ (Academic administration) ประกอบด้วย การวางแผนงานด้านวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.2 การบริหารงบประมาณ (Budget administration) ประกอบด้วย การเสนอขอและการจัดการงบประมาณเพื่อพัฒนาสถานศึกษาในเครือข่าย การจัดหาและระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาการศึกษา การบริหารจัดการทรัพยากร การติดตามตรวจสอบการบริหารงบประมาณ

2.3 การบริหารงานบุคคล (Personnel resource administration) ประกอบด้วย การวางแผนอัตรากำลัง และการกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน การประเมินผลการปฏิบัติงาน การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ การพัฒนาบุคลากร และการส่งเสริมการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพ

2.4 การบริหารทั่วไป (General affairs administration) ประกอบด้วย งานธุรการ เครื่องมือ การพัฒนาและสร้างเครือข่ายระบบข้อมูลสารสนเทศ การจัดสวัสดิการสำหรับบุคลากร ในเครือข่าย การประสานงานและพัฒนาเครือข่าย การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดระบบ บริหารจัดการเครือข่าย การวางแผนการใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศ การกำหนดเขตบริการและ สำนะโนประชากรวัยเรียนใน เครือข่าย การวางแผนส่งต่อผู้เรียนของสถานศึกษาในเครือข่าย การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานกับบุคคล ชุมชน หน่วยงานอื่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา และการดูแลอาคารสถานที่และ สภาพแวดล้อมสถานศึกษาเครือข่าย

องค์ประกอบที่ 3 กลไกการขับเคลื่อน ประกอบด้วย

3.1 ประชาคมการศึกษา (Educational community) เป็นการระดมความคิดเห็น เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในพื้นที่จากผู้มีส่วนได้เสียในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ร่วมกันกำหนดพันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ และแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในเครือข่าย ซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญที่สุดในการ ขับเคลื่อนเครือข่ายสถานศึกษา

3.2 พันธกิจ (Mission) เป็นการกำหนดข้อความที่มีความชัดเจนเป็นรูปธรรมนำไปสู่ การปฏิบัติเป็นส่วนที่จะทำให้เกิดการวางแผนในการปฏิบัติงานว่าควรจะเป็นไปในทิศทางใด ทิศทางหนึ่ง

3.3 เป้าหมาย (Goal) เป็นการ กำหนดวัตถุประสงค์ให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้ การปฏิบัติงานบรรลุผลสัมฤทธิ์มากยิ่งขึ้นซึ่งอาจกำหนดให้เป็นตัวเลข หน่วยงานที่วัดได้ และมี จำนวนเพียงพอที่จะเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จได้

3.4 กลยุทธ์ (Strategy) เป็นวิธีการที่เครือข่ายสถานศึกษากำหนดเพื่อให้การดำเนินการ ไปสู่เป้าหมายในอนาคต หรือเป็นรูปแบบการตัดสินใจและการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของ เครือข่ายสถานศึกษา

3.5 แผนพัฒนาคุณภาพเครือข่ายสถานศึกษา(School Network Development Plan) เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพเครือข่ายสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานของเครือข่ายสถานศึกษา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3.6 การระดมทรัพยากร(Mobilization) เป็นการประสานงาน การสร้างความสัมพันธ์ กับชุมชน องค์กรส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่น เพื่อแสวงหาทรัพยากรมาใช้ประโยชน์ใน การบริหารจัดการเครือข่าย

3.7 การประสานงาน (Co-ordination) เป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนสื่อสาร แนวคิด ความรู้ ความคิดเห็น และพฤติกรรม เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างคล่องตัว

3.8 ผู้นำและผู้ร่วมขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน(Leader and co-operates) เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างประธานศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา โดยให้คณะกรรมการบริหารจัดการศูนย์ขับเคลื่อนเครือข่าย บุคคลในชุมชน องค์กรชุมชน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการร่วมรับผิดชอบและตัดสินใจในการดำเนินงานของเครือข่ายสถานศึกษาตามบทบาทและหน้าที่

3.9 การติดตาม ผลสำเร็จ (Monitoring) เป็นการติดตามผลการปฏิบัติงานของเครือข่ายสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงและพัฒนาวิธีการบริหารจัดการเครือข่าย

องค์ประกอบที่ 4 การมีปฏิสัมพันธ์ การพัฒนาสมาชิกและคุณลักษณะที่ดีของผู้นำ

4.1 การมีปฏิสัมพันธ์และการพัฒนาสมาชิก (Associate and Team development)

4.1.1 การมีปฏิสัมพันธ์ของสมาชิก (Associate Members)

4.1.2 การอภิปราย (Discussion)

4.1.3 การระดมสมอง (Brain Storming)

4.1.4 การสัมมนา (Seminar)

4.1.5 การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

4.1.6 การศึกษาดูงาน (Field trip)

4.1.7 การฝึกอบรม (Training)

4.1.8 การปฏิบัติจริง (Doing)

4.1.9 การมีส่วนร่วม (Participation)

4.2 คุณลักษณะที่ดีของผู้นำ (Good governors)

4.2.1 มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ (Leadership)

4.2.2 มีความคิดเชิงระบบ (System Thinking)

4.2.3 มีจิตอาสา (Public Mind)

4.2.4 มีการจัดการความรู้ (Knowledge Management)

4.2.5 มีความเชื่อมั่นในตนเอง (Self Confidence)

4.2.6 มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ (Emotional Maturity)

4.2.7 มีความรับผิดชอบ (Responsibility)

4.2.8 มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (Commitment Into Working)

ส่วนที่ 3 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ในการขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน

การนำรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จในการขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ควรทราบถึงแนวทางการนำรูปแบบไปใช้ ซึ่งแบ่งเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารการศึกษา และแนวทางสำหรับผู้ปฏิบัติงานหรือสมาชิกเครือข่ายหรือครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เข้าร่วมเครือข่าย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แนวทางสำหรับผู้บริหารการศึกษา

1.1 ผู้บริหารการศึกษาที่เข้าร่วมเป็นเครือข่ายควรทำความเข้าใจรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เปรียบเทียบกับการดำเนินงานของเครือข่ายในภาวะการณ์ปัจจุบัน เพื่อเสนอวาระการนำรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปใช้ในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา

1.2 ศึกษาระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา และการจัดการเครือข่ายสถานศึกษา โดยการแสวงหาความรู้ในการทำตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละบุคคล

1.3 กำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจน ในการทำงานร่วมกันแบบเครือข่าย ทั้งในด้านบทบาท อำนาจและหน้าที่ของผู้นำและผู้ร่วมขับเคลื่อนในเครือข่าย รวมทั้งกำหนดแนวทางในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของเครือข่ายสถานศึกษา

1.4 กำหนดข้อตกลงร่วมกันในการทำงานและสร้างแรงจูงใจในการทำงานของเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อให้ผู้ร่วมขับเคลื่อนและสมาชิกเครือข่าย

2. แนวทางสำหรับผู้ปฏิบัติงาน

2.1 คณะกรรมการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือและผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ควรศึกษาระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาแบบเครือข่ายสถานศึกษา เพื่อให้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของแต่ละบุคคล

2.2 กำหนดข้อตกลงร่วมมือกันในการทำงาน และร่วมมือกันในการปฏิบัติงานตามนโยบายที่กำหนด

2.3 ประเมินความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเครือข่าย แสวงหาข้อมูลที่เป็นในการปฏิบัติงาน ศึกษาดูงานหรือฝึกฝน

ทักษะที่จำเป็นเพื่อพัฒนาการทำงานแบบเครือข่าย รวมทั้งการประเมินผลการปฏิบัติงาน และรายงานผลการปฏิบัติงาน

2.4 พัฒนาและปรับปรุงตนเองตามผลการประเมิน

ทั้งนี้ในการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจ และสร้างจิตอาสา ร่วมจากทุกภาคส่วนในพื้นที่ เมื่อทุกภาคส่วนในพื้นที่ที่มีความเข้าใจ ตระหนักในบทบาทหน้าที่ และการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเครือข่ายและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จึงขยายการทำงานแบบเครือข่ายให้กว้างขวางมากขึ้น

ส่วนที่ 4 เงื่อนไข ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้

1. เงื่อนไขสำหรับการนำรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปใช้

1.1 ด้านผู้นำหรือประธานเครือข่าย

1.1.1 ต้องเป็นผู้มีคุณลักษณะที่ดีตามองค์ประกอบของรูปแบบ

1.1.2 สามารถสื่อสารและแสดงพฤติกรรมกรปฏิบัติงานบริหารจัดการ เครือข่ายสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ และด้วยความจริงใจ

1.1.3 สามารถหลอมรวมความคิดเห็นที่แตกต่าง โดยเฉพาะการทำงาน ในรูปแบบคณะกรรมการขับเคลื่อนเครือข่ายสถานศึกษาให้นำไปสู่การปฏิบัติได้เป็นอย่างดี

1.2 ด้านผู้ร่วมขับเคลื่อนเครือข่ายและสมาชิกเครือข่าย

1.2.1 ต้องสร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่ในการทำงานร่วมกัน แบบเครือข่าย ซึ่งต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และตัดสินใจร่วมกัน

1.2.2 การสร้างความเข้มแข็งร่วมกันของผู้ร่วมขับเคลื่อนเครือข่ายและ สมาชิกเครือข่าย โดยการส่งเสริมและสนับสนุนซึ่งกันและกัน มีความจริงใจในการปฏิบัติงาน ไว้วางใจกัน ร่วมคิดร่วมทำแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตลอดจนมีทักษะการทำงานเป็นทีม

1.2.3 มีการบริหารจัดการความรู้มุ่งสู่การพัฒนาเครือข่ายเชิงสร้างสรรค์ ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนเข้าร่วมการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้

ปัจจัยสู่ความสำเร็จ (Key Success Factors) เป็นปัจจัยสนับสนุนให้การบริหาร จัดการเครือข่ายสถานศึกษา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลตามพันธกิจ เป้าหมาย

กลยุทธ์ และ แผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ที่ได้กำหนดร่วมกันไว้จากการประชาคมการศึกษาในพื้นที่ ประกอบด้วย

2.1 ผู้นำหรือผู้บริหาร ต้องตระหนักและเข้าใจคุณค่าของการทำงานร่วมกัน แบบเครือข่าย และสามารถ ให้นำความรู้หรือทรัพยากรทางปัญญาที่ได้มาจากผู้ร่วมขับเคลื่อนและ สมาชิกเครือข่ายทุกคน อันเกิดจากการประชาคมศึกษามาสันับสนุนให้เกิดนโยบาย หรือกลยุทธ์ ต่าง ๆ ในการบริหารจัดการเครือข่ายให้ดีที่สุด โดยผู้นำต้องทุ่มเท พยายาม และอุทิศตนเพื่อเป็น แบบอย่างอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

2.2 ผู้ร่วมขับเคลื่อนเครือข่ายและสมาชิกเครือข่าย ต้องตระหนักถึงคุณค่าและ ความจำเป็นในการร่วมกันขับเคลื่อน พัฒนาคุณภาพผู้เรียนแบบเครือข่ายความร่วมมือ เพราะใน ยุคการเปลี่ยนแปลงที่มีการแข่งขันสูง มีทรัพยากรลดน้อยลง ต้องใช้กระบวนการบริหารจัดการ การ ที่คุ้มค่าบนข้อจำกัดด้านต่าง ๆ เพื่อนำผู้เรียนให้สามารถพัฒนาตนเอง ให้ดำรงตนอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข

2.3 คณะกรรมการขับเคลื่อนศูนย์บริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา มีการจัดตั้ง อย่างเป็นทางการจากทุกภาคส่วนในพื้นที่ เพื่อเป็นทีมงานที่มาจากประสบการณ์ของผู้ร่วมขับเคลื่อน เครือข่ายและสมาชิกเครือข่ายทุกภาคส่วน อันจะทำให้ได้ความรู้และแนวคิดอันหลากหลายที่จะ นำไปสู่การพัฒนาเครือข่ายอย่างยั่งยืนและมีคุณภาพ

2.4 การปฏิบัติงานของศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออก กเฉียงเหนือ ควรมีระเบียบและกฎหมายรองรับอย่างชัดเจน เพื่อความมั่นใจในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง

2.5 ข้อมูลสารสนเทศของเครือข่ายต้องเป็นระบบ มีมาตรฐาน สามารถแลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกัน มีเทคโนโลยีที่ใช้ในการดำเนินงานที่ง่ายต่อการใช้งาน ทั้งในด้าน การแสวงหาความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสืบค้น และการถ่ายโอนความรู้

2.6 การสื่อสารประชาสัมพันธ์ เป็นการรายงานความก้าวหน้า ความสำเร็จและ ผลการปฏิบัติงานของเครือข่ายสถานศึกษา ให้ชุมชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้รับทราบ อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การศึกษาวิเคราะห์และพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาของ การบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คำถามในการวิจัย

1. สภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นอย่างไร
2. สภาพและรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาดั้งเดิมที่ประสบผลสำเร็จในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นอย่างไร
3. รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่เหมาะสมและเป็นไปได้ควรเป็นอย่างไร

วิธีดำเนินการวิจัย

- การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย 5 ขั้นตอน ดังนี้
- ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาของการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 - ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพและรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาดั้งเดิมที่ประสบผลสำเร็จในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 - ขั้นตอนที่ 3 สร้างรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการ
เครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขั้นตอนที่ 5 ปรับปรุงและนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา
ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ สรุปผลเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ใน
เขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากการวิเคราะห์เอกสาร จากการสอบถาม และจากการศึกษา
เชิงลึกเฉพาะกลุ่ม โดยการสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพและรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาต้นแบบ
ที่ประสบผลสำเร็จจากการสัมภาษณ์

ตอนที่ 3 ผลการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่
ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการใช้
รูปแบบและจากการประชาพิจารณ์

**ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ชนบท
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการวิเคราะห์เอกสาร จากการสอบถาม
และการศึกษาเชิงลึกเฉพาะกลุ่มโดยการสัมภาษณ์**

จากคำถามการวิจัย เรื่อง สภาพปัญหาของการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา
ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นอย่างไร ผู้วิจัย ศึกษา โดยการสอบถาม ปัญหาของ
การบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อตอบคำถาม
ในการวิจัยดังกล่าว สรุปผลได้ดังนี้

การบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในปัจจุบัน แบ่งงานออกเป็น 4 กลุ่มงาน
ขอบข่ายและภารกิจ ของสถานศึกษาตามแนวทางการกระจายอำนาจ ได้แก่ งานบริหารวิชาการ
งานบริหารงบประมาณ งานบริหารงานบุคคล และงานบริหารทั่วไป เป็นลักษณะเครือข่ายของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐรวมตัวกัน จากการวิจัย ผู้วิจัยพบปัญหาการบริหารจัดการเครือข่าย
สถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.1 สภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการสอบถาม พบว่า

1.1.1 งานบริหารวิชาการ โดยภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับมาก งานที่พบปัญหาสูงสุด คือ การร่วมมือกันเพื่อทำให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนในเครือข่ายสถานศึกษา รongลงมา ได้แก่ การส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ของเครือข่ายสถานศึกษา และมีปัญหาดำสุดคือ การวางแผนงาน พัฒนางานด้านวิชาการของเครือข่ายสถานศึกษา

1.1.2 การบริหารงบประมาณ โดยภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับมาก งานที่พบปัญหาสูงสุด คือ การร่วมกันติดตามตรวจสอบการบริหารงบประมาณของเครือข่ายสถานศึกษา รongลงมาคือ การจัดสรรงบประมาณ เพื่อพัฒนาการศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษา และมีปัญหาดำสุดคือ การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษา

1.1.3 การบริหารงานบุคคล โดยภาพรวม มีปัญหาอยู่ ในระดับมาก งานที่พบปัญหาสูงสุด คือ การร่วมกันวางแผนด้านอัตรากำลังของเครือข่ายสถานศึกษา รongลงมาคือ การส่งเสริมให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษา รักษาวินัย คุณธรรม และจรรยาบรรณ และมีปัญหาดำสุดคือ การส่งเสริมให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใน เครือข่ายสถานศึกษาให้ปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ

1.1.4 การบริหารทั่วไป โดยภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับมาก งานที่พบ ปัญหาสูงสุดคือ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน รongลงมาคือ การส่งเสริม สนับสนุนและ ประสานงานราชการกับบุคคล และงานที่มีปัญหาดำสุดคือ การร่วมจัดสวัสดิการสำหรับข้าราชการ ครูและบุคลากรทางการศึกษาภายในเครือข่ายสถานศึกษา

1.2 สภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการศึกษาเชิงลึกเฉพาะกลุ่ม พบว่า

1.2.1 ด้านการบริหารวิชาการ เครือข่ายสถาน ศึกษายังขาดบุคลากร ที่เป็นทีมงานพัฒนางานด้านวิชาการ หรือมีบุคลากรที่มีคุณภาพแต่ไม่แสดงศักยภาพ การดำเนินงาน ด้านวิชาการขาดความต่อเนื่อง เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นการดำเนินงานตามภาระงานที่ได้รับเป็นครั้งคราว ขาดการนิเทศติดตามและประเมินผลงานด้านวิชาการอย่างจริงจัง

1.2.2 ด้านการบริหารงบประมาณ ขังขาดการสนับสนุนจากหน่วยงาน ต้นสังกัด งบประมาณไม่เพียงพอในการดำเนินงานของเครือข่ายสถานศึกษา การบริหารงาน ด้านงบประมาณไม่มีประสิทธิภาพเนื่องจากเครือข่ายสถานศึกษาไม่มีอำนาจในการบริหารงาน มีเฉพาะหน้าที่แต่ยังขาดกฎหมายรองรับ

1.2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล ยังขาดบุคลากรที่มีความเสียสละ เพื่อมาทำงานภายในเครือข่ายสถานศึกษา ขาดการมีส่วนร่วมในการทำงาน ทั้งนี้เนื่องจาก บุคลากรยังขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดสวัสดิการ และแรงจูงใจ เช่น การพิจารณาความดี ความชอบ

1.2.4 ด้านการบริหารทั่วไป การติดต่อประสานงานกันยังมี ความล่าช้า อำนาจหน้าที่ในการสั่งการของประธานเครือข่ายยังไม่ชัดเจน การวางแผนการดำเนินงาน ไม่มีแบบแผนแน่นอนเนื่องจากต้องรอการสั่งการจากเขตพื้นที่ นที่การศึกษา เป็นส่วนใหญ่ และใน บางโรงเรียนยังไม่ให้ความสำคัญ กับกิจกรรมภายในเครือข่ายสถานศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพและรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาด้านแบบที่ประสบผลสำเร็จจากการสัมภาษณ์

จากคำถามการวิจัย คือ สภาพ และรูปแบบ การบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาด้านแบบที่ประสบผลสำเร็จ ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นอย่างไร ผู้วิจัยได้ศึกษา สภาพการบริหารจัดการ เครือข่ายสถานศึกษาในพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีการบริหารจัดการ เครือข่ายจนประสบผลสำเร็จ มีผลงานการบริหารที่เป็นแบบอย่าง และสามารถเป็นต้นแบบได้ พบว่า

2.1 โครงสร้างและองค์ประกอบของเครือข่าย มีโครงสร้างและองค์ประกอบชัดเจน มีคณะกรรมการบริหารเครือข่ายซึ่งมาจากทุกภาคส่วน ทั้งภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองและส่วนราชการในพื้นที่

2.2 จัดตั้งศูนย์ประสานงานเครือข่ายการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่

2.3 กำหนดบทบาทหน้าที่ และภารกิจของศูนย์ประสานงานเครือข่าย คณะกรรมการเครือข่าย และส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน

2.4 การใช้ทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา ใช้กระบวนการระดมทรัพยากรจากชุมชน และได้รับการสนับสนุนจากท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

2.5 สถานศึกษาและสมาชิกเครือข่าย มีความตระหนัก และเห็นความจำเป็น ในการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่าย ร่วมขับเคลื่อนและติดตามผลสำเร็จ

2.6 ผู้บริหารในเครือข่ายมีภาวะผู้นำ เสียสละ มุ่งเทและให้ความสำคัญในการทำงานแบบเครือข่าย

2.7 กระบวนการบริหารจัดการเครือข่าย มีการกำหนดกรอบการดำเนินงานของ

เครือข่าย จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี การมอบหมายแต่งตั้งคณะทำงานฝ่ายต่าง ๆ เพื่อดำเนินการ
โครงการ งานหรือกิจกรรม รวมทั้งคณะกรรมการมีการประชุมปรึกษาหารือกันอย่างต่อเนื่อง

2.8 การบริหารจัดการอยู่บนพื้นฐานของการระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน
ในพื้นที่

**ตอนที่ 3 ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขต พื้นที่ชนบท
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้
โดยผู้ทรงคุณวุฒิ และจากการจัดสัมมนาประชาพิจารณ์ เพื่อรับฟังความคิดเห็น
จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างกว้างขวางพบว่า**

จากคำถามการวิจัย คือ รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่เหมาะสมและเป็นไปได้ควรเป็นอย่างไร ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัญหา
การบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และศึกษาสภาพ
และรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาดั้งเดิม ที่ประสบผลสำเร็จ ในเขตพื้นที่
ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แล้วนำผลการวิจัยที่ได้มาพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ
เครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แล้วประเมินความเหมาะสมและ
ความเป็นไปได้ของรูปแบบด้วยกระบวนการประเมินรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิ และการสัมมนาประชา
พิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นอย่างกว้างขวางจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้รูปแบบการบริหารจัดการ
เครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีลักษณะเป็นเครือข่าย
สถานศึกษาของรัฐที่รวมตัวกัน เพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ดังนี้

**3.1 รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท ภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ**

ส่วนที่ 1 ชื่อและที่มาของรูปแบบ

ที่มาของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีรายละเอียดดังนี้

1. ชื่อของรูปแบบของการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่
ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ SEAL Model ประกอบด้วย

S : School Network Administration Center คือ ศูนย์ขับเคลื่อน
การบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา

E : Educational Community คือ การประชาคมการศึกษาที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน

A : Association , Team developing คือ การมีปฏิสัมพันธ์ของสมาชิก และการพัฒนาสมาชิก

L : Leader Quality คือ ผู้นำที่มีคุณภาพ

2. ความเป็นมาและความสำคัญ

การจัดการศึกษาตามแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษาโดยตรง ให้อิสระในการบริหารจัดการโดยยึดประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งการเปิดโอกาสให้บุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แต่จากรายงานการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาหลายด้าน โดยเฉพาะปัญหาด้านการจัดตั้งศูนย์เครือข่ายสถานศึกษา ความไม่ชัดเจนของการมีส่วนร่วม การให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกัน เครือข่ายสถานศึกษาตั้งแต่คณะกรรมการเครือข่าย ครูและบุคลากรทางการศึกษาในเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งหน่วยงานอื่น ๆ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบในเครือข่ายสถานศึกษา ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมได้คะแนนต่ำกว่าประเทศอื่น ๆ หลายประเทศ และจากการประเมินคุณภาพการศึกษามีโรงเรียนไม่ได้มาตรฐานถึงร้อยละ 65

ดังนั้นการแสวงหารูปแบบและวิธีการในการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาที่เหมาะสมจะเป็นแนวทางและเป็นประโยชน์ ในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

3. แนวคิดและทฤษฎีของรูปแบบ

รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีแนวคิดและทฤษฎีของรูปแบบดังนี้

3.1 แนวคิด

3.1.1 หลักการจัดการศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้ การดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าและการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

3.1.2 หลักคุณภาพ โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพ มีมาตรฐานการศึกษา มีการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

3.1.3 หลักการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆมาใช้ในการจัดการศึกษา โดยการจัดระบบงาน การสื่อสารและประสานสัมพันธ์กับท้องถิ่น ชุมชนและหน่วยงานภายนอก เพื่อการระดมทรัพยากรมาใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการทั้งทรัพยากรบุคคล ภูมิปัญญาท้องถิ่น และอื่น ๆ

3.1.4 หลักบูรณาการ สถานศึกษาควรบูรณาการงานและบุคคลในการทำงานให้เกิดความสมดุล บูรณาการงานและโครงการต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงาน ระดับนโยบายให้เกิดความเชื่อมโยงทั้งทางด้านวิธีการ การใช้ทรัพยากรและผลการดำเนินงาน

3.1.5 หลักการบริหารจัดการที่ดี สถานศึกษาดำเนินงานตามภาระหน้าที่ โดยยึดหลัก 6 ประการ ได้แก่ หลักกฎหมาย หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ดังนี้

3.1.5.1 หลักกฎหมาย สถานศึกษากำหนดกฎ กติกา ขั้นตอน การปฏิบัติงาน เพื่อใช้ในการบริหารงานสถานศึกษาให้เกิดความถูกต้อง

3.1.5.2 หลักคุณธรรม สถานศึกษาดำเนินงานส่งเสริมสนับสนุน ให้ครู บุคลากรและนักเรียนประพฤติปฏิบัติตนและปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือความถูกต้องดีงาม

3.1.5.3 หลักความโปร่งใส สถานศึกษาดำเนินการสร้าง ความไว้วางใจซึ่งกันและกันของบุคลากรในองค์กร โดยปรับปรุงกลไกการทำงานให้มีความโปร่งใส บุคลากรรู้ขั้นตอนในการดำเนินงาน และสามารถตรวจสอบการทำงานได้ มีความโปร่งใสในการบริหารงาน เงิน คน มีการสื่อสารที่ดี มีการสื่อสารสองทางอย่างเปิดเผย มีการสื่อสารหลายช่องทาง และการสื่อสารในระดับเดียวกัน เพื่อช่วยให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจตรงกัน มีการประชาสัมพันธ์ ข่าวสารรายวัน หรือรายสัปดาห์ ให้บุคลากรทราบความเคลื่อนไหวในสถานศึกษา

3.1.5.4 หลักการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยให้ครู บุคลากรและบุคคลในสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ร่วมรับผิดชอบและตัดสินใจในการดำเนินงานของสถานศึกษาตามหน้าที่การบริหารจัดการและภารกิจการบริหารสถานศึกษา และมีการวางระบบ การรับฟังความคิดเห็น

3.1.5.5 หลักความรับผิดชอบต่อ สถานศึกษาสร้างให้บุคลากรตระหนักในหน้าที่ความสำคัญในความรับผิดชอบต่อองค์กร การใส่ใจต่อปัญหาส่วนรวมของสถานศึกษา และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับ ผลดีและผลเสียจากการกระทำของตน มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจสู่บุคลากรระดับปฏิบัติ เพื่อให้ความรับผิดชอบต่อในทุกระดับมีความชัดเจน และมีการรายงานผลการปฏิบัติงาน

3.1.5.6 หลักความคุ้มค่า สถานศึกษาบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่การจัดการศึกษา มีการเชื่อมโยงงานในความรับผิดชอบให้ใช้ทรัพยากร และเทคโนโลยีร่วมกันอย่างคุ้มค่า และพัฒนาความสามารถของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

3.2 ทฤษฎีในการสร้างรูปแบบ

นักวิชาการศึกษาได้จัดแนวกิเลสรูปแบบได้หลายลักษณะ Smith and others (1980 :461) ได้จำแนกรูปแบบเป็น 2 ประเภท คือ รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) และรูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Model) ซึ่งประกอบด้วย รูปแบบข้อความ (Verbal Model) หรือรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Model) และรูปแบบทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) ส่วน Keeves (1988 : 561 – 565) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ และการพัฒนาการใช้รูปแบบทางการศึกษาเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) รูปแบบเชิงเทียบ (Analog Model) 2) รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษาแผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็น โครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนต่าง ๆ และใช้ข้อความในการอธิบายเพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดมากขึ้น 3) รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) เป็นรูปแบบการแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทางสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ และ รูปแบบเชิงสาเหตุ (Casual Model) เป็นรูปแบบที่นำมาจากวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) รูปแบบนี้สามารถศึกษารูปแบบที่มีตัวแปรสลับซับซ้อนได้

ในการพัฒนารูปแบบต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญ ที่

ประกอบด้วย สภาพแวดล้อม (Environment) เทคโนโลยี (Technology) โครงสร้าง (Structure) กระบวนการจัดการ (Management Process) และกระบวนการตัดสินใจสั่งการ (Decision Making) โดยต้องมีลักษณะ รูปแบบที่ดีดังนี้

1. รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างตัวแปรมากกว่าเน้นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแบบรวม ๆ
2. รูปแบบควรนำไปสู่การพยากรณ์ผลที่ตามมา ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์โดยเมื่อทดสอบรูปแบบแล้วถ้าปรากฏว่าไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์รูปแบบนั้นต้องถูกยกเลิกไป
3. รูปแบบควรอธิบายโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุเชิงผล ของเรื่องที่ศึกษาได้อย่างชัดเจน
4. รูปแบบควรนำไปสู่การสร้างแนวความคิดใหม่ หรือความสัมพันธ์ ของเรื่องที่ศึกษาได้

5. รูปแบบในเรื่องใดจะเป็นเช่นไรขึ้นกับกรอบของทฤษฎีในเรื่องนั้น ๆ

4. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

เพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำงานร่วมกันในลักษณะเครือข่ายการบริหารจัดการสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในพื้นที่ร่วมขับเคลื่อนในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา

**ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา
ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย**

องค์ประกอบที่ 1 ศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา

1.1 ที่ปรึกษาคณะกรรมการขับเคลื่อน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นายอำเภอ ท้องถิ่นอำเภอ นายกองจัดการบริหารส่วนท้องถิ่นการบริหารส่วนจังหวัดทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาในการบริหารจัดการเครือข่ายให้สามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 คณะกรรมการขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา
ประกอบด้วย

1.2.1 ประธานศูนย์ขับเคลื่อนเครือข่ายสถานศึกษาเป็นบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากคณะกรรมการขับเคลื่อนเครือข่ายสถานศึกษา โดยทำหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษาในเครือข่าย

1.2.2 คณะกรรมการศูนย์ขับเคลื่อนเครือข่ายสถานศึกษา เป็นตัวแทนสถานศึกษาในเครือข่ายมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตามภารกิจ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่าย

1.2.3 เลขานุการศูนย์ขับเคลื่อนเครือข่ายสถานศึกษา เป็นครูหรือผู้บริหารที่ได้รับเลือกจากประธานศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ทำหน้าที่งานธุรการและประสานกับสมาชิกทั้งในศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา และนอก ศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา

1.2.4 สมาชิกศูนย์ขับเคลื่อนเครือข่ายสถานศึกษา ประกอบด้วยสถานศึกษาในเขตปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกัน มีการคมนาคมที่สะดวก และอยู่ในสภาพภูมิศาสตร์ใกล้เคียงกัน

1.3 ผู้ร่วมขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน ประกอบไปด้วย ผู้นำชุมชน หน่วยงานในพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำหน้าที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ ศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่าย ในทุกด้าน

1.4 บทบาทหน้าที่และภารกิจ เป็นการกำหนดบทบาท อำนาจหน้าที่ และภารกิจ ของศูนย์ขับเคลื่อนเครือข่าย ประกอบด้วย การติดต่อสื่อสาร การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ การปรับตัว การพัฒนา กิจกรรมและความเคลื่อนไหวของเครือข่าย การพัฒนาสมาชิกเครือข่าย

องค์ประกอบที่ 2 ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการเครือข่าย ประกอบด้วย

2.1 การบริหารวิชาการ (Academic administration) ประกอบด้วย การวางแผนงานด้านวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา

2.2 การบริหารงบประมาณ (Budget administration) ประกอบด้วย การเสนอขอและการจัดการงบประมาณเพื่อพัฒนาสถานศึกษาในเครือข่าย การจัดหาและระดม ทรัพยากรเพื่อพัฒนาการศึกษา การบริหารจัดการทรัพยากร การติดตามตรวจสอบการบริหาร งบประมาณ

2.3 การบริหารงานบุคคล (Personnel resource administration) ประกอบด้วย การวางแผนอัตรากำลัง และการกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน การประเมินผลการปฏิบัติงาน การเสริมสร้างประสิทธิภาพใน การปฏิบัติราชการ การส่งเสริมและยกย่อง เชิดชูเกียรติ การพัฒนาบุคลากร และการส่งเสริม การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ

2.4 การบริหารทั่วไป (General affairs administration) ประกอบด้วย งานธุรการเครือข่าย การพัฒนาและสร้างเครือข่ายระบบข้อมูลสารสนเทศ การจัดสวัสดิการสำหรับ บุคลากรในเครือข่าย การประสานงานและพัฒนาเครือข่าย การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดระบบบริหารจัดการเครือข่าย การวางแผนการใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศ การกำหนดเขตบริการ และสำมะโนประชากรวัยเรียนในเครือ ข่าย การวางแผนส่งต่อผู้เรียนของสถานศึกษาในเครือข่าย การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานกับบุคคล ชุมชน หน่วยงานอื่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา และการดูแลอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมสถานศึกษาเครือข่าย

องค์ประกอบที่ 3 กลไกการขับเคลื่อน ประกอบด้วย

3.1 ประชาคมการศึกษา (Educational Community) เป็นการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในพื้นที่จากผู้มีส่วนได้เสียในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ร่วมกันกำหนดพันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ และแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในเครือข่าย ซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนเครือข่าย

3.2 พันธกิจ (Mission) เป็นการกำหนดข้อความที่มีความชัดเจน เป็นรูปธรรมนำไปสู่การปฏิบัติเป็นส่วนที่จะทำให้เกิด การวางแผนในการปฏิบัติงานว่าควรจะเป็นไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง

3.3 เป้าหมาย (Goal) เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ให้ เป็นรูปธรรม เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสัมฤทธิ์มากยิ่งขึ้นซึ่งอาจกำหนดให้เป็นตัวเลข หน่วยนับที่วัดได้ และมีจำนวนเพียงพอที่จะเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จได้

3.4 กลยุทธ์ (Strategy) เป็นวิธีการที่เครือข่ายสถานศึกษากำหนด เพื่อให้การดำเนินการไปสู่เป้าหมายในอนาคต หรือเป็นรูปแบบการตัดสินใจและการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของเครือข่ายสถานศึกษา

3.5 แผนพัฒนาคุณภาพเครือข่ายสถานศึกษา (School Network Development Plan) เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพของเครือข่ายสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานของเครือข่ายสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3.6 การระดมทรัพยากร (Mobilization) เป็นการประสานงาน การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน องค์กรส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่น เพื่อแสวงหาทรัพยากรมาใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการเครือข่าย

3.7 การประสานงาน (Co-ordination) เป็นกระบวนการแลกเปลี่ยน สื่อสาร แนวคิด ความรู้ ความคิดเห็น และพฤติกรรม เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างคล่องตัว

3.8 ผู้นำ และผู้ร่วมขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน (Leader and co-operates) เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างประธานศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา โดยให้คณะกรรมการบริหารจัดการศูนย์ขับเคลื่อนเครือข่าย บุคคลในชุมชน องค์กรชุมชน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ร่วมรับผิชอบและตัดสินใจในการดำเนินงานของเครือข่ายสถานศึกษาตาม บทบาทและหน้าที่

3.9 การติดตามผลสำเร็จ (Monitoring) เป็นการติดตามผลการปฏิบัติงานของเครือข่ายสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงและพัฒนาวิธีการบริหารจัดการเครือข่าย

องค์ประกอบที่ 4 การมีปฏิสัมพันธ์ การพัฒนาสมาชิกและคุณลักษณะที่ดีของผู้นำ

4.1 การมีปฏิสัมพันธ์ และการพัฒนาสมาชิก

4.1.1 การมีปฏิสัมพันธ์ของสมาชิก (Associate Members)

4.1.2 การอภิปราย (Discussion)

4.1.3 การระดมสมอง (Brain Storming)

4.1.4 การสัมมนา (Seminar)

4.1.5 การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

4.1.6 การศึกษาดูงาน (Field trip)

4.1.7 การฝึกอบรม (Training)

4.1.8 การปฏิบัติจริง (Doing)

4.1.9 การมีส่วนร่วม (Participation)

4.2 คุณลักษณะที่ดีของผู้นำ (Good governors)

4.2.1 มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ (Leadership)

4.2.2 มีความคิดเชิงระบบ (System Thinking)

4.2.3 มีจิตอาสา (Public Mind)

4.2.4 มีการจัดการความรู้ (Knowledge Management)

4.2.5 มีความเชื่อมั่นในตนเอง (Self Confidence)

4.2.6 มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ (Emotional Maturity)

4.2.7 มีความรับผิดชอบ (Responsibility)

4.2.8 มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (Commitment Into Working)

ส่วนที่ 3 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ในการขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน

การนำรูปแบบ ของ การบริหารจัดการศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จในการขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ควรทราบถึงแนวทางการนำรูปแบบไปใช้ ซึ่งแบ่งเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารการศึกษา และแนวทางสำหรับผู้ปฏิบัติงานหรือสมาชิกเครือข่ายหรือครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เข้าร่วมเครือข่าย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แนวทางสำหรับผู้บริหารการศึกษา

1.1 ผู้บริหารการศึกษาที่เข้าร่วมเป็นเครือข่ายควรทำความเข้าใจรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เปรียบเทียบกับการดำเนินงานของเครือข่ายในภาวะการณ์ปัจจุบัน เพื่อเสนอวาระการนำรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปใช้ในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา

1.2 ศึกษาระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร จัดการเครือข่ายสถานศึกษา โดยการแสวงหาความรู้ในการทำตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละบุคคล

1.3 กำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจนในการทำงานร่วมกันแบบเครือข่าย ทั้งในด้านบทบาท อำนาจและหน้าที่ของผู้นำและผู้ร่วมขับเคลื่อนในเครือข่าย รวมทั้งกำหนดแนวทางในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของเครือข่ายสถานศึกษา

1.4 กำหนดข้อตกลงร่วมกันในการทำงานและสร้างแรงจูงใจในการทำงานของเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อให้ผู้ร่วมขับเคลื่อนและสมาชิกเครือข่าย

2. แนวทางสำหรับผู้ปฏิบัติงาน

2.1 คณะกรรมการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือและผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ควรศึกษา ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาแบบเครือข่ายสถานศึกษา เพื่อให้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของแต่ละบุคคล

2.2 กำหนดข้อตกลงร่วมมือกันในการทำงานและร่วมมือกันในการ ปฏิบัติงานตามนโยบายที่กำหนด

2.3 ประเมินความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเครือข่าย แสวงหาข้อมูลที่เป็นในการปฏิบัติงาน ศึกษาคุณานหรือฝึกฝนทักษะที่จำเป็นเพื่อพัฒนาการทำงานแบบเครือข่าย รวมทั้งการประเมินผลการปฏิบัติงานและรายงานผลการปฏิบัติงาน

2.4 พัฒนาและปรับปรุงตนเองตามผลการประเมิน

การบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจ และสร้างจิตอาสา ร่วม จากทุกภาคส่วนในพื้นที่ เมื่อทุกภาคส่วนในพื้นที่มีความเข้าใจ ตระหนักในบทบาทหน้าที่และการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเครือข่ายและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จึงขยายการทำงานแบบเครือข่ายให้กว้างขวางมากขึ้น

ส่วนที่ 4 เจ็อนไข ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้

1. เจ็อนไขสำหรับการนำรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา
ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปใช้

1.1 ด้านผู้นำหรือประธานคณะกรรมการขับเคลื่อนการบริหารจัดการ
เครือข่ายสถานศึกษา

1.1.1 ต้องเป็นผู้มีคุณลักษณะที่ดีตามองค์ประกอบของรูปแบบ

1.1.2 สามารถสื่อสารและแสดงพฤติกรรมกรปฏิบัติงาน

บริหาร จัดการเครือข่ายสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ และด้วยความจริงใจ

1.1.3 สามารถหลอมรวมความคิดเห็นที่แตกต่าง โดยเฉพาะ
การทำงานในรูปแบบคณะกรรมการขับเคลื่อนเครือข่ายสถานศึกษาให้นำไปสู่การปฏิบัติได้เป็น
อย่างดี

1.2 ด้านผู้ร่วมขับเคลื่อนเครือข่ายและสมาชิกเครือข่าย

1.2.1 ต้องสร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่ในการทำงาน
ร่วมกันแบบเครือข่าย ซึ่งต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และตัดสินใจร่วมกัน

1.2.2 การสร้างความเข้มแข็งร่วมกันของผู้ร่วมขับเคลื่อนเครือข่าย
และสมาชิกเครือข่าย โดยการส่งเสริมและสนับสนุนซึ่งกันและกัน มีความจริงใจในการปฏิบัติงาน
ไว้วางใจกัน ร่วมคิดร่วมร่วมทำแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตลอดจนมีทักษะการทำงานเป็นทีม

1.2.3 มีการบริหารจัดการความรู้งสู่การพัฒนาเครือข่าย
เชิงสร้างสรรค์ ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนเข้าร่วมการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้

ปัจจัยสู่ความสำเร็จ (Key Success Factors) เป็นปัจจัยสนับสนุน
ให้การบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลตามพ้ นภารกิจ
เป้าหมาย กลยุทธ์ และแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ที่ได้กำหนดร่วมกัน ไว้จากการประชาคมการศึกษา
ประกอบด้วย

2.1 ผู้นำหรือผู้บริหาร ต้องตระหนักและเข้าใจคุณค่าของการทำงาน
ร่วมกันแบบเครือข่าย และสามารถนำความรู้หรือทรัพยากรทางปัญญาที่ได้มาจากผู้ร่วมขับเคลื่อน
และสมาชิกเครือข่ายทุกคน อันเกิดจากการประชาคมการศึกษาในพื้นที่มาสนับสนุนให้เกิดนโยบาย
หรือกลยุทธ์ต่าง ๆ ในการบริหารจัดการเครือข่ายให้ดีที่สุด โดยผู้นำต้องทุ่มเท พยายาม และอุทิศตน
เพื่อเป็นแบบอย่างอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

2.2 ผู้ร่วมขับเคลื่อนเครือข่ายและสมาชิกเครือข่าย ต้องตระหนัก

ถึงคุณค่าและความจำเป็นในการร่วมกันขับเคลื่อนพัฒนาคุณภาพผู้เรียนแบบเครือข่ายความร่วมมือ เพราะในยุคการเปลี่ยนแปลงที่มีการแข่งขันสูงมีทรัพยากรลดน้อยลงต้องใช้กระบวนการบริหารจัดการที่คุ้มค่าบนข้อจำกัดด้านต่าง ๆ เพื่อนำผู้เรียนให้สามารถพัฒนาตนเอง ให้ดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.3 คณะกรรมการขับเคลื่อนศูนย์บริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา มีการจัดตั้งอย่างเป็นทางการจากทุกภาคส่วนในพื้นที่ เพื่อเป็นทีมงานที่มาจากประสบการณ์ของผู้ร่วมขับเคลื่อนเครือข่ายแต่ละสมาชิกเครือข่ายทุกภาคส่วน อันจะทำให้ได้ความรู้และแนวคิดที่หลากหลายที่จะนำไปสู่การพัฒนาเครือข่ายอย่างยั่งยืนและมีคุณภาพ

2.4 การปฏิบัติงานของศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ควรมีระเบียบและกฎหมายรองรับอย่างชัดเจน เพื่อความมั่นใจในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง

2.5 ข้อมูลสารสนเทศของเครือข่ายต้องเป็นระบบ มีมาตรฐาน สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มีเทคโนโลยีที่ใช้ในการดำเนินงานที่ง่ายต่อการใช้งาน ทั้งในด้านการแสวงหาความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสืบค้น และการถ่ายโอนความรู้

2.6 การสื่อสารประชาสัมพันธ์ เป็นการรายงานความก้าวหน้าความสำเร็จและผลการปฏิบัติงานของเครือข่ายสถานศึกษา ให้ชุมชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ได้รับทราบ อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

3.2 ผลการประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.2.1 ผลการประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ส่วนที่ 1 ที่มาของรูปแบบ ประกอบด้วยความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบ แนวคิดและทฤษฎีของรูปแบบ และวัตถุประสงค์ของรูปแบบ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) และมีความเป็นไปได้อย่างดีของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$)

ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ องค์ประกอบที่ 1 ศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) และมีความเป็นไปได้อย่างดีของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) องค์ประกอบที่ 2 ขอบข่ายและภารกิจของการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) และมีความเป็นไปได้อย่างดีของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$) องค์ประกอบที่ 3 กลไกใน

การขับเคลื่อน มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) และมีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้ของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) องค์ประกอบที่ 4 คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$) และมีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้ของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) และการพัฒนาสมาชิก มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) และมีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้ของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$)

ส่วนที่ 3 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ในการขับเคลื่อนคุณภาพของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) และมีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้ของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$)

ส่วนที่ 4 เงื่อนไขหรือข้อจำกัดของการใช้รูปแบบ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) และมีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้ของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$)

สรุปโดยภาพรวมของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) และมีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้ของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$)

3.2.2 ผลการวิเคราะห์ความเห็นจากการสัมมนาประชาพิจารณ์จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่าผู้เข้าร่วมประชาพิจารณ์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 88.99 เห็นด้วยกับรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และในองค์ประกอบที่ 4.2 การพัฒนาสมาชิก ด้วยกระบวนการบรรยาย ผู้เข้าร่วมประชาพิจารณ์ ไม่แน่ใจว่าสามารถนำไปพัฒนาสมาชิกได้จำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 12

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยพบประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย 3 ประเด็น คือ 1) ผลการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จ และ 3) รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประเด็นที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการศึกษาวเคราะห์สภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า การบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาตามกรอบภารกิจ 4 งาน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป มีสภาพปัญหาในการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า การบริหารงานที่มีปัญหามากที่สุดคือ ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X}=3.93$) รองลงมาคือ ด้านบริหารงบประมาณ ($\bar{X}=3.92$) ด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X}=3.70$) และด้านการบริหารวิชาการ ($\bar{X}=3.93$) ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีอยู่แสดงความคิดเห็นมากที่สุดคือ การที่ไม่มีกฎหมายรองรับในการปฏิบัติงานของเครือข่ายสถานศึกษาที่แน่นอน ($f=128$) และควรให้มีการจัดสรรงบประมาณในเครือข่ายสถานศึกษา ($f=112$) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการบริหารวิชาการ เครือข่ายสถานศึกษายังขาดบุคลากรที่มีคุณภาพ และขาดทีมงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ขาด / ความต่อเนื่อง ขาดการนิเทศติดตามและประเมินผลอย่างจริงจัง ด้านการบริหารงบประมาณ ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด ขาดงบประมาณในการดำเนินงานของเครือข่ายสถานศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล ขาดบุคลากรที่อุทิศเวลาเพื่อกิจการของเครือข่ายสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรขาดขวัญกำลังใจ ในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดสวัสดิการ และแรงจูงใจ เนื่องจากเครือข่ายไม่มีอำนาจในการพิจารณาความดีความชอบ ด้านการบริหารทั่วไป การติดต่อประสานงานมีความล่าช้า ประธานเครือข่ายไม่มีอำนาจสั่งการ ทำให้โรงเรียนในเครือข่ายไม่ให้ความสำคัญ กิจกรรมภายในเครือข่าย ทั้งนี้เนื่องจาก สถานศึกษาในเครือข่ายมีอิสระในการบริหารจัดการตนเอง ตามแนวทาง การกระจายอำนาจทางการศึกษา จะมุ่งตรงไปสนับสนุน โรงเรียนในเรื่องการบริหารตนเองอย่างอิสระ มีความคล่องตัวในการบริหารตนเองให้เข้มแข็ง (ธีระ รุญเจริญ, 2545 :106) ทำให้การทำงานใน รูปเครือข่ายมีความจำเป็นและมีความสำคัญลดน้อยลง นอกจากนี้ตามแนวทางการกระจายอำนาจ การบริหารและจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาตาม กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา 2550 กำหนดให้โรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคลในกำกับของรัฐ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด และต้องได้รับการมอบอำนาจจากเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550 : 4 - 5) ทำให้เกิดปัญหาในรูปการร่วมมือเป็นเครือข่ายในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะด้านการบริหารงานบุคคล

การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานวิชาการ และ การบริหารงานทั่วไปตามลำดับ อีกทั้งในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ก็ได้บัญญัติให้สถานศึกษาต้องร่วมมือหรือเข้าไปมีส่วนร่วมกับการศึกษาแห่งอื่น ๆ ในรูปเครือข่าย คณะกรรมการบริหารจัดการเครือข่ายไม่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการโดยตรง ไม่มีกฎหมายรองรับแต่จะประสานงานในแง่การให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันเน้นให้งานบรรลุจุดประสงค์เท่านั้น (ธีระ รุญเจริญ, 2545 :185) สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการทำงานแบบแยกส่วน (Isolation) ทำงานตามกิจวัตร (Routine) ขาดการกำหนดเป้าหมายและกลยุทธ์ในการทำงานไว้ล่วงหน้า ขาดการทำงาน แบบมีส่วนร่วม (Non-participation) มีลักษณะการทำงานตามคำสั่ง (Dependency) (ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ : 2550 (ช)) และสอดคล้องกับแนวการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาในบริบทที่ต่างกัน ทำให้มีปัญหาในการบริหารจัดการหลายด้านทั้งในด้านอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ การสื่อสาร โทรศัพท์ โทรสาร อินเทอร์เน็ต การบริหารหลักสูตร การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การวางแผนการรับนักเรียน การขาดแคลนครูในบางวิชา (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน , สำนักงาน . 2547 : 33 - 36) มีการวางแผนการดำเนินงานตามแผน มีการประชาสัมพันธ์ และมีการจัดนิทรรศการผลงานของเครือข่ายสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ที่ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการศึกษาในรูปเครือข่ายการศึกษาของจังหวัดเชียงราย ปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย คือการกำหนดวัตถุประสงค์ มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการประชุม คณะกรรมการและคณะทำงานเพื่อระดมความคิดเห็น มีการปรึกษาหารือกับสมาชิกในเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง (เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. 2553 : 75 - 76) ควรให้ศูนย์ขับเคลื่อนประสานงาน โดยการใช้เครือข่ายสารสนเทศและการสื่อสาร ผลักดันให้เครือข่ายพัฒนางานบริหารวิชาการร่วมกัน สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของนักเรียนให้สอดคล้องกับท้องถิ่น ควรให้เครือข่ายวางแผนการรับนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้ครอบคลุมประชากรทุกกลุ่มอายุ ควรร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการที่เอื้อต่อกัน และให้เครือข่ายร่วมกันช่วยเหลือ หนุนเสริมครูสาขาที่ขาดแคลนร่วมกัน (คณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. 2547 : 33 - 36)

ประเด็น 2 ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาด้านแบบที่ประสบความสำเร็จ (Best Practice)

จากการศึกษาสภาพการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาด้านแบบที่ประสบความสำเร็จ ด้านโครงสร้างและองค์ประกอบของเครือข่ายสถานศึกษา จะมีโครงสร้างการบริหาร มีองค์ประกอบ และแบ่งหน้าที่ชัดเจนคือ คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการบริหาร โครงการ คณะอนุกรรมการหรือคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ มีศูนย์ประสานงานของเครือข่าย และมีเลขานุการเครือข่ายสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน หน่วยงานในพื้นที่ และองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น ได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนด้วยดี มีการจัดสรรงบประมาณและการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษา จึงให้ความสนับสนุนงบประมาณด้านการศึกษาในระดับต้นๆ ทั้งงบประมาณสนับสนุนปรับปรุงภูมิทัศน์ของโรงเรียนในเครือข่าย งบประมาณสนับสนุนปรับปรุงห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ งบประมาณสนับสนุนส่งเสริมอาชีพ งบประมาณสนับสนุนทุนการศึกษา นอกจากนี้ สถานศึกษาในเครือข่ายและหน่วยงานนั้นก็มีความตระหนักในการพัฒนา มีการระดมทรัพยากร ทูมเท เสียสละเวลาในการทำงาน ด้านกระบวนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา มีกระบวนการบริหารที่เป็นระบบ มีการเตรียมการเพื่อเกิดการบริหารจัดการในเครือข่าย โดยกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่ชัดเจน ยึดหลักการยกระดับคุณภาพผู้เรียนและยกระดับชุมชน การทำแผนปฏิบัติการประจำปี การมอบหมายงานและแต่งตั้งคณะทำงานฝ่ายต่างๆ มีการประชุมคณะกรรมการเครือข่าย มีการประเมินผล โดยการมีส่วนร่วมจากตัวแทนขององค์กรบริหารส่วนตำบล ตัวแทนจากชุมชนและ ตัวแทนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จากโครงสร้างและกระบวนการบริหาร ดังกล่าว ทำให้เครือข่ายสถานศึกษาประสบผลสำเร็จในการดำเนินงาน ทั้งในด้านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน จนส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553:75) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าปัจจัยสำคัญที่มีส่วนผลักดัน ให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการประชุมคณะกรรมการและคณะทำงานเพื่อระดมความคิดเห็นในประเด็นสำคัญอย่างต่อเนื่อง และสิ่งสำคัญคือการได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานที่เพียงพอ จากการดำเนินงานของเครือข่ายสถานศึกษาต้นแบบ ที่ประสบผลสำเร็จในการวิจัยครั้งนี้ คือ เป็นการทำงานที่ส่งเสริมสนับสนุน การพัฒนาที่ยั่งยืน เกิดความเข้มแข็งของเครือข่ายสถานศึกษา มีกระบวนการทำงานที่ชัดเจน คือ การกำหนดเป้าประสงค์ (Purpose) ที่ชัดเจน การกำหนดเป้าหมาย (Goals) และวัตถุประสงค์ (Objective) การกำหนดแนวทางการดำเนินงาน (Action plan) การกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์พื้นฐาน การกำหนดกระบวนการตัดสินใจ (Define decision making process) การเตรียมแผนการสื่อสารระหว่างสมาชิก การเลือกโครงการเพื่อการบริหารจัดการ และการจัดหาทุนในการดำเนินงาน (Secure resources) (เสรี พงศ์พิศ, 2548:209) โดยมีกิจกรรมสำคัญคือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลร่วมกัน พัฒนาไปสู่การวางแผนร่วมกัน มีการดำเนินกิจกรรมบางอย่างร่วมกับการใช้กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพ มีการประสานพลัง (Synergy) ในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ

ประเด็นที่ 3 รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากผลการวิจัย มีประเด็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยนำมาอภิปรายดังนี้

แนวคิดทฤษฎีของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นแนวคิดพื้นฐาน หลักการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มนุษย์สมบูรณ์ หลักคุณภาพโดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ระดมทรัพยากร หลักบูรณาการ หลักการบริหารที่ดี อันประกอบด้วย หลักกฎหมาย หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบหลักความคุ้มค่า ส่วนทฤษฎีในการสร้างรูปแบบใดแนวคิดของ Smith and Others (1980 : 461) ซึ่งจำแนกเป็น 2 ประเภทคือ

1. รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) 2) รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Model) ประกอบด้วยรูปแบบข้อความ (Verbal Model) หรือรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Model) และรูปแบบทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) และได้จำแนกรูปแบบทางการศึกษาสังคมศึกษาของ Keever (1988 : 561 - 565) มี 4 ประเภท คือ 1) รูปแบบเชิงเทียบเคียง (Analog Model) 2) รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) 3) รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) และ 4) รูปแบบเชิงสาเหตุ (Casual Model) สำหรับรูปแบบที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบเชิงข้อความ ที่ใช้ภาษาในการอธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษาแผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิดของผู้วิจัย ในการพัฒนารูปแบบได้คำนึงถึงองค์ประกอบรูปแบบของ Brown and Moberg (1980 : 16 - 17) ซึ่งประกอบด้วย สภาพแวดล้อม (Environment) เทคโนโลยี (Technology) โครงสร้าง (Structure) กระบวนการจัดการ (Management Process) และกระบวนการตัดสินใจสั่งการ (Decision Making) โดยต้องมีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง นำไปสู่การพยากรณ์ผลที่ตามมา สามารถตรวจสอบข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ อธิบายความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษาได้อย่างชัดเจน และนำไปสู่การสร้างแนวคิดใหม่หรือความสัมพันธ์ของเรื่องที่ศึกษาได้

ส่วนวัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่าย สถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำงานร่วมกันในลักษณะเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในพื้นที่ร่วมขับเคลื่อนใน การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และส่งเสริมทรัพยากรในการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ซึ่งจะ ส่งผลให้การจัดการศึกษาเป็นการศึกษาตลอดชีวิต สร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ โดยให้สังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการ

บริหารจัดการในเครือข่าย และเป็นกระบวนการในการพัฒนาชีวิตและสังคมอันเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน

องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 ศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ประกอบด้วย ที่ปรึกษาคณะ กรรมการขับเคลื่อน ซึ่งมีผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา นายอำเภอ ท้องถิ่นอำเภอ นายกองค้การบริหารส่วนตำบล/องค์การบริหารส่วนจังหวัด ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาการบริหารจัดการเครือข่ายให้สามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ คณะกรรมการขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายในสถานศึกษา ประกอบด้วย ประธานศูนย์การขับเคลื่อนเครือข่าย คณะกรรมการศูนย์เครือข่าย เลขานุการศูนย์การขับเคลื่อน และสถานศึกษาที่เป็นสมาชิกในศูนย์เครือข่าย ผู้ร่วมขับเคลื่อน คุณภาพผู้เรียน เป็นผู้นำชุมชน หน่วยงานในพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่ ให้ การสนับสนุนช่วยเหลือ ศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการทุกด้าน บทบาทหน้าที่และภารกิจ ประกอบด้วย การติดต่อสื่อสาร การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน การเสริมสร้าง กระบวนการเรียนรู้ การปรับตัว การพัฒนากิจกรรมและความเคลื่อนไหวของเครือข่าย การพัฒนา สมาชิกเครือข่าย

องค์ประกอบที่ 2 ขอบเขตและภารกิจการบริหารจัดการเครือข่าย ที่เครือข่ายสามารถ บริหารจัดการร่วมกันเพื่อให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การบริหารวิชาการ(Academic administration) 10 ภารกิจ การบริหารงบประมาณ (Budget administration) 4 ภารกิจ การบริหารงานบุคคล (Personal resource administration) 8 ภารกิจ การบริหารทั่วไป (General affairs administration) 13 ภารกิจ

องค์ประกอบที่ 3 กลไกการขับเคลื่อน เป็นตัวขับเคลื่อนบทบาทภารกิจให้สามารถ นำไปสู่คุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย การประกอบการศึกษา (Education Community) พันธกิจ (Mission) เป้าหมาย (Targets) กลยุทธ์ (Strategy) แบบพัฒนาคุณภาพเครือข่ายสถานศึกษา (School Network Development Plan) การระดมทรัพยากร (Mobilization) การประสานงาน (Co-ordination) ผู้นำและผู้ร่วมขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน (Leader and Co-operates) และการติดตาม ผลสำเร็จ (Monitoring)

องค์ประกอบที่ 4 การมีปฏิสัมพันธ์ การพัฒนาสมาชิก และคุณลักษณะที่ดีของผู้นำ ซึ่งในการพัฒนาสมาชิก (Team Development) เพื่อพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับกลไกการ ขับเคลื่อน สอดคล้องกับลักษณะ ผู้นำที่ดี เพื่อให้การบริหารจัดการ เครือข่ายเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ อันจะส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย การมีปฏิสัมพันธ์ของสมาชิก (Associate

Members) การอภิปราย (Discussion) การระดมสมอง (Brain Storming) การสัมมนา (Seminar) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) การศึกษาดูงาน (Field Trip) การฝึกอบรม (Training) การปฏิบัติจริง (Doing) การมีส่วนร่วม (Participation) และ คุณลักษณะที่ดีของผู้นำ (Good Governors) ประกอบด้วย ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ (Leadership) ความคิดเชิงระบบ (System Thinking) การมีจิตอาสา (Public Mind) การจัดการความรู้ (Knowledge Management) ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self Confidence) วุฒิภาวะทางอารมณ์ (Emotional Maturity) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ความมุ่งมั่นในการทำงาน (Commitment into Working)

จากองค์ประกอบของรูปแบบซึ่งประกอบไปด้วย ศูนย์ขับเคลื่อนเครือข่ายการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการเครือข่าย กลไกการขับเคลื่อน และคุณลักษณะที่ดีของผู้นำและการพัฒนาสมาชิก เพื่อขับเคลื่อนการบริหารจัดการให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบทั่วไปของระบบบริหารการศึกษาระบบบูรณาการสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่และสถานศึกษาของ ศิริชัย กาญจนวาสิและคณะ (2550 : 242 - 243) ซึ่งมี 4 องค์ประกอบได้แก่ 1) การวาดภาพความสำเร็จ (Success Image) ประกอบด้วย การกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม (Share Vision) การกำหนดหมาย (Goal) บทบาท (Role) และภารกิจ (Mission) 2) การกำหนดโครงสร้างการบริหารงาน (Organization Structure) 3) การบริหารแบบบูรณาการ ประกอบด้วย การวางแผนกลยุทธ์และขับเคลื่อนกลยุทธ์ (Strategy) การระดมทรัพยากรที่หลากหลาย (Mobilization) การมีส่วนร่วมของประชาสังคม (Participation) ความเป็นอิสระคล่องตัว (Autonomy) การนิเทศติดตามและประเมินผล (Monitoring) นอกจากนี้ เมตต์ เมตต์การุณจิต (2541 : 85 - 89) ยังพบว่า ผู้บริหารที่ขาดการเป็นผู้นำไม่มีมนุษยสัมพันธ์ ไม่เป็นคนในท้องถิ่น เป็นอุปสรรคและปัจจัยการมีส่วนร่วม ในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน ในเขตเทศบาล จังหวัดนครราชสีมา และในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล จากการวิเคราะห์บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษา และการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของประภาพรณ ไชยวงษ์ (2544 : 203) องค์การบริหารควรมีส่วนร่วมในการ สนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ ร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา ให้ความเห็น ให้คำปรึกษา ร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา รวมทั้งร่วมมือกับสถานศึกษาทั้งงานวิชาการ งานบริหารบุคคล งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป และองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนารูปแบบเครือข่ายทางวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย ส่วนสำคัญของเครือข่ายความร่วมมือ ขอบข่ายและภารกิจงานด้านวิชาการ กระบวนการปฏิบัติงาน ของเครือข่าย คุณลักษณะที่ดีของแกนนำและเทคนิควิธีการพัฒนาสมาชิก (สุวิมล โพธิ์กลิ่น , 2549 : 140 - 149)

แนวทางการนำรูปแบบ ไปใช้ในการขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียนและเจือใจปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้ จากการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของผู้ทรงคุณวุฒิ และจากการสัมมนาประชาพิจารณ์ เพื่อรับฟังความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง พบว่ารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และมีข้อเสนอแนะในเรื่องบทบาทของชุมชน ผู้ปกครองในการมีบทบาทหน้าที่ในเครือข่าย ควรเพิ่มประเด็นในด้านคุณธรรมจริยธรรม และจิตอาสาไว้ในรูปแบบส่วนผู้ร่วมสัมมนาประชาพิจารณ์เห็นด้วยกับรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายในการวิจัยครั้งนี้ และมีข้อเสนอแนะให้ องค์กรศาสนา องค์กรเอกชน ในส่วนประกอบสำคัญ ควรจะมีระเบียบกฎหมายข้อบังคับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่าย และควรกำหนดกรอบของผู้ร่วมประชาคมการศึกษาให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังมีความเห็นว่า ควรนำรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายไปใช้ในการปฏิบัติจริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

หน่วยงานต้นสังกัดทุกระดับ ควรจัดทำระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการร่วมกลุ่มเครือข่ายบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาอย่างชัดเจน โดยการกำหนดขนาดเครือข่าย อำนาจหน้าที่ขอบเขตของภารกิจเครือข่ายอย่างเป็นรูปแบบธรรม จัดให้มีการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายต่อเนื่อง ส่งเสริม สนับสนุนและจูงใจครูและบุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องให้ตระหนัก และมีความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งผลตอบแทนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเครือข่าย และมีการกำกับติดตาม การประเมินผลการดำเนินงานเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง และจริงจัง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

ในการดำเนินงานของเครือข่ายสถานศึกษา ควรให้มีผู้รับผิดชอบในการให้ความช่วยเหลือ และสนับสนุนให้ควา มรู้ความเข้าใจ รวมทั้งพัฒนาสมาชิกเครือข่ายให้สามารถดำเนินงานเครือข่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เผยแพร่ วรรณคดีสร้าง ความตระหนักและความรู้แก่สมาชิกเครือข่ายอย่างทั่วถึง และร่วมมือกับสมาชิกทุกภาคส่วน จัดทำคู่มือ แนวปฏิบัติที่ดี เป็นกรอบในการดำเนินงาน

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

แม้การวิจัยครั้งนี้ ใช้กระบวนการวิจัยอย่างหลากหลาย มีความถูกต้องตามหลักทฤษฎี มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ อย่างไรก็ตาม หากมีการวิจัยทดลองใช้ (Experimental research) กับสถานศึกษาในบริบทต่าง ๆ จะทำให้แนวทางนำไปขยายผลที่ชัดเจนมากขึ้น รวมทั้งควรมีการวิจัยเปรียบเทียบกับรูปแบบเครือข่ายสถานศึกษาประเภทอื่น ๆ ต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กัลยาณี โกมาสถิต. (2537). การติดตามการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2545). กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา.
กรุงเทพฯ ฯ : ส. เอเชียเพลส.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2537). กลยุทธ์สู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ :
ส. เอเชียเพลส.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2544). การจัดการเครือข่าย : กลยุทธ์สู่ความสำเร็จของการปฏิรูป
การศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : ชัคเซส มีเดีย.
- ชญญา อภิบาลกุล. (2545). รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในการบริหารและการจัดการศึกษาภายใต้โครงสร้างการกระจายอำนาจ
การบริหารการศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชำนาญ ปานาวงษ์. (2544). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร : กรณีศึกษาพหุกรณี. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและพัฒนากการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชำนาญ ยูวบูรณ์. (2543). การรวมอำนาจและการกระจายอำนาจปกครองของกฎหมายไทย.
กรุงเทพฯ ฯ : ส่วนท้องถิ่น.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2540). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและเป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อ
การมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- คารณี รักดี. (2540). การพัฒนารูปแบบการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่ออาชีพในชุมชนชนบทพึ่งตนเอง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดิเรก วรรณเศียร. (2545). การพัฒนาแบบจำลองแบบสมบูรณ์ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดิน ปรัชญพฤทธิ์. (2535). รัฐประศาสนศาสตร์เปรียบเทียบ : เครื่องมือในการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดิน ปรัชญพฤทธิ์. (2536). ศัพท์รัฐประศาสตร์. กรุงเทพฯ ฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เดือนใจ อังกูรเกียรติ. (2545). องค์ประกอบการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดเทศบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทาคาโอะ มียากาวะ. (1986). เศรษฐมิติเบื้องต้น. แปลโดย คงศักดิ์ สันติพิฤกษ์วงศ์. กรุงเทพฯ ฯ : รู้แจ้ง.
- ธีระ รุญเจริญ. (2545). สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สกศ.
- นฤมล นิราทร. (2543). การสร้างเครือข่ายการทำงาน : ข้อควรพิจารณาบางประการ. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บัณฑิตย์ มณีพันธ์. (2536). ปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). ความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัย. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญรัฐ หลักแหลม. (2545). ประสิทธิภาพเชิงประจักษ์การประสานงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เบญจวรรณ สกุดเนรมิต. (2543). การบริหารงานวิชาการอย่างมีคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ประทาน คงฤทธิ์ศึกษากร. (2537). การกระจายอำนาจการปกครองกับการปกครองตนเองของประชาชน. ในการสัมมนา เรื่อง การกระจายอำนาจกับการพัฒนาการปกครองท้องถิ่นไทย ในอนาคต. หน้า 20-34.
- ประยูร กาญจนกุล. (2535). คำอธิบายกฎหมายปกครอง. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเวศน์ มหารัตน์สกุล. (2548). การพัฒนาองค์กรเพื่อการเปลี่ยนแปลง พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ดวงกมลสมัย.
- ประเสริฐ บุญฤทธิ์. (2536). การบริหารงานตามเกณฑ์โรงเรียนมัธยมศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2537). แนวโน้มการกระจายอำนาจของรัฐการสัมมนาเรื่องการกระจายอำนาจกับการพัฒนาการปกครองท้องถิ่นไทยในอนาคต. ในการสัมมนา เรื่อง การกระจายอำนาจกับการพัฒนาการปกครองท้องถิ่นไทยในอนาคต, หน้า 16-17.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : พรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.
- พิสิทธิ์ จันทรเนตร. (2542). การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พูนสุข หิงกานนท์. (2540). การพัฒนารูปแบบการจัดองค์การของวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพ็ญรำไพ रामบุตร. (2536). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภูวนาท มูลเขียน. (2536). สภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2539). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ :

- ล้วน สายยศ. (2543). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ ฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ลิขิต วีรเวทิน. (2525). การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท กลยุทธ์และ
บทบาท ในการพัฒนาประเทศในทศวรรษ 1980. ในการสัมมนาเรื่องการกระจายอำนาจ
และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท, หน้า 15-20.
- วรรณิ์ ไทยานันท์. (2540). การนำเสนอนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตและสังคม: กรณีศึกษาเขตชนบทยากจนในภาคภคภริญญานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพัฒนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2536). นโยบายด้านการศึกษาของคณะรัฐมนตรี คณะที่ 1 - 51. กรุงเทพฯ ฯ :
อักษรพิพัฒน์.
- วีรุธ มาฆะศิรานนท์. (2548). การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ ฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- สมาน อัสวภูมิ. (2537). การพัฒนารูปแบบการบริหารการประถมศึกษาระดับจังหวัด.
ปริญญาานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศฤงคิคุณ กิตติยากร, ม.ร.ว. (2538). คำอธิบายประมวลศัพท์ธุรกิจที่ใช้ทั่วไปในภาษาอังกฤษ.
กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สาตี งามสม. (2545). ความพึงพอใจของครูต่อพฤติกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วม.
วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. (2536). สรุปผลการวิจัยด้านการบริหารงานบุคคล
สำหรับข้าราชการครู. พิมพ์ลักษณ์ กรุงเทพฯ ฯ : กองวิชาการบริหารงานบุคคล
สำนักงาน ก.ค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและ
การจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ตาม
กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 .
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ.
- สุทธิเชษฐ์ พฤกษวานิช. (2544). การศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการระดับก่อนประถมศึกษา
ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา.
ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยทักษิณ.

- Bardo, J. W., and Hartman, J. J.(1982). **Urban society : systematic introduction**. USA : F. E. Peacock.
- Blackburn, Barbara R. (2000). **Barriers and Facilitators to Effective Staff Development : Perceptions from Award – winning Practitioners**. Dissertation Abstracts, International.
- Bratton, Michael and Robert Mattes. (1999). **Support for Democracy in Africa : Intrinsic or Instrumental?**
- Brown, W. B., and Moberg, D. J. (1980). **Organization Theory and Management : A Macro Approach**. New York : John Willey and Sons.
- Burack, Elmer H., and Mathys, Nicholas J. (1983). **Introduction to Management : A macro Approach**. New York: John Wiley and Sons.
- Burstein, Joyce H. (2001). **Teacher Networking : The Perceptions of New Teachers, Colleagues, and Principals in Two Urban Elementary Schools**. Dissertation Abstracts, International.
- Cheema, G.S., and D.A. Rondinelli.(1983). **Decentralization and Development : Policy Implementation in Developing Countries**. California : Sage Publications.
- Chiu, Ya - Fang. (2001). **Teachers' and Administrators' Perceptions of Teacher Study Groups as One Means of Professional Development in Taiwanese Junior High Schools**. Dissertation Abstracts, International.
- Clark, Ken. (2002). “**Missouri Network for Staff Development and Performance - Based Education**” [Online]. Available: Kclark @ mo - netstaffdev. Org.
- Cooper, Joyce P. (2002). **The Influence of Outstanding Leadership in Improving the Quality of Teaching and Learning through Staff Development**. Dissertation Abstracts, International.
- Corley, Theresa R. (2000). **Staff Development and Secondary Science Teachers : Factors that Affect Voluntary Participation**. Dissertation Abstracts, International.
- Cuningham, William G. and Cordeiro, Paula A. (2000). **Educational Administration : A Problem - Based Approach**. Boston : Allyn and Bacon.
- David, Jane L. and Shields, Patrick M. (1999). **Standards are not Magic 40-42**. Education Week.

- Edword, Wolfers. (1985). **Decentralization: Meanings Forms Objectives and Methods.**
The Institute of Pacific Studies and the Institute of social and Administrative studies
of the University of the South Pacific.
- Eisner E.. (1976). **Education Connoisseurship Criticism : Their From and Function in
Educational evaluation.** Journal of Aesthetic Education.
- Elizabeth L. Useem. (1997). **Journal of Education for Students Placed at Risk, 55-78.** Lawrence
Erlbaum Associates Inc.
- vey, Demine and Ramona. E. Malong.(1987). **Decentralization : Area Development in Practice
in Asia.** The Rural –Regional Development Network (RRDN). AIT. Bangkok.
- Hsieh, Cheng-Yu. (2000). **Teacher Perceptions of Staff Development as a Vehicle for Improving
Teaching Skills.** Dissertation Abstracts, International.
- Keeves, Peter J.. (1988). **Model and model Building.** Educational Research, Methodology and
Measurement : An International Handbook. Oxford : Pergamon Press.
- Megginson, David and others. (1995). **Human Resource Development.** London : Kogan Page.
- Middleton, Vickie A. (2001). **Standards for Arizona Teachers : Teachers' Beliefs about the
Impact on Student Achievement.** Dissertation Abstracts, International.
- Nadolny, B.. (1999). **Restructuring professional development as a collaborative practice : A case
study of educational change in a rural school division.** Canada : Teacher Network.
- Persico, Mary A. (2001). **Exploring the Relationship between the Perceived Leadership
Style of Secondary Principals and the Professional Development Practices of
their Teachers.** Dissertation Abstracts, International.
- Pollack, S., Chrispeels, J., & Watson, D.. (1987). **A description of factors and implementation
strategies used by schools in becoming effective for all students.** In the annual
meeting of the American Educational Research Administration, Washington, DC.
- Richard L. Daft . (1998). **Organization theory and Design.** 6 th ed. south – Western college
Publishing Cincinnati : Ohio.
- Sergiovanni, Thomas J. (2001). **The Principal ship : A Reflective Practice Perspective.** Boston :
Allyn and Bacon.

- Sikorski, Judith K. (1991). **The Relationship Between Teacher Characteristics and Perception of School Climate on the Outcomes of Staff Development.** Dissertation Abstracts, International.
- Stephen Goldsmith and William D. Eggers. (2004). **Governing by Network.** The Brookings Institution, Washington DC.
- Welsh, Thomas. (2002). **Decentralization of education: why, when, what and how?.** Bangkok.
- Willer.D. (1986). **Scientific Sociology: Theory and Method.** Englewood Cliff, NJ. : Prentice- Hall.
- Wilson, Robert James. (2001). **School Based Management in Alberta : Perceptions of Public School Leaders.** Dissertation Abstracts, International.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

สำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัยและทดลองใช้เครื่องมือ
รายชื่อสถานที่เก็บข้อมูลการวิจัยขั้นการวิจัยเชิงสำรวจ
รายชื่อสถานที่เก็บข้อมูลการวิจัยขั้นการศึกษาเชิงลึกเฉพาะกลุ่ม
รายชื่อสถานที่เก็บข้อมูลการวิจัยขั้นการศึกษาเครือข่ายสถานศึกษาต้นแบบ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ 0512.6(2771)/2278

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

21 กันยายน 2552

เรื่อง ขอบความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัยและทดลองใช้เครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายวิชัย แสงศรี นิสิตชั้นปริญญาตรีบัณฑิต ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ และรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลและทดลองใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานเครือข่ายสถานศึกษา กับประธานเครือข่าย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนที่เป็นคณะกรรมการเครือข่าย และผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษา ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายวิชัย แสงศรี ได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัย และทดลองใช้เครื่องมือดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

สำนักงานวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680-2 ต่อ 612

รายชื่อสถานที่เก็บข้อมูลการวิจัยขั้นการวิจัยเชิงสำรวจ
(Survey Research)

ที่	สำนักงานเขตพื้นที่	ประชากรเครือข่าย สถานศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง เครือข่ายสถานศึกษา
1	มหาสารคาม เขต 2	16	5
2	มหาสารคาม เขต 3	20	7
3	ร้อยเอ็ด เขต 2	19	6
4	ร้อยเอ็ด เขต 3	17	6
5	กาฬสินธุ์ เขต 2	19	6
6	กาฬสินธุ์ เขต 3	10	3
7	สกลนคร เขต 2	20	7
8	สกลนคร เขต 3	23	8
9	นครพนม เขต 2	18	6
10	นครราชสีมา เขต 2	17	6
11	นครราชสีมา เขต 3	12	4
12	นครราชสีมา เขต 4	13	4
13	นครราชสีมา เขต 5	15	5
14	นครราชสีมา เขต 6	19	6
15	นครราชสีมา เขต 7	13	4
16	บุรีรัมย์ เขต 2	20	7
17	บุรีรัมย์ เขต 3	24	8
18	บุรีรัมย์ เขต 4	20	7
19	สุรินทร์ เขต 2	15	5
20	สุรินทร์ เขต 3	22	7
21	ศรีสะเกษ เขต 2	18	6
22	ศรีสะเกษ เขต 3	19	6
23	ศรีสะเกษ เขต 4	19	6
24	อุบลราชธานี เขต 2	22	7

ที่	สำนักงานเขตพื้นที่	ประชากรเครือข่าย สถานศึกษา	กลุ่มตัวอย่างเครือข่าย สถานศึกษา
25	อุบลราชธานี เขต 3	18	6
26	อุบลราชธานี เขต 4	20	7
27	อุบลราชธานี เขต 5	27	9
28	ยโสธร เขต 2	17	6
29	ชัยภูมิ เขต 2	43	14
30	ชัยภูมิ เขต 3	20	7
31	หนองบัวลำภู เขต 2	10	3
32	ขอนแก่น เขต 2	23	8
33	ขอนแก่น เขต 3	24	8
34	ขอนแก่น เขต 4	15	5
35	ขอนแก่น เขต 5	23	8
36	อุดรธานี เขต 2	24	8
37	อุดรธานี เขต 3	12	4
38	อุดรธานี เขต 4	13	4
39	เลย เขต 2	20	7
40	เลย เขต 3	14	5
41	หนองคาย เขต 2	17	6
42	หนองคาย เขต 3	17	6
รวม		787	258

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อสถานที่เก็บข้อมูลการวิจัยชั้นการศึกษาเชิงลึกเฉพาะกลุ่ม (Focus Group Discussion)

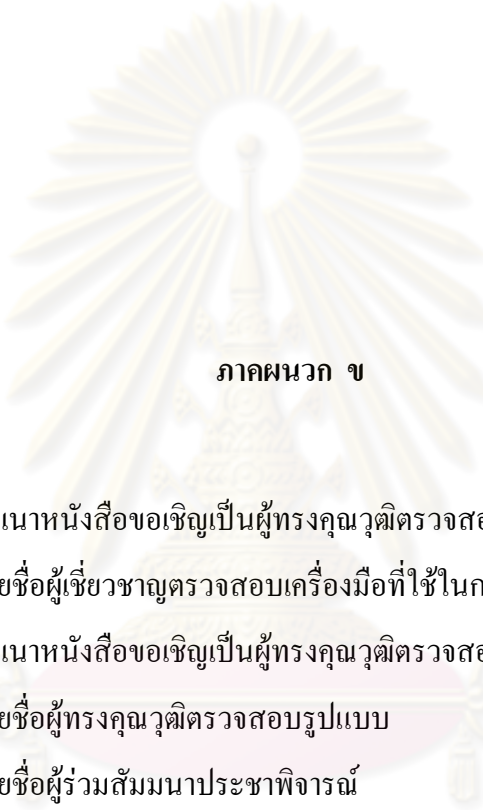
ครั้งที่	ผู้เข้าประชุม	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	จำนวน
1	คณะกรรมการบริหารเครือข่ายสถานศึกษา ประกอบด้วย -ประธานเครือข่ายสถานศึกษา -ผู้บริหารสถานศึกษา -ผู้แทนครูผู้สอน -ผู้ทรงคุณวุฒิ -เลขานุการเครือข่าย	สกลนคร เขต 3	50
2	คณะกรรมการบริหารเครือข่ายสถานศึกษา ประกอบด้วย -ประธานเครือข่ายสถานศึกษา -ผู้บริหารสถานศึกษา -ผู้แทนครูผู้สอน -ผู้ทรงคุณวุฒิ -เลขานุการเครือข่าย	สุรินทร์ เขต 3	50
รวมทั้งสิ้น			100

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อสถานที่เก็บข้อมูลการวิจัยชั้นการศึกษาเครือข่ายสถานศึกษาต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จ
(Best Practice)

ครั้งที่	เครือข่ายสถานศึกษา	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	ผู้เข้าร่วม	จำนวน
1	เสอเพลอผาสูก	อุดรธานี เขต 2	คณะกรรมการ บริหารเครือข่าย สถานศึกษา	20
2	นากลาง 2	หนองบัวลำภู เขต 2	คณะกรรมการ บริหารเครือข่าย สถานศึกษา	20
รวมทั้งสิ้น				40

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

สำเนาหนังสือขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สำเนาหนังสือขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบรูปแบบ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบรูปแบบ

รายชื่อผู้ร่วมสัมมนาประชาพิจารณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ 0512.6(2771)/2269

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

21 กันยายน 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมาน อัสวภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายวิรัช แสงศรี นิสิตชั้นปริญญาคุณวุฒิบัณฑิต ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ และรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัย จะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

สำนักงานวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680-2 ต่อ 612

ที่ ศษ 0512.6(2771)/2272

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

21 กันยายน 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสนอ ภิรมจิตผ่อง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายวิชัย แสงศรี นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ และรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้สิดผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

สำนักงานวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680-2 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2771)/2270

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

21 กันยายน 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.อมรรัตน์ พันธุ์งาม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายวิชัย แสงศรี นิสิตชั้นปริญญาคุณวุฒิบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ และรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

 (รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตน์อุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

สำนักงานวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680-2 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2771)/2273

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

21 กันยายน 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ประกอบ กุลเกลี้ยง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายวิชัย แสงศรี นิสิตชั้นปริญญาตรีบัณฑิต ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ และรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัย จะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

สำนักงานวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680-2 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2771)/2274

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

21 กันยายน 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.มานะ สินธุวงษานนท์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายวิชัย แสงศรี นิสิตชั้นปริญญาตรีบัณฑิต ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ และรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัย จะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

สำนักงานวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680-2 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2771)/2276

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

21 กันยายน 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

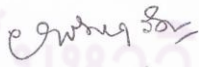
เรียน ดร.สุทิส ทองสนิทกาญจน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายวิชัย แสงศรี นิตินันท์ปริญญาคุณวุฒิบัณฑิต ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ และรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิตินันท์ผู้วิจัย จะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

สำนักงานวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680-2 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2771)/2271

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

21 กันยายน 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.วิสุทธิ์ รัตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายวิชัย แสงศรี นิสิตชั้นปริญญาคุณวุฒิบัณฑิต ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา อยู่ในระหว่างการค้างานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ และรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัย จะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

สำนักงานวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680-2 ต่อ 612

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมาน อัสวภูมิ	คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสนอ ภิรมจิตพ่อง	อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
3. ดร. อมรรัตน์ พันธุ์งาม	รองคณบดีคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
4. ดร. ประกอบ กุลเกลี้ยง	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
หนองบัวลำภู เขต 2
5. ดร. มานะ สิ้นธุวงษานนท์	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ศรีสะเกษ เขต 1
6. ดร. สุทธิศ ทอสนิทกาญจน์	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
เพชรบูรณ์ เขต 1
7. ดร. วิสุทธิ์ ราตรี	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าบ่อ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานีเขต 1

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ 0512.6(2771)/53-1088

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

25 มีนาคม 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.เสถียร เทพรงทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายวิชัย แสงศรี นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชา
นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การ
พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ และรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช
สุชีวะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความ
เป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา (Expert Judgment) ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้
ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

สำนักงานวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680-82 ต่อ 612

ที่ ศษ 0512.6(2771)/53-1089

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

25 มีนาคม 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารี หลวงนา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายวิชัย แสงศรี นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชา
นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การ
พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ และรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช
สุชีวะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและ
ความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา (Expert Judgment) ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้
ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

สำนักงานวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680-82 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2771)/53-1090

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

25 มีนาคม 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินฉัตร ปะโคทัง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายวิชัย แสงศรี นิสิตหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชา
นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การ
พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ และรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช
สุชีวะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความ
เป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา (Expert Judgment) ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้
ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

สำนักงานวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680-82 ต่อ 612

ที่ ศษ 0512.6(2771)/53-1091

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

25 มีนาคม 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุศักดิ์ เกตุศิริ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายวิชัย แสงศรี นิสิตหลักสูตรครุศาสตรุษษบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชา
นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การ
พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ และรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช
สุชีวะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็น
ไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา (Expert Judgment) ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้
ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

สำนักงานวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680-82 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2771)/53-1092

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

25 มีนาคม 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.อศุทธิ อุทัยรัตน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายวิชัย แสงศรี นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชา
นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การ
พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ และรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช
สุชีวะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความ
เป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา (Expert Judgment) ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้
ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

สำนักงานวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680-82 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2771)/53-1093

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

25 มีนาคม 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

เรียน อาจารย์ ดร.พงษ์ธร สิงห์พันธ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายวิชัย แสงศรี นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองตืน วิเศษศิริ และรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา (Expert Judgment) ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทาง วิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

สำนักงานวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680-82 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2771)/53-1094

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

25 มีนาคม 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

เรียน ดร.แสงรุณี มีพร

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายวิชัย แสงศรี นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชา
นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การ
พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ และรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช
สุชีวะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความ
เป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา (Expert Judgment) ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้
ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

สำนักงานวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680-82 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2771)/53-1095

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

25 มีนาคม 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

เรียน ดร.อังกูต สมคะเนย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายวิชัย แสงศรี นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชา
นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การ
พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ และรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช
สุชีวะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความ
เป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา (Expert Judgment) ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้
ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

สำนักงานวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680-82 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2771)/53-1096

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

25 มีนาคม 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

เรียน ดร.ประทวน บุญรักษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายวิชัย แสงศรี นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชา
นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การ
พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ และรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช
สุชีวะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็น
ไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา (Expert Judgment) ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้
ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

สำนักงานวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680-82 ต่อ 612

ที่ ศษ 0512.6(2771)/53-1097

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

25 มีนาคม 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

เรียน อาจารย์วีรพล สารรัตน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายวิชัย แสงศรี นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชา
นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การ
พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ และรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช
สุชีวะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็น
ไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา (Expert Judgment) ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้
ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

สำนักงานวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680-82 ต่อ 612

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบรูปแบบ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสทีอัน เทพรงทอง รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและประกันคุณภาพ
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารี หลวงนา คณบดีคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จินฉวีตร ปะโคหัง ประธานสาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนุศักดิ์ เกตุศิริ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
5. รองศาสตราจารย์ ดร. อัสวฤทธิ อุทัยรัตน์ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
6. อาจารย์ ดร. พงษ์ธร สิงห์พันธ์ รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
7. ดร. แสงรุณี มีพรศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม
8. ดร. อังกุล สมคะเนย์ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1
9. ดร. ประทวน บุญรักษา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคำกลาง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 5
10. นายวีรพล สารรัตน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนทุ่งศรีอุดม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 5

รายชื่อผู้ร่วมประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง

(Public Hearing Seminar)

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง/สังกัด/หน่วยงาน
1	นายไชยวัฒน์ พันธุ์รา	นายอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี
2	นายนรินทร์ บำเรอพงศ์	นายอำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี
3	นายพิชญ์ เกตัสชะ	ท้องถิ่นอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี
4	นายชนรัักษ์ อนุอิน	ท้องถิ่นอำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี
5	นายประเสริฐ เนาวชัย	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองอ้อม อำเภอทุ่งศรี อุดม จังหวัดอุบลราชธานี
6	นายทะนงศักดิ์ ลาภาพันธ์	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลกลาง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี
7	นายบุญมี เพ็ญวงษ์	นายกเทศบาลตำบลคอแลน อำเภอบุณฑริก จังหวัด อุบลราชธานี
8	นายสุคใจ วรรณประภา	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดุม อำเภอนาจะ หลวย จังหวัดอุบลราชธานี
9	ส.ต.ท.เรืองกิตติ์ อังกรรัมย์	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญ อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี
10	นางสุกนิดา นามแดง	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดุม อำเภอนาจะ หลวย จังหวัดอุบลราชธานี
11	นายชนยศ มานิตย์	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลนากระแซง อำเภอเดช อุดม จังหวัดอุบลราชธานี
12	ส.อ. อนิรุทธิ์ ภาวะนา	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งเทิง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี
13	ว่าที่ ร.ต. ชاکริต เชื้อชม	หัวหน้าสถานีอนามัยม่วง อำเภอเดชอุดม จังหวัด อุบลราชธานี
14	นายสังคม สุวรรณกฎ	หัวหน้าสถานีอนามัยใหม่พัฒนา อำเภอเดชอุดม จังหวัด อุบลราชธานี
15	นายโอวาท จุลโคตร	ผู้ทรงคุณวุฒิในเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
16	นายฉัตรพล เดิมตัน	ผู้ทรงคุณวุฒิในเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

รายชื่อผู้ร่วมประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง(ต่อ)

(Public Hearing Seminar)

ที่	ชื่อ- สกุล	ตำแหน่ง/สังกัด/หน่วยงาน
17	นายวิชาญ วิโรจน์อุไรเรือง	ผู้ทรงคุณวุฒิในเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
18	นายสมมาตร มะลิลา	ผู้ทรงคุณวุฒิในเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
19	นายทันใจ สายแวง	ผู้อำนวยการโรงเรียนสมสะอาดสายฝ้าย
20	นายสุพล ทิพย์สุข	คณะกรรมการติดตาม ประเมินผล และนิเทศการศึกษา สพท.อบ.5
21	นายอำนาจ ภูมิพันธ์	คณะกรรมการติดตาม ประเมินผล และนิเทศการศึกษา สพท.อบ.5
22	นายจาริก โสมรักษ์	ประธานเครือข่ายสถานศึกษา
23	นายเชาวลิต ชัมภรัตน์	ประธานเครือข่ายสถานศึกษา
24	นายณรงค์ ทুমแฉวง	ประธานเครือข่ายสถานศึกษา
25	นายบัญชา รุกะวัน	ประธานเครือข่ายสถานศึกษา
26	นายประถมชัย ทุมเมฆ	ประธานเครือข่ายสถานศึกษา
27	นายพรชัย โพธิ์งาม	ประธานเครือข่ายสถานศึกษา
28	นายสิทธิศักดิ์ จันทร์ศรี	ตัวแทนผู้บริหาร
29	นายสุรเวศ มณีภาค	ตัวแทนผู้บริหาร
30	นายรัฐพล สาธร	ตัวแทนผู้บริหาร
31	นายสมศักดิ์ ปรึบาล	ตัวแทนผู้บริหาร
32	นายเสมา ศรีดา	ตัวแทนผู้บริหาร
33	นายไสว อินทรสด	ตัวแทนผู้บริหาร
34	นายสุรทอน หมั่นนิยม	ตัวแทนผู้บริหาร
35	นางรัชณี รัชมิโรจน์	ตัวแทนผู้ครู
36	นางสดไส สวัสดิ์ท่า	ตัวแทนผู้ครู
37	นางลาวัญย์ สีมการ	ตัวแทนผู้ครู
38	นางสาวอรรณณ เอกทัน	ตัวแทนผู้ครู
39	นางศิริพร ศรีกุลตา	ตัวแทนผู้ครู
40	นายบุญกอง เกษสุพรรณ	ตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้ร่วมประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง(ต่อ)
(Public Hearing Seminar)

ที่	ชื่อ- สกุล	ตำแหน่ง/สังกัด/หน่วยงาน
41	นายบุญมี เพ็ชระวงศ์	ตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิ
42	นายนิรันดร์ เสมอสุข	ตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิ
43	นายโสม กัลยาณพงศ์	ตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิ
44	นายบุญมี ขวัญยืน	ตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิ
45	ว่าที่ ร.อ.ถาวรโรจน์ กอมณี	เลขานุการเครือข่าย
46	นางสาวปภาดา ศรีนวล	เลขานุการเครือข่าย
47	นายวัฒนา กันยามา	เลขานุการเครือข่าย
48	นายศักดิ์ชัย ศรีเทพ	เลขานุการเครือข่าย
49	นายทองสอน โพธิ์ศรี	เลขานุการเครือข่าย
50	นายบุญเทียมศักดิ์ ทองโคตร	เลขานุการเครือข่าย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในการสนทนากลุ่มย่อย
แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในการศึกษาเครือข่ายสถานศึกษาต้นแบบ
ที่ประสบผลสำเร็จ
แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ
แบบประชาพิจารณ์

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามสำหรับ

.....

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาลัทธิเศรษฐศาสตร์คุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาบริหาร
การศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่าย
สถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับ

- 2.1 ประธานเครือข่ายสถานศึกษา
- 2.2 ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2.3 ครูผู้สอนที่เป็นคณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษา
- 2.4 ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษา
- 2.5 เลขานุการเครือข่ายสถานศึกษา

3. แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ
(Check List)

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาการดำเนินงานของเครือข่ายสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบ
ตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการการบริหาร
เครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด
(Open Ended) ให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 สถานภาพและความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

21 – 30 ปี

31 – 40 ปี

41 – 50 ปี

51 – 60 ปี

3. วุฒิการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

4. ตำแหน่งในคณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษา

ประธานเครือข่าย

ผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ครูผู้สอนที่เป็นกรรมการเครือข่าย

เลขานุการเครือข่าย

5. ประสบการณ์ในการทำงาน

1 – 10 ปี

11 – 20 ปี

มากกว่า 20 ปีขึ้นไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาการดำเนินงานของเครือข่ายสถานศึกษา

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าปัญหาต่อไปนี้อยู่สอดคล้องกับสภาพจริงในการบริหารงานเครือข่ายสถานศึกษาของท่านมากน้อยเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ตรงช่องที่ตรงกับระดับความสอดคล้องโดยใช้เกณฑ์ค่าคะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง มีปัญหาในการดำเนินการอยู่ในระดับ มากที่สุด หรือ ร้อยละ 80-100
 4 หมายถึง มีปัญหาในการดำเนินการอยู่ในระดับ มาก หรือ ร้อยละ 60-79
 3 หมายถึง มีปัญหาในการดำเนินการอยู่ในระดับ ปานกลาง หรือ ร้อยละ 40-59
 2 หมายถึง มีปัญหาในการดำเนินการอยู่ในระดับ น้อย หรือ ร้อยละ 20-39
 1 หมายถึง มีปัญหาในการดำเนินการอยู่ในระดับ น้อยที่สุด หรือ ร้อยละ 0-19

ข้อ	ปัญหาของเครือข่ายสถานศึกษา	ปัญหาการดำเนินงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1	
ด้านการบริหารงานวิชาการ							
1	การร่วมกันพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา						
2	การวางแผนงานพัฒนางานด้านวิชาการของเครือข่ายสถานศึกษา						
3	การประชุมวางแผนร่วมกันเพื่อคัดเลือกผลงานนักเรียน						
4	การดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของครู						
5	การดำเนินการสร้างเครื่องมือวัดผล ประเมินผลร่วมกัน						
6	การใช้มาตรฐานการวัดผลการเรียนรู้ร่วมกัน						
7	การร่วมกันวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษา						
8	การส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ของเครือข่ายสถานศึกษา						
9	การร่วมกันนิเทศการศึกษาของเครือข่ายสถานศึกษา						

ข้อ	ปัญหาของเครือข่ายสถานศึกษา	ปัญหาการดำเนินงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1	
10	การร่วมกันพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษา						
11	การร่วมกันส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ						
12	การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรอื่น						
13	การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา						
14	การร่วมกันพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา						
15	การร่วมมือกันเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนในสถานศึกษาของเครือข่ายสถานศึกษา						
ด้านการบริหารงานงบประมาณ							
16	การจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาการศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษา						
17	การร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการของเครือข่ายสถานศึกษา						
18	การร่วมกันจัดหาทรัพยากรและการลงทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาของเครือข่ายสถานศึกษา						
19	การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษา						
20	การร่วมกันติดตาม ตรวจสอบการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษา						

ข้อ	ปัญหาของเครือข่ายสถานศึกษา	ปัญหาการดำเนินงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1	
ด้านการบริหารงานบุคคล							
21	การร่วมกันวางแผนด้านอัตรากำลังของสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษา						
22	การร่วมกันพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษา						
23	การร่วมกันประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษา						
24	การร่วมกันประเมินวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษา						
25	การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษา						
26	การส่งเสริมให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาให้ปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ						
27	การส่งเสริมให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษารักษาวินัยคุณธรรมและจรรยาบรรณ						
28	การร่วมกันพัฒนาข้าราชการครูและและบุคลากรทางการศึกษาให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ						

ข้อ	ปัญหาของเครือข่ายสถานศึกษา	ปัญหาการดำเนินงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1	
ด้านการบริหารทั่วไป							
29	การร่วมกันจัดสวัสดิการสำหรับข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาภายในเครือข่ายสถานศึกษา						
30	การร่วมมือกันพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศในเครือข่ายสถานศึกษา						
31	การร่วมมือกันสร้างเครือข่ายข้อมูลและสารสนเทศในเครือข่ายสถานศึกษา						
32	การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายของสถานศึกษา						
33	การร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษา						
34	การร่วมมือกันจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กรเครือข่ายสถานศึกษา						
35	การร่วมมือกันวางแผนการใช้และพัฒนาสารสนเทศ						
36	การพัฒนาเครือข่ายการดำเนินงานธุรการ						
37	การกำหนดเขตบริการและลำมะโนภายในเครือข่ายสถานศึกษา						
38	การร่วมกันวางแผนส่งต่อผู้เรียนของสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษา						
39	การส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานราชการกับบุคคล ชุมชน และสถาบันการศึกษาอื่น						
40	การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน						
41	การร่วมกันประชาสัมพันธ์ผลงานของเครือข่ายสถานศึกษา						

ข้อ	ปัญหาของเครือข่ายสถานศึกษา	ปัญหาการดำเนินงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1	
42	การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาภายในเครือข่ายสถานศึกษา						
43	การสร้างเครือข่ายผู้เรียนภายในเครือข่ายสถานศึกษา						
44	การสร้างเครือข่าย (Net Work) ในเครือข่ายสถานศึกษา						
45	การประสานงานระหว่างองค์กรเครือข่ายสถานศึกษากับสถานศึกษา						

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการการบริหารเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณท่าน ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าสำหรับตอบแบบสอบถามฉบับนี้

นายวิชัย แสงศรี
ผู้วิจัย

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
ประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group)
การศึกษาวิเคราะห์และพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา
ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

.....

ประเด็นที่ 1 ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานเครือข่ายสถานศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 2 เครือข่ายสถานศึกษาของท่านมีการบริหารงานอย่างไร

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ

.....

.....

.....

2. ด้านการบริหารงบประมาณ

.....

.....

.....

3. ด้านการบริหารงานบุคคล

.....

.....

.....

4. ด้านการบริหารทั่วไป

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 3 ในการบริหารงานเครือข่ายสถานศึกษาของท่านมีปัญหา/อุปสรรคอย่างไรบ้าง

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ

.....

2. ด้านการบริหารงบประมาณ

.....

3. ด้านการบริหารงานบุคคล

.....

4. ด้านการบริหารทั่วไป

.....

ประเด็นที่ 4 เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ท่านมีแนวทางในการบริหารงานเครือข่ายสถานศึกษาอย่างไร

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ

.....

2. ด้านการบริหารงบประมาณ

.....
.....
.....

3. ด้านการบริหารงานบุคคล

.....
.....
.....

4. ด้านการบริหารทั่วไป

.....
.....
.....

ประเด็นอื่นๆ

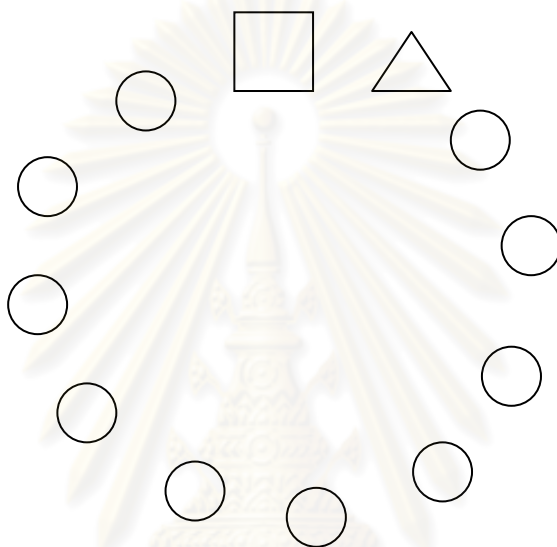
.....
.....
.....
.....

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนผังการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group)
การศึกษาวิเคราะห์และพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา
ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

.....

กลุ่มที่.....

- หมายถึง ผู้นำการสนทนา
 △ หมายถึง ผู้จัดบันทึกการสนทนา
 ○ หมายถึง สมาชิกที่เข้าร่วมการสนทนา

หมายเหตุ * จัดกลุ่ม 5 กลุ่มๆ ละ 12 คน รวมผู้นำและผู้จัดบันทึก

- กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย ประธานเครือข่าย
- กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย ผู้บริหาร
- กลุ่มที่ 3 ประกอบด้วย เลขานุการ
- กลุ่มที่ 4 ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ
- กลุ่มที่ 5 ประกอบด้วย ครูผู้สอน

* การนั่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาพสถานที่

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ประเด็นการศึกษาวิเคราะห์การบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จ
(Best Practice) การศึกษาวิเคราะห์และพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา
ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

.....

ประเด็นที่ 1 เครือข่ายสถานศึกษาของท่านมีความคาดหวังเกี่ยวกับการดำเนินงานอย่างไร

1.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ

.....

.....

.....

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ

.....

.....

.....

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล

.....

.....

.....

1.4 ด้านการบริหารทั่วไป

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 2 เครือข่ายสถานศึกษาของท่านมีโครงสร้างการบริหารงานอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 3 เครื่อง่ายสถานศึกษาของท่านได้รับการสนับสนุนจากองค์กร หน่วยงานใดบ้าง
อย่างไร

3.1 หน่วยงานต้นสังกัด

.....
.....
.....

3.2 องค์กรปกครองท้องถิ่น

.....
.....
.....

3.3 สถานศึกษา

.....
.....
.....

3.4 หน่วยงานอื่นๆ

.....
.....
.....

ประเด็นที่ 4 มีกระบวนการบริหารจัดการเครื่อง่ายสถานศึกษาอย่างไร

4.1 มีการเตรียมการอะไรบ้าง เพื่อให้การบริหารจัดการเครื่อง่ายประสบผลสำเร็จตาม
เป้าหมาย

.....
.....
.....

4.2 เครื่อง่ายสถานศึกษาของท่านได้ดำเนินการบริหารจัดการอย่างไรให้ประสบผลสำเร็จ

.....
.....
.....

ประเด็นที่ 5 ผลสำเร็จการดำเนินงานของเครือข่ายสถานศึกษาของท่าน ได้แก่

5.1 ผลสำเร็จ/จุดเด่น

.....
.....
.....

5.2 มีปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้การดำเนินงานของเครือข่ายสถานศึกษาของท่านประสบผลสำเร็จ

.....
.....
.....

5.3 การได้รับการยอมรับจากผู้รับบริการ

.....
.....
.....

5.4 อื่นๆ

.....
.....
.....

ประเด็นที่ 6 ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อให้มีประสิทธิภาพ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

**แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา
ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Expert Judgment)**

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. แบบประเมินฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล
 - ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 - ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
3. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ โปรดพิจารณารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่แนบมาพร้อมแบบประเมินนี้ โดยอ่านข้อความแต่ละข้อและกาเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ซึ่งแบ่งออกเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้
 - 5 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้มากที่สุด
 - 4 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้มาก
 - 3 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ปานกลาง
 - 2 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้น้อย
 - 1 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้น้อยที่สุด
4. ข้อมูลจากแบบประเมินฉบับนี้ ผู้วิจัยจะนำไปใช้ในการวิจัยเท่านั้น โดยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม ความคิดเห็นใดๆ ของท่านผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่านจะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

นายวิชัย แสงศรี

นิสิตระดับคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. ที่มาของรูปแบบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 1 ศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

องค์ประกอบที่ 2 กลไกการขับเคลื่อน

.....

.....

.....

.....

.....

องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายและภารกิจของการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา

.....
.....
.....
.....
.....
.....

องค์ประกอบที่ 4 คุณลักษณะที่ดีของผู้นำและการพัฒนาสมาชิก

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ในการขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน

.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. เงื่อนไขและข้อจำกัดของการใช้รูปแบบ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความอนุเคราะห์ของท่านครั้งนี้

ข้อคำถามเพื่อการรับฟังความคิดเห็นอย่างกว้างขวางจากผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รายการประเมิน	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ/ ความคิดเห็น เพิ่มเติม
	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	
1. ที่มาของรูปแบบ				
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ				
1.2 แนวคิดและทฤษฎีของรูปแบบ				
1.3 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ				
2. องค์ประกอบและสาระสำคัญของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายองค์ประกอบที่ 1 ศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา				
1. ที่ปรึกษาคณะกรรมการขับเคลื่อน				
2. คณะกรรมการศูนย์ขับเคลื่อนการบริหารจัดการเครือข่าย				
3. ผู้ร่วมขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน				
4. บทบาทหน้าที่และภารกิจของศูนย์ขับเคลื่อน				

รายการประเมิน	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ/ ความคิดเห็น เพิ่มเติม
	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	
องค์ประกอบที่ 2 ขอบข่ายและภารกิจของการบริหาร จัดการเครือข่ายสถานศึกษา				
1. การบริหารวิชาการ				
2. การบริหารงบประมาณ				
3. การบริหารงานบุคคล				
4. การบริหารทั่วไป				
องค์ประกอบที่ 3 กลไกการขับเคลื่อน				
1. ประชาคมการศึกษาในพื้นที่				
2. พันธกิจ				
3. เป้าหมาย				
4. กลยุทธ์				
5. แผนพัฒนาคุณภาพเครือข่าย				
6. การระดมทรัพยากร				
7. การประสานงาน				
8. ผู้นำและผู้ร่วมขับเคลื่อน คุณภาพผู้เรียน				
9. การติดตามผลสำเร็จ				
องค์ประกอบที่ 4 คุณลักษณะที่ดีของผู้นำและเทคนิค การพัฒนาสมาชิก				
1. คุณลักษณะที่ดีผู้นำเครือข่าย				
1.1 มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์				

รายการประเมิน	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ/ ความคิดเห็น เพิ่มเติม
	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	
1.2 มีความคิดเชิงระบบ				
1.3 มีจิตอาสา				
1.4 มีการจัดการความรู้				
1.5 มีความเชื่อมั่นในตนเอง				
1.6 มีวุฒิภาวะทางอารมณ์				
1.7 มีความรับผิดชอบ				
1.8 มีความมุ่งมั่นในการทำงาน				
2. เทคนิคและการพัฒนาสมาชิก				
2.1 การบรรยาย				
2.2 การอภิปราย				
2.3 การระดมสมอง				
2.4 การสัมมนา				
2.5 การประชุมเชิงปฏิบัติการ				
2.6 การศึกษาคูงาน				
2.7 การฝึกอบรม				
2.8 การปฏิบัติจริง				
2.9 การมีส่วนร่วม				
3. แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ใน การขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน				
3.1 แนวทางสำหรับผู้บริหาร การศึกษา				
3.2 แนวทางสำหรับผู้ปฏิบัติงาน				
4. เงื่อนไข ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการ นำรูปแบบไปใช้				
4.1 เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้				
4.2 ปัจจัยในการนำรูปแบบไปใช้				

องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายและภารกิจของการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา

.....
.....
.....
.....
.....
.....

องค์ประกอบที่ 4 คุณลักษณะที่ดีของผู้นำและการพัฒนาสมาชิก

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ในการขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน

.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. เงื่อนไข ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความอนุเคราะห์ของท่านครั้งนี้

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายวิชัย แสงศรี เกิดวันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ.2504 ที่จังหวัดอุบลราชธานี สำเร็จการศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตร บัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง) สาขาบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เมื่อปีการศึกษา 2527 สำเร็จการศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อปีการศึกษา 2530 และเข้า ศึกษาต่อหลักสูตร ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2549 ปัจจุบันรับราชการ ในตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย